EUROBANK Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

EUROBANK Cyprus

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Τετάρτη 26 Απριλίου 2023 • Ετος 9ο • Αρ. φύλλου 439* | Εβδομαδιαία Οικονομική και Πολιτική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy/financial | Τιμή: €2,00

ΓΙΟΥΡΓΚΕΝ ΡΙΓΚΤΕΡΙΝΚ

Πιστεύουμε στις προοπτικές της Ελλάδας

Θετικές προοπτικές για την ελληνική οικονομία, με επιτάχυνση του ρυθμού ανάπτυξης το 2024, διαβλέπει ο πρώτος αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD) Γιούργκεν Ρίγκτερινκ. Εκτιμά ότι οι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης θα μετριάσουν τους εξωγενείς κινδύνους και ότι θα συνεχιστεί η μεταρρυθμιστική πορεία. **Σελ. 16**

ΚΡΙΣΤΕΛ ΝΤΕΛΜΠΕΡΓΚ

Σε 6-12 μήνες η μείωση τιμών αγαθών

Δεν θα είναι εύκολη υπόθεση η μείωση των τιμών στα είδη βασικής ανάγκης, σύμφωνα με τη γενική διευθύντρια του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Λιανικής και Χονδρικής - EuroCommerce, Κριστέλ Ντελμπέργκ. Διατυπώνει την άποψη ότι θα χρειαστούν «από 6 έως 12 μήνες» προκειμένου η μείωση του ενεργειακού κόστους να αντικατοπτριστεί και στην τιμή καταναλωτή. **Σελ. 9**

ΜΠΕΖΟΣ, ΓΚΕΙΤΣ, ΑΛΤΜΑΝ

Επενδύουν στην πυρηνική σύντηξη

Ο Τζεφ Μπέζος της Amazon, ο Μπιλ Γκέιτς της Microsoft, ο μεγαλοεπενδυτής Πίτερ Θίελ και ο Μαρκ Μπένιοφ της Salesforce Inc, αλλά και ο Σαμ Αλτμαν, ο άνθρωπος πίσω από τη νεοφυή OpenAI που παρουσίασε την εφαρμογή ChatGPT, είναι μερικοί από τους βαθύπλουτους που τοποθετούν μέρος του μυθικού πλούτου τους στην πυρηνική σύντηξη. **Σελ. 12**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

Μέτρα για μείωση του κόστους των κυρώσεων

Σύσταση Ενιαίας Εποπτικής Αρχής, παράπλευρες απώλειες και στοιχεία από τον Παγκύπριο Δικηγορικό Σύλλογο

Προσπάθειες να περιορίσει το κόστος από τις κυρώσεις που επέβαλαν ΗΠΑ και Βρετανία σε δύο φυσικά και νομικά πρόσωπα κυπριακού ενδιαφέροντος, καταβάλλει η κυβέρνηση. Το αποτύπωμα των κυρώσεων απασχολεί έντονα παράγοντες του τομέα παροχής υπηρεσιών. Με βάση στοιχεία του 2018 οι υπηρεσίες σε διεθνείς εταιρείες καλύπτουν το 4% του ΑΕΠ με συνεισφορά 1,2 δισ. ευρώ σε ετήσια βάση. Παράγοντες του τομέα δεν είναι σε θέση να προσδιορίσουν με σχετική ασφάλεια το εύρος των επιπτώσεων, κάτι που θα ξεκαθαρίσει όπως λένε στο μέλλον και ανάλογα από την έκταση που θα προσλάβει το θέμα. Στη χθεσινή σύσκεψη τέθηκε προς συζήτηση το θέμα της σύστασης Ενιαίας Εποπτικής Αρχής που μέχρι σήμερα απουσιάζει. Ο πρόεδρος του ΠΔΣ παρουσίασε στοιχεία για τον αριθμό των υποθέσεων που τέθηκαν ενώπιον οργάνων των δικηγόρων καθώς και τις ποινές που επιβλήθηκαν κατά τα τελευταία τρία χρόνια. Συζητήθηκαν επίσης οι επιπτώσεις σε πελάτες των δύο οντοτήτων που είναι στη λίστα των κυρώσεων, οι οποίοι δεν σχετίζονται με αυτές. **Σελ. 3**

ΜΕΣΑ ΣΕ ΤΡΕΙΣ ΜΗΝΕΣ

Απέσυραν 68 δισ. δολ. από την Credit Suisse

Εκροές 68 δισ. δολ. σε τρεις μήνες καταγράφει η Credit Suisse. Τα περισσότερα κεφάλαια που αποσύρθηκαν προέρχονται από το τμήμα διαχείρισης περιουσίας, ενώ οι αναλήψεις από τους πελάτες της ελβετικής τράπεζας συνεχίζονται. Τα περιουσιακά στοιχεία που διαχειρίζεται το τμήμα διαχείρισης περιουσίας της τράπεζας σημείωσαν «βουτιά» 29%. **Σελ. 13**

ΑΠΟ ΤΟ 2027

Πράσινος φόρος σε κατοικίες και οχήματα

Την επιβολή φόρου διοξειδίου του άνθρακα σε οχήματα και σπίτια από το 2027 προβλέπει οδηγία που ψηφίστηκε από το Ευρωκοινοβούλιο. Για την Ελλάδα οι επιβαρύνσεις θα είναι μεγάλες, γιατί ο στόλος των οχημάτων είναι από τους πιο γηρασμένους και πιο ρυπογόνους, ενώ τα ακίνητα χρησιμοποιούν για θέρμανση επίσης το πιο ρυπογόνο πετρέλαιο. **Σελ. 14**

ΕΥΡΩΠΗ

Πέφτει ο πυρετός για νέους σταθμούς LNG

Καθώς η Ευρώπη έχει αρχίσει να ξεπερνάει το σοκ που προκάλεσε η ενεργειακή κρίση και η ανησυχία για έλλειψη αερίου μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, επιχειρήσεις και επενδυτές επαναξιολογούν την προοπτική επενδύσεων σε τερματικούς σταθμούς LNG. Σήμερα, 14 νέα FSRU βρίσκονται υπό κατασκευή στην Ευρώπη ή έχουν πάρει επενδυτική απόφαση. **Σελ. 14**

Επιστρέφουν 1,1 τρισ. ευρώ οι τράπεζες της Ευρώπης

Συρρίκνωση ύψους 1,1 τρισ. ευρώ αναμένεται να δεχτεί η ρευστότητα των ευρωπαϊκών τραπεζών έως το 2024, έπειτα από μία δεκαετία φθηνού χρήματος από την ΕΚΤ, με το μεγαλύτερο «τεστ» να αναμένεται στις 28 Ιουνίου όταν θα πρέπει να «πληρώσουν» στην κεντρική τράπεζα 477 δισ. ευρώ. Αυτό το ποσό αφορά τα φθηνά μακροπρόθεσμα δάνεια, τα γνωστά TLTRO, που έχει χορηγήσει η ΕΚΤ στον κλάδο μετά το ξέσπασμα της πανδημίας, ώστε να μπορούν να συνεχίσουν να στηρίζουν την οικονομία εν μέσω των lockdowns. Η «δόση» των 477 δισ. ευρώ του Ιουνίου καθώς και το οριστικό τέλος της στήριξης αυτής που ξεπέρασε τα 2 τρισ. ευρώ, θα αυξήσει τις πιέσεις στις τράπεζες, ειδικά στις πιο ευάλωτες, θα επιδεινώσει τις ήδη πιο σφιχτές πιστωτικές συνθήκες και τις χορηγήσεις δανείων, και θα αυξήσει τα κόστη χρηματοδότησης, κάτι που θα μπορούσε να «χτυπήσει» την οικονομική ανάπτυξη. **Σελ. 10**

Το Παρίσι παίρνει τα ηνία από το Λονδίνο στον τραπεζικό τομέα

Υπάρχει ζωή και μετά το Λονδίνο και πέραν αυτού, μετά την έξοδο της Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ενωση (Brexit), όπως διαπιστώνουν ικανοποιημένες οι διεθνείς τράπεζες –και ο νέος πόλος έλξης είναι το Παρίσι, πρωτίστως, αλλά και η Φρανκφούρτη και το Αμστερνταμ. Αν και για χρόνια ολόκληρα και δεκαετίες, το Λονδίνο ήταν ο κύριος κόμβος των χρηματοδοτήσεων και πιστώσεων της Γηραιάς Ηπείρου. Σήμερα, δύο χρόνια αφότου το Brexit έγινε πραγματικότητα, υπήρξε μια σαφής αλλαγή στη Μάγχη. Πλέον τα λάφυρα τα μοιράζονται οι μεγαλουπόλεις της Ευρωπαϊκής Ενωσης, δημιουργώντας ένα πιο κατακερματισμένο τοπίο. **Σελ. 9**

Τζίρο πάνω από μισό δισ. κατέγραψαν τα malls πέρυσι

Αισιοδοξία για τη Μακαρίου

Ανεβαίνουν επισκεψιμότητα και τζίρος στα malls παγκυπρίως, με επιδόσεις που ξεπερνούν και το 2019. Ο τζίρος ξεπέρασε το μισό δισ. ευρώ. Στα 4,7 εκατ. η επισκεψιμότητα στο Nicosia Mall για το 2022, ακολουθεί το Mall of Cyprus με 4,64 εκατ., και το My Mall Limassol με 3,79 εκατ. Νέες επενδύσεις εκατομμυρίων στη Λεωφόρο Μακαρίου δίνουν ψήφο εμπιστοσύνης και προμηνύουν αύξηση της επισκεψιμότητας στην περιοχή. **Σελ. 4**

Εκτός ο Ακάμας από επισκέψιμα αγροκτήματα

Αλλαγές στην πρόταση νόμου

Εντός Μαΐου αναμένεται να οδηγηθεί στην Ολομέλεια της Βουλής η πρόταση νόμου του Αβέρωφ Νεοφύτου, για τα επισκέψιμα αγροκτήματα, με κάποιες αλλαγές. Μία από αυτές θα διευκρινίζει ότι η νομοθεσία δεν θα εφαρμοστεί για τον Ακάμα, αφού εκεί θα εφαρμόζονται οι πρόνοιες του τοπικού σχεδίου. Οι απαγορεύσεις και οι περιορισμοί. **Σελ. 5**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Ημέρα της Γης

Η κλιματική κρίση είναι εδώ και εκδηλώνεται μέσα από πλημμύρες και ξηρασίες όπως και καταστροφικές πυρκαγιές. Η Ευρώπη για να αντιμετωπίσει την κατάσταση έχει λάβει συγκεκριμένες αποφάσεις που παραπέμπουν σε μακροπρόθεσμες λύσεις με ποσοτική στόχευση. Η πρώτη δράση αφορά στο 2030 οπότε και αναμένεται πως όλες οι χώρες θα έχουν περιορίσει τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κατά 55% σε σχέση με το 1990. Προσχωρώντας παραπέρα και φτάνοντας στο 2050 ο ευρωπαϊκός στόχος έχει τεθεί για κλιματική ουδετερότητα σε όλη την ευρωπαϊκή επικράτεια.

Οι κλιματικοί κίνδυνοι δεν μπορούν και δεν πρέπει να τυγχάνουν χαμηλής αξιολόγησης από τις επιχειρηματικές οντότητες. Το κόστος που συνοδεύει κάθε φυσική καταστροφή είναι πλέον τεράστιο και ικανό να θέσει κάθε οικονομική οντότητα σε άμεσο κίνδυνο επιβίωσης. Ήδη οι τράπεζες στην Ευρώπη έχουν προχωρήσει σε αυτό-αξιολόγηση και έχουν επισημάνει την ανησυχία τους για την κατάσταση όπως διαμορφώνεται. Προς αυτήν την κατεύθυνση και οι εποπτες έχουν αναλάβει δράση καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι η υποβάθμιση των κινδύνων που σχετίζονται με το περιβάλλον δεν συνιστά βέλτιστη πολιτική διαχείρισης κινδύνων από μέρους των τραπεζών. Οι πρόσφατες αξιολογήσεις που έγιναν επί ευρωπαϊκού εδάφους την περίοδο 2020 μέχρι 2022 ανέδειξαν ότι, ενώ έχει τεθεί η εσωτερική αρχιτεκτονική παρακολούθησης των κλιματικών κινδύνων, τόσο το επίπεδο όσο και το βάθος αυτών των αναλύσεων παραμένουν σε νηπιακή μορφή. Το κεντρικό συμπέρασμα είναι ότι χωρίς ενίσχυση του πλαισίου οι τράπεζες δεν θα είναι ποτέ σε θέση να αναλύσουν επαρκώς τους κινδύνους στους οποίους είναι εκτεθειμένες. Γίνεται λοιπόν σύσταση, όπως όλες οι «τρύπες» στο συγκεκριμένο ζήτημα κλείσουν μέχρι το 2024 εφαρμόζοντας συγκεκριμένο οδικό χάρτη, ο οποίος περιλαμβάνει κομβικές ημερομηνίες για την ολοκλήρωση συγκεκριμένων εργασιών. Σύμφωνα με την οδηγία της Βασιλείας, οι κλιματικές επιπτώσεις θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό των τραπεζικών κεφαλαίων. Ενδεικτική είναι η περίπτωση των ακινήτων που στον υπολογισμό της αξίας τους θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ενεργειακή απόδοση του κτιρίου καθώς επίσης και η τοποθεσία του έτσι ώστε να αξιολογείται η πιθανότητα να προκύψει φυσική καταστροφή λόγω ακραίων καιρικών φαινομένων. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Τράπεζα της Αγγλίας δημοσίευσε έκθεση που σημειώνει ότι σε ένα ακραίο σενάριο κλιματικής κρίσης οι ζημιές μέχρι το 2050 στο Ηνωμένο Βασίλειο για τράπεζες και ασφαλιστικές εταιρείες θα ανέλθουν στα 330 δισ. στερλίνες.

Στα επόμενα δύο χρόνια οι τράπεζες καλούνται να βελτιώσουν τα συστήματα αναγνώρισης, παρακολούθησης και επιμέτρησης των κινδύνων στο επιχειρηματικό τους μοντέλο που προκύπτουν από την κλιματική κρίση. Η ολοκλήρωση αυτής της εργασίας θα αποτελέσει τα επόμενα χρόνια την κύρια πηγή πληροφόρησης προς όλους τους ενδιαφερόμενους. Στη συνέχεια αναμένεται πως θα ακολουθήσουν οι ασφαλιστικοί οργανισμοί και οι επενδυτικές εταιρείες. Η διεθνής ημέρα για τη Γη, που γιορτάζεται κάθε χρόνο στις 22 Απριλίου, έγινε για ακόμα μια φορά η αφορμή να τονιστεί πως η αναγνώριση των κινδύνων που προκύπτουν από την επιβάρυνση του περιβάλλοντος είναι μονόδρομος. Καθώς περνούν τα χρόνια γίνεται όλο και πιο ξεκάθαρο πως οι αποφάσεις πολιτικής στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα πρέπει να λαμβάνονται μέσα από το πρίσμα αξιολόγησης των περιβαλλοντικών κινδύνων αν θέλουμε να εξυπηρετήσουμε την ανάγκη των σύγχρονων κοινωνιών για χρηματοοικονομική σταθερότητα και σταθερότητα των τιμών. Σε αντίθετη περίπτωση, η αποτυχία θα είναι συνολική και θα μετατοπίσει τις ισορροπίες με βάση τις οποίες συνηθίσαμε να ζούμε όλα αυτά τα χρόνια.

μπλε
Πρόγραμμα Επιβράβευσης Καρτών

Έχεις κάρτα της Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή χρημάτων!

Κατέβασε το Mple Rewards app τώρα!
Google play App Store
Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Για το βιβλίο ξανά

Ξανά για την πολιτική της χώρας θα μιλήσω, με αφορμή τη συμμετοχή του Κύπριου συγγραφέα Σωφρόνη Σωφρονίου στο Φεστιβάλ βιβλίου στο Παρίσι που διοργανώθηκε στη γαλλική πρωτεύουσα από την Παρασκευή 21 Απριλίου και διήρκεσε μέχρι την Κυριακή 23 Απριλίου. Στο εν λόγω πολύ σημαντικό φεστιβάλ ο Σωφρόνης Σωφρονίου ήταν καλεσμένος του Κέντρου Ελληνικού Πολιτισμού και ήταν μεταξύ των άλλων εξ Ελλάδος συγγραφέων στο ελληνικό περίπτερο.

Αναρωτιέμαι, λοιπόν, αν η Κύπρος προσπάθησε να συμμετάσχει στο εν λόγω φεστιβάλ και σε ποια άλλα φεστιβάλ και εκθέσεις βιβλίου προτίθεται να λάβει μέρος. Γενικά βέβαια το ερώτημα είναι ένα και διαχρονικό, ποια είναι τελικά η πολιτική που έχει η Κυπριακή Δημοκρατία για το βιβλίο. Σίγουρα δεν είναι προτεραιότητά της, αν και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είχε πει προεκλογικά πως έχει στο σπίτι του πέντε με έξι χιλιάδες τόμους βιβλία. Ισως λοιπόν να πρέπει να γίνει προτεραιότητα για την Πολιτεία μας και το βιβλίο, αλλά δεν το βλέπω να γίνεται σύντομα πραγματικότητα.

Το ζήτημα είναι κάποιος από την Πολιτεία να το πάρει σοβαρά, και ίσως ο κ. Χατζηγιάννης να ήταν χρήσιμο να δει τι μπορεί να κάνει και γι' αυτό. Ο προκάτοχός του Γιάννης Τουμαζής είχε πει πως η εκπροσώπηση της Κύπρου σε σημαντικές διεθνείς εκθέσεις βιβλίου ήταν ο κύριος στόχος της επίσκεψής του στην 73η Διεθνή Έκθεση Βιβλίου της Φρανκφούρτης, που διεξήχθη από τις 19 έως τις 23 Οκτωβρίου 2022. Σαφώς και δεν πρόλαβε πολλά πράγματα, και σαφώς ο νέος υφυπουργός δεν είχε τον χρόνο να ασχοληθεί και με αυτό. Αλλά θα είχε ενδιαφέρον να γνωρίζαμε αν υπάρχει κάτι στα πλάνα του υφυπουργείου, ίσως η Κυπριακή Βιβλιοθήκη να μας διαφώτιζε περισσότερο γι' αυτό. Όπως και να έχει, αναμένουμε και σε αυτόν τον τομέα να γίνει κάτι, κάτι συγκεκριμένο και απτό, όχι λόγια του αέρα, γιατί τα λόγια πετούν και φεύγουν, ενώ τα γραπτά μένουν.

Αλλά για να γίνει κάτι θα πρέπει και τα ίδια τα λογοτεχνικά σωματεία να συνασπιστούν και να ζητήσουν με μία φωνή η Κύπρος να γίνει πιο εξωστρεφής, να πιέσουν την Πολιτεία και το υφυπουργείο Πολιτισμού να αναδείξει την κυπριακή βιβλιοπαραγωγή και τους/τις συγγραφείς τους ουσιαστικά και στοχοπροσηλωμένα. Η Πολιτεία θα πρέπει επιτέλους να παρουσιάσει πλάνο και για την αναβάθμιση και κτηριακή ενίσχυση της Κυπριακής Βιβλιοθήκης, η οποία δεν μπορεί να επιτελέσει τον σκοπό της με αποτελεσματικότητα. Για παράδειγμα, πέρασε η Παγκόσμια Ημέρα Βιβλίου (23 Απριλίου), είδατε ή ακούσατε κάποια εκδήλωση ή άλλη δραστηριότητα είτε από πλευράς του υφυπουργείου, είτε από την Κυπριακή Βιβλιοθήκη είτε από άλλον φορέα, επίσημο φορέα; Εγώ δεν είδα και δεν άκουσα τίποτε και αυτό είναι στενάχωρο και μάλλον κάτι λέει.

Επίσης, για να αντιληφθούμε τη χαώδη κατάσταση που επικρατεί στα του βιβλίου πρέπει να δούμε και πώς η Κύπρος, η Κυπριακή Δημοκρατία εκπροσωπείται επίσημα σε διεθνή βραβεία. Για παράδειγμα, ήδη συζητιέται σε κάποιους λογοτεχνικούς κύκλους η επιλογή του βιβλίου της Χάρης Σπανού «Φυλάκιο» να είναι υποψήφιο για το Ευρωπαϊκό Βραβείο Λογοτεχνίας. Αιωρείται το ερωτηματικό πώς το ΠΕΝ Κύπρου επελέγη από την Ευρωπαϊκή Ένωση να εκπροσωπήσει την Κύπρο και με ποια κριτήρια έγινε η επιλογή του συγκεκριμένου βιβλίου από τα μέλη του ΠΕΝ; Υπήρξε κάποια ανακοίνωση από πλευράς του ΠΕΝ Κύπρου για ένα short list; Πολλοί συγγραφείς διαμαρτύρονται ότι δεν έγινε καν ευρέως γνωστή η ανακοίνωση ότι το ΠΕΝ Κύπρου συνεργάζεται με το Ευρωπαϊκό Βραβείο Λογοτεχνίας για τη διοργάνωση 2023 και ότι μπορούν να προτείνουν ή να προταθούν για να συμμετάσχουν. Φυσικά και από εκεί, είδατε ή ακούσατε κάτι από τις Ενώσεις των λογοτεχνών ή από μεμονωμένους/ες συγγραφείς; Ενώ για την κριτική της Λένας Πανταλέων σείστηκε σχεδόν κι ο Πενταδάκτυλος για μία κριτική.

Για αυτό λέω, χρειάζεται συγκεκριμένη πολιτική για το βιβλίο και υποστήριξη πολύπλευρη των συγγραφέων, αλλιώς να περιμένουμε από άλλες χώρες να μας προσκαλούν και όταν δεν μας αρέσει να βγάζουμε τα μολύβια μας και τα πληκτρολόγιά μας και να πολέμουμε ανεμόμυλους.

Απροπό, στην έκθεση του Leipzig Book Fair 2023 από τις 27 έως 30 Απριλίου η Κύπρος ως χώρα θα είναι παρούσα, πλην του ΠΕΝ Κύπρου;

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Συνέδριο: Πτυχές της Ιστορίας της Ελληνικής Κυπριακής Εκπαίδευσης, 1800-σήμερα

Στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος που εκπονείται στο Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών με σκοπό τη συγκρότηση του Αρχείου Ιστορίας της Ελληνικής Κυπριακής Εκπαίδευσης (ΑΙΕΚΕ) το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών, του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας, διοργανώνει επιστημονικό συνέδριο με τίτλο «Πτυχές της Ιστορίας της Ελληνικής Κυπριακής Εκπαίδευσης, 1800-σήμερα», το διήμερο 5 και 6 Μαΐου στο Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπέζης Κύπρου.

Το Συνέδριο θα προσφέρει την ευκαιρία για την παρουσίαση των νέων ερευνητικών δεδομένων που αφορούν την ιστορία της ελληνικής κυπριακής εκπαίδευσης. Μάλιστα, η βιβλιογραφία για τη συγκεκριμένη επιστημονική θεματική έχει εμπλουτιστεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια, ενώ και νέα αρχειακά τεκμήρια έρχονται να φωτίσουν σκοτεινά έως σήμερα σημεία του εν λόγω αντικειμένου. Είναι σημαντικό λοιπόν να σημειωθεί πως το Συνέδριο θα προσφέρει την ευκαιρία παρουσίασης νέων ερευνητικών δεδομένων, που αφορούν την ιστορία της κυπριακής εκπαίδευσης από τις αρχές του 19ου αιώνα μέχρι τις μέρες μας, αξιοποιώντας νέο αρχειακό υλικό. Επιπλέον, η χρονική στιγμή της διοργάνωσης του συνεδρίου καθόλου τυχαία δεν είναι αφού το 2023 συμπληρώνονται εκατό τριάντα χρόνια από την ίδρυση του πρώτου εκπαιδευτηρίου Μέσης Παιδείας στην Κύπρο, του Παγκυπρίου Γυμνασίου στη Λευκωσία.

Στο Συνέδριο θα λάβουν μέρος ακαδημαϊκοί, ερευνητές και εκπαιδευτικοί οι οποίοι θα παρουσιάσουν τα πορίσματα της έρευνάς τους σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που αφορούν την ιστορία της ελληνικής κυπριακής εκπαίδευσης.

Η ύπαρξη σημαντικού αρχειακού πλούτου που αφορά την Ελληνική Κυπριακή Εκπαίδευση, ανεξερεύνητου και διάσπαρτου σε πλήθος αρχειακών συλλογών, καθιστά τον εντοπισμό, συλλογή, ταξινόμηση, επεξεργασία, ψηφιοποίηση και τελική διάθεσή του στην ερευνητική κοινότητα πράξη επιτακτική.

Στο Συνέδριο θα λάβουν μέρος ακαδημαϊκοί, ερευνητές και εκπαιδευτικοί, οι οποίοι θα παρουσιάσουν τα πορίσματα της έρευνάς τους σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που αφορούν την ιστορία της ελληνικής κυπριακής εκπαίδευσης. Οι διαλέξεις θα επικεντρωθούν ανάμεσα σε άλλα σε ζητήματα εκπαίδευσης κατά τον 19ο αιώνα, στις πηγές και στα μεθοδολογικά ζητήματα, στην πολιτική και εκπαίδευση κατά τη βρετανική αποικιοκρατία, σε θέματα φύλου και εκπαίδευσης κατά τη βρετανική αποικιοκρατία, στις εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις από την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας και άλλα, καλύπτοντας σχεδόν ενάμισι αιώνα εκπαιδευτικών διεργασιών και παιδευτικών αναζητήσεων, αφού οι θεματικές καλύπτουν χρονολογικά την περίοδο των αρχών του 19ου αιώνα μέχρι τις μέρες μας και αφορούν την Ιστορία της Προδημοτικής, της Δημοτικής, της Μέσης και της Τεχνικής Εκπαίδευσης.

Αναγκαίο εγχείρημα

Το Αρχείο Ιστορίας της Ελληνικής Κυπριακής Εκπαίδευσης αποτελεί ένα φιλόδοξο αλλά ταυτόχρονα απολύτως αναγκαίο εγχείρημα. Η ύπαρξη σημαντικού αρχειακού πλούτου που αφορά την Ελληνική Κυπριακή Εκπαίδευση, ανεξερεύνητου και διάσπαρτου σε πλήθος αρχειακών συλλογών, καθιστά τον εντοπισμό, συλλογή, ταξινόμηση, επεξεργασία, ψηφιοποίηση και τελική διάθεσή του στην ερευνητική κοινότητα (διά ζώσης στους αρχειακούς χώρους του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών αλλά και εξ αποστάσεως μέσω διαδικτυακής πλατφόρμας) πράξη επιτακτική. Η συγκρότηση του Αρχείου Ιστορίας της Ελληνικής Κυπριακής Εκπαίδευσης, το οποίο φιλοδοξεί να καλύψει την περίοδο από το 1800 μέχρι σήμερα, ξεκίνησε από τον Σεπτέμβριο του 2021, έπειτα από τη διαπίστωση της έλλειψης ενός παρόμοιου αρχείου που να αφορά ένα κρίσιμο και διαχρονικά επίκαιρο θέμα όπως η εκπαίδευση. Σε πρώτη φάση το έργο αφορούσε αποκλειστικά τη Μέση Εκπαίδευση, ενώ από τον Σεπτέμβριο του 2022 το ερευνητικό πρόγραμμα συμπεριέλαβε στους ερευνητικούς του στόχους και τη Δημοτική Εκπαίδευση στην Κύπρο. Απώτερος στόχος είναι η συμπερίληψη και της Τεχνικής Εκπαίδευσης σε μελλοντικό στάδιο.

Στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος εντάσσεται και η διοργάνωση του συνεδρίου «Πτυχές της Ιστορίας της Ελληνικής Κυπριακής Εκπαίδευσης, 1800-σήμερα».

Στόχοι του Κέντρου

Όπως είναι γνωστό, το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών έχει ως σκοπούς τη διεξαγωγή κυπρολογικής έρευνας από Κύπριους και ξένους επιστήμονες σε συστηματική βάση, την εκπόνηση ερευνητικών προγραμμάτων και την προαγωγή των επιστημονικής εργασίας σε όλους τους τομείς των ανθρωπιστικών σπουδών στην Κύπρο. Προς επίτευξη των σκοπών αυτών προωθεί, μεταξύ άλλων, την οργάνωση και συγκρότηση επιστημονικών αρχείων, στα οποία συγκεντρώνεται αρχειακό υλικό, το οποίο είναι βασικό για την επιστημονική έρευνα. Σε σχέση με τη δημιουργία αρχείων, ενδεικτικά αναφέρονται η δημιουργία του Ιστορικού Αρχείου, του Λαογραφικού Αρχείου, του Αρχείου Προφορικής Παράδοσης και του Αρχείου Παλαιών Πολεμιστών, τα οποία παραμένουν μοναδικά στο είδος τους.

Οργανωτική επιτροπή

Η Οργανωτική Επιτροπή του Συνεδρίου αποτελείται από τους: δρ Κυπριανό Λούη (Διευθυντή Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης, Αναπληρωτή Διευθυντή Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών), δρ Κωνσταντίνο Γεωργίου (Εκπαιδευτικό-Ερευνητή, Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών), δρ Πόπη Θεοφάνους (Εκπαιδευτικό-Λειτουργό Γραφείου Διεθυντή Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης) και δρ Αναστασία Γιάγκου (Εκπαιδευτικό-Ιστορικό).

Πληροφορίες

«Πτυχές της Ιστορίας της Ελληνικής Κυπριακής Εκπαίδευσης, 1800-σήμερα», Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπέζης Κύπρου, Φανερωμένης 86-90, Λευκωσία. Παρασκευή 5 και Σάββατο 6 Μαΐου, εναρκτήρια ομιλία Παρασκευή 9:15 π.μ. και Σάββατο 8:45 π.μ. Εγγραφές 8:30 π.μ. της πρώτης ημέρας.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

Premiere 5

Η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου και ο καλλιτεχνικός της διευθυντής Gunter Neuhold παρουσιάζουν έργα εμπνευσμένα από την παράδοση. Φιλοξενούμενοι σολίστ ο διακεκριμένος Αρμένιος βιολιστής Khachatur Almazian και ο διάσημος βιολοντσελίστας Narek Hakhnazaryan, νικητής του 14ου Διεθνούς Διαγωνισμού Tchaikovsky. Οι δύο καλλιτέχνες θα παρουσιάσουν την παγκύπρια πρεμιέρα του έργου Tarantulae Cadenzas για βιολοντσέλο, βιολί και ορχήστρα του Giovanni Sollima. Θα ακολουθήσει το Ρουμανικό Κοντσέρτο του Gyorgy Ligeti. Η συναυλία ολοκληρώνεται με το έργο Χοροί της Γκαλάντα του Zoltan Kodaly, βασισμένο στον παραδοσιακό ζωηρό ουγγρικό χορό Verbunkos.

Λευκωσία: Παρασκευή 28 Απριλίου – Θέατρο Παλλάς, Πύλη Πάφου. Πάφος: Σάββατο 29 Απριλίου– Μαρκίδειο Δημοτικό Θέατρο, ώρα έναρξης 8:30 μ.μ. Πληροφορίες: 22 463144, www.cyso.org.cy

Το ρεπερτόριο της συναυλίας περιλαμβάνει πρωτότυπες συνθέσεις των Gaba Project και διασκευές ελληνικών, αραβικών, κουρδικών, τουρκικών, αρμένικων και σεφαραδίτικων τραγουδιών.

DigitACT

Το Κέντρο Παραστατικών Τεχνων ΜΙΤΟΣ σε συνεργασία με το Center for Social Innovation-CSI, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος «DigitACT: Developing Digital Skills for Young Actors and Young Performing Arts Technicians in the era of pandemic», πραγματοποιεί το Ευρωπαϊκό Καταλητκτικό Συμπόσιο το Σάββατο 29 Απριλίου, φιλοξενώντας ένα πολύπλευρο ολοήμερο δημιουργικό πρόγραμμα σε διάφορους χώρους στη Λεμεσό, όπου το κοινό θα μπορεί να παρακολουθήσει τη δουλειά νέων δημιουργών από χώρες της Ευρώπης, να συμμετάσχει σε περίπατο, προβολές, συζητήσεις και party. Η συμμετοχή σε όλα τα δρώμενα είναι δωρεάν με κράτηση θέσης. Το Ευρωπαϊκό Καταλητκτικό Συμπόσιο DigitACT παρουσιάζει μια διακαλλιτεχνική πλατφόρμα δημιουργών με στόχο να συζητηθεί πώς έχουν επηρεαστεί οι προσλαμβάνουσες και η δημιουργική δουλειά τους μετά την περίοδο της πανδημίας.

Η συμμετοχή στις δράσεις του Συμποσίου είναι δωρεάν για το κοινό, ωστόσο είναι απαραίτητη η κράτηση θέσης στο τηλέφωνο 97 879793 ή στο mitos@mitos.org.cy.

Arpimba Duo

Η Μουσική Ακαδημία ARTE προσκαλεί το φιλόμουσο κοινό στο ρεσιτάλ του ντουέτου Arpimba για να απολαύσει την ένωση των δύο μοναδικών οργάνων άρπας και μαρίμπας. Μαζί θα σας ταξιδέψουν σε διαφορά μουσικά μονοπάτια με χορευτική και λυρική διάθεση αλλά ταυτόχρονα και ζωηρή και ορμητική ενέργεια. Το κοινό θα έχει την ευκαιρία να απολαύσει τόσο σολιστικό ρεπερτόριο, ντουέτα αλλά και την πρεμιέρα του κομματιού «Arpimba» της Πολωνής συνθέτριας Anna Ignatowicz-Glinska που για πρώτη φορά παρουσιάζεται στην Κύπρο. Το ρεσιτάλ εντάσσεται στο πλαίσιο των εορτασμών για τα 20 χρόνια λειτουργίας και προσφοράς της Μουσικής Ακαδημίας ARTE.

Παρασκευή 28 Απριλίου, ώρα 8:00 μ.μ. Είσοδος ελεύθερη

«Fuoco» Ρεσιτάλ κιθάρας

Ο κιθαρίστας, συνθέτης και βαρύτονος Σωτήρης Κασπαρίδης παρουσιάζει στο Τεχνόπολις 20 το ρεσιτάλ κιθάρας με τίτλο «Fuoco». Μαζί του στο πιάνο ο Πλωτίνος Μικρομάτης και η μεσόφωνος Μαρία Μαγδαληνή Ιακώβου. Στο ρεσιτάλ θα ακουστούν συνθέσεις του Σωτήρη Κασπαρίδη για κιθάρα, μπαρόκ κιθάρα και γερμανικό λαούτο, δικά του τραγούδια για δύο φωνές και κιθάρα, καθώς και το κονσέρτο του Σωτήρη Κασπαρίδη για κιθάρα και ορχήστρα σε αναγωγή για πιάνο. Επίσης, θα παρουσιαστούν έργα του Roland Dyens για κιθάρα. Στο ρεσιτάλ θα ακουστούν δικές του συνθέσεις που θα προσδιορίσουν τις δικές του αντιλήψεις για την σύνθεση στη κιθάρα με αποτέλεσμα να εκφραστούν τα δικά του συναισθήματα και η δική του φωνή στη μουσική.

Τεχνόπολις 20, λεωφόρος Νικολαΐδη 18, Πάφος. Παρασκευή 28 Απριλίου, ώρα 8:00 μ.μ. Για κρατήσεις στο 70002420.

Το έργο «Νύχτες στη Ρώμη – Τενν και Άννα» του Φράνκο Ντ' Αλεσσάντρο επιστρέφει σε ένα νέο κύκλο παραστάσεων στη σκηνή του Πολυχώρου ΕΣΤΙΑ.

Οι «Νύχτες» επιστρέφουν

Το έργο «Νύχτες στη Ρώμη – Τενν και Άννα» του Φράνκο Ντ' Αλεσσάντρο επιστρέφει σε ένα νέο κύκλο παραστάσεων στη σκηνή του Πολυχώρου ΕΣΤΙΑ. Το έργο, που παρουσιάζεται για πρώτη φορά στην ελληνική γλώσσα σε μετάφραση Χλόης Βερίτη και αναφέρεται στη θυελλώδη σχέση ανάμεσα σε δύο ανθρώπους που άφησαν ανεξίτηλη τη σφραγίδα τους στη θεατρική και κινηματογραφική τέχνη: τον Αμερικανό θεατρικό συγγραφέα Τενεσί Ουίλιαμς και την Ιταλίδα ηθοποιό Άννα Μανιάνι. Συντελεστές: Μετάφραση: Χλόη Βερίτη. Ερμηνεύουν: Φάνη Πέτσα, Δημήτρης Κωνσταντινίδης.

Παραστάσεις Παρασκευή 28 Απριλίου, ώρα 8:00 μ.μ. και Κυριακή 30 Απριλίου, ώρα 7:00 μ.μ. και τον Μάιο τις Παρασκευές 5, 12, 19 και 26, ώρα 8:00 μ.μ. και Κυριακές 7, 14, 21 και 28, ώρα 7:00. Πολυχώρος Εστία, Ολυμπίας 7, Λευκωσία. Τηλ.: 97 790 533 / 99 588 330.

Η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου και ο καλλιτεχνικός της διευθυντής Gunter Neuhold στη συναυλία τους «Premiere 5» παρουσιάζουν έργα εμπνευσμένα από την παράδοση.

Gaba Project - Δ. Αποστολίδου

Οι Gaba Project σας προσκαλούν στην πρώτη επίσημη τους συναυλία, στη Λευκωσία, την Κυριακή 30 Απριλίου. Μαζί τους θα είναι στο τραγούδι και στα κρουστά η προσκεκλημένη τους μουσικός από την Ελλάδα, Δέσποινα Αποστολίδου, της οποίας η μακροχρόνια πορεία στο χώρο επιβεβαιώνει τη συνεχή της αναζήτηση για κάτι νέο και διαφορετικό. Το ρεπερτόριο της συναυλίας περιλαμβάνει πρωτότυπες συνθέσεις των Gaba Project και διασκευές ελληνικών, αραβικών, κουρδικών, τουρκικών, αρμένικων και σεφαραδίτικων τραγουδιών. Ο αυτοσχεδιασμός επίσης καταλαμβάνει μεγάλο μέρος της μουσικής που θα ακουστεί. Μουσικοί: Βασίλης Βασιλείου - Handpans και Κρουστά, Χριστίνα Πολυκάρπου – Λύρα, Δέσποινα Αποστολίδου - Φωνή και Κρουστά.

Κυριακή, 30 Απριλίου, ώρα 8:30 μ.μ. Χώρος: Θεατράκι του ΡΙΚ (εντός του κτηριακού συγκροτήματος του ΡΙΚ). Τηλ. 70007102.

Παρουσίαση βιβλίου

Παρουσιάζεται από την Agora Dialogue και τον Σύνδεσμο Ελλήνων Φιλολόγων Κύπρου «Στασίνος» το βιβλίο της δρος Σωτηρούλας Βασιλείου με τίτλο «Αντάμοιβές των αγωνιστών της Ελληνικής Επανάστασης 1828-1844» (εκδ. Παπαδόπουλος). Το βιβλίο θα παρουσιάσουν ο Πέτρος Παπαπολυβίου, αναπληρωτής καθηγητής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, η Ειρήνη Παρασκευά-Ροδοσθένους, πρώτη λειτουργός Εκπαίδευσης, πρόεδρος Συνδέσμου Ελλήνων Φιλολόγων Κύπρου «Στασίνος» και Χάρης Αλεξάνδρου, δρ Ιστορίας Πανεπιστημίου Κύπρου, Ειδικός Επιστήμονας Διδασκαλίας στο Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Παρασκευή 28 Απριλίου, ώρα 7:00. Αίθουσα Agora του Alion Beach Hotel, λεωφ. Κρυού Νερού 38 Αγία Νάπα. Πληροφορίες 97676712 και agora-dialogue.com

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»
Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης • Σύμβουλος Εκδοσης: Αλκης Ανδρεου
Διευθύντρια: Μαρινα Οικονομιδου • Υπεύθυνος Υλης: Αποστολος Κουρουπακης • Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Νικόλαου Σαριπόλου 2, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: **Αλεξης Παπαχελας** ■ Διεύθυνση συντάξεως: **Κωστης Φαφουτης - Νωτης Παπαδοπουλος**

Τρέχουν για Ενιαία Εποπτική Αρχή ελέω κυρώσεων

Ακόμα αναμένουν στοιχεία από ΗΠΑ και Βρετανία στη Λευκωσία – Στην αντεπίθεση ο Παγκύπριος Δικηγορικός Σύλλογος

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Τρία θέματα απασχόλησαν τη σύσκεψη στο Προεδρικό Μέγαρο. Η σύσταση Ενιαίας Εποπτικής Αρχής, η εποπτεία του ΠΔΣ σε δικηγορικά γραφεία μέλη του, καθώς και επιπτώσεις σε πελάτες των δύο οντοτήτων που είναι στη λίστα των κυρώσεων οι οποίοι δεν σχετίζονται με αυτές.

Στο ακουστικό συνεχίζει να βρίσκεται η Λευκωσία αναφορικά με τα στοιχεία που έχουν ζητηθεί τόσο από τις ΗΠΑ όσο και τη Βρετανία για τις κυρώσεις που επιβλήθηκαν σε δύο φυσικά και νομικά πρόσωπα κυπριακού ενδιαφέροντος. Όπως προκύπτει από πληροφορίες που έχει στη διάθεσή της η «Κ», η τρίτη κατά σειρά σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στο Προεδρικό Μέγαρο αναλώθηκε περισσότερο σε ζητήματα ενίσχυσης του Εποπτικού Πλαισίου και λιγότερο στο κατά πόσο αναμένονται νέα ονόματα κυπριακού ενδιαφέροντος τα οποία θα συμπεριληφθούν στην αμερικανοβρετανική λίστα. Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ» από πρόσωπα που πήραν μέρος στη σύσκεψη, την κυβέρνηση φαίνεται να απασχολούν και ζητήματα που έχουν να κάνουν με παράπλευρες επιπτώσεις στον τομέα των υπηρεσιών ένεκα των κυρώσεων. Ένα ζήτημα που φαίνεται να έχει τάσεις διόγκωσης το επόμενο διάστημα ανάλογα των εξελίξεων με τις αμερικανοβρετανικές κυρώσεις. Επί του προκειμένου, όπως επισημαίνουν παράγοντες του τομέα παροχής υπηρεσιών, υπάρχουν δύο πολύ σοβαρά θέματα. Το πρώτο αφορά το αρνητικό ψυχολογικό κλίμα που δημιουργείται σε έναν ευαίσθητο κλάδο της οικονομίας και το δεύτερο σε άγνωστο αριθμό επιχειρηματιών οι οποίοι λαμβάνουν υπηρεσίες από τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που βρίσκονται στη λίστα, χωρίς ωστόσο να έχουν καμία εμπλοκή με τις κυρώσεις Αμερικανών και Βρετανών.

Νέα ονόματα

Όπως προκύπτει από τις κινήσεις που γίνονται, η κυβέρνηση προσπαθεί να βρεθεί μπροστά από τα γεγονότα σε μια προσπάθεια καλύτερης διαχείρισης των ζητημάτων που προκύπτουν από τον θόρυβο που προκαλείται. Στη λογική αυτή εντάσσεται η δημόσια παραδοχή του Προέδρου της Δημοκρατίας Νίκου Χριστοδουλίδη, από την περασμένη Κυριακή, για νέες εισόδους ονομάτων, κυπριακού ενδιαφέρον, στη λίστα Αμερικανών και Βρετανών. Κάτι που επανέλαβε και μετά τη σύσκεψη της Τρίτης. «Θεωρώ ότι θα υπάρξουν νέες καταχωρήσεις είτε από πλευράς των ΗΠΑ, της Βρετανίας είτε από πλευράς της Ε.Ε. Επαναλαμβάνω, ό,τι χρειάζεται να γίνει, θα γίνει. Είναι ένα θέμα με το οποίο πρέπει να τελειώνουμε». Ωστόσο αυτό το οποίο προκαλεί ερωτηματικά είναι το τι φέρεται να είπε εντός της σύσκεψης ο κ. Χριστοδουλίδης όταν ερωτήθηκε σχετικώς. Σύμφωνα με την πληροφόρηση της «Κ» απάντησε πως δεν γνωρίζει για νέα ονόματα.

Ο πρόεδρος του ΠΔΣ παρουσίασε στοιχεία για τον αριθμό των υποθέσεων που τέθηκαν ενώπιον οργάνων των δικηγόρων καθώς και τις ποινές που επιβλήθηκαν κατά τα τελευταία τρία χρόνια.

Εποπτική Αρχή

Κατά τη σύσκεψη τέθηκαν προς συζήτηση τρία θέματα. Ένα από αυτά αφορούσε την Ενιαία Εποπτική Αρχή που μέχρι σήμερα απουσιάζει. Το όλο θέμα έθεσε, σύμφωνα με τις πληροφορίες μας, ο ίδιος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ενημερώνοντας, όπως λέχθηκε χαρακτηριστικά, τους συμμετέχοντες ακροθιγώς.

Η Ενιαία Εποπτική Αρχή ουσιαστικά θα τερματίσει την υφιστάμενη κατάσταση όπου ο έλεγχος σε υπόχρεες οντότητες πραγματοποιείται από επαγγελματικά σώματα, όπως ο Παγκύπριος Δικηγορικός Σύλλογος ή των Λογιστών. Επί του προκειμένου φαίνεται να έχουν καμφθεί οι αντιρρήσεις που διατύπωναν στο παρελθόν οι δικηγόροι. Από κυβερνητικής πλευράς αυτό το οποίο προβάλλεται είναι πως στη σύσκεψη έγινε μια πρώτη ανταλλαγή απόψεων για την ανάγκη σύστασης μιας Ενιαίας Εποπτικής Αρχής, στο απώτερο μέλλον, χωρίς ωστόσο η συζήτηση να εισέλθει εις βάθος.

Στοιχεία από ΠΔΣ

Στη σύσκεψη στο Προεδρικό Μέγαρο οι δικηγόροι προσήλθαν με στοιχεία για τις περιπτώσεις δικηγορικών γραφείων που τέθηκαν υπό το μικροσκόπιο οργάνων του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου. Όπως προκύπτει από διαρροές, ο πρόεδρος του ΠΔΣ Χρίστος Κληρίδης παρουσίασε τις υποθέσεις που διερευνήθηκαν καθώς και τις ποινές που επιβλήθηκαν σε δικηγορικά γραφεία. Τα επικαιροποιημένα στοιχεία αφορούσαν τα έτη 2020, 2021 και 2023, περίοδο κατά την οποία οι καταγγελίες παρουσίασαν αυξητική τάση που ενδεχομένως να σχετίζεται με τις υποθέσεις των Χρυσών Διαβατηρίων. Ωστόσο, όπως προκύπτει από τα επίσημα στοιχεία, από τις 1.785 καταγγελίες ενώπιον του Πειθαρχικού Συμβουλίου έφθασαν 957 καταγγελίες.

Επιπτώσεις

Το αποτύπωμα των κυρώσεων καθώς και το ενδεχόμενο να αυξηθούν με πρόσωπα που έχουν πολιτογραφηθεί Κύπριοι, όπως λέγεται, στο μεγάλο κομμάτι της οικονομίας είναι ένα θέμα που απασχολεί έντονα παράγοντες του τομέα παροχής υπηρεσιών. Με βάση στοιχεία του 2018 οι υπηρεσίες σε διεθνείς εταιρείες καλύπτουν το 4% του ΑΕΠ με συνεισφορά 1,2 δισ. ευρώ σε ετήσια βάση. Επιπλέον, στον κλάδο υπηρεσιών εργοδοτούνται περίπου 13.500 εργαζόμενοι. Όπως προκύπτει από το κλίμα που υπάρχει, παράγοντες του τομέα δεν είναι σε θέση να προσδιορίσουν με σχετική ασφάλεια το εύρος των επιπτώσεων, κάτι που θα ξεκαθαρίσει όπως λένε στο μέλλον και ανάλογα από την έκταση που θα προσλάβει το θέμα με τις κυρώσεις κυπριακού ενδιαφέροντος. Το ζήτημα αυτό απασχολεί έντονα, με την κυβέρνηση να καταβάλλει προσπάθειες να περιορίσει το κόστος χωρίς ωστόσο να δίνει την εντύπωση πως επιχειρεί συμψηφισμούς με περιπτώσεις που αποδεδειγμένα παραβιάζουν τις κυρώσεις. Χαρακτηριστική ήταν η δημόσια τοποθέτηση του Προέδρου της Δημοκρατίας για το πάγωμα τραπεζικών λογαριασμών και κινήσεων. «Οι τράπεζες κινούνται στη βάση του δικού τους πλαισίου. Είναι σημαντικό να διασφαλίσουμε και αυτόν τον τομέα. Είμαι σίγουρος ότι όλοι αντιλαμβάνονται τη σημασία ειδικότερα του τραπεζικού τομέα, λαμβάνοντας υπόψη τι επωμισθήκαμε ως χώρα λίγα χρόνια νωρίτερα».

Εγκλωβισμένοι από τις κυρώσεις

Το τρίτο θέμα που απασχόλησε τη σύσκεψη στο Προεδρικό έρχεται ως ουρά των ανησυχιών που υπάρχουν για παράπλευρες επιπτώσεις σε επιχειρηματικές δραστηριότητες οι οποίες είναι άσχετες με τις κυρώσεις που έχουν επιβληθεί. Συγκεκριμένα, έγιναν αναφορές σε παρενέργειες που έχουν προκληθεί σε άγνωστο αριθμό πελατών στους οποίους παρέχει υπηρεσίες το ένα από τα δύο φυσικά και νομικά πρόσωπα που είναι στη λίστα κυρώσεων ΗΠΑ και Βρετανίας. Οι συγκεκριμένοι πελάτες παρουσιάζονται να μην έχουν καμία σχέση με τις κυρώσεις, ωστόσο φαίνεται να αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα με τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες ένεκα του παγώματος λογαριασμών και τραπεζικών συναλλαγών του δικηγορικού γραφείου που τους παρέχει υπηρεσίες. Επιπλέον, όπως υποστηρίζεται, δεν πραγματοποιούνται συναλλαγές με τον Έφορο Εταιρειών, ο οποίος λέγεται ότι αναμένει πολιτικές αποφάσεις και οδηγίες από τη Νομική Υπηρεσία. Όπως λέγεται υπάρχουν επιχειρηματίες που θέλουν να κινηθούν και δεν μπορούν. Εκκρεμότητα φαίνεται να υπάρχει και με τους εργαζόμενους στις δύο οντότητες που βρίσκονται στη λίστα με τις κυρώσεις. Ένεκα του παγώματος τραπεζικών λογαριασμών, άγνωστη παραμένει η φόρμουλα προκειμένου να καταβληθούν δεδουλευμένα στους εργαζόμενους των δύο γραφείων.

GoGordian REAL ESTATE

Go industrial
ακίνητα επιχειρηματικής επέκτασης!

Αποθήκη στη βιομηχανική περιοχή Γερίου, Λευκωσία

- 2,5 χλμ. από τον αυτοκινητόδρομο Λευκωσίας – Λεμεσού και τη βιομηχανική περιοχή Λατσιών.
- Εφάπτεται σε αδιέξοδο με πρόσοψη 11μ.
- Ισόγειο με εμβαδόν 1,075 τ.μ. (975 τ.μ. βιομηχανικός χώρος και 100 τ.μ. γραφεία)
- Μεσοπάτωμα με εμβαδόν 210 τ.μ..
- Είναι κτισμένο σε τεμάχιο με εμβαδόν 3,447 τ.μ..
- Εύκολη πρόσβαση στην αστική περιοχή της Λευκωσίας.

Ref: 5734

Η ιδανική επενδυτική ευκαιρία!

7777 5656
www.gogordian.com

€720.000 + Φ.Π.Α

Ξεπέρασε το μισό δισ. ευρώ ο τζίρος των malls

Ανεβαίνει η επισκεψιμότητα, καλύτερες οι επιδόσεις από το 2019, και κατά 25% αυξημένες σε σχέση με το 2022 το πρώτο τρίμηνο

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Πάνω από μισό δισ. ο ετήσιος τζίρος των κλειστών εμπορικών κέντρων παγκύπρια. Για το 1ο τρίμηνο του 2023, ο τζίρος είναι αυξημένος 25% σε σχέση με πέρσι ενώ καλύτερα κατά 30% και τα επίπεδα επισκεψιμότητας. Καλύτερες οι επιδόσεις και σε σχέση με το 2019, με αυξομειώσεις στο ποσοστό της αύξησης για το κάθε mall. Υπάρχουν περιπτώσεις, όπως για παράδειγμα το Nicosia Mall, που ο ετήσιος τζίρος του 2022 αυξήθηκε κατά 23% σε σχέση με το 2019. Ο τζίρος συνδέεται σαφώς με την αύξηση της επισκεψιμότητας, η οποία φαίνεται να κερδίζει σταθερά τη μεγαλύτερη πίτα του καταναλωτικού κοινού στην κυπριακή αγορά.

Η μεγαλύτερη επισκεψιμότητα στα malls σημειώθηκε τον Δεκέμβριο, με περίπου 2,34 εκατ. επισκέπτες μόνο για τον συγκεκριμένο μήνα.

Επισκεψιμότητα εκατομμυρίων

Σύμφωνα με στοιχεία που συγκέντρωσε η «Κ», οι επισκεψιμότητες κατά το 2022 είναι αυξημένες σε σχέση με προηγούμενες χρονιές –λόγω και των περιοριστικών μέτρων της πανδημίας που είχαν σοβαρή επίπτωση στο λιανικό εμπόριο. Τα τελευταία στοιχεία δείχνουν την άνοδο σε σύγκριση με το 2021, με αυτά να δείχνουν ότι κάθε μήνα, η επισκεψιμότητα είναι πιο πάνω από τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους. Στα 4,7 εκατ. ανέρχεται η επισκεψιμότητα στο Nicosia Mall για το 2022. Πρόκειται για το εμπορικό κέντρο με τους μεγαλύτερους αριθμούς επισκεψιμότητας για το προηγούμενο έτος, που καταγράφει ψηλότερους δείκτες σχεδόν για κάθε μήνα. Ακολουθεί το Mall of Cyprus με 4,64 εκατ., το My Mall Limassol με 3,79 εκατ., το Kings Avenue Mall στην Πάφο με 3,53 εκατ. και το Metropolis Mall με 3,08 εκατ. (χωρίς να υπολογίζεται το 1ο τρίμηνο του έτους).

Πιο δυνατός μήνας

Το μεγαλύτερο ποσοστό αύξησης (με εξαίρεση τον Ιανουάριο, με την αύξηση να εκτοξεύεται, εφόσον τον αντίστοιχο μήνα του 2021 τα εμπορικά καταστήματα ήταν κλειστά) καταγράφηκε τον μήνα Μάιο (+76% στο Paphos Mall, 43% στο My Mall Limassol, 37% στο Mall of Cyprus και 31% στο Nicosia Mall). Η μεγαλύτερη επισκεψιμότητα σε απόλυτους αριθμούς, ωστόσο, σημειώθηκε τον Δεκέμβριο, ο οποίος έχει καθιερωθεί ως ο εμπορικότερος μήνας του έτους, και όχι άδικα. Παγκύπρια η επισκεψιμότητα στα κλειστά εμπορικά κέντρα ανήλθε σε περίπου 2,34 εκατ. επισκέπτες μόνο για τον συγκεκριμένο μήνα –πρόκειται για επαναλαμβανόμενες επισκέψεις, οι οποίες αυξάνονται λόγω

Στα 4,7 εκατ. ανέρχεται η επισκεψιμότητα στο Nicosia Mall για το 2022, ακολουθεί το Mall of Cyprus με 4,64 εκατ. επισκέπτες, και το My Mall Limassol με 3,79 εκατ.

των εορτών των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς. Από τα πέντε βασικά κλειστά εμπορικά κέντρα, η μεγαλύτερη επισκεψιμότητα σε αριθμούς καταγράφεται σε Nicosia Mall (560.791) και Mall of Cyprus (538.905). Την ψηλότερη, βεβαίως, επισκεψιμότητα σε σχέση με τους υπόλοιπους μήνες του έτους καταγράφουν τον Δεκέμβριο και το mall της Λεμεσού με 427.468 επισκέπτες και το Metropolis Mall στη Λάρνακα με 451.834 επισκέπτες. Στην περίπτωση του mall της Πάφου, τα ψηλότερα επίπεδα επισκεψιμότητας καταγράφηκαν τον Αύγουστο – 376.300 κάτι που συνδέεται βεβαίως με τις τουριστικές αφίξεις και διανυκτερεύσεις στην περιοχή.

Αγορές εκτός malls

Ικανοποιητικά κινείται, ωστόσο, εκτός των κλειστών εμπορικών κέντρων και το λιανικό. Από την πλευρά του ο γ.γ. ΠΑΣΥΛΕ Μάριος Αντωνίου, ανέφερε ότι το πρώτο τρίμηνο του έτους αλλά και ο Απρίλιος κινήθηκαν πάρα πολύ καλά για την αγορά, η οποία ενισχύθηκε στους δείκτες επισκεψιμότητας αλλά και αγορών και από τις πρώτες αφίξεις τουριστών για τις γιορτές του Πάσχα. Πάντως και τα επίσημα στοιχεία Φεβρουαρίου από την Στατιστική Υπηρεσία, δείχνουν ότι και η αξία και ο όγκος του κύκλου εργασιών του λιανικού εμπορίου έχουν αυξηθεί κατά 7,3% σε όγκο και 13,9% σε αξία. Ένα σημαντικότατο κομμάτι αυτού του κύκλου εργασιών συγκεντρώνουν τα malls, που φαίνεται ότι προσελκύουν μεγάλες μερίδες καταναλωτών, κυρίως των ηλικιών 14-35 ετών, που θεωρούνται big spenders. Κι αυτό λόγω του ότι δεν προσφέρουν μόνο επιλογές για αγορές, αλλά επιχειρούν να δώσουν στον καταναλωτή μια ολιστική εμπειρία ψυχαγωγίας. Στα θετικά των malls είναι και το γεγονός ότι προσφέρουν –επίσης– ένα ελεγχόμενο και ασφαλές περιβάλλον ανεξάρτητα καιρικών συνθηκών, με διευκολύνσεις σε χώρους στάθμευσης και διαφορετικές επιλογές σε ψυχαγωγία, εστίαση και αγορές –από ένδυση και υπόδηση, είδη τεχνολογίας μέχρι ψώνια του σουπερμάρκετ. Την ίδια ώρα, είναι πολύ σημαντική και η ενίσχυση των εμπορικών δρόμων των πόλεων, οι οποίοι μέχρι στιγμής φαίνεται να χάνουν μερίδια από τα κλειστά εμπορικά κέντρα. «Οι εμπορικοί δρόμοι είναι πολύ σημαντικό να έχουν ζωή, αλλά είναι επίσης σημαντικό να έχουν διευκολύνσεις και χώροι στάθμευσης, δημόσιες τουαλέτες, πλατείες και πεζόδρομοι. Πρέπει να συνδυαστεί η εμπορικότητα των shopping malls αλλά σε καμία περίπτωση να μην χαθεί και η επισκεψιμότητα και η ζωή στους εμπορικούς δρόμους. Θέλουμε και τα δύο» τονίζει ο κ. Αντωνίου. Τόνισε την ανάγκη συμβολής της τοπικής αυτοδιοίκησης, ώστε να βελτιωθεί η προσβασιμότητα των επισκεπτών, να υπάρχουν διευκολύνσεις αλλά και να πραγματοποιούνται εκδηλώσεις που μπορούν να προσελκύσουν το κοινό στις κύριες εμπορικές αρτηρίες. Τόνισε ότι το κλειδί για την αύξηση επισκεπτών στους εμπορικούς δρόμους είναι οι δημόσιες συγκοινωνίες.

Ψηλά τζίρος και επισκεψιμότητα στα malls

Ετήσιος τζίρος 2022 +500 εκατ. ευρώ

ΠΡΩΤΟ ΤΡΙΜΗΝΟ 2023

Επισκεψιμότητα	Τζίρος
+30%	+25%

ΠΙΟ ΔΥΝΑΤΟΣ ΜΗΝΑΣ

Δεκέμβριος 2022 2,34 εκατ. επισκέπτες παγκύπρια

Ανεβαίνει η Μακαρίου

(αριθμός επισκεπτών)

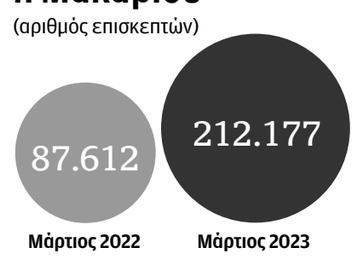

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ (εκατ.)

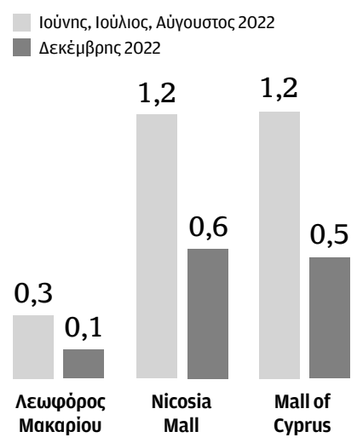

Η εταιρεία Cyfield ετοιμάζει τρία οικιστικά έργα πολλών εκατομμυρίων, εκ των οποίων τα δύο στην οδό Στασικράτους.

Τρεις νέες επενδύσεις

Πέραν των νέων εισόδων στον τομέα της εστίασης, στην περιοχή του κέντρου της Λευκωσίας, έρχονται επενδύσεις εκατομμυρίων, οι οποίες δείχνουν ότι σε βάθος χρόνου, οι κεντρικοί εμπορικοί δρόμοι θα ενισχυθούν σημαντικά. Η «Κ» μίλησε με την εταιρεία Cyfield, η οποία ετοιμάζει τρία οικιστικά έργα πολλών εκατομμυρίων, εκ των οποίων τα δύο στην οδό Στασικράτους. Συνολικά η εταιρεία θα επενδύσει 134 εκατομμύρια και για τα τρία έργα. Ήδη έχει ανακοινωθεί η πρώτη επένδυση, ένα οικιστικό έργο ύψους €30 εκατ. στην Στασικράτους, το Stasikratous Residences- ένα κτήριο 26 ορόφων και 46 διαμερισμάτων (23 1ος υπνοδωματίου και τα υπόλοιπα 23, τριών υπνοδωματίων). Στο ισόγειο του κτηρίου θα λειτουργούν δύο εμπορικά καταστήματα, για τα οποία ήδη έχουν κλείσει συμφωνίες για luxury goods. Το έργο είναι στην διαδικασία τοποθέτησης των θεμελίων. Πρόκειται για έργο το οποίο θα απευθύνεται στην κυπριακή αγορά και με τιμές χαμηλότερες από το 360. Έρχεται επίσης ένα 2ο ψηλό κτήριο 20 ορόφων και πάλι στην Στασικράτους, μια επένδυση ύψους €24 εκατ. Η 3η ανάπτυξη χωροθετείται απέναντι από το παλιό ΓΣΠ, πρόκειται για κτήριο 25 ορόφων και είναι ύψους €80 εκατ. και αναμένουν τις άδειες από τον δήμο. Όπως ανέφερε ο CEO του ομίλου Γιώργος Χρυσοχός, υπάρχει βιωσιμότητα και ανοδική πορεία για το κέντρο της Λευκωσίας, η οποία ενισχύεται με το άνοιγμα καταστημάτων εστίασης σιγά σιγά και την αύξηση των επισκεπτών. Ως εκ τούτου η εταιρεία προχωρά σε νέες επενδύσεις ενώ αναμένονται κινήσεις και από άλλους παίκτες.

Το case study της Λεωφόρου Μακαρίου

Ενδεικτικά είναι τα στοιχεία καταγραφής επισκεψιμότητας που αφορούν τη λεωφόρο Μακαρίου. Σύμφωνα με τα οποία, μέσα σε διάστημα ενός έτους, από τον Μάρτιο 2022 μέχρι τον Μάρτιο 2023, ο όγκος των επισκεπτών ανήλθε στους 1,3 εκατομμύρια. Οι καλύτερες επιδόσεις καταγράφηκαν τον φετινό Μάρτιο με επισκέπτες που ξεπέρασαν τις 212 χιλιάδες σε ένα μήνα, καταγράφοντας μια σημαντική αύξηση σε σύγκριση με τον Μάρτιο του 2022 της τάξης του 142% και 70% σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2022. (Οι μετρήσεις έγιναν από το σύστημα Counting Analytics που παρέχεται στα πλαίσια υλοποίησης του συγχρηματοδοτούμενου έργου Έξυπνης Πόλης του Δήμου Λευκωσίας). Παρά την αύξηση της επισκεψιμότητας, τα στοιχεία που έχει ενώπιον της η «Κ» καταδεικνύουν τον μακρύ δρόμο που έχει να διανύσει το κέντρο της πρωτεύουσας για να εισέλθει ουσιαστικά στο παιχνίδι του ανταγωνισμού κυρίως στο πεδίο των αγορών ένδυσης και υπόδησης. Για παράδειγμα, τον Μάρτιο του 2022, επισκέφθηκαν την λεωφόρο Μακαρίου, γύρω στο 1/4 του συνόλου των επισκεπτών των μεγάλων εμπορικών κέντρων της Λευκωσίας Nicosia Mall και Mall of Cyprus. Την καλοκαιρινή περίοδο Ιουνίου- Αυγούστου ο όγκος των επισκεπτών της Μακαρίου μειώθηκε και ανήλθε περίπου στο 20% των εμπορικών κέντρων. Αυτό βεβαίως συνδέεται με τις ψηλές θερμοκρασίες του καλοκαιριού που δεν ευνοούν τους ανοικτούς χώρους κυρίως κατά την διάρκεια της ημέρας, ενώ σχεδόν η ίδια αναλογία καταγράφεται και τον Δεκέμβριο. Το άνοιγμα χώρων εστίασης στην λεωφόρο λειτούργησε θετικά για την αύξηση των επισκεπτών, με αποτέλεσμα οι τελευταίες μετρήσεις Μαρτίου να δίνουν σημαντική αύξηση στους αριθμούς επισκεπτών (212,177).

Νέες επενδύσεις εκατομμυρίων στη Μακαρίου δίνουν ψήφο εμπιστοσύνης και προμηνύουν αύξηση της επισκεψιμότητας στην περιοχή.

Την καλοκαιρινή περίοδο Ιουνίου- Αυγούστου ο όγκος των επισκεπτών της Μακαρίου μειώθηκε και ανήλθε περίπου στο 20% των εμπορικών κέντρων.

Εκτός ο Ακάμας από τα επισκέψιμα αγροκτήματα

Εισήγηση Αβέρωφ για να διαλυθεί η καχυποψία απέναντι στην πρόταση που κατέθεσε στην Εμπορίου

Με λιγότερες απαγορεύσεις και περιορισμούς η πρόταση νόμου για τα επισκέψιμα αγροκτήματα, σε σχέση με τις πρόνοιες του τοπικού σχεδίου Ακάμα.

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Εντός Μαΐου αναμένεται να οδηγηθεί στην Ολομέλεια της Βουλής η πρόταση νόμου του Αβέρωφ Νεοφύτου, για τη λειτουργία των επισκέψιμων αγροκτημάτων, εφόσον φαίνεται να απομένουν μόνο κάποιες μικρές λεπτομέρειες οι οποίες θα διευκρινιστούν επί του αναθεωρημένου κειμένου της πρότασης νόμου. Μία από αυτές τις αλλαγές είναι και η προσθήκη άρθρου, με το οποίο θα διευκρινίζεται κατά απόλυτο τρόπο ότι η νομοθεσία θα έχει εφαρμογή πλην της περιοχής του Ακάμα, αφού εκεί θα εφαρμόζονται οι πρόνοιες του τοπικού σχεδίου. Ο λόγος, όπως εξήγησε, είναι προκειμένου να διαλυθεί η όποια καχυποψία για τον λόγο κατάθεσης της συγκεκριμένης πρότασης νόμου. Ανέφερε συγκεκριμένα ότι, μπορεί κάποιος να πει ότι υπάρχει μια πρόθεση του προτείνοντος της πρότασης να χρησιμοποιήσει την πρόταση ως όχημα είτε για να αλλάξει το τοπικό σχέδιο Ακάμα, είτε να υπάρχει η δυνατότητα αλλαγής της φιλοσοφίας. Τόνισε ότι δεν υπάρχει τέτοια πρόθεση. Ζήτησε παράλληλα, όπως τα επισκέψιμα αγροκτήματα κατοχυρωθούν νομικά και στα άλλα τοπικά σχέδια. Πρόκειται για αιτήματα

Το αναθεωρημένο κείμενο της πρότασης νόμου αναμένεται ότι θα τεθεί σύντομα για ψήφιση ενώπιον της Ολομέλειας της Βουλής.

τα οποία θα εξεταστούν από τη Νομική Υπηρεσία και αναμένονται να δοθούν διευκρινήσεις στην επόμενη συζήτηση του θέματος, την ερχόμενη Τρίτη. Στην χθεσινή συνεδρία της επιτροπής συνεχίστηκε η κατ' άρθρο συζήτηση του περί της ίδρυσης και λειτουργίας επισκέψιμων αγροκτημάτων νόμο του 2022 στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι του Υφυπουργείου Τουρισμού, του Τμήματος Περιβάλλοντος, του Τμήματος Δασών, Πολεοδομίας, και της Νομικής Υπηρεσίας, με στόχο τη διαμόρφωση του τελικού κειμένου.

Εστίαση και διανυκτέρευση

Βάσει του τελευταίου αναθεωρημένου κειμένου, επισκέψιμο αγρόκτημα σημαίνει την αγροτική εκμετάλλευση η οποία λειτουργεί ως αυτοτελής, οργανωμένη ανάπτυξη με ενιαία διαχείριση, και έχει ως κύρια χρήση τη γεωργική ή και κτηνοτροφική ή και αλιευτική δραστηριότητα. Αρμόδια αρχή είναι ο γενικός διευθυντής του Υφυπουργείου Τουρισμού, ενώ δικαίωμα υποβολής αίτησης για έκδοση άδειας λειτουργίας έχουν φυσικά ή νομικά πρόσωπα τα οποία είναι εγγεγραμμένα στο μητρώο αγροτών και γεωργικών εκμεταλλεύσεων και ασκούν γεωργική δραστηριότητα, καθώς και εγγεγραμμένοι ιδιοκτήτες ή νόμιμοι κάτοχοι γης στην οποία αφορά η αίτηση και η οποία βρίσκεται σε πολεοδομική ζώνη όπου επιτρέπεται η λειτουργία του. Τονίζεται ότι, καμιά άδεια λειτουργίας επισκέψιμου αγροκτήματος δεν εκδίδεται ή ανανεώνεται, εκτός εάν το επισκέψιμο αγρόκτημα συνδυάζει τη γεωργική ή και κτηνοτροφική ή και αλιευτική δραστηριότητά του με διαμονή και διανυκτέρευση, πώληση παραδοσιακών κυπριακών προϊόντων, οικοτεχνική δραστηριότητα, αγροτική βιοτεχνία, εστίαση, αθλητικές δραστηριότητες, εκπαιδευτικές ή/ και ενημερωτικές δραστηριότητες, οινοποιείο, πεζοπορία, ανάδειξη φυσικής κληρονομιάς ή και φυσικού περιβάλλοντος. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι για αυτές τις συμπληρωματικές χρήσεις, απαιτείται η εξασφάλιση της αντίστοιχης άδειας από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Συνεπώς, για συνδυασμό του επισκέψιμου αγροκτήματος με δραστηριότητα όπως διανυκτέρευση και εστίαση θα πρέπει να εξασφαλίζεται η αντίστοιχη άδεια από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Όπως αναφέρθηκε μέσα στην επιτροπή, το ζητούμενο με την πρόταση νόμου είναι αφενός να στηριχθεί ο γεωργικός και αγροτουριστικός τομέας και να δοθεί επιπρόσθετη αξία στο τουριστικό προϊόν της χώρας.

Η διαφορά

Την αγροτική ανάπτυξη και τη στήριξη του αγροτικού κόσμου και του πρωτογενή τομέα, έχει ως στόχο το επισκέψιμο αγρόκτημα όπως περιγράφεται στο τοπικό σχέδιο Ακάμα. Χαρακτηρίζεται ως μια εναλλακτική μορφή αγροτικής ανάπτυξης, η οποία θα συνδυάζει την αγροτική παραγωγή, με άλλες παρεμφερείς δραστηριότητες –εμπόριο, αναψυχή, ψυχαγωγία, ενημέρωση– θα ενδυναμώσει την ανάπτυξη της κυπριακής υπαίθρου, του παραδοσιακού τρόπου ζωής και των προϊόντων της υπαίθρου και θα προωθήσει τη βιωματική εμπειρία του επισκέπτη.

Οι λεπτομέρειες μέσα στο τοπικό σχέδιο που αφορούν το επισκέψιμο αγρόκτημα, δείχνουν ότι υπάρχει μια πιο αυστηρή προσέγγιση ως προς αυτού του είδους την ανάπτυξη σε σχέση με το τι υπάρχει μέσα στην πρόταση νόμου που συζητείται τώρα στη βουλή. Εξ ου και η διευκρίνηση Αβέρωφ. Μένει να φανεί, κατά πόσο αυτή η εξαίρεση που ζητήθηκε, μπορεί να γίνει νομοθετικά.

Τι ισχύει για Ακάμα

Στην περίπτωση του τοπικού Σχεδίου, Επισκέψιμο Αγρόκτημα δεν θα θεωρείται οποιαδήποτε ανάπτυξη που προβάλλει την οικιστική ή την τουριστική χρήση ή τη χρήση της διαμονής (μόνιμης ή προσωρινής), και προορίζεται κυρίως για σκοπούς στέγασης/ διαμονής (π.χ. κατοικία, έπαυλη, ράντζο, κοκ), ή/ και ανάπτυξη σύνθετης εμπορικής μορφής (π.χ. υπεραγορά, πολυκατάστημα, εμπορικό κέντρο, κοκ) ή/ και αναπτύξεις αναψυχής και ψυχαγωγίας, που προορίζονται κατά κύριο λόγο για την εστίαση επισκεπτών (εστιατόρια, ταβέρνες, κοκ), έστω και στην περίπτωση που τέτοιες αναπτύξεις εμπλουτίζονται με στοιχεία γεωργικής ή/ και κτηνοτροφικής δραστηριότητας. Συνολικά, είναι δυνατό να επιτραπεί η ανάπτυξη 28 τέτοιων αγροκτημάτων. Το ελάχιστο απαιτούμενο εμβαδόν τού υπό ανάπτυξη τεμαχίου γης θα ανέρχεται στα 6.000 τ.μ., από το καθαρό εμβαδόν της υπό ανάπτυξη ιδιοκτησίας, τουλάχιστον, ποσοστό 80% αυτού θα διατίθεται για τους σκοπούς της γεωργικής καλλιέργειας ή/ και της κτηνοτροφίας. Το μέγιστο δομήσιμο εμβαδόν ορίζεται στα 600 τ.μ. για τα επισκέψιμα αγροκτήματα στα οποία επιτρέπεται η διανυκτέρευση. Επιπλέον, ο συνολικός μέγιστος αριθμός κλινών δεν θα υπερβαίνει τις 16 και μέγιστο το εμβαδόν τα 120 τ.μ. Σημειώνεται επίσης ότι τα Επισκέψιμα Αγροκτήματα εντός Κτηνοτροφικών Ζωνών, με κωδικούς Γγ1 και Γγ2, δεν θα διαθέτουν υποδομές διαμονής και διανυκτέρευσης, αλλά η ανάπτυξη μπορεί να περιλαμβάνει μικρή ισόγεια κατοικία, με μέγιστο συνολικό εμβαδόν τα 150 τετραγωνικά μέτρα, για σκοπούς ικανοποίησης των στεγαστικών αναγκών του ιδιοκτήτη, νοουμένου ότι η ανάπτυξη αποτελεί την κύρια απασχόλησή του, ή του προσωπικού που εργάζεται νόμιμα στο επισκέψιμο αγρόκτημα.

Τι πρέπει να γνωρίζετε σχετικά με την κατάθεση:
1. Υπάρχουν χρεώσεις σε περίπτωση ανάληψης μέρους ή όλου του ποσού της κατάθεσής σας, πριν τη λήξη (18 μήνες).
2. Η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα να απορρίψει οποιαδήποτε αίτηση κατά την κρίση της και να αποσύρει οποιοδήποτε σχέδιο ανά πάσα στιγμή.
3. Οι καταθέσεις σας στην Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ προστατεύονται από το Σύστημα Εγγύησης των Καταθέσεων και Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων (ΣΕΚ).

Όριο Προστασίας καταθέσεων συνολικού ποσού εκ EUR 100.000 ανά καταθέτη ανά πιστωτικό ίδρυμα.

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Της* **ΧΙΛΑΡΙ ΚΛΙΝΤΟΝ* / THE NEW YORK TIMES**

Ο εκβιασμός των Ρεπουμπλικανών

Ο πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων Κέβιν Μακάρθι ζητεί λύτρα. Ομηρός του είναι η οικονομία και η αξιοπιστία της Αμερικής. Έχει απειλήσει ότι οι Ρεπουμπλικανοί της Βουλής θα αρνηθούν να αυξήσουν το ανώτατο όριο χρέους της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, προκαλώντας πιθανώς μια παγκόσμια οικονομική κρίση, εκτός εάν ο πρόεδρος Τζο Μπάιντεν συμφωνήσει για βαθιές περικοπές δαπανών στην εκπαίδευση, την υγεία, την επιστιτιστική βοήθεια για τα φτωχά παιδιά και άλλες κοινωνικές υπηρεσίες. Ο ίδιος επικαλέστηκε επανειλημμένως ως δικαιολογία την απειλή του κινεζικού ανταγωνισμού. Με τη βάναυση εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία να συνεχίζεται για δεύτερο χρόνο, τη διένεξη με την Κίνα να επιτείνεται και τις παγκόσμιες απειλές να υποβόσκουν και να ποικίλλουν από τις μελλοντικές πανδημίες έως την κλιματική αλλαγή, ο κόσμος προσβλέπει στις Ηνωμένες Πολιτείες ως μια ισχυρή και σταθερή ηγετική δύναμη.

Η αστοχία του Κογκρέσου σχετικά με το ανώτατο όριο του χρέους στέλνει το αντίθετο μήνυμα στους συμμάχους μας και τους αντιπάλους μας: ότι η Αμερική είναι διχασμένη, περισπασμένη και δεν μπορούν να την υπολογίζουν. Η συζήτηση για το ανώτατο όριο του χρέους δεν αφορά την έγκριση νέων δαπανών. Αφορά το να μην πληρώσει το Κογκρέσο τα χρέη, που έχει ήδη επωμιστεί. Η μη πληρωμή θα ήταν σαν να παραλείπατε τη δόση του στεγαστικού δανείου σας, εκτός του ότι θα επέφερε και παγκόσμιες επιπτώσεις. Λόγω του κεντρικού ρόλου των ΗΠΑ, καθώς και του δολαρίου στη διεθνή οικονομία, η αθέτηση των χρεών μας θα μπορούσε να πυροδοτήσει μια κατάρρευση της παγκόσμιας οικονομίας. Οι Ρεπουμπλικανοί στο Κογκρέσο ψήφιζαν σταθερά υπέρ της αύξησης του ανώτατου ορίου χρέους χωρίς ιδιαίτερες ενστάσεις, όταν ένας Ρεπουμπλικανός βρισκόταν στον Λευκό Οίκο. Όταν εκεί βρίσκεται ένας Δημοκρατικός, τότε χρησιμοποιούν το ανώτατο όριο του χρέους για να εξασφαλίσουν εκβιαστικά κάποιες παραχωρήσεις, παρά τον κίνδυνο χρεοκοπίας. Σήμερα ο ανταγωνισμός μεταξύ δημοκρατικών κρατών και αυταρχικών καθεστώτων έχει επιταθεί. Η υπονόμευση των ΗΠΑ και της υπεροχής του δολαρίου διευκολύνει τον Σι Τζινπίνγκ και τον Βλαντιμίρ Πούτιν. Η ηγετική θέση μας διεθνώς εξαρτάται από την οικονομική ισχύ μας στο εσωτερικό. Η αθέτηση των χρεών μας θα μπορούσε να μας κοστίσει επτά εκατομμύρια θέσεις εργασίας και να οδηγήσει την οικονομία μας σε βαθιά ύφεση.

Αν αρνηθούν να αυξήσουν το όριο χρέους, μπορεί να προκαλέσουν διεθνή οικονομική κρίση.

Αντί να λειτουργούμε ως «οπλοστάσιο της δημοκρατίας», ικανό να ανταγωνίζεται τους αντιπάλους μας, να κυριαρχεί στους βιομηχανικούς κλάδους του μέλλοντος, όπως οι ημιαγωγοί και η καθαρή ενέργεια, και να εκσυγχρονίζουμε τον στρατό μας, η Αμερική θα βρισκόταν σε αδιέξοδο. Μια επαπειλούμενη αθέτηση στην υπόσχεση της Αμερικής να πληρώσει τα χρέη της τα θέτει όλα αυτά υπό αμφισβήτηση.

* Η κ. Χίλαρι Κλίντον διετέλεσε υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑαπό το 2009 έως το 2013.

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Του* **ΦΕΛΙΞ ΜΑΡΤΙΝ / REUTERS BREAKINGVIEWS**

Οι αναδυόμενες οικονομίες πέρασαν το τεστ

Η απαρχή του Απριλίου στην Ουάσιγκτον συμπίπτει με δύο τελετουργίες, αφενός το Εθνικό Φεστιβάλ Ανθισμένων Κερασιών, αφετέρου το ότι λίγα τετράγωνα βορειότερα μπορείτε να ακούσετε στελέχη από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο να μιλούν σε επισκέπτες υπουργούς Οικονομικών, διοικητές κεντρικών τραπεζών και στελέχη χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων για τις τρομερές οικονομικές προοπτικές στις αναδυόμενες αγορές. Φέτος, η ανθοφορία της κερασιάς ήταν εντυπωσιακή. Ούτε το ΔΝΤ απογοήτευσε.

Στην Εκθεση Παγκόσμιας Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, αναφέρει ότι δώδεκα κυβερνήσεις των αναδυόμενων αγορών αντιμετωπίζουν ήδη χρηματοοικονομικά προβλήματα και τα ομόλογα σε ξένο νόμισμα άλλων είκοσι χωρών τελούν υπό διαπραγμάτευση σε επίπεδα τέτοια, τα οποία κατά τη διάρκεια της πρόσφατης Ιστορίας έχουν θέσει σε κίνδυνο την ικανότητα δανεισμού των αντίστοιχων χωρών. Η γενική διευθύντρια του ΔΝΤ, Κριστάλινα Γκεοργκίεβα, προχώρησε παραπέρα, προειδοποιώντας ότι τουλάχιστον εξήντα χώρες κινδυνεύουν να αντιμετωπίσουν σοβαρό πρόβλημα με το χρέος τους. Ο λόγος για τη δυσοίωνη προσέγγιση έχει να κάνει με το ότι το ΔΝΤ και η Παγκόσμια Τράπεζα αντλούν τακτικά κεφάλαια από τους μετόχους τους για να χρηματοδοτήσουν στη συνέχεια δανεισμό με ευνοϊκούς όρους. Φέτος το ΔΝΤ ζητεί από τα κράτη - δωρητές να συγκεντρώσουν περισσότερα από 6 δισ. δολ. σε πρόσθετες συνεισφορές πριν από την ετήσια συνεδρίασή τους τον Οκτώβριο. Τα στελέχη του ΔΝΤ έχουν νωπή στη μνήμη τους την άγρια κατάσταση στις αρχές της δεκαετίας του 2000, όταν οι δραστηριότητες και οι χορηγίες ελαττώθηκαν σε τέτοιο βαθμό, ώστε ο διεθνής οργανισμός υποχρεώθηκε να περικόψει το 15% του προσωπικού του. Γενικά μιλώντας, ποτέ δεν είναι συμφέρον να περιγράφει κανείς μια πολύ ρόδινη εικόνα των προοπτικών των αναδυόμενων αγορών.

Η αύξηση των αμερικανικών επιτοκίων ήταν πάντα καταλύτης για όσους επενδύουν σε αναπτυσσόμενες χώρες.

Εντούτοις, η πραγματικότητα είναι ότι έπειτα από χρόνια χαμηλών αποδόσεων, το δημόσιο χρέος των αναδυόμενων αγορών αποδείχθηκε ως μία από τις κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων με τις καλύτερες επιδόσεις το 2022.

Τους τελευταίους δώδεκα μήνες, τα νομίσματα και τα κρατικά ομόλογα αναδυόμενων αγορών πέρασαν ένα σημαντικό τεστ κι αυτό ήταν η αύξηση των επιτοκίων της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ (Fed). Ιστορικά μιλώντας, η νομισματική σύσφιγξη στις Ηνωμένες Πολιτείες ήταν πάντα καταλύτης για όσους επενδύσουν σε περιουσιακά στοιχεία αναδυόμενων χωρών. Πάντως, αυτή τη φορά ήταν διαφορετικά τα πράγματα. Τα νομίσματα των αναδυόμενων αγορών ήταν εξαιρετικά ανθεκτικά τους τελευταίους δώδεκα μήνες. Το μεξικανικό πέσο, λόγου χάριν, ενισχύεται κατά 10% έναντι του δολαρίου. Τα δε ομόλογα, τέλος, πηγαίνουν ακόμα πιο καλά.

Ο ουκρανικός στρατός πέρασε τον Δνείπερο

Προγεφυρώματα στη δυτική όχθη ενόψει της εαρινής αντεπίθεσης

Προάγγελος της από καιρό αναμενόμενης ουκρανικής αντεπίθεσης ή προσπάθεια αποπροσανατολισμού των Ρώσων; Οπως και να έχουν τα πράγματα, γεγονός είναι ότι κάτι έχει αρχίσει να αλλάζει στο νότιο μέτωπο του πολέμου τα τελευταία εικοσιτετράωρα, καθώς ουκρανικές δυνάμεις που βρίσκονται γύρω από την πόλη της Χερσώνας περνούν στην απέναντι, ανατολική όχθη του ποταμού Δνείπερου και δημιουργούν προγεφυρώματα.

«Ο στρατός μας επισκέπτεται την αριστερή (ανατολική) όχθη πολύ συχνά, πραγματοποιώντας επιδρομές», δήλωσε στη δημόσια τηλεόραση ο Γιούρι Σομπολέφσκι, αναπληρωτής περιφερειάρχης Χερσώνας, για να προσθέσει: «Τα αποτελέσματα θα έρθουν, όπως συνέβη και στη δυτική όχθη ύστερα από μια περίπλοκη και μακρά επιχείρηση, στο τέλος της οποίας καταφέραμε να απελευθερώσουμε τις περιοχές μας με ελάχιστες απώλειες».

Κατάληψη νησίδων

Τον Νοέμβριο ο ουκρανικός στρατός κατόρθωσε να εκδιώξει τους Ρώσους από τη δυτική όχθη του Δνείπερου, όπου βρίσκεται και η πόλη της Χερσώνας, υποχρεώνοντάς τους να αναδιπλωθούν στην ανατολική όχθη. Ρεπορτάζ διεθνών μέσων ενημέρωσης αναφέρουν ότι οι Ουκρανοί κατάφεραν τις τελευταίες ημέρες να καταλάβουν νησίδες του Δνείπερου και να δημιουργήσουν ουκρανικούς θύλακες στην ανατολική όχθη, αν και δεν ήταν σαφές κατά πόσον έχουν την πρόθεση ή τη δυνατότητα να τους κρατήσουν. Σε κάθε περίπτωση οι ουκρανικές επιχειρήσεις εμποδίζουν τους ρωσικούς βομβαρδισμούς της Χερσώνας, που δεν σταμάτησαν από την ημέρα της απελευθέρωσής της, ενώ θα μπορούσαν να εκληφθούν και ως δημιουργία προγεφυρωμάτων για την ουκρανική αντεπίθεση.

Στρατιωτικοί αναλυτές εκτιμούν ότι ένας από τους κύριους στόχους των Ουκρανών, στο πλαίσιο αυτής της αντεπίθεσης, θα είναι η διείσδυση στον νότιο, χερσαίο διάδρομο που κατάφεραν να δημιουργήσουν οι Ρώσοι τις πρώτες εβδομάδες της εισβολής, ο οποίος συνδέει τη Ρωσία με την προσαρτημένη χερσόνησο της Κριμαίας. Υπό αυτό το πρίσμα, η μάχη του Δνείπερου αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα. Αλλοι αναλυτές, όμως, δεν αποκλείουν το ενδεχόμενο να πρόκειται για αντιπερισπασμό, ώστε να αποπροσανατολιστούν οι ρωσικές δυνάμεις. Δημοσιεύματα του αμερικανικού Τύπου υποστηρίζουν ότι ο πρόεδρος Μπάιντεν έχει συστήσει στο Κιέβο ιδιαίτερη σύνεση, προειδοποιώντας για τις βαρύτατες επιπτώσεις που θα είχε ενδεχόμενη αποτυχία της αντεπίθεσης, όπως και η εξασθένηση των ουκρανικών γραμμών σε περίπτωση μεγάλης διασποράς των δυνάμεών τους.

Χθες ο Ουκρανός πρόεδρος Βολοντίμιρ Ζελένσκι είχε σύσκεψη με την ανώτερη στρατιωτική ηγεσία, όπου έγινε επισκόπηση της κατάστασης στα πολεμικά μέτωπα και της προετοιμασίας των ενόπλων δυνάμεων για την επόμενη φάση των επιχειρήσεων. Ο αρχηγός της στρατιωτικής κατασκοπείας, υποστράτηγος Κίριλο Μπουντάνοφ, χαρακτήρισε την επικείμενη αντεπίθεση «ορόσημο στη σύγχρονη Ιστορία της Ουκρανίας» και προέβλεψε ότι θα οδηγήσει στην «ανακατάληψη σημαντικών περιοχών».

Βρισκόμαστε πιο κοντά σε πυρηνικό πόλεμο, προειδοποιεί ο πρώην πρόεδρος της Ρωσίας Ντμίτρι Μεντβέντεφ.

Νέα κρίσιμη φάση

Καθώς η σύγκρουση φαίνεται να εισέρχεται σε μια νέα, κρίσιμη φάση, το Κρεμλίνο φρόντισε να στείλει τα δικά του μηνύματα προς τη Δύση. Ο Ντμίτρι Μεντβέντεφ, πρώην πρόεδρος της χώρας και νυν αντιπρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Ασφαλείας υπό τον Βλαντιμίρ Πούτιν, προειδοποίησε χθες ότι «ο κόσμος είναι πιθανό να βρίσκεται στο κατώφλι ενός νέου παγκοσμίου πολέμου» και ότι η Μόσχα δεν θα διστάσει να χρησιμοποιήσει το πυρηνικό της οπλοστάσιο, αν αυτό καταστεί αναγκαίο. Αφού τόνισε ότι τα ατομικά όπλα αποτελούν «τον αρμό που εξασφαλίζει την ακεραιότητα του έθνους», υπενθύμισε ότι το ρωσικό δόγμα ασφαλείας επιτρέπει τη χρήση ατομικών όπλων σε απάντηση ανάλογης επίθεσης του εχθρού ή ακόμη και σε περίπτωση επίθεσης με συμβατικά όπλα, η οποία απειλεί «την ίδια την ύπαρξη» του ρωσικού κράτους.

Από την πλευρά του ο Βλαντιμίρ Γερμάκοφ, επικεφαλής της διεύθυνσης του ρωσικού υπουργείου Εξωτερικών για τη μη διάδοση των πυρηνικών όπλων, προειδοποίησε χθες ότι η χώρα του ενδέχεται να αποδεσμευθεί από το μορατόριουμ για την εγκατάσταση νέων πυραύλων μικρού και μεσαίου βεληνεκούς τόσο στην Ευρώπη όσο και στην περιοχή του Ινδο-Ειρηνικού. Ως αιτία για μια τέτοια αλλαγή πολιτικής επικαλέστηκε τη «μείωση της εμπιστοσύνης λόγω των αποσταθεροποιητικών στρατιωτικών προγραμμάτων από την πλευρά της Αμερικής».

Στο μεταξύ, η Ε.Ε. κατέβαλε χθες στο Κιέβο την τρίτη δόση 1,5 δισ. ευρώ στο πλαίσιο του πακέτου χρηματοοικονομικής βοήθειας προς την Ουκρανία, συνολικού ύψους 18 δισ. ευρώ.

Αυστηρότερες κυρώσεις εις βάρος της Ρωσίας

Οι κυρώσεις θα μπορούσαν να είναι πιο αποτελεσματικές αν συντονίσουν τις προσπάθειές τους ΗΠΑ και Ε.Ε., σύμφωνα με think tank του Χάρβαρντ

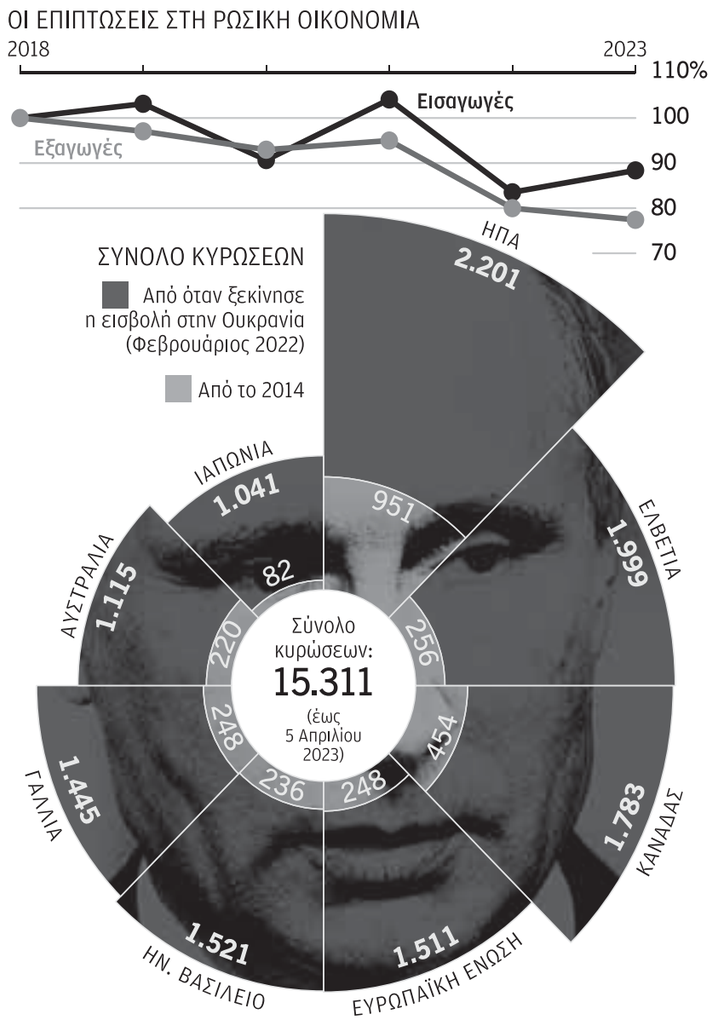

ΠΗΓΕΣ: Wall Street Journal, Castellum.AI, IMF, Graphic News

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Θωρακίζεται από ρωσικό σαμποτάζ η Βόρεια Θάλασσα

Οι χώρες της Βόρειας Θάλασσας συμφώνησαν να συνεργαστούν για να καταλήξουν σε μια συμφωνία που θα έχει στόχο καίριες υποθαλάσσιες υποδομές, όπως αγωγούς και καλώδια, δίκτυα επικοινωνιών και αιολικά πάρκα. Αυτό αποκαλύπτει το πρακτορείο Bloomberg, στην κατοχή του οποίου περιήλθε έγγραφο πρακτικών από τη συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στην Οστάνδη του Βελγίου τη Δευτέρα. Μεταξύ άλλων αποφασίστηκε να επιτραπεί η χρήση drones, τα οποία θα επιβλέπουν τα ευαίσθητα αυτά σημεία, που θα μπορούσαν να πέσουν θύματα ρωσικού σαμποτάζ. Το σχέδιο προβλέπει εξάλλου τη δημιουργία πλατφόρμας μέσω της οποίας θα διανέμονται διασυνοριακά πληροφορίες για επεισόδια ασφαλείας και θα ενεργοποιούνται δράσεις για την παροχή βοήθειας σε χώρες της θαλάσσιας περιοχής.

Μετά τις επιθέσεις κατά του αγωγού φυσικού αερίου Nord Stream τον Σεπτέμβριο, μέλη του ΝΑΤΟ εντατικοποίησαν τις επιθεωρήσεις τους με δορυφόρους, αεροσκάφη, πλοία και υποβρύχια για τη Βόρεια και Βαλτική Θάλασσα. Η Συμμαχία δεν έχει ταυτοποιήσει ακόμη τον δράστη πίσω από τις εκρήξεις, αλλά οι φόβοι έχουν αυξηθεί ότι κινδυνεύουν οι ευρωπαϊκές υποθαλάσσιες υποδομές από μια συγκεκαλυμμένη επίθεση της Μόσχας σε αντίποινα για τις κυρώσεις, που της έχουν επιβληθεί μετά την εισβολή στην Ουκρανία.

Η Νορβηγία είναι τώρα ο μεγαλύτερος προμηθευτής φυσικού αερίου στην Ευρώπη και η διακοπή της ροής είναι από τις μεγαλύτερες ανησυχίες, που επεκτείνονται και σε άλλες υποδομές, όπως πλωτά αιολικά πάρκα και ηλεκτρικά καλώδια. Η σχεδόν αδύνατη αποστολή της προστασίας υποθαλάσσιων υποδομών επανήλθε στο προσκήνιο μετά τις πρόσφατες ενέργειες στη Βαλτική. «Οπως απέδειξε η περυσινή χρονιά, έχουμε ανάγκη να προστατεύσουμε την offshore βιομηχανία μας», είπε ο Γερμανός καγκελάριος Ολαφ Σολτς σε δημοσιογράφους στην Οστάνδη. «Ε.Ε. και ΝΑΤΟ παίζουν σημαντικό ρόλο». Η απειλή κλιμακώνεται. Το Ηνωμένο Βασίλειο διέγνωσε την περασμένη εβδομάδα απόπειρες Ρώσων χάκερ να καταστρέψουν ζωτικής σημασίας εθνικές υποδομές. Η βελγική κυβέρνηση επίσης κατέγραψε την προσπάθεια 30 ρωσικών σκαφών που διέσχισαν τη Μάγχη παραμένοντας σε διεθνή ύδατα. Μεταξύ άλλων περιλαμβάνονταν μια φρεγάτα, ένα αντιτορπιλικό κι ένα υποβρύχιο. Εννέα χώρες συμμετείχαν στη σύνοδο της Βόρειας Θάλασσας, χωρίς να είναι σαφές πόσες εξ αυτών θα υπογράψουν τη συμφωνία, η οποία εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθεί στα τέλη του χρόνου. Η Ε.Ε. έχει συγκροτήσει μια κοινή δύναμη μαζί με το ΝΑΤΟ για την κυβερνοασφάλεια και τη θωράκιση των υποδομών, σύμφωνα με την πρόεδρο της Κομισιόν, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν. Τα αποτελέσματα θα παρουσιαστούν σε σύνοδο του ΝΑΤΟ τον Ιούλιο. «Ο ενεργειακός τομέας διαπλέκεται όλο και περισσότερο με γεωπολιτικά ρίσκα», προειδοποίησε ο Φατίχ Μπιρόλ, επικεφαλής της Διεθνούς Υπηρεσίας Ενέργειας. «Βλέπουμε ότι οι Αρχές έχουν πλέον πρόσθετα καθήκοντα».

Επενδύσεις σε ΑΠΕ

Οι εννέα κυβερνήσεις της Βόρειας Θάλασσας, που περιλαμβάνουν το Λουξεμβούργο, τη Δανία, την Ιρλανδία, την Ολλανδία και το Βέλγιο, υπέγραψαν διακήρυξη για να επιταχύνουν την κατασκευή offshore αιολικών επενδύσεων σε μαζική κλίμακα. Οι συνδυαστικοί στόχοι είναι η παραγωγή ενέργειας 120 γιγαβάτ στη Βόρεια Θάλασσα έως το 2030 και 300 γιγαβάτ έως το 2050.

Αυξημένοι φόβοι ότι κινδυνεύουν οι ευρωπαϊκές υποθαλάσσιες υποδομές από μια συγκεκαλυμμένη επίθεση της Μόσχας σε αντίποινα για τις κυρώσεις.

Οι χώρες θα συνεργάζονται ώστε να κατασκευάσουν περισσότερα καλώδια ηλεκτροδότησης που συνδέουν τα πλωτά αιολικά πάρκα με κεντρικά σημεία του ευρωπαϊκού δικτύου. Αλλοι τομείς συνεργασίας θα επικεντρώνονται στην τόνωση της αγοράς για ανανεώσιμο υδρογόνο και στην ενθάρρυνση της δέσμευσης και αποθήκευσης άνθρακα, όπου η Βόρεια Θάλασσα παρουσιάζει μεγάλη δυναμική. «Εχουμε ανάγκη ενεργειακούς αυτοκινητόδρομους για να εκμεταλλευτούμε αυτήν την offshore ενέργεια», σχολίασε ο Ιρλανδός πρωθυπουργός Λέο Βαραντκάρ.

Εφυγαν μόνο με τα ρούχα που φορούσαν

Στην Ελευσίνα οι πρώτοι Ελληνες που γλίτωσαν από την κόλαση του Σουδάν

Της **ΙΩΑΝΝΑΣ ΦΩΤΙΑΔΗ**

Αφημένο έξω από τη γαλλική πρεσβεία στο Χαρτούμ βρίσκεται το αυτοκίνητο του Φαντίλ, Ελληνοσουδανού ο οποίος χθες το πρωί προσγειώθηκε με την 5μελή οικογένειά του στην Ελευσίνα. «Ηρθαν με τις παντόφλες και τα ρούχα που φορούσαν», περιγράφει στην «Κ» η μητέρα του, Ελένη Παξιβάνη. «Το σπίτι μας απέχει μόλις 500 μέτρα από την εν λόγω πρεσβεία, ωστόσο, η διαδρομή ήταν μετ' εμποδίων, καθώς έπεφταν γύρω τους πυροβολισμοί». Η ίδια παρακολουθούσε από την Αθήνα τις εξελίξεις με κομμένη την ανάσα. «Από το Μεγάλο Σάββατο έχω σταυρωθεί δέκα φορές», αναφέρει χαρακτηριστικά. «Είχαμε ζήσει πολλές φορές κρίσεις στο Σουδάν, καμία όμως δεν συγκρίνεται με την τωρινή», υπογραμμίζει η κ. Παξιβάνη, η οποία ζούσε παντρεμένη με Σουδανό στην αφρικανική χώρα από το 1978 ενώ είχε εργαστεί και στην πάλαι ποτέ ελληνική πρεσβεία για είκοσι χρόνια. Ο Φαντίλ, ωστόσο, περιέγραφε στη μητέρα του, που ζει κυρίως στην Αθήνα, ότι «η πόλη ήταν ένα καζάνι που έβραζε». Ωστόσο δεν μπορούσε να φανταστεί τι θα ακολουθούσε. «Θεωρούσαμε πάντοτε το πιο ασφαλές σημείο το οικοδομικό τετράγωνο που περιλαμβάνει την ελληνική εκκλησία, τη μητρόπολη, τα γραφεία της κοινότητας και το σχολείο», θυμάται η κ. Παξιβάνη, «όμως μετατράπηκε στο πιο επικίνδυνο, καθώς γειτνιάζει στη βόρεια πλευρά του με το παλάτι και το υπουργείο Εξωτερικών και στη νότια με το Γενικό Επιτελείο Στρατού και το αεροδρόμιο». Η ίδια εκτιμά πως θα χρειαστεί πολύς καιρός μέχρι να μπορέσουν να επιστρέψουν στο Σουδάν οι ομογενείς. «Κανείς δεν ξέρει τι θα βρούμε, φημολογείται ότι έχει ξεκινήσει το πλιάτσικο».

Είναι Μεγάλη Πέμπτη και ο Δημήτρης Τσάφος ετοιμάζει τη βαλίτσα του για το Σουδάν. Για τις επόμενες είκοσι ημέρες επρόκειτο μαζί με την ομάδα του να εγκαθιστά υποθαλασσίως οπτικές ίνες στο Πορτ Σουδάν. «Εχω δουλέψει στις περισσότερες αφρικανικές χώρες χωρίς κανένα πρόβλημα», αναφέρει σήμερα στην «Κ» ο έμπειρος δύτης. Την επόμενη ημέρα, η ομάδα, που αποτελείτο από πέντε Ελληνες και έναν Πορτογάλο, έτρωγε πρωινό στο ξενοδοχείο και σχεδίαζε πρωινή εξόρμηση στην πόλη. «Είδαμε, όμως, μέσα από την τζαμαρία στρατιωτικά οχήματα να διασχίζουν τον δρόμο και ακούσαμε διάσπαρτους πυροβολισμούς, αμέσως καταλάβαμε ότι κάτι δεν πήγαινε καλά», περιγράφει ο 43χρονος. Η σύνδεση στο Διαδίκτυο και οι τηλεπικοινωνίες «κόβονται» τις τελευταίες τρεις ημέρες. «Μας έσωσε ένας γείτονας που έκανε hotspot».

Η πρώτη απόπειρα απεγκλωβισμού αποτυγχάνει. «Είχαμε οδηγία να πάμε στη γαλλική πρεσβεία, αλλά έπεφταν πυροβολισμοί και έτσι επιστρέψαμε στο ξενοδοχείο». Τη Δευτέρα τα ξημερώματα, όμως, κατόπιν συνεννόησης με την πορτογαλική πρεσβεία, ένα όχημα τους παρέλαβε από το ξενοδοχείο. «Πήραμε μια ομαδική απόφαση, τη διαδρομή την κάναμε χωρίς συνοδεία, μόνο με ένα Σουδανό οδηγό», τονίζει, «έχουμε όλοι θητεύσει στις ειδικές δυνάμεις και είμαστε εξοικειωμένοι με τη διαχείριση κρίσεων».

Με το μεταγωγικό αεροσκάφος C-27J Spartan έφτασαν χθες στην αεροπορική βάση Ελευσίνας 17 διασωθέντες.

«Είπαμε όλοι ψέματα στις οικογένειές μας, τους διαβεβαιώναμε ότι είμαστε ασφαλείς, αλλά αυτό δεν ήταν απολύτως αληθές».

«Περάσαμε 40 μπλόκα»

Το Ι.Χ. περνάει από συνολικά 40 μπλόκα – αρχικά του στρατού και εν συνεχεία των παραστρατιωτικών. «Σε κάθε μπλόκο έκαναν ερωτήσεις στον οδηγό, οι παραστρατιωτικοί ήταν πιο ζόρικοι» περιγράφει, «κάποιοι εξ αυτών τον έβγαλαν από το αμάξι και άρχισαν να τον χαστουκίζουν». Πολλές σκέψεις περνούν από το μυαλό τους, αλλά σφίγγουν τα δόντια και μένουν ψύχραιμοι. «Η-θελαν να ανάψουν το φιτίλι, αλλά εμείς δεν μπήκαμε σε αυτή τη λογική». Τελικά, καταφέρνουν να διασχίσουν τα 12 χιλιόμετρα σε δύο ώρες. Στο αεροδρόμιο τους περιμένει ένα ιταλικό μεταγωγικό αεροπλάνο. «Είπαμε όλοι ψέματα στις οικογένειές μας, τους διαβεβαιώναμε ότι είμαστε ασφαλείς, αλλά αυτό δεν ήταν απολύτως αληθές».

Διαβουλεύσεις για το C-130

Εντατικές διαβουλεύσεις βρίσκονται σε εξέλιξη στο τρίγωνο Αθήνας - Βερολίνου - Παρισιού, με σκοπό την αμεσότερη συμμετοχή των ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων στον απεγκλωβισμό Ελλήνων ή άλλων πολιτών από το Χαρτούμ. Οι επαφές γίνονται σε διπλωματικό επίπεδο, με τα υπουργεία Εξωτερικών και Εθνικής Αμυνας να βρίσκονται σε διαρκή επαφή. Συγκεκριμένα, από τους Γάλλους και τους Γερμανούς οι οποίοι ελέγχουν την αεροπορική βάση Ουαντί Σεΐντά, που βρίσκεται περίπου 25 χλμ. βόρεια του Χαρτούμ, ζητείται η δυνατότητα μεταστάθευσης του C-130 της Πολεμικής Αεροπορίας από το Ασουάν. Στόχος της Αθήνας είναι οι επόμενοι απεγκλωβισμοί Ελλήνων και συγγενών τους ή άλλων πολιτών, εφόσον ζητηθεί από τις χώρες τους, να γίνουν απευθείας από το Χαρτούμ. Πρακτικά, στην αεροπορική βάση Ουαντί Σεΐντά έχει δημιουργηθεί ένα συντονιστικό κέντρο για όλες τις επιχειρήσεις απεγκλωβισμού πολιτών από τα κράτη-μέλη της Ε.Ε.

ΑΡΘΡΟ

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ**

Οι κυρώσεις είναι πρόβλημα όλων μας!

Η Κύπρος πρέπει να αποφασίσει πραγματικά που στέκεται. Είμαστε μια χώρα σχεδόν ενός εκατομμυρίου κατοίκων και ό,τι κάνουμε σαν μονάδες έχει επίπτωση στις ζωές όλων. Με νύχια και με δόντια πρέπει να προστατέψουμε το μέλλον των παιδιών μας, προβάλλοντας την ηθική και τις αξίες του πολιτισμού μας αντί να δίνουμε δικαίωμα να μας κατηγορούν για την ακεραιότητά μας. Η Κύπρος ανήκει στην Ευρωπαϊκή Ένωση και υποχρεούται να παίξει με τους κανόνες του δυτικού κόσμου. Δεν πρέπει να επιτρέψουμε σε μια χούφτα ανθρώπων που χρησιμοποίησαν τον τομέα των χρηματοοικονομικών ή των διοικητικών υπηρεσιών της χώρας προς όφελος των ιδίων και των πελατών τους, να αμαυρώσουν την εικόνα του συνόλου των επιχειρήσεων που δίνουν δουλειά σε χιλιάδες εργαζομένους. Εμείς οι ίδιοι έπρεπε πρώτοι να ανακαλύψουμε όλους όσους μας στιγμάτισαν στο εξωτερικό. Αντί να περιμένουμε τους Αμερικάνους και τους Άγγλους να μας δώσουν στοιχεία, έπρεπε ήδη να έχουμε στείλει τις δικές μας υπηρεσίες να κάνουν φύλλο και φτερό τις εταιρείες που εμπλέκονται. Θυμηθείτε ότι εξαιτίας αυτών η φήμη της χώρας κλονίζεται και το αποτέλεσμα θα είναι να χαθούν επενδύσεις, κρατικά έσοδα και το χειρότερο, ότι θα μείνουν πολλοί συνάνθρωποί μας χωρίς δουλειά λόγω της φήμης μας που κλονίζεται. Η κυβέρνηση οφείλει να λάβει μέτρα άμεσα, τα οποία θα δυναμώσουν την εμπιστοσύνη. Η χώρα χρειάζεται μια ενιαία αρχή που θα ελέγχει τις επενδυτικές και διοικητικές υπηρεσίες αλλά και τα ταμεία. Με λίγα λόγια πρέπει να συγκεντρωθούν εξουσίες σε μια αρχή –για παράδειγμα θα μπορούσε να είναι της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς– που έχει τις γνώσεις για να ανταπεξέλθει. Είναι ανήκουστο να υπάρχουν εποπτικές αρχές που διοικούνται από τους ίδιους τους εποπτευόμενους. Επίσης, πρέπει να ενισχυθεί η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και η Κεντρική Τράπεζα με περισσότερους υπαλλήλους, ώστε να μην υπάρχουν καθυστερήσεις άρα και κενά στο έργο τους. Πρέπει να δοθεί έμφαση στη συλλογή και αξιολόγηση πληροφοριών για να μπορέσουμε να ενεργούμε προληπτικά και όχι κατόπιν εορτής. Σε αυτό μπορεί να βοηθήσει η ΚΥΠ. Έχουν γίνει πολλά μέχρι τώρα αλλά απ' ότι φαίνεται όχι αρκετά. Αντί να στρουθοκαμηλίζουμε, ας λύσουμε μια και καλή τα προβλήματά μας προς όφελος όλων μας.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

Νέα μέτρα για φθηνότερη στέγη σε Ισπανία και Πορτογαλία

Με δημιουργία κοινωνικών κατοικιών και εκμετάλλευση κενών κτιρίων

Αντιμέτωπες με μια στεγαστική κρίση που πλήττει κυρίως τους νέους βρίσκονται η Πορτογαλία και η Ισπανία, οι κυβερνήσεις των οποίων προωθούν μέτρα για την ενίσχυση της κοινωνικής κατοικίας και τη διάθεση ακινήτων σε πολύ πιο προσιτές τιμές. Οι υψηλές τιμές των ενοικίων, το κόστος δανεισμού των στεγαστικών δανείων αλλά και οι απαγορευτικές τιμές των ακινήτων δεν αποτελούν πρόβλημα μόνο της Ισπανίας και της Πορτογαλίας αλλά και ολόκληρης της Ευρώπης, αφού το κόστος της στέγης σε σύγκριση με τα εισοδήματα είναι σε πολλές χώρες επαχθές. Σύμφωνα με εκτιμήσεις που επικαλούνται σε σχετικό δημοσίευμά τους οι Financial Times, η κοινωνική στέγη αντιπροσωπεύει περίπου το 2% του αποθέματος κατοικιών στην Πορτογαλία και το 1%-3% όλων των κατοικιών στην Ισπανία, ποσοστό χαμηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο (7,5%). Ακόμη πιο αισθητή είναι η διαφορά εάν συγκριθούν τα παραπάνω ποσοστά με τα αντίστοιχα στη Γαλλία (14,5%) και στη Βρετανία (17%). Τα στοιχεία, σύμφωνα και με τη βρετανική εφημερίδα, καταδεικνύουν πως η δημόσια στέγαση ήταν μόνο μια σποραδική πολιτική προτεραιότητα στην ιβηρική χερσόνησο από τότε που κατέρρευσαν οι δικτατορίες της τη δεκαετία του 1970.

Η Μαδρίτη μελετά το ενδεχόμενο να εκμεταλλευθεί την bad bank Sareb για να δημιουργήσει έως και 50.000 κατοικίες.

Στο πλαίσιο αυτό, η Μαδρίτη μελετά το ενδεχόμενο να εκμεταλλευθεί την bad bank που γεννήθηκε από την πιο πρόσφατη οικονομική κρίση της για να δημιουργήσει έως και 50.000 μονάδες κοινωνικής κατοικίας, ενώ από την πλευρά της η Πορτογαλία αναζητάει λύσεις για να αντιμετωπίσει το διαρκώς αυξανόμενο κόστος στέγης. Σύμφωνα με τη βρετανική εφημερίδα, το υπουργικό συμβούλιο της Ισπανίας πρόκειται να εγκρίνει ένα σχέδιο που θα ενισχύσει το εθνικό απόθεμα των 290.000 κοινωνικών κατοικιών κατά 17% χρησιμοποιώντας ακίνητα από την bad bank της που ιδρύθηκε το 2012. Η συγκεκριμένη τράπεζα συστάθηκε για να καθαρίσει τα τοξικά περιουσιακά στοιχεία των δανειστών σε συνέχεια και μιας «φούσκας» της αγοράς ακινήτων που ξέσπασε πριν από τέσσερα χρόνια.

Από την πλευρά του, ο πρωθυπουργός της Ισπανίας Πέδρο Σάντσεθ είπε ότι με την κίνηση αυτή θα αντιμετωπιστεί «ένα τεράστιο και γνήσιο πρόβλημα», καθιστώντας περισσότερα σπίτια διαθέσιμα σε δίκαιες τιμές ειδικά για τους νέους. «Η στέγαση στην Ισπανία είναι συνταγματικό δικαίωμα, αλλά όχι πραγματικό δικαίωμα. Οι νέοι πρέπει να περιμένουν απαράδεκτα μεγάλο χρονικό διάστημα για να αποκτήσουν πρόσβαση στη στέγαση και να γίνουν ανεξάρτητοι», είπε. Η σοβαρότητα του προβλήματος υπογραμμίστηκε τη Δευτέρα από νέα στοιχεία από την εταιρεία ακινήτων Fotocasa, που έδειξαν ότι οι τιμές ενοικίασηαστην Ισπανία έφθασαν σε νέο υψηλό ρεκόρ τον Μάρτιο, αυξημένες κατά σχεδόν 10% από πέρυσι, στα 11,55 ευρώ το μήνα ανά τετραγωνικό μέτρο.

Οι τιμές ενοικίασης στην Ισπανία έφθασαν σε νέο υψηλό ρεκόρ τον Μάρτιο, αυξημένες κατά σχεδόν 10% από πέρυσι, σε 11,55 ευρώ τον μήνα ανά τ.μ.

Εν τω μεταξύ, οι επιθετικές αυξήσεις των επιτοκίων από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα τον τελευταίο χρόνο έχουν οδηγήσει το κόστος δανεισμού για τους κατόχους στεγαστικών δανείων στο υψηλότερο επίπεδο της τελευταίας δεκαετίας.

Η κυβέρνηση της Πορτογαλίας ενέκρινε πέρυσι επενδυτικά σχέδια ύψους 2,4 δισ. ευρώ που έχουν στόχο την ανάπτυξη δημόσιων κατοικιών μέχρι το τέλος του 2026. Την ίδια στιγμή, την περασμένη Παρασκευή παρουσίασε στο Κοινοβούλιο ένα νομοσχέδιο για τη στέγαση που θα επέτρεπε στο κράτος να μετατρέψει τα κενά ιδιωτικά ακίνητα σε κοινωνικές κατοικίες. «Αυτό είναι ένα πρόβλημα με το οποίο έρχεται αντιμέτωπη όλη η Ευρώπη, επομένως πρέπει να δώσουμε νέες απαντήσεις», δηλώνει στους Financial Times η Μαρίνα Γκονσάλβες, υπουργός υπεύθυνη για θέματα κοινωνικής στέγης. Τα τελευταία χρόνια, δήμοι και περιφέρειες δεν είχαν πολλές δυνατότητες για πρόσθετες δαπάνες εξαιτίας και του δημοσιονομικού κόστους της χρηματοπιστωτικής κρίσης, η οποία το 2008 είχε τις ρίζες της στη «φούσκα» της αγοράς των ακινήτων. Ετσι, οι κυβερνήσεις των δύο χωρών υπό την ηγεσία των Σοσιαλιστών προωθούν τελευταία ευρύτερες μεταρρυθμίσεις για να κάνουν τις αγορές ιδιωτικών ακινήτων πιο δίκαιες, εκτιμώντας παράλληλα πως η κοινωνική στέγαση είναι ζωτικής σημασίας.

Η Ισπανία σχεδιάζει να πουλήσει 21.000 άδεια ακίνητα από την «κακή τράπεζά» της, γνωστή ως Sareb, σε περιφερειακές και δημοτικές κυβερνήσεις, ώστε να μπορέσουν να τα μετατρέψουν σε κοινωνικές κατοικίες. Το τελευταίο μέρος του σχεδίου της είναι να διαθέσει άδεια οικόπεδα που ανήκουν στην bad bank –η οποία ανήκει κατά πλειοψηφία στην κυβέρνηση– για την κατασκευή 15.000 νέων κοινωνικών κατοικιών.

Περικοπές 20 δισ. σε δαπάνες και επιδείνωση επενδυτικού κλίματος στη Γερμανία

Περικοπές ύψους 20 δισεκατομμυρίων ευρώ στο πλαίσιο ενός νέου «ταμείου αποταμίευσης» φέρεται να σχεδιάζει ο φιλελεύθερος υπουργός Οικονομικών Κρίστιαν Λίντνερ, σύμφωνα με εσωτερικό έγγραφο του υπουργείου του, το οποίο επικαλείται σε δημοσίευμά του το περιοδικό Der Spiegel. Στόχος του Γερμανού υπ. Οικονομικών φαίνεται ότι είναι να κλείσει χρηματοδοτικά κενά στον προϋπολογισμό του 2024, αλλά και να δημιουργήσει ένα «μαξιλάρι» ασφαλείας για ενδεχόμενες πρόσθετες δαπάνες που μπορεί να προκύψουν προσεχώς στη Γερμανία.

Για την ώρα, το γερμανικό υπουργείο Οικονομικών φαίνεται να αποκλείει το ενδεχόμενο αύξησης φόρων.

Ο υπουργός Οικονομικών Κρίστιαν Λίντνερ φέρεται να σχεδιάζει ένα νέο «ταμείο αποταμίευσης», ώστε να δημιουργήσει ένα «μαξιλάρι» ασφαλείας για ενδεχόμενες πρόσθετες δαπάνες που μπορεί να προκύψουν στη Γερμανία.

Οι περικοπές, όπως διαφαίνεται από το έγγραφο, ενδέχεται να γίνουν κυρίως σε εκείνα τα υπουργεία με τις υψηλότερες κοινωνικές δαπάνες, δηλαδή τα υπ. Οικογένειας και Εργασίας, ενώ το υπ. Αμυνας φαίνεται ότι τίθεται κατ' αρχάς εκτός του σχεδίου περικοπών. Αλλωστε, ύψιστη προτεραιότητα της συγκυβέρνησης είναι η ενίσχυση του γερμανικού στρατού τα επόμενα χρόνια εξαιτίας των διεθνών γεωπολιτικών συνθηκών, όπως αναφέρει η Deutsche Welle. Ετσι, σύμφωνα και με όσα αναφέρει η DW, ενδέχεται να χρειαστεί ένας νέος, διορθωτικός νόμος για τον προϋπολογισμό, όπου θα καθορίζονται επακριβώς ποιες κρατικές παροχές, όπως για παράδειγμα επιδόματα ή επιχορηγήσεις, περικόπτονται. Ωστόσο, για την ώρα το γερμανικό υπ. Οικονομικών φαίνεται να αποκλείει το ενδεχόμενο αύξησης φόρων. Απώτερος στόχος είναι οι κρατικές δαπάνες ύψους 424 δισεκατομμυρίων ευρώ να μπορούν να χρηματοδοτηθούν χωρίς νέες φορολογικές αυξήσεις. Σύμφωνα με εκτιμήσεις του πρακτορείου Reuters, η κίνηση Λίντνερ εκλαμβάνεται ως «προειδοποίηση» απέναντι σε άλλα γερμανικά υπουργεία, που φαίνεται ότι σχεδιάζουν να συνεχίσουν τις δαπάνες τους χωρίς να λαμβάνουν υπόψη τα σχέδια του Γερμανού υπ. Οικονομικών. Ο ίδιος ο Κρίστιαν Λίντνερ, κατά την παρουσίαση τόσο των βασικών σημείων για τον προϋπολογισμό του 2024 όσο και του χρηματοδοτικού πλαισίου μέχρι το 2027, είχε θέσει βέτο με το επιχείρημα ότι σχέδια δαπανών υπερβαίνουν συνολικά κατά πολύ τα προσδοκώμενα έσοδα και ξεπερνούν επίσης κατά πολύ το επιτρεπόμενο όριο δανεισμού.

Στο μεταξύ, το επενδυτικό κλίμα στην οικονομία της Γερμανίας επιδείνώθηκε λόγω της ανησυχίας για τον τραπεζικό τομέα και τον αυξημένο πληθωρισμό. Αυτό το συμπέρασμα προκύπτει από τον δείκτη προσδοκιών του ινστιτούτου ZEW, ο οποίος μειώθηκε στο 4,1 τον Απρίλιο από 13 τον προηγούμενο μήνα, έναντι πρόβλεψης για άνοδο στο 15,6 σε έρευνα του Bloomberg. «Οι ειδικοί αναμένουν από τις τράπεζες να είναι πιο προσεκτικές στη χορήγηση δανείων», δήλωσε την περασμένη Τρίτη ο πρόεδρος του ZEW, Achim Wambach. «Οι επίμονες πληθωριστικές πιέσεις και η διεθνώς περιοριστική νομισματική πολιτική επιβαρύνουν ακόμη την οικονομία». Ανέφερε, πάντως, ότι ο κίνδυνος μιας «οξείας» διεθνούς κρίσης στις χρηματοπιστωτικές αγορές φαίνεται να έχει αποφευχθεί. «Οι προσδοκίες για τα κέρδη των τραπεζών και των ασφαλιστικών εταιρειών έχουν βελτιωθεί σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα και βρίσκονται για άλλη μια φορά σαφώς σε θετικό έδαφος», δήλωσε ο Wambach. Τα στοιχεία έδειξαν ότι η μεγαλύτερη από την αναμενόμενη υποχώρηση του Μαρτίου –η οποία προκλήθηκε από την αναταραχή του χρηματοπιστωτικού τομέα που οδήγησε την Credit Suisse Group AG στην εξαγορά της UBS Group AG στη γειτονική Ελβετία– δεν ήταν μια προσωρινή οπισθοδρόμηση.

Την ίδια ώρα, τα στοιχεία που θα ανακοινωθούν την επόμενη εβδομάδα θα αποκαλύψουν εάν οι προσπάθειες της Γερμανίας για τον ενεργειακό εφοδιασμό της τη βοήθησαν να αποφύγει μια ύφεση κατά τους χειμερινούς μήνες. Σε κάθε περίπτωση, όμως, οι προοπτικές ανάπτυξης παραμένουν υποτονικές. «Δεν αναμένεται σημαντική βελτίωση της οικονομικής κατάστασης τους επόμενους έξι μήνες», ανέφερε το ZEW.

Αύξηση κινεζικού ΑΕΠ κατά 4,5% το α΄ τρίμηνο

Την ώρα που αρκετές οικονομίες του πλανήτη βρίσκονται αντιμέτωπες με επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης του ΑΕΠ τους, η οικονομία της Κίνας ανακάμπτει και μάλιστα ταχύτερα απ' ό,τι αρχικά αναμενόταν. Η εθνική στατιστική υπηρεσία της Κίνας ανακοίνωσε πως το ΑΕΠ αυξήθηκε σε ετήσια βάση κατά 4,5% το πρώτο τρίμηνο, χάρη στην αναθέρμανση της δραστηριότητας της οικονομίας, έπειτα από την άρση των δρακόντειων μέτρων για την εξάλειψη της πανδημίας. Πρόκειται για την πολιτική, γνωστή με την ονομασία «zero COVID». Σημειώνεται πως τα περιοριστικά μέτρα που επέβαλε η κυβέρνηση της Κίνας, τα οποία περιελάμβαναν καραντίνες, συνεχόμενα lockdowns, περιορισμούς στις μετακινήσεις, καθώς και μοριακά τεστ, έλαβαν τέλος τον Δεκέμβριο, ωστόσο όταν άρχισαν να εφαρμόζονται, το 2020, προκάλεσαν ισχυρό πλήγμα στην κινεζική οικονομία αλλά και δυσαρέσκεια από την πλευρά των πολιτών. Καθώς πλέον έχουν αρθεί, η δραστηριότητα μπόρεσε να αναθερμανθεί το πρώτο τρίμηνο, παρά το «δύσκολο και περίπλοκο διεθνές περιβάλλον», σημείωσε η κινεζική εθνική στατιστική υπηρεσία. Η αύξηση του κινεζικού ΑΕΠ κατά 4,5% αποδείχθηκε υψηλότερη από την πρόβλεψη 4%, όπως αυτή είχε αποτυπωθεί σε δημοσκόπηση του Reuters.

Η Κίνα έχει θέσει στόχο η οικονομία της να αναπτυχθεί με ρυθμό 5% φέτος, κάτι που ενδέχεται να αποδειχθεί δύσκολο να επιτευχθεί, προειδοποίησε πρόσφατα ο Κινέζος πρωθυπουργός Λι Τσιανγκ. Οι πωλήσεις λιανικής, βασικός δείκτης της κατανάλωσης των νοικοκυριών, επιβεβαίωσαν την ανάκαμψή τους τον Μάρτιο (+10,6% σε ετήσια βάση).

Αυτές ωστόσο είχαν σημειώσει πτώση για τέσσερις συναπτούς μήνες στα τέλη του 2022, προτού ανακάμψουν τον Ιανουάριο και τον Φεβρουάριο (+3,5%). Τις τελευταίες εβδομάδες πολλοί Κινέζοι βγαίνουν για να πάνε στα εστιατόρια, χρησιμοποιούν μέσα μεταφοράς, όπως τρένα και αεροπλάνα και επανέρχονται στην καθημερινή τους ζωή, συμβάλλοντας έτσι στην αναθέρμανση του τομέα των υπηρεσιών.

Η επανεκκίνηση της οικονομίας μετά την άρση των αυστηρών περιορισμών λόγω κορωνοϊού είχε ευεργετικά αποτελέσματα.

Από την πλευρά της, η βιομηχανική παραγωγή κατέγραψε τον περασμένο μήνα αύξηση 3,9% σε ετήσια βάση, από 2,4% το δίμηνο Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου. Το ποσοστό της ανεργίας –που αφορά μόνο εργαζομένους στις πόλεις– υποχώρησε στο 5,3% τον Μάρτιο, από 5,6% έναν μήνα νωρίτερα. Την περασμένη χρονιά το ΑΕΠ της Κίνας αναπτύχθηκε με ρυθμό 3%, πολύ κατώτερο από τον κυβερνητικό στόχο για αύξηση κοντά στο 5,5%.

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Του* **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΠΕΛΑΓΙΔΗ**

Θρυμματισμός και γεωπολιτική δυσκολεύουν την αποκλιμάκωση τιμών

Ο «θρυμματισμός» του διεθνούς οικονομικού συστήματος αποτέλεσε το βασικό θέμα των συζητήσεων στις συναντήσεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου την προηγούμενη εβδομάδα στην Ουάσιγκτον. Διαδικασία η οποία οπωσδήποτε επηρεάζεται ή και λαμβάνει χώρα εξαιτίας των γνωστών γεωπολιτικών αναταράξεων. Η κατάσταση αυτή αναδιατάσσει διεθνώς τις εφοδιαστικές αλυσίδες προς λιγότερο αποδοτικά σχήματα, με αποτέλεσμα οι αρνητικές επιπτώσεις στις τιμές και στον πληθωρισμό να συνεχίζουν να είναι έντονες. Ολα αυτά συμβαίνουν σε μια περίοδο που η νομισματική πολιτική που ασκείται από τις κεντρικές τράπεζες στοχεύει στον περιορισμό της ρευστότητας και της δαπάνης ώστε να αποκλιμακωθούν γρήγορα οι τιμές. Η διαδικασία αυτή βέβαια δεν είναι χωρίς επιπτώσεις, οι οποίες άλλωστε έχουν φανεί με τη σχετικά πρόσφατη αναταραχή στο διεθνές τραπεζικό σύστημα. Υπάρχουν επίσης πρόσθετοι διαρθρωτικοί παράγοντες, όπως το δημογραφικό, η ανθεκτική αγορά εργασίας ή και οι τιμές της ενέργειας, που αποτελούν εμπόδια στην ταχεία αποδοτικότητα της νομισματικής πολιτικής, η οποία πάντως απαιτεί ένα εκτεταμένο διάστημα μηνών για να αποφέρει αποτελέσματα. Ακόμη ένα ζήτημα είναι το κατά πόσον η δημοσιονομική πολιτική είναι και θα συνεχίσει να είναι υποστηρικτική, δηλαδή περιοριστική, στην προσπάθεια αποκλιμάκωσης των τιμών με τις λιγότερο δυνατές αρνητικές επιπτώσεις. Οπως τονίστηκε στις σχετικές συζητήσεις, αβεβαιότητα επικρατεί στο κατά πόσον η αποκλιμάκωση του πληθωρισμού σχετικά γρήγορα κοντά στο 2% μπορεί να γίνει σε ένα τέτοιο δύσκολο περιβάλλον, χωρίς ιδιαίτερες αρνητικές επιδράσεις στο προϊόν, στην απασχόληση και στη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Πάντως, τη μετάδοση της νομισματικής πολιτικής αναμένεται να διευκολύνει η σχετική πιστωτική σύσφιγξη που ήδη προκαλείται από την αστάθεια και την αβεβαιότητα στο τραπεζικό σύστημα.

Σε κάθε περίπτωση η αποκλιμάκωση των τιμών, που ήδη είναι ορατή, αναμένεται να συνεχιστεί παρά τις δυσκολίες που εμφανίζονται στην αποκλιμάκωση ιδιαιτέρως του «δομικού πληθωρισμού». Για δε τις τιμές των τροφίμων που συνεχίζουν να αυξάνονται με διψήφιο ποσοστό, θα πρέπει μάλλον να περιμένουμε την καινούργια περίοδο μετά το καλοκαίρι όπου θα έχουμε διαθέσιμα τα σχετικά αγαθά με τη νέα σπορά. Πάντως, η ζήτηση συνεχίζει να είναι δυναμική διεθνώς και η ανθεκτικότητα των οικονομιών της Ευρώπης και της Αμερικής είναι μέχρι στιγμής αξιοσημείωτη. Υπάρχει εσχάτως μόνο μια πολύ μικρή χαλάρωση στην αγορά εργασίας των ΗΠΑ, ενώ οι εκτιμήσεις των περισσότερων οργανισμών δεν δείχνουν προς το παρόν παρά μια μικρή, ρηχή ύφεση προς το τέλος του έτους. Ιδίως μάλιστα η «οικονομία των υπηρεσιών» συνεχίζει να αναπτύσσεται ακάθεκτη ευνοώντας και την ελληνική οικονομία.

Εκτός από τον θρυμματισμό και τη γεωπολιτική, στις συναντήσεις κυριάρχησε το θέμα της Κίνας. Στις κλειστές συζητήσεις η ανησυχία ήταν έκδηλη παρά το γεγονός ότι ο κεντρικός τραπεζίτης της Κίνας το προηγούμενο Σάββατο στο Ινστιτούτο Peterson εξέφρασε την πίστη του στις δυνάμεις της αγοράς, εκπλήσσοντας τους περισσότερους ακροατές. Πάντως, την ώρα που όπως φαίνεται επανακάμπτει δυναμικά η Κίνα στο οικονομικό προσκήνιο, στις ΗΠΑ φαίνεται να επικρατεί η πεποίθηση ότι η κινεζική ηγεσία δεν έχει τη διάθεση να συνεργαστεί σε μια σειρά ζητημάτων που αφορούν τόσο την οικονομία όσο και την πολιτική. Δεν φαίνεται ούτε ο λεγόμενος αμερικανικός «συνεργατικός ανταγωνισμός» να αποτελεί έστω μια κάποια λύση στο πλαίσιο των οικονομικών διαφορών ή και των πολιτικών ζητημάτων μεταξύ των χωρών της Δύσης –ιδίως των ΗΠΑ– και της Κίνας. Και αυτό γιατί πιθανώς η Κίνα να θεωρεί ότι ο χρόνος είναι με το μέρος της.

Ο κ. Θεόδωρος Πελαγίδης είναι υποδιοικητής της ΤτΕ και καθηγητής Οικονομικής Ανάλυσης στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς.

Την Κυριακή 7 Μαΐου
μαζί με την «Καθημερινή»

Κάρολος Γ΄

ο άνθρωπος, ο βασιλιάς

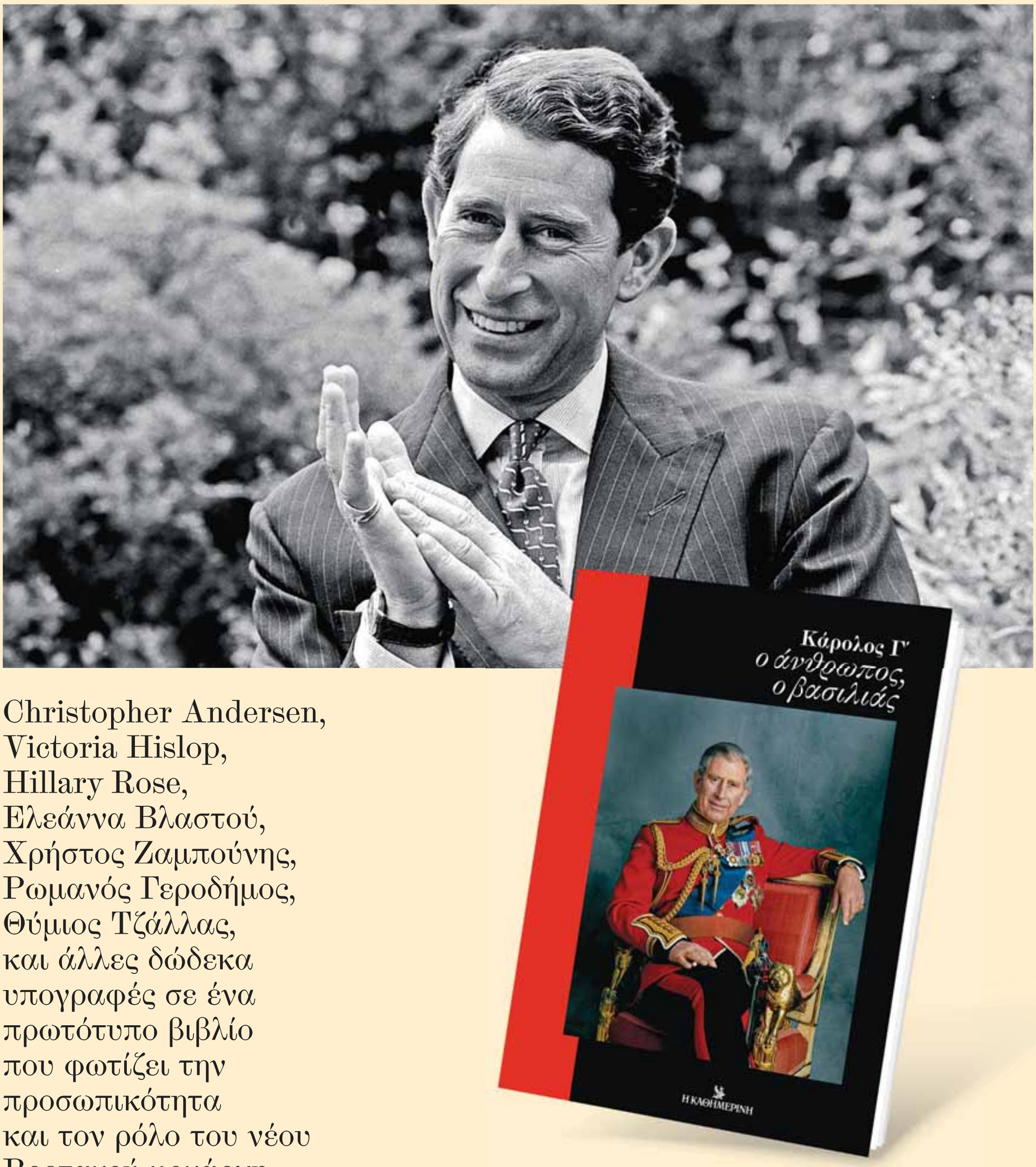

Christopher Andersen,
Victoria Hislop,
Hillary Rose,
Ελεάννα Βλαστού,
Χρήστος Ζαμπούνης,
Ρωμανός Γεροδήμος,
Θύμιος Τζάλλας,
και άλλες δώδεκα
υπογραφές σε ένα
πρωτότυπο βιβλίο
που φωτίζει την
προσωπικότητα
και τον ρόλο του νέου
Βρετανού μονάρχη
και αναδεικνύει τους
ιδιαίτερους δεσμούς
του με την Ελλάδα.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΑΝΑΛΥΣΗ

Το επίτευγμα της Κίνας ως προς τον ρυθμό ανάπτυξης

Του **ΠΙΤ ΣΟΥΙΝΙ / REUTERS BREAKINGVIEWS**

Οι καταναλωτές αυτή τη στιγμή βρίσκονται έξω στους δρόμους και πέριξ αυτών στις κινεζικές πόλεις. Αυτό είναι ορατό στα δεδομένα: ένα άλμα πάνω από το ένα δέκατο στις λιανικές πωλήσεις τον Μάρτιο βοήθησαν την οικονομία της χώρας να αναπτυχθεί κατά 4,5% το πρώτο τρίμηνο, ξεπερνώντας τις προσδοκίες και τις προβλέψεις. Υπάρχουν ενδείξεις ότι η ακίνητη περιουσία σταθεροποιείται επίσης. Ωστόσο, η ζήτηση παραμένει άνιση και τα ικανοποιητικά αποτελέσματα ως απόρροια της άρσης των περιορισμών του 2022 για την ανάσχεση της πανδημίας θα εξαλειφθούν. Ο κίνδυνος έγκειται στο ότι η ανάκαμψη των καταναλωτικών δαπανών διαχωρίζεται ανάμεσα σε όσες αφορούν είδη πολυτελείας και σε εκείνες που καλύπτουν βασικές ανάγκες, αφήνοντας

Η ακτινογραφία της αύξησης του κινεζικού ΑΕΠ το πρώτο τρίμηνο.

εκτός τις μεγάλες αγορές, που διεκπεραιώνονται από τους Κινέζους και τις Κινέζες της μεσαίας τάξης. Λόγου χάριν, ο γερμανικός όμιλος κατασκευής πολυτελών αυτοκινήτων Porsche εμφάνισε πωλήσεις-ρεκόρ στην Κίνα κατά τη διάρκεια του πρώτου τριμήνου. Ωστόσο, η Tencent αποκάλυψε με τα κέρδη της του πρώτου τριμήνου ότι οι πληρωμές μέσω της εφαρμογής της φάνηκαν να επικεντρώνονται σε καταναλωτικά είδη με χαμηλό τίμημα, που αγοράζονται εκτός σύνδεσης. Εν τω μεταξύ, οι Κινέζοι προσέθεσαν στις αποταμιεύσεις των νοικοκυριών τους άλλα 10 τρισ. γουάν (1,4 τρισ. δολάρια) κατά το διάστημα Ιανουαρίου - Μαρτίου, αναθερμαίνοντας τους φόβους ότι θα συνεχίσουν να αποθησαυρίζουν αντί να σπαταλούν.

Οσον αφορά την ακίνητη περιουσία, η οποία υπολογίζεται ότι διαμορφώνει το 25% της παραγωγής, οι τιμές των κατοικιών ανακάμπτουν κυρίως σε πλούσιες πόλεις, ενώ η κρίση επικεντρώνεται στην ενδοχώρα. Οι κατασκευές και οι επενδύσεις ακινήτων παραμένουν χαμηλά. Ωστόσο, με τον πληθωρισμό στο 0,7% υπάρχει περιθώριο για στοχευμένα κρατικά κίνητρα, που θα βοηθήσουν στη διεύρυνση και την εδραίωση της ανάκαμψης. Η διοχέτευσή τους είναι το πρόβλημα. Οι δημοσιονομικές δαπάνες για τις υποδομές αποτελούν τα ανακλαστικά του Πεκίνου υπό αυτές τις συνθήκες, διότι δημιουργούν ανάπτυξη και θέσεις εργασίας. Εντούτοις, οι χαμηλές αποδόσεις από την κατασκευή γραμμών μετρό και άλλα παρόμοια έργα σε οικονομικά προβληματικές περιοχές, επιδεινώνουν την κρίση χρέους των τοπικών Αρχών της χώρας, η οποία είναι η δεύτερη σοβαρότερη ανησυχία των επενδυτών μετά τις σινοαμερικανικές σχέσεις, όπως αποτυπώνεται σε σχετική έρευνα της Goldman Sachs.

Οποιεσδήποτε προσαρμογές των επιτοκίων ενδέχεται να οδηγήσουν σε κερδοσκοπία στην αγορά ακινήτων, την οποία ο Κινέζος πρόεδρος Σι Τζινπίνγκ απεχθάνεται, ενώ η επιχειρηματική κοινότητα ανησυχεί περισσότερο για τις πωλήσεις παρά για τις πιστώσεις, ούτως ή άλλως. Τα τραπεζικά δάνεια έφθασαν στο ιστορικό υψηλό των 10,6 τρισ. γουάν το πρώτο τρίμηνο, ωστόσο αυτό δεν φάνηκε να μεταφράζεται σε ιδιωτικές επενδύσεις σε πάγια στοιχεία ενεργητικού, οι οποίες μετά βίας αυξάνονται. Τα κέρδη των βιομηχανικών ομίλων μειώθηκαν κατά 23% τον Μάρτιο. Σε ομιλία του ο Κάι Φανγκ, μέλος της επιτροπής νομισματικής πολιτικής της κεντρικής τράπεζας της Κίνας, πρότεινε τη μεταβίβαση 4 τρισ. γουάν απευθείας στα νοικοκυριά για να αντισταθμιστεί η ασθενής αύξηση του εισοδήματος. Αλλά η τεράστια έκπληξη της αύξησης του ΑΕΠ του πρώτου τριμήνου, σε συνδυασμό με τις ανησυχίες του υπουργείου Οικονομικών για τις πιέσεις των δημοσιονομικών, καθιστά κάτι τέτοιο απίθανο.

Αυτό μπορεί να εξηγήσει γιατί οι δείκτες των εγχώριων χρηματιστηρίων δεν αποτύπωσαν τον ρυθμό ανάπτυξης του πρώτου τριμήνου, ενώ, αν αυτός αποδειχθεί παραπλανητικά ευοίωνος, η έκρηξη μετά την επανεκκίνηση της Κίνας ίσως αποκλιμακωνόταν τάχιστα.

Το Παρίσι παίρνει από το Λονδίνο τα ηνία στον τραπεζικό τομέα

Μετά το Brexit μετατρέπεται σε κόμβο χρηματοπιστωτικών συναλλαγών

Υπάρχει ζωή και μετά το Λονδίνο και πέραν αυτού μετά την έξοδο της Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ενωση (Brexit), όπως διαπιστώνουν ικανοποιημένες οι διεθνείς τράπεζες – και ο νέος πόλος έλξης είναι το Παρίσι, πρωτίστως, αλλά και η Φρανκφούρτη και το Αμστερνταμ. Αν και για χρόνια ολόκληρα και δεκαετίες το Λονδίνο ήταν ο κύριος κόμβος των χρηματοδοτήσεων και πιστώσεων της Γηραιάς Ηπείρου, όπως αναφέρει σε δημοσίευμά του το Bloomberg, διότι συνδύαζε τα ευρωπαϊκά κεφάλαια με τις αμερικανικές ιδέες για τη διαχείρισή τους.

Σήμερα, δύο χρόνια αφότου το Brexit έγινε πραγματικότητα, υπήρξε μια σαφής αλλαγή στη Μάγχη. Πλέον τα λάφυρα τα μοιράζονται οι μεγαλουπόλεις της Ευρωπαϊκής Ενωσης, δημιουργώντας ένα πιο κατακερματισμένο τοπίο. Στο πεδίο αυτό οι τραπεζικές συναλλαγές διαφόρων κατηγοριών διεξάγονται στη γαλλική πρωτεύουσα, η διαπραγμάτευση μετοχών στην Ολλανδία, ενώ οι εταιρικοί

Η μία μετά την άλλη, οι μεγάλες τράπεζες υπερδιπλασιάζουν το δυναμικό τους σε εργαζομένους στη γαλλική πρωτεύουσα.

Οι εργαζόμενοι της Bank of America στο Παρίσι φθάνουν τους 600 και είναι εξαπλάσιοι από τους αντιστοίχους πριν από το 2016 και το δημοψήφισμα για την παραμονή ή όχι της Βρετανίας στους κόλπους της Ε.Ε. Η Citigroup Inc. κατασκευάζει έναν νέο όροφο συναλλαγών στα γραφεία της στη γωνία της Λεωφόρου των Ηλυσίων Πεδίων και η Morgan Stanley δημιουργεί ένα νέο ερευνητικό κέντρο για την υποστήριξη των συναλλαγών.

δικηγόροι και λογιστές εξετάζουν τις λεπτομέρειες στη Φρανκφούρτη. Το Δουβλίνο, το Μιλάνο, η Μαδρίτη και η Βαρσοβία παίζουν σημαντικούς μεν, δευτερεύοντες ρόλους δε. Αλλά αν κάποια πόλη μπορεί να ισχυριστεί ότι είναι ο νέος εξέχων κόμβος της Ε.Ε., αυτή δεν είναι άλλη από το Παρίσι. Η γοητεία του μπορεί να αμαυρώθηκε φέτος από τις διαμαρτυρίες ενάντια στα σχέδια του προέδρου Μακρόν να αυξήσει την ηλικία συνταξιοδότησης, που οδήγησε σε πανεθνικές απεργίες και εικόνες καύσης σκουπιδιών στους δρόμους. Εντούτοις, ο αριθμός των εργαζομένων στα γραφεία των αμερικανικών τραπεζικών κολοσσών εκεί υποδηλώνει μια νέα πραγματικότητα, η οποία δεν μπορεί να αλλάξει εύκολα, εφόσον έχει προηγηθεί μια τεράστια μετακίνηση χρημάτων και εγκεφάλων.

Η JPMorgan Chase & Co έχει περίπου 550 υπαλλήλους στο τμήμα των διεθνών κεφαλαιαγορών, ήτοι πρόκειται για αύξηση κατά 22 φορές από το 2019. Οι εργαζόμενοι στην Bank of America φθάνουν τους 600 και είναι εξαπλάσιοι από τους αντιστοίχους πριν από το 2016 και το δημοψήφισμα για την παραμονή ή όχι της Βρετανίας στους κόλπους της Ε.Ε. Η Citigroup Inc. κατασκευάζει έναν νέο όροφο συναλλαγών στα γραφεία της στη γωνία της Λεωφόρου των Ηλυσίων Πεδίων. Ακόμη πρέπει να αναφερθεί ότι η Morgan Stanley προσθέτει επίσης υπαλλήλους στο δυναμικό της στο Παρίσι και δημιουργεί ένα νέο ερευνητικό κέντρο για την υποστήριξη των συναλλαγών. Και η ομάδα παγκόσμιων αγορών στην Goldman Sachs Group Inc έχει υπερδιπλασιαστεί τα τελευταία δύο χρόνια, ενώ οι αριθμοί βαίνουν αυξανόμενοι έτι περαιτέρω. «Το Παρίσι είναι πλέον ο μεγαλύτερος κόμβος μας για συναλλαγές στην Ε.Ε.», δήλωσε σε συνέντευξή του ο Μαρκ Ντανταλό, ένας από τους συνεπικεφαλής της Goldman στη Γαλλία. «Παλιά, αν δεν βρισκόσουν στη Νέα Υόρκη, στο Λονδίνο ή το Χονγκ Κονγκ, θα μπορούσες να νιώθεις απομονωμένος. Αυτό δεν ισχύει πλέον». Βέβαια, το Λονδίνο εξακολουθεί να είναι πολύ μεγαλύτερο όσον αφορά τον αριθμό των απασχολουμένων, τα υπό διαχείριση και διαπραγμάτευση περιουσιακά στοιχεία και τον όγκο των δραστηριοτήτων. Ωστόσο, η αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ε.Ε. αλλοιώνει την όλη κατάσταση και δημιουργεί τριγμούς. Η πόλη ουσιαστικά έχει απεκδυθεί τον ρόλο της ως προεπιλεγμένης τοποθεσίας για τις εταιρείες, ώστε να αξιοποιήσουν τις παγκόσμιες δεξαμενές κεφαλαίων μέσω των χρηματιστηρίων και των ομολογιακών αγορών.

Και ακόμη και εν μέσω των διαδηλώσεων στις λεωφόρους του Παρισιού, οι ανώτατοι αξιωματούχοι της Γαλλίας διακηρύσσουν τον θρίαμβο της πόλης χάρις στο Brexit, ενώ προβλέπουν ότι η τάση των τελευταίων ετών θα συνεχιστεί. «Σε αντίθεση με άλλες πόλεις, που έχουν προσελκύσει ένα ή δύο είδη χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, το Παρίσι είναι η μόνη που επωφελήθηκε από τις μετεγκαταστάσεις σε όλους τους βραχίονες του χρηματοπιστωτικού κλάδου», δήλωσε ο Φρανσουά Βιλεροί ντε Γκαλάου, διοικητής της κεντρικής τράπεζας της Γαλλίας, απευθυνόμενος σε τραπεζίτες στη Νέα Υόρκη προ ημερών. «Το σημαντικότερο όλων είναι πως οι μετακινήσεις αυτές δεν αποτελούν μεμονωμένα γεγονότα: η δυναμική μετατοπίζεται διαρκώς από το Λονδίνο στην ηπειρωτική Ευρώπη». Τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών, που δημοσιεύθηκαν τον Ιανουάριο, έδειξαν ότι ο αριθμός των στελεχών επενδυτικής τραπεζικής και των χρηματιστών στη Γαλλία, που κερδίζουν περισσότερα από 1 εκατομμύριο ευρώ, αυξήθηκε σχεδόν κατά 80% από το 2017. Ενώ το μεγάλο πρώιμο κύμα μετεγκαταστάσεων έχει τελειώσει σε μεγάλο βαθμό, πολλά στελέχη που μίλησαν στο Bloomberg ανέφεραν, εν κατακλείδι, ότι αναμένουν ο αριθμός των εργαζομένων να συνεχίσει να αυξάνεται από τις κατά τόπους προσλήψεις.

Κριστέλ Ντελμπέργκ, *γενική διευθύντρια του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Λιανικής και Χονδρικής - EuroCommerce*

Σε 6-12 μήνες θα φτάσει στο ράφι η μείωση της τιμής βασικών προϊόντων

Συνέντευξη στον **ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΣΥΛΑ**

Δεν θα είναι εύκολη υπόθεση η μείωση των τιμών στα είδη βασικής ανάγκης, σύμφωνα με τη γενική διευθύντρια του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Λιανικής και Χονδρικής - EuroCommerce, Κριστέλ Ντελμπέργκ. Μιλώντας στην «Κ», παραθέτει τους δομικούς κατά τη γνώμη της λόγους για τους οποίους θα χρειαστούν «από 6 έως 12 μήνες» προκειμένου η μείωση του ενεργειακού κόστους να αντικατοπτριστεί και στην τιμή καταναλωτή.

Η ίδια θεωρεί ότι η επιμονή των ανατιμήσεων στην αγορά δεν οφείλεται ιδιαίτερα σε κρούσματα κερδοσκοπίας, τονίζοντας ότι στο τέλος της ημέρας το λιανεμπόριο ζημιώνεται από τη μείωση της κατανάλωσης. Στο πλαίσιο αυτό, κάνει λόγο για πεπιεσμένα περιθώρια των επιχειρήσεων, εξ ου και θεωρεί καθόλα στρεβλωτικό για την αγορά ένα πλαφόν στις τιμές των προϊόντων. Αναφερόμενη στην Ελλάδα, υπογραμμίζει ως μειονέκτημα το μικρό μέγεθος των επιχειρήσεων.

– Οι τιμές της ενέργειας έχουν πέσει από τα υψηλά τους. Γιατί λοιπόν αυξάνονται οι τιμές σε είδη πρώτης ανάγκης όπως τα τρόφιμα;

– Πράγματι, αυτό που βλέπουμε είναι μια μορφή καθυστέρησης στη μετάδοση της μεταβολής των τιμών στην εφοδιαστική αλυσίδα. Πλέον οι τιμές του καταναλωτή και ο πληθωρισμός επιβραδύνονται, αλλά το κόστος των τροφίμων αντιθέτως επιταχύνεται σε ανησυχητικό επίπεδο στην Ευρωπαϊκή Ενωση – αύξηση της τάξης του 15%. Αυτή είναι μια αρκετά φυσιολογική διαδικασία, καθώς παραδοσιακά υπάρχει μια χρονική καθυστέρηση προτού οι μειώσεις του κόστους μεταφραστούν σε χαμηλότερες τιμές καταναλωτή. Συνήθως, χρειάζονται από 6 έως 12 μήνες προκειμένου να ευθυγραμμιστούν οι τιμές με τη μεταβολή του κόστους.

– Επομένως εκτιμάτε ότι θα χρειαστούν 6-12 μήνες από σήμερα προκειμένου να περάσει η αποκλιμάκωση του κόστους παραγωγής στις τελικές τιμές των προϊόντων;

– Ακριβώς. Πάντα με την προϋπόθεση ότι μέσα σε αυτό το περιβάλλον υψηλής αβεβαιότητας, το οποίο αντιμετωπίζουμε αυτήν την περίοδο, δεν θα μεσολαβήσει κάποιος άλλος έκτακτος παράγοντας που δεν θα μπορούμε να ελέγξουμε.

– Πρακτικά, για ποιον λόγο χρειάζεται να μεσολαβήσει τόσος χρόνος;

– Υπάρχουν κάποιες θεμελιώδεις αιτίες, που αφορούν τη λειτουργία της εφοδιαστικής αλυσίδας. Πρώτον, μεσολαβεί εκ των πραγμάτων χρόνος στην

Χρειάζεται ειδική προσοχή στην ελληνική αγορά λιανικής γιατί αποτελείται από πολύ μικρές επιχειρήσεις ή από αυτοαπασχολούμενους.

πορεία των προϊόντων κατά μήκος της εφοδιαστικής αλυσίδας. Μέχρι δηλαδή τα γεωργικά προϊόντα που παράγονται να καταστούν –με αυτά τα κόστη– επεξεργασμένα προϊόντα, που θα πωληθούν στο ράφι. Δεύτερον, υπάρχουν συμβόλαια που δεν χρησιμοποιούν τιμολόγηση σε πραγματικό χρόνο. Εχουν προκύψει από διαπραγμάτευση που αφορά συγκεκριμένη περίοδο και δεν επιδέχονται νέα διαπραγμάτευση για το αντίστοιχο χρονικό διάστημα. Τρίτον, συναντά κανείς ευρύτερα αυξημένα κόστη λειτουργίας στο λιανεμπόριο. Επομένως, σε αυτήν τη φάση ο πληθωρισμός αποκλιμακώνεται και θα πρέπει να περιμένουμε ότι τα επίπεδα των τιμών θα εξομαλυνθούν και θα σταθεροποιηθούν έπειτα από ένα διάστημα.

Η Κριστέλ Ντελμπέργκ θεωρεί ότι η επιμονή των ανατιμήσεων στην αγορά δεν οφείλεται ιδιαίτερα σε κρούσματα κερδοσκοπίας, τονίζοντας ότι στο τέλος της ημέρας το λιανεμπόριο ζημιώνεται από τη μείωση της κατανάλωσης.

– Οι ανατιμήσεις των προϊόντων εντοπίζονται κυρίως στους παραγωγούς ή στους μεσάζοντες; Σε ποιο στάδιο της εφοδιαστικής αλυσίδας;

– Σε έναν βαθμό εντοπίζονται σε όλα τα στάδια της εφοδιαστικής αλυσίδας, καθώς όλοι οι εμπλεκόμενοι είναι αντιμέτωποι με υψηλότερα κόστη.

– Είναι το υψηλό κόστος των προϊόντων και αποτέλεσμα κερδοσκοπίας από παραγωγούς ή μεσάζοντες που ενδεχομένως εκμεταλλεύονται τη συγκυρία;

– Βλέπουμε ορισμένες οπορτουνιστικές συμπεριφορές, εξ ου και διενεργούνται σχετικές έρευνες από τις αρχές ανταγωνισμού και τις κυβερνήσεις. Μέχρι στιγμής, δεν έχει προκύψει κάτι ιδιαίτερα ανησυχητικό. Στην πραγματικότητα, όλοι αγωνίζονται και αντιμετωπίζουν τις ίδιες προκλήσεις. Σποραδικά μόνο υπάρχουν κάποιες οπορτουνιστικές συμπεριφορές. Κυρίως αφορούν προμηθευτές μεγάλων επωνυμιών, οι οποίοι ζητούν αυξημένες τιμές από τους εμπόρους της λιανικής, τιμές υψηλότερες από τις δικές τους αυξήσεις κόστους.

– Στο τέλος της ημέρας, οι επιχειρήσεις επωφελούνται από τις υψηλές τιμές επειδή πωλούν τα προϊόντα τους πιο ακριβά ή πλήττονται επειδή μειώνεται η κατανάλωση;

– Στον δικό μας τομέα, της λιανικής και χονδρικής, ισχύει πράγματι το δεύτερο. Βλέπουμε τις πωλήσεις να αυξάνονται, και τους όγκους να μειώνονται. Παράλληλα, βλέπουμε αυξημένες πιέσεις στα περιθώρια των λιανεμπόρων. Είναι τάσεις που αντανακλώνται στα αποτελέσματα των εταιρειών του κλάδου. Βλέπουμε λοιπόν τέτοια σημάδια.

– Εχετε να παρατηρήσετε κάτι πιο ειδικό σε σχέση με την ελληνική αγορά; Ορισμένοι διερωτώνται αν χρειαζόμαστε μεταρρυθμίσεις στην αγορά προϊόντων ή ενίσχυση των ελέγχων.

– Ενα ειδικό χαρακτηριστικό στην ελληνική αγορά λιανικής είναι ότι ο τομέας αποτελείται από πολύ μικρές επιχειρήσεις ή από αυτοαπασχολούμενους. Ο τομέας μας διεθνώς μετασχηματίζεται με ραγδαίους ρυθμούς και οι επιχειρήσεις του κλάδου οφείλουν να επενδύσουν στην ψηφιοποίηση όπως και στη βιωσιμότητα των δραστηριοτήτων τους. Θα πρέπει επίσης να προσελκύσουν σύγχρονες δεξιότητες. Και η Ελλάδα χρειάζεται να υποστηρίξει αυτές τις απαιτούμενες αλλαγές μέσα στο σημερινό περιβάλλον του υψηλού πληθωρισμού, της περιορισμένης αγοραστικής δύναμης του καταναλωτή και των αυξημένων πιέσεων στα περιθώρια της λιανικής. Προκειμένου οι επιχειρήσεις του κλάδου να επιβιώσουν και να καταστούν ανταγωνιστικές. Και συνήθως είναι πιο δύσκολο να αποκτάς πρόσβαση σε κυβερνητικά προγράμματα στήριξης όταν είσαι πολύ μικρή επιχείρηση. Είναι πιο εύκολο για τις κυβερνήσεις να στοχεύουν σε πιο μεγάλες επιχειρήσεις. Το ίδιο ισχύει και για τον τραπεζικό δανεισμό. Επομένως χρειάζεται ειδική προσοχή εδώ.

– Στη χώρα μας συχνά τίθεται το ερώτημα αν η κυβέρνηση πρέπει να μειώσει τον ΦΠΑ στα τρόφιμα. Από την άλλη, υπάρχουν και μεγάλες δημοσιονομικές ανάγκες. Ποια είναι η γνώμη σας για τον ρόλο των φόρων στις τιμές;

– Ενας αριθμός ευρωπαϊκών κυβερνήσεων έχει πράγματι εξετάσει το σενάριο μείωσης του ΦΠΑ μέσα στο σημερινό περιβάλλον του υψηλού πληθωρισμού. Υπάρχουν όμως συν και πλην. Βραχυπρόθεσμα, υπάρχει όφελος για τον καταναλωτή, ο οποίος έχει πρόσβαση σε χαμηλότερες τιμές. Μακροπρόθεσμα όμως είναι πιο σύνθετο. Εξαρτάται πάντως και από το ύψος του ΦΠΑ που ισχύει σε κάθε χώρα – είναι κάτι που λαμβάνει κανείς υπόψη προτού εξετάσει ένα τέτοιο μέτρο.

– Ορισμένοι ζητούν να τεθεί ένα πλαφόν στις τιμές των τροφίμων. Μπορεί να λειτουργήσει κάτι τέτοιο;

– Είναι ένα αίτημα το οποίο φτάνει συχνά αυτήν την περίοδο στο EuroCommerce. Το πλαφόν στις τιμές των τροφίμων θα ήταν ένα ιδιαίτερα στρεβλωτικό μέτρο. Αν την ώρα που αυξάνεται το κόστος λειτουργίας σου, όπως και το κόστος πώλησης των προϊόντων, δεν σου επιτρέπεται να αυξήσεις την τιμή του καταναλωτή, τότε θα έχεις ακόμη μεγαλύτερες πιέσεις στο περιθώριο του κλάδου το οποίο είναι ήδη πολύ χαμηλό: κατά μέσο όρο 1%-3%. Κι αυτό σε μια φάση που χρειάζεσαι χρήματα για να επενδύσεις στον μετασχηματισμό σου. Το πλαφόν στις τιμές θα ήταν ένα πραγματικά στρεβλωτικό μέτρο.

1,1 τρισ. φεύγει από τις ευρωπαϊκές τράπεζες

Επιστρέφουν στην ΕΚΤ τα φθηνά δάνεια της πανδημίας – Κρας τεστ για τη ρευστότητά τους και τη χρηματοδότηση της οικονομίας

Πώς θα διαμορφωθεί ο δείκτης κάλυψης ρευστότητας των ευρωπαϊκών τραπεζών έπειτα από την πλήρη αποπληρωμή των TLTRO

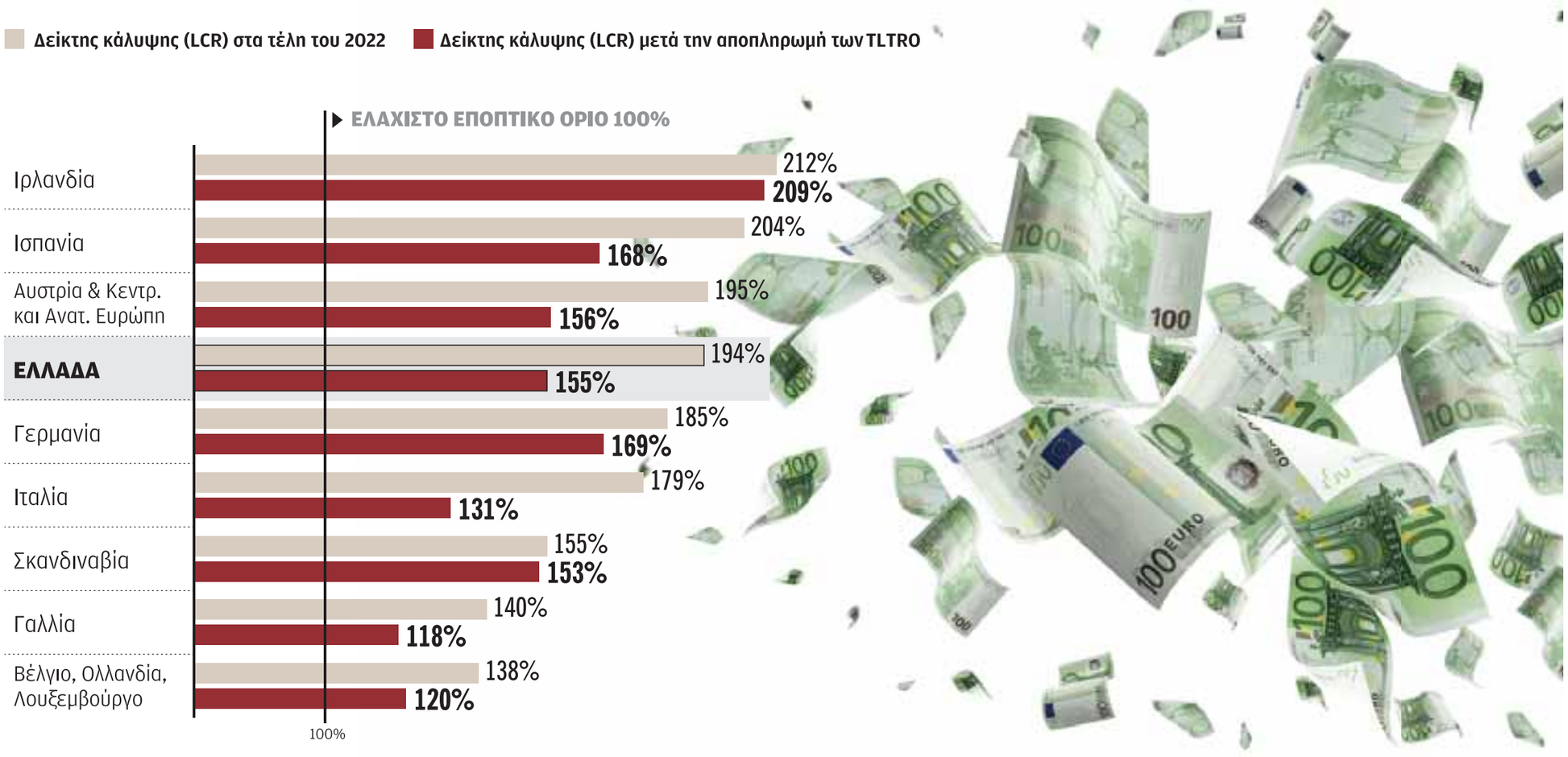

ΠΗΓΗ: Deutsche Bank

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Δραματική συρρίκνωση ύψους 1,1 τρισ. ευρώ αναμένεται να δεχτεί η ρευστότητα των ευρωπαϊκών τραπεζών έως το 2024, έπειτα από περισσότερο από μία δεκαετία φθηνού χρήματος από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, με το μεγαλύτερο «τεστ» να αναμένεται στις 28 Ιουνίου αυτού του έτους όταν θα πρέπει να «πληρώσουν» στην κεντρική τράπεζα 477 δισ. ευρώ. Αυτό το ποσό αφορά τα φθηνά μακροπρόθεσμα δάνεια, τα γνωστά TLTRO, που έχει χορηγήσει η ΕΚΤ στον κλάδο μετά το ξέσπασμα της πανδημίας το 2020 ώστε να μπορούν να συνεχίσουν να στηρίζουν την οικονομία εν μέσω των γενικευμένων lockdowns.

Από το τέταρτο τρίμηνο του 2022 οι τράπεζες της Ευρωζώνης έχουν αρχίσει να αποπληρώνουν πρόωρα αυτά τα δάνεια τα οποία είχαν κορυφωθεί στα 2,2 τρισ. ευρώ στα μέσα του 2021 (ή στο 20% της συνολικής ρευστότητας του ευρωσυστήματος) έπειτα από σχετική σύσταση της ΕΚΤ στο πλαίσιο της στρατηγικής μείωσης του ισολογισμού της. Εως τώρα, σε μικρές δόσεις, έχουν αποπληρωθεί περίπου 900 δισ. ευρώ χωρίς σημαντικές έως τώρα επιπτώσεις στην αγορά. Το πρόγραμμα στοχευμένων πράξεων μακροχρόνιας αναχρηματοδότησης, TLTRO III, επέτρεψε στις τράπεζες, πέραν από τη χορήγηση δανείων σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά, να μεγαλώσουν τα μαξιλάρια ρευστότητάς τους, καθώς και να ενισχύουν τα μεγέθη τους αφού δανείζονταν από την ΕΚΤ με αρνητικό επιτόκιο το οποίο έφτανε έως και το -1%, πολύ χαμηλότερα από το επιτόκιο της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων της ΕΚΤ. Η ΕΚΤ έχει μάλιστα υπολογίσει ότι τα δάνεια αυτά μείωσαν τα επιτόκια δανεισμού έως και 60 μονάδες βάσης, που ισοδυναμεί με μεγάλη μείωση επιτοκίων. Ορισμένες τράπεζες αύξησαν επίσης την κερδοφορία τους, λαμβάνοντας τα δάνεια αυτά και επανακαταθέτοντάς τα πίσω στην ΕΚΤ για να κερδίσουν υψηλότερους τόκους.

Από τον Νοέμβριο του 2022 ωστόσο η κεντρική τράπεζα άλλαξε τους όρους των TLTRO III, ενθαρρύνοντας τις τράπεζες να αποπληρώσουν πρόωρα αυτά τα δάνεια. Καθώς η ΕΚΤ έχει αυξήσει τα επιτόκια πιο γρήγορα από ό,τι αναμενόταν λόγω της ραγδαίας αύξησης του πληθωρισμού, οι ευρωπαϊκές τράπεζες επωφελούνταν τόσο από αυτά τα εξαιρετικά φθηνά τριετή δάνεια όσο και από τα υψηλότερα επιτόκια, κάτι που ουσιαστικά αποτελούσε μια «επιδότηση» της ΕΚΤ προς τις τράπεζες. Η ΕΚΤ έκρινε έτσι πως ήταν αναγκαίο το πρόγραμμα αυτό να αναπροσαρμοστεί προκειμένου να διασφαλιστεί ότι είναι συμβατό με την ευρύτερη διαδικασία εξομάλυνσης της νομισματικής πολιτικής και να ενισχυθεί η μετάδοση των αυξήσεων των επιτοκίων πολιτικής στις συνθήκες τραπεζικών χορηγήσεων. Ετσι το επιτόκιο αυτών των πράξεων χρηματοδότησης συνδέεται πλέον «με τα μέσα εφαρμοστέα βασικά επιτόκια της ΕΚΤ για τη συγκεκριμένη περίοδο», σύμφωνα με σχετική ανακοίνωση.

Οι αποπληρωμές των TLTRO αποτελούν σημαντικό ορόσημο για τον κλάδο μετά και τους πρόσφατους τριγμούς σε τράπεζες των ΗΠΑ και της Ευρώπης.

Οι ευρωπαϊκές τράπεζες έχουν σίγουρα βελτιώσει τις θέσεις ρευστότητας και χρηματοδότησής τους τόσο την τελευταία δεκαετία όσο και από την εποχή της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης, είναι πολύ καλύτερα κεφαλαιοποιημένες, ενώ ο δείκτης μη εξυπηρετούμενων δανείων έφτασε στο ιστορικό χαμηλό του 1,8% στο τέλος του 2022.

Οι αποπληρωμές των TLTRO ωστόσο αποτελούν ένα σημαντικό ορόσημο για τον κλάδο μετά και τους πρόσφατους τριγμούς σε τράπεζες των ΗΠΑ και της Ευρώπης που ταρακούνησαν τις αγορές τον Μάρτιο και έθεσαν υπό αμφισβήτηση την εμπιστοσύνη των επενδυτών στο σύστημα, με το επίκεντρο της αγοράς να στρέφεται σε πιθανά προβλήματα ρευστότητας και χρηματοδότησης που μπορεί να αντιμετωπίσουν κάποιες τράπεζες.

Η μεγάλη «δόση» των 477 δισ. ευρώ του Ιουνίου καθώς και το οριστικό τέλος της στήριξης αυτής που ξεπέρασε τα 2 τρισ. ευρώ, θα αυξήσει τις πιέσεις στις τράπεζες, ειδικά στις πιο ευάλωτες, θα επιδεινώσει τις ήδη πιο σφιχτές πιστωτικές συνθήκες και τις χορηγήσεις δανείων, και θα αυξήσει τα κόστη χρηματοδότησης, κάτι που θα μπορούσε να «χτυπήσει» την οικονομική ανάπτυξη. Σύμφωνα με υπολογισμούς της Allianz Research, η απόσυρση του TLTRO ως πηγή φθηνής χρηματοδότησης για τις τράπεζες θα ενισχύσει την τρέχουσα πτώση της πιστωτικής επέκτασης (ετησίως) κατά περίπου 1,4% κάθε μήνα κατά μέσο όρο. Σε ό,τι αφορά τις αγορές, αναμένει έναν μη αμελητέο αντίκτυπο στην τιμολόγηση εταιρικού πιστωτικού κινδύνου, με διεύρυνση των spreads των εταιρικών ομολόγων έως και κατά 50 μονάδες βάσης.

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο στην πρόσφατη έκθεση για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα προειδοποίησε για τις επιπτώσεις αυτές. «Οι ευρωπαϊκές τράπεζες μπορεί να χρειαστούν πρόσθετη στήριξη ρευστότητας όταν οι υποχρεωτικές αποπληρωμές των μακροπρόθεσμων πράξεων αναχρηματοδότησης (TLTRO) λήξουν. Εξετάζοντας το μερίδιο των TLTRO που λήγουν έως τον Ιούνιο του 2023 έναντι της πλεονάζουσας διαθέσιμης ρευστότητας για αποπληρωμή, αποκαλύπτει πιθανούς κινδύνους κατακερματισμού – οι τράπεζες σε ορισμένες χώρες της Νότιας Ευρώπης που συνεχίζουν να βασίζονται σε μεγάλο βαθμό σε βραχυπρόθεσμα TLTRO τείνουν να είναι οι ίδιες που δεν έχουν αρκετή πλεονάζουσα ρευστότητα για αποπληρωμή», επισήμανε το ΔΝΤ.

Η έκθεση

«Οι τράπεζες σε ορισμένες χώρες της νότιας Ευρώπης που συνεχίζουν να βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στα βραχυπρόθεσμα δάνεια TLTROs τείνουν να είναι οι ίδιες που δεν έχουν αρκετή πλεονάζουσα ρευστότητα για την αποπληρωμή τους», επισήμανε το ΔΝΤ στην έκθεση για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα.

477 δισ.

ευρώ πρέπει να «πληρώσουν« οι ευρωπαϊκές τράπεζες στην ΕΚΤ στις 28 Ιουνίου από τα φθηνά δάνεια TLTRO που έχουν λάβει.

Η επίπτωση

Σύμφωνα με την Allianz Research, η απόσυρση του TLTRO ως πηγή φθηνής χρηματοδότησης για τις τράπεζες θα ενισχύσει την τρέχουσα πτώση της πιστωτικής επέκτασης κατά περίπου 1,4% κάθε μήνα κατά μέσον όρο σε ετήσια βάση, ενώ θα οδηγήσει σε διεύρυνση των spreads των εταιρικών ομολόγων.

19,5 δισ.

ευρώ έχουν επιστρέψει στην ΕΚΤ οι ελληνικές τράπεζες, καθώς είχαν αντλήσει συνολικά από το TLTRO **III** περίπου 50,8 δισ. ευρώ.

Διαχειρίσιμη

Η πλήρης αποπληρωμή των TLTRO είναι απόλυτα διαχειρίσιμη για τις ελληνικές τράπεζες, λαμβάνοντας υπόψη τα άνετα επίπεδα ρευστότητας του κλάδου με μέσο δείκτη κάλυψης ρευστότητας κοντά στο 200% στο τέλος του 2022, αν και η μερική αντικατάστασή τους θα οδηγήσει σε υψηλότερο κόστος αναχρηματοδότησης, σημειώνει ο οίκος αξιολόγησης DBRS.

Ισχυρή η θέση των 4 ελληνικών συστημικών τραπεζών

Οι αναλυτές και οι επενδυτές θα παρακολουθούν στενά το επόμενο διάστημα τον δείκτη κάλυψης ρευστότητας (liquidity coverage ratio - LCR) των ευρωπαϊκών τραπεζών, ο οποίος ουσιαστικά μετράει πόσα εύκολα προς πώληση περιουσιακά στοιχεία, όπως ομόλογα, έχει μια τράπεζα έναντι των καταθέσεών της, δηλαδή την ικανότητά της να ανταποκριθεί στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Σύμφωνα με το ρυθμιστικό πλαίσιο, το ελάχιστο όριο του δείκτη είναι το 100%.

Σύμφωνα με υπολογισμούς της Deutsche Bank, τα υπόλοιπα που διατηρούν οι ευρωπαϊκές τράπεζες στις κεντρικές τράπεζες ανέρχονται σε 3,4 τρισ. ευρώ, έτσι υπάρχει υπέρβαση 2 τρισ. ευρώ σε σχέση με το 100% που είναι το ελάχιστο όριο του δείκτη κάλυψης που απαιτείται. Ωστόσο, οι τράπεζες θέλουν να έχουν ένα «ασφαλές» πλεόνασμα, με τον δείκτη να φθάνει το 130% και όχι το 100%, πράγμα που σημαίνει πως υπάρχουν ουσιαστικά 880 δισ. ευρώ υπερβάλλουσας ρευστότητας στο σύστημα. Η Deutsche Bank εκτιμά ότι ο μέσος LCR έπειτα από την πλήρη αποπληρωμή του TLTRO III θα υποχωρήσει από 153% στο τέλος του 2022 σε περίπου 135% στο σύνολο των ευρωπαϊκών τραπεζών. Αυτό εξακολουθεί να υπερβαίνει σημαντικά τα ρυθμιστικά ελάχιστα του 100%, αλλά είναι ίσως πιο κοντά στο επίπεδο του 130% το οποίο οι τράπεζες επιθυμούν να έχουν.

Στο μικροσκόπιο αναλυτών και επενδυτών, το επόμενο διάστημα, ο δείκτης κάλυψης ρευστότητας του κλάδου στην Ευρώπη.

Το πρόγραμμα TLTRO είναι διευκολύνσεις χρηματοδότησης με εγγυήσεις (collaterals). Οι τράπεζες καταθέτουν collateral στην ΕΚΤ (με συγκεκριμένο «κούρεμα» της αξίας τους - haircut) σε αντάλλαγμα για ρευστότητα. Κάποια από αυτά τα collaterals είναι υψηλής ποιότητας ρευστοποιήσιμα περιουσιακά στοιχεία (HQLA), ωστόσο όχι όλα. Οταν αποπληρωθούν τα TLTRO, η ρευστότητα θα μειωθεί αλλά οι τράπεζες λαμβάνουν πίσω τα collaterals που είχαν «καταθέσει» στην ΕΚΤ. Ετσι, ανάλογα με τον τύπο του collateral, μπορεί να κάνει σημαντική διαφορά στον αντίκτυπο της ρευστότητας μιας τράπεζας όταν έρθει η ώρα της αποπληρωμής.

Σε αυτό το θέμα η Deutsche Bank ξεχωρίζει την Ελλάδα και τις ελληνικές τράπεζες. Οπως τονίζει, ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των collaterals των ελληνικών τραπεζών είναι υψηλής ποιότητας ρευστοποιήσιμα assets. Είναι ομόλογα του ελληνικού Δημοσίου που είχαν υψηλό haircut. Ετσι, τα TLTRO είναι πολύ πιο «εγγυημένα» από οποιαδήποτε άλλη χώρα. Συνεπώς, παρά το γεγονός ότι οι ελληνικές τράπεζες έχουν υψηλό ποσοστό φθηνών δανείων TLTRO, ο πραγματικός αντίκτυπος της πλήρους αποπληρωμής τους είναι πολύ λιγότερο αρνητικός λόγω της ποιότητας των collaterals. Οποιαδήποτε μείωση του δείκτη κάλυψης ξεπερνιέται έτσι εύκολα μέσω άλλων κινήσεων του ισολογισμού.

Αξίζει να σημειώσουμε πως οι τέσσερις ελληνικές συστημικές τράπεζες είχαν αντλήσει συνολικά από το TLTRO της ΕΚΤ περίπου 50,8 δισ. ευρώ και στα τέλη Φεβρουαρίου τα κεφάλαια αυτά είχαν μειωθεί στα 31,3 δισ. ευρώ, δηλαδή έχουν ουσιαστικά επιστρέψει στην ΕΚΤ 19,5 δισ. ευρώ. Ο οίκος αξιολόγησης DBRS έχει επισημάνει πως η πλήρης αποπληρωμή αυτών των κεφαλαίων είναι απόλυτα διαχειρίσιμη για τις ελληνικές τράπεζες, αν και η μερική αντικατάστασή τους θα οδηγήσει σε υψηλότερο κόστος αναχρηματοδότησης.

Σύμφωνα με την Deutsche Bank, ο δείκτης κάλυψης των ελληνικών τραπεζών εάν αποπληρωθούν τα TLTRO θα είναι πολύ υψηλότερος από τον μέσο όρο στην Ευρώπη (135%) και θα διαμορφωθεί στο 155% από 194% στα τέλη του 2022.

pwc
Κάνε το επόμενο βήμα στην καριέρα σου
Γίνε επαγγελματίας Coach & Mendor
Μάθετε περισσότερα και εγγραφείτε

ΑΝΑΛΥΣΗ

Τριβές Ρώμης - Βρυξελλών για τα ευρωπαϊκά κονδύλια

Της **ΡΕΒΕΚΑ ΚΡΙΣΤΙ / REUTERS BREAKINGVIEWS**

Η τελευταία μάχη της Ιταλίας με τις Βρυξέλλες για τα ζητήματα της ευρωπαϊκής χρηματοδότησης αποτελεί βήμα προς τη λάθος πορεία για τη μεγαλύτερη αποδέκτρια επιδοτήσεων και δανείων ανάμεσα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ενωσης. Παρά ταύτα, η κατάσταση αυτή θα μπορούσε να ωθήσει τον συνασπισμό των 27 χωρών προς την ορθή κατεύθυνση όσον αφορά τις δαπάνες οικονομικής ενίσχυσης. Τρία χρόνια μετά την πανδημία του κορωνοϊού, η Ευρωπαϊκή Ενωση μπορεί να εξετάσει μια πιο ευέλικτη προσέγγιση ως προς τις μεταβαλλόμενες οικονομικές ανάγκες των μελών της. Ειδικότερα, η Ιταλίδα πρωθυπουργός Τζόρτζια Μελόνι επιδιώκει να εξασφαλίσει ευρωπαϊκά κονδύλια για την πανδημία ύψους 19 δισ. ευρώ. Τα κεφάλαια αυτά, τα οποία ζητήθηκαν από τη χώρα πέρυσι τον Δεκέμβριο, συνδέονται με 55 όρους και

Τα βέλτιστα αποτελέσματα απαιτούν μια πιο ευέλικτη προσέγγιση.

δεσμεύσεις μεταρρυθμίσεων, τους οποίους ολιγωρεί να εκπληρώσει η Ρώμη, όπως επισημαίνουν οι Βρυξέλλες. Τα τρία καίρια σημεία τριβής ανάμεσα στην ιταλική κυβέρνηση και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι οι παραχωρήσεις λιμένων, η διαμάχη για τη χρήση φυσικού αερίου ως μέσον θέρμανσης και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, καθώς και για τα αθλητικά στάδια στη Βενετία και τη Φλωρεντία. Αφού μια αρχική παράταση απέτυχε να επιλύσει τις διενέξεις, η Επιτροπή έδωσε στην Ιταλία άλλον ένα μήνα για να αποδείξει ότι ακολουθεί τους κανόνες και ότι δαπανά μόνο για επιλέξιμα έργα. Τόσο η Τζόρτζια Μελόνι όσο και η Κομισιόν αποφαίνονται ότι οι διαπραγματεύσεις τους σημειώνουν πρόοδο.

Πάντως, υπάρχει περιθώριο βελτίωσης από όλες τις πλευρές. Η Μελόνι πρέπει να αποδείξει ότι η κυβέρνησή της μπορεί να τηρήσει τις προϋπάρχουσες δεσμεύσεις, που συνδέονται με την εκταμίευση της οικονομικής βοήθειας. Η κυβέρνησή της δεν μπορεί απλώς να απορρίψει τις υποσχέσεις ή να παρακολουθεί ανήμπορη, εάν οι κατά τόπους Αρχές απαξιώνουν τον εθνικό μηχανισμό εποπτείας. Συν τοις άλλοις, η Ρώμη θέλει μια θέση στις υψίστης σημασίας τράπεζες διαπραγματεύσεων της Ε.Ε. και αυτό το είδος της αξιοπιστίας απορρέει μόνον από την τήρηση των υποσχέσεων. Το ιστορικό της Ιταλίας στην αποδέσμευση και την εκμετάλλευση κονδυλίων από την Ευρωπαϊκή Ενωση σχετίζεται με καταστάσεις ανωμαλίας. Εντούτοις, και από την πλευρά τους οι Βρυξέλλες θα μπορούσαν να κερδίσουν περισσότερα από τη χορήγηση των κεφαλαίων τους. Οι οικονομικές συνθήκες έχουν αλλάξει πολύ από τότε που ξεκίνησε το σχέδιο ανάκαμψης της πανδημίας ύψους 800 δισ. ευρώ το 2020. Οι στόχοι, που τότε είχαν νόημα, ίσως σήμερα να μη λογίζονται ως προτεραιότητα άλλη εκτός από το να καθησυχάσουν τους σκληροπυρηνικούς, όπως η Γερμανία, που βλέπουν οποιαδήποτε ολίσθηση ως ένδειξη ηθικής αποτυχίας.

Ισως είναι πολιτικά σκόπιμο να εμμείνουν οι πολιτικοί παράγοντες στα αρχικά σχέδιά τους ως μία μέθοδο να δηλώσουν πως τα «εφήμερα οχήματα βοηθείας» δεν θα μονιμοποιηθούν μέσω ενός επαναπρογραμματισμού τους με παρασκηνιακές κινήσεις. Ωστόσο, τα βέλτιστα αποτελέσματα απαιτούν μια πιο ευέλικτη προσέγγιση και συνεχείς προσπάθειες για να εξισορροπηθούν οι πραγματικές ανάγκες με την πολιτική βούληση. Η Ιταλία λειτουργεί ως κορυφαίο πεδίο δοκιμών. Με 191,5 δισ. ευρώ, που ζητούνται σε επιδοτήσεις και δάνεια, αναμένεται πως θα λάβει τα περισσότερα για την πανδημία από οποιοδήποτε άλλο κράτος-μέλος, ενώ ήδη 67 δισ. ευρώ έχουν αλλάξει χέρια. Η τρέχουσα αντιπαράθεση οφείλεται εν μέρει στην αντίληψη ότι οι Βρυξέλλες δεν φαίνεται να χαλαρώνουν τις προδιαγραφές τους. Σύμφωνα με την Τσίντσια Αλσίντι, ερευνήτρια του ιδρύματος CEPS, «η ευελιξία μπορεί να χρειάζεται, ώστε να βοηθήσει τη βραχύχρονη χρηματοδότηση ανάκαμψης να καλύψει τις μακροπρόθεσμες ανάγκες της ιταλικής οικονομίας». Αλλά ό,τι και να κάνει η Επιτροπή για την Ιταλία, είπε, «θα δημιουργήσει ξεκάθαρα προηγούμενο για άλλους».

Μεγάλη υποχώρηση του δολαρίου ως νομίσματος διεθνών αποθεματικών

Σε πτώση από το 2003, δεκαπλασιάστηκε ο ρυθμός μείωσής του το 2022

Απότομη πτώση εμφάνισε το δολάριο ως νόμισμα διεθνών αποθεματικών το 2022, έστω κι αν το αμερικανικό νόμισμα παραμένει ο αδιαμφισβήτητος κυρίαρχος στο παγκόσμιο εμπόριο, όπως αναφέρει σε σχετικό δημοσίευμα το moneyreview.gr. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurizon SLJ Asset Management, το δολάριο αντιπροσώπευε περίπου τα δύο τρίτα των συνολικών διεθνών αποθεματικών το 2003, όμως το ποσοστό του έπεσε στο 55% το 2021 και στο 47% πέρυσι. «Αυτή η περιστολή της τάξεως του 8% μέσα σε διάστημα ενός έτους είναι πραγματικά αξιοσημείωτη», όπως υπογραμμίζουν αναλυτές της επενδυτικής εταιρείας που επεξεργάστηκαν τα σχετικά στοιχεία. Παράλληλα επεξηγούν ότι πρόκειται για δεκαπλασιασμό σε σχέση με τον μέσο ρυθμό μείωσης, που σημειωνόταν τα προηγούμενα χρόνια. Εν τω μεταξύ, αυτή η εξέλιξη κατέστη ραγδαία, ήτοι η πτώση του δολαρίου ως αποθεματικού νομίσματος, από την έναρξη του πολέμου στην Ουκρανία και μετά.

Το μερίδιο του ευρώ στα διεθνή αποθεματικά αυξήθηκε περίπου 5%, φέρνοντας το ευρωπαϊκό νόμισμα στα ίδια επίπεδα που είχε φτάσει το 2003, εξαλείφοντας απώλειες 20 ετών.

Το δολάριο αντιπροσώπευε περίπου τα δύο τρίτα των συνολικών διεθνών αποθεματικών το 2003, όμως το ποσοστό του έπεσε στο 55% το 2021 και στο 47% πέρυσι.

Οι κυρώσεις που επιβλήθηκαν από τις ΗΠΑ και τις συμμαχικές χώρες της κατά της Μόσχας έκαναν πολλά κράτη λιγότερο πρόθυμα να διατηρήσουν τις μεγάλες θέσεις τους στο δολάριο, αναφέρει η έκθεση. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να αναφερθεί και η προσέγγιση του Νουριέλ Ρουμπινί, ο οποίος έχει ταυτιστεί με τον «άγγελο κακών επών» για την οικονομία παγκοσμίως – είναι προϊστάμενος οικονομολόγος της Atlas Capital και ομότιμος καθηγητής Οικονομικών και Διεθνών Επιχειρήσεων στη Σχολή Διοίκησης Επιχειρήσεων Στερν του Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης. Πριν από λίγες ημέρες μιλώντας στην τηλεόραση του CNBC TV-18 εξήγησε πως ολοένα και περισσότερες χώρες συνασπίζονται με σκοπό να αντιταχθούν στις ΗΠΑ, προκειμένου να κατορθώσουν να περιορίσουν την εξάρτησή τους από το δολάριο, συγκροτώντας ένα εναλλακτικό οικονομικό και νομισματικό σύστημα αποθεματικών νομισμάτων σε παγκόσμια κλίμακα με κατεύθυνση το γουάν, οπότε και «θα περάσουμε από ένα μονοπολικό σε ένα διπολικό σύστημα». Τον Φεβρουάριο ο Νουριέλ Ρουμπινί είχε προειδοποιήσει ότι οι κλιμακούμενοι περιορισμοί που επέβαλε η κυβέρνηση των ΗΠΑ στους αντιπάλους της, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών κυρώσεων, θα αποτελέσουν καταλύτη για την άνοδο ενός διπολικού παγκόσμιου συστήματος αποθεματικών νομισμάτων τη δεκαετία 2030-2040.

Αξίζει να επισημανθεί πως μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία οι χώρες της Δύσης απέκοψαν σε μεγάλο βαθμό την πρώτη από το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα και «πάγωσαν» τα συναλλαγματικά αποθεματικά της, αναγκάζοντας το Κρεμλίνο να βασίζεται περισσότερο στο κινεζικό γουάν. Οσο για το ευρώ, το μερίδιό του στα διεθνή αποθεματικά εκτινάχθηκε περίπου 5%, σύμφωνα με τη Eurizon, φέρνοντας το κοινό ευρωπαϊκό νόμισμα στα ίδια επίπεδα που είχε φτάσει το 2003 και ουσιαστικά εξαλείφοντας απώλειες 20 ετών, όπως αναφέρει σε δημοσίευμά του το moneyreview.gr. Το γουάν της Κίνας, εν τω μεταξύ, συνέχισε να κερδίζει έδαφος με τον συνηθισμένο ρυθμό του, χωρίς να δει κάποια μεγάλη άνοδο ως νόμισμα αποθεματικών πέρυσι. Πάντως είναι βέβαιο πως κανένα άλλο νόμισμα δεν βρίσκεται σε θέση να αμφισβητήσει την κυριαρχία του δολαρίου στο διεθνές εμπόριο, τόνισε η Eurizon. Το δολάριο κατείχε το 85% του συνολικού τζίρου συναλλάγματος το 2010, σε σύγκριση με το μερίδιο αγοράς του 88% το 2022. Ωστόσο, η Fitch Solutions αναγνωρίζει ότι η κυριαρχία του δολαρίου θα διαβρωθεί με την πάροδο του χρόνου, αλλά εκτιμά ότι δεν θα υπάρξει «αλλαγή παραδείγματος», καθώς δεν υπάρχει κάποιο εναλλακτικό νόμισμα για το διεθνές εμπόριο. Λαμβάνοντας αυτά υπόψη ας επισημάνουμε πως προσφάτως η Κίνα και η Βραζιλία συνήψαν διμερή εμπορική συμφωνία, στο πλαίσιο της οποίας θα διεξάγουν τις συναλλαγές τους με τα δικά τους νομίσματα, γουάν και ρεάλ, απομακρύνοντας το δολάριο, ενώ είναι ενδιαφέρον πως το γουάν χρησιμοποιείται, λ.χ., και σε άλλο πλαίσιο.

Οπως αναφέρει σε δημοσίευμά του το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg, η κυβέρνηση του Μπανγκλαντές θα καταβάλει στη Μόσχα κεφάλαιο αξίας 300 εκατ. δολαρίων σε γουάν ως τίμημα για την κατασκευή πυρηνικού σταθμού κοντά στην πρωτεύουσα της χώρας, Ντάκα. Πάντως, σύμφωνα με τον ελβετικό όμιλο διαχείρισης κεφαλαίων της Pictet Asset Management, το κινεζικό νόμισμα ίσως ενισχυθεί προς το αμερικανικό φέτος κατά 5,5% χάρη στην ενδυνάμωση της κινεζικής οικονομίας και στην αναδίπλωση των ΗΠΑ έναντι των επιτοκιακών αυξήσεων. Οπότε το γουάν πιθανώς να φτάσει σε ισοτιμία στα 6,5 δολάρια με την αρωγή του υψηλού πλεονάσματος στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών της χώρας, σύμφωνα με εκτίμηση της Σαμπρίνα Γιάκομπς, ανώτατης διαχειρίστριας χαρτοφυλακίου πελατών στα κεφάλαια αναδυόμενων αγορών της Pictet Asset Management.

Σημάδια ανάκαμψης στην οικονομία της Ευρωζώνης

Αύξηση ζήτησης και απασχόλησης, μετριάστηκαν οι πιέσεις στις τιμές

Η δυναμικότερη ανάκαμψη, η οποία παρατηρείται στις χώρες της Ευρωζώνης με κριτήριο τη ζωηρή επίδοση του κλάδου της παροχής υπηρεσιών, δίνει κίνητρα και επιχειρήματα στα «γεράκια» της ΕΚΤ να εξακολουθήσουν μια πολιτική αυξήσεως επιτοκίων. Οι δε προοπτικές των αντίστοιχων επιχειρήσεων είναι θετικές, αποδεικνύοντας την αντοχή τους στις πρόσφατες πιέσεις εξαιτίας της αναταραχής του τραπεζικού τομέα. Αλλωστε, ο διοικητής της Τράπεζας της Ιρλανδίας, Γκάμπριελ Μακλάφ, τόνισε πως «ακόμα είναι πολύ νωρίς για την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα να αρχίσει να σχεδιάζει μια παύση στον κύκλο ταχείας σύσφιγξης των επιτοκίων, δεδομένων των σημαντικών προκλήσεων στη σταθερότητα των τιμών, που αντιμετωπίζει η οικονομία της Ευρώπης». Η ανάπτυξη, βάσει του σύνθετου Δείκτη Διευθυντών Προμηθειών (ΔΔΠ), επιταχύνθηκε σε υψηλό 11 μηνών, λόγω της μεγαλύτερης ζήτησης και οδήγησε σε σημαντική αύξηση της απασχόλησης, σύμφωνα με επιχειρηματικές έρευνες της S&P Global.

Οι πιέσεις στις τιμές μετριάστηκαν ξανά. Ωστόσο, οι εταιρείες στη μεταποίηση είδαν περαιτέρω ελάττωση στις παραγγελίες αγαθών, ενώ η υπεραπόδοση των υπηρεσιών έφθασε στα υψηλότερα επίπεδα από το 2009.

Ο συνολικός σύνθετος δείκτης Διευθυντών Προμηθειών της S&P Global δείχνει άνοδο στις 54,4 μονάδες τον Απρίλιο από τις 53,7 μονάδες τον Μάρτιο, όπερ σημαίνει πως παραμένει πέραν της διαχωριστικής γραμμής μεταξύ αύξησης και συρρίκνωσης και εναρμονίζεται με τις υψηλότερες προβλέψεις αναλυτών. Κατά τον Σίρους ντε λα Ρούμπια, διευθυντή οικονομολόγο της Hamburg Commercial Bank, «τα στοιχεία αποτυπώνουν πολύ θετική εικόνα για μία οικονομία η οποία εξακολουθεί να ανακάμπτει, πλην όμως η ανάπτυξη είναι ανομοιογενής με το χάσμα να διογκούται ανάμεσα στις ακμάζουσες υπηρεσίες και την αδύναμη μεταποίηση». Από πέρυσι τον Μάιο, όπως αναφέρει σχετικά σε δημοσίευμά του το Ρόιτερς, οι εταιρείες για να ανταποκριθούν στη δυναμική ζήτηση προσέλαβαν ταχύτερα προσωπικό, εξ ου και ο δείκτης απασχόλησης ανήλθε στις 54,7 μονάδες τον Απρίλιο φέτος από 53,3 τον Μάρτιο. Ο δείκτης υπηρεσιών έφθασε τον τρέχοντα μήνα στις 56,6 μονάδες από 55 μονάδες τον Μάρτιο.

Οι επιδόσεις του κλάδου των υπηρεσιών έφθασαν στα υψηλότερα επίπεδα από το 2009.

Παρά την αύξηση του κόστους διαβίωσης στην Ευρωζώνη, η ζήτηση για υπηρεσίες βελτιώθηκε, αλλά για τη μεταποίηση η ιστορία είναι διαφορετική, μιας και η ζήτηση υποχώρησε πιο γρήγορα. Ο Δείκτης Διευθυντών Προμηθειών του κλάδου μειώθηκε κάτω από τις 50 μονάδες στις 45,5 από τις 47,3 τον Μάρτιο και η καταγραφή αυτή ήταν και η χαμηλότερη της τριετίας, αφότου ξέσπασε η πανδημία.

Ο δε ειδικότερος δείκτης της παραγωγής, ο οποίος είναι ένας εκ των όσων συναπαρτίζουν τον συνθετικό ΔΔΠ, και επί δύο μήνες ήταν σε θετικό έδαφος τώρα υποχώρησε στις 48,5 από τις 50,4 μονάδες του Μαρτίου. Συγκεκριμένα, η παραγωγή των γαλλικών εργοστασίων μειώθηκε με τον πιο απότομο ρυθμό σε μόλις τρία χρόνια, ενώ οι αντίστοιχες επιχειρήσεις έκαναν λόγο για υποτονική ζήτηση εν μέρει και εξαιτίας των απεργιών σε όλη τη χώρα.

Αν και αυτή η αναταραχή αφήνει ένα «ορατό σημάδι» στη μεταποιητική παραγωγή, «παραδόξως δεν είναι ορατά τα ίχνη των διαδηλώσεων στον τομέα των υπηρεσιών», δήλωσε ο Νόρμαν Λίμπκε, οικονομολόγος της Hamburg Commerical Bank. «Οι θετικές επιδόσεις της γαλλικής οικονομίας οφείλονται εξ ολοκλήρου στον τομέα των υπηρεσιών». Ανοδο είχε και στη Γερμανία ο ΔΔΠ στις 53,9 από 52,6 μονάδες κυρίως χάρις στον κλάδο των υπηρεσιών. Ωστόσο, στη μεταποίηση οι επιχειρήσεις μπόρεσαν να αυξήσουν ξανά τις τιμές πώλησης, ενώ οι τιμές των εισροών μειώθηκαν ταχύτερα, ενισχύοντας τα περιθώρια κέρδους.

Οπως επισημαίνουν αναλυτές, η Ευρωζώνη μπορεί να αποφύγει ελάχιστα την ύφεση αυτόν τον χειμώνα, μιας και οι χώρες απέφυγαν τις ελλείψεις ενέργειας λόγω της εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία.

Οι οικονομολόγοι αναμένουν μια μέτρια ανάκαμψη κατά τη διάρκεια του υπόλοιπου έτους, αν και ο πληθωρισμός εξακολουθεί να γεννά ανησυχία. Κι ενώ αμβλύνθηκαν οι πιέσεις των τιμών τον Απρίλιο, παρέμειναν υψηλές σε σχέση με τα ιστορικά δεδομένα, ειδικά στον τομέα των υπηρεσιών, όπου το κόστος των εισροών αυξήθηκε απότομα λόγω των υψηλότερων μισθών. Αυτό αναμένεται να ανησυχήσει την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η οποία εστιάζει σε τέτοιες υποκείμενες εξελίξεις των τιμών για να καθορίσει πόσο μακριά θα φθάσει ως προς το κόστος δανεισμού. «Ούτε οι τιμές εισροών ούτε οι τιμές πώλησης παρουσιάζουν σημαντική επιβράδυνση» στον κλάδο, δήλωσε ο Σίρους ντε λα Ρούμπια της Hamburg Commercial Bank. «Αυτό αυξάνει την πιθανότητα η ΕΚΤ να συσφίγξει τη νομισματική πολιτική περισσότερο ή για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα».

Τέλος, όπως παρατηρεί στο ίδιος μήκος κύματος και ο οικονομολόγος του Bloomberg Economics Ντέιβιντ Πάουελ, «αν και ο αντίκτυπος του υψηλότερου κόστους δανεισμού μπορεί να πάρει λίγο χρόνο για να γίνει αισθητός, η ισχύς της οικονομίας στην Ευρωζώνη θα επιτρέψει στα γεράκια του διοικητικού συμβουλίου να επιτύχουν να πέσουν για τουλάχιστον δύο ακόμη αυξήσεις επιτοκίων και πιθανώς και ακόμα μία».

BLOOMBERG, REUTERS

Ο διοικητής της Τράπεζας της Ιρλανδίας Γκάμπριελ Μακλάφ επισήμανε πως «ακόμα είναι πολύ νωρίς για την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα να αρχίσει να σχεδιάζει μια παύση στον κύκλο ταχείας σύσφιγξης των επιτοκίων, δεδομένων των σημαντικών προκλήσεων στη σταθερότητα των τιμών, που αντιμετωπίζει η οικονομία της Ευρώπης».

Οι κροίσοι επενδύουν στην πυρηνική σύντηξη

Μπέζος, Γκέιτς, Αλτμαν ψηφίζουν υπέρ της νέας τεχνολογίας

Ο Τζεφ Μπέζος, ιδρυτής της Amazon, ο Μπιλ Γκέιτς ιδρυτής της Microsoft, ο μεγαλοεπενδυτής Πίτερ Θίελ και ο Μαρκ Μπένιοφ, διευθύνων σύμβουλος της Salesforce Inc, αλλά και ο Σαμ Αλτμαν, ο άνθρωπος πίσω από τη νεοφυή OpenAI που παρουσίασε την αμφιλεγόμενη εφαρμογή ChatGPT, είναι μερικοί από τους βαθύπλουτους ιδρυτές τεχνολογικών κολοσσών και επενδυτές που τοποθετούν ενθουσιωδώς μέρος του μυθικού πλούτου τους στην πυρηνική σύντηξη. Ο λόγος για την τεχνολογία, που αν και όταν μπορέσει να παραχθεί αποτελεσματικά, θα έχει τη δυνατότητα να προσφέρει απεριόριστη, φθηνή και προπαντός καθαρή ενέργεια. Εν ολίγοις, να λύσει το διπλό πρόβλημα της παγκόσμιας οικονομίας αφενός, απελευθερώνοντάς την από τις κάθε είδους ενεργειακές εξαρτήσεις ή ανεπάρκειες και αφετέρου αντιμετωπίζοντας αποτελεσματικά την απειλή της κλιματικής αλλαγής.

Οπως σχολιάζει σχετικό δημοσίευμα της Wall Street Journal, οι καινοτόμοι αυτοί επιχειρηματίες ελπίζουν να αξιοποιήσουν τη διαδικασία εκείνη που δημιουργεί τον ήλιο και τα άστρα και παράγει άπειρη ενέργεια. Οι συμβατικοί πυρηνικοί αντιδραστήρες χρησιμοποιούν τη διαδικασία της διάσπασης του ατόμου για να παράγουν ενέργεια. Η πυρηνική σύντηξη είναι ουσιαστικά η αντίθετη διαδικασία, καθώς συμπιέζει τα άτομα συγχωνεύοντάς τα σε κάτι βαρύτερο. Δεν παράγει ρύπους ούτε τοξικά απόβλητα, γι' αυτό και οι ένθερμοι οπαδοί

«Είναι το ιερό δισκοπότηρο, είναι ο μυθικός μονόκερως», δηλώνει ο Μαρκ Μπένιοφ, της Salesforce Inc, που έχει επενδύσει στο πρόγραμμα πυρηνικής σύντηξης του MIT.

της υποστηρίζουν πως είναι η ενέργεια του μέλλοντος και ότι θα διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην παγκόσμια προσπάθεια για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Επειτα από δεκαετίες επίπονων προσπαθειών, αμφισβητείται ακόμη το κατά πόσον η διαδικασία που γεννάει τα άστρα μπορεί και να εφαρμοστεί επί της Γης. Πειράματα του είδους βρίσκονται σε εξέλιξη από τη δεκαετία του 1950 με μεγάλο κόστος και έως τώρα ανεπαρκή αποτελέσματα.

Τώρα, όμως, οι βαθύπλουτοι που έχουν κυριαρχήσει στη ζωή μας τις τελευταίες δεκαετίες, κατακλύζοντάς την με τα τεχνολογικά τους επιτεύγματα, στοιχηματίζουν πως βρίσκονται κοντά στην υλοποίηση ενός στόχου δεκαετιών, που δεν είναι άλλος από την αποτελεσματική χρήση αντιδραστήρων πυρηνικής σύντηξης. «Είναι το ιερό δισκοπότηρο, είναι ο μυθικός μονόκερως», δηλώνει στην αμερικανική εφημερίδα ο κ. Μπένιοφ, που έχει επενδύσει στο πρόγραμμα πυρηνικής σύντηξης Commonwealth Fusion Systems του MIT με αντικείμενο τη δημιουργία μονάδας παραγωγής ενέργειας. Στο ίδιο εγχείρημα έχει επενδύσει και ο Μπιλ Γκέιτς που δηλώνει ότι «δεν γνωρίζει όρια αν καταφέρεις να το κάνεις να δουλέψει». Ο Σαμ Αλτμαν, που έφερε την τεχνητή νοημοσύνη κοντά στον μέσο άνθρωπο προ μηνών και παράλληλα προκάλεσε παγκόσμιο προβληματισμό με την εφαρμογή της ChatGPT, έχει επενδύσει 375 εκατ. δολάρια στη νεοφυή Helion, ίσως στο τολμηρότερο στοίχημα της σταδιοδρομίας του και ακόμη πιο φουτουριστικό από την τεχνητή νοημοσύνη. Πρόκειται για εταιρεία με έδρα στο Εβερετ της Ουάσιγκτον που χρησιμοποιεί την τεχνολογία της μαγνητο-αδρανούς σύντηξης και ευελπιστεί να αποδείξει πως θα μπορεί να παράγει καθαρή ηλεκτρική ενέργεια από το επόμενο κιόλας έτος.

Λειτουργεί παράλληλα και ως σύμβουλος στην εν λόγω εταιρεία ομάδα επιστημονικών στελεχών, επιστρατεύοντας την επίμαχη εφαρμογή ChatGPT στις έρευνές τους προσπαθώντας να δουν με ποιο τρόπο θα μπορούσαν να επισπεύσουν την εργασία τους και τα επιθυμητά αποτελέσματα. Η αισιοδοξία δεν περιορίζεται σε αυτούς. Ερευνητές και στελέχη των σχετικών εταιρειών, κυρίως σε ΗΠΑ, Καναδά και Ευρώπη, εργάζονται με πυρετώδεις ρυθμούς από τον Αύγουστο του 2021, οπότε οι επιστήμονες στο Εθνικό Εργαστήριο στο Λίβερμορ στην Καλιφόρνια σχεδόν κατόρθωσαν να παράγουν σημαντικό όγκο ενέργειας, μεγαλύτερο από εκείνον που είχαν διοχετεύσει στο πείραμα με λέιζερ.

Στο πρόγραμμα Commonwealth Fusion Systems του MIT με αντικείμενο τη δημιουργία μονάδας παραγωγής ενέργειας έχει επενδύσει και ο Μπιλ Γκέιτς, που δηλώνει ότι «δεν γνωρίζει όρια αν καταφέρεις να το κάνεις να δουλέψει».

Πολλοί πίστευαν ότι βρίσκονταν κοντά σε ένα μεγαλύτερο βήμα. Και το πέτυχε τον Δεκέμβριο το εν λόγω εθνικό εργαστήριο. Ο κ. Μπένιοφ δηλώνει ότι τον προσηλύτισε ο Βίνοντ Κόσλα, συνιδρυτής της Sun Microsystems, που ως επενδυτής δηλώνει ότι «από οικονομικής απόψεως είτε χάνεις όλα τα χρήματά σου με μιας είτε κερδίζεις χίλιες φορές τα χρήματα που επένδυσες». Και προσθέτει ότι «αυτός είναι ο μαθηματικός υπολογισμός της σύντηξης». Ο κ. Κόσλα εκπονούσε δικές του έρευνες επί έναν χρόνο προτού αποφασίσει να επενδύσει σε ιδιωτικές εταιρείες σύντηξης. Και τώρα βιομηχανικές εταιρείες, πετρελαϊκοί κολοσσοί και κρατικά επενδυτικά ταμεία στηρίζουν την προσπάθεια της σύντηξης μαζί με το αμερικανικό υπουργείο Αμυνας. Οι εταιρείες που έχουν αναλάβει τις σχετικές έρευνες, οι επιστημονικές ομάδες και οι οπαδοί του εγχειρήματος επιμένουν πως βλέπουν αναλογίες και παράλληλες πορείες των πρόσφατων επιτευγμάτων τους στη σύντηξη με εκείνα της τεχνητής νοημοσύνης, που όπως και η σύντηξη απαιτεί τεράστιους όγκους υπολογιστικής ενέργειας για να εφαρμόσει τα σχετικά μοντέλα.

Βελτιώνεται το οικονομικό κλίμα, η Γερμανία αποφεύγει οριακά την ύφεση το '23

Στη διάρκεια του περασμένου έτους η Γερμανία δέχθηκε ισχυρότατα πλήγματα από μια εξαιρετικά αρνητική συγκυρία, αποτελούμενη από τον πόλεμο στην Ουκρανία, το «έμφραγμα» της εφοδιαστικής αλυσίδας και την ενεργειακή κρίση. Εξ ου και ήταν ευρέως αναμενόμενο ότι η «ατμομηχανή» της Ευρώπης επρόκειτο φέτος να διολισθήσει σε ύφεση – και μάλιστα βαθιά. Με το γύρισμα του έτους, όμως, το τοπίο άρχισε να φαίνεται πιο φωτεινό. Καθοριστικός παράγοντας στάθηκε η τόνωση που προσέφεραν στη γερμανική οικονομία οι καταναλωτές πέρυσι, κάνοντας ταξίδια, δείπνα εκτός σπιτιού και γενικά όλα όσα δεν έκαναν στη διάρκεια της πανδημίας και των lockdowns. Ολα δείχνουν, έτσι, πως η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή οικονομία θα καταφέρει να αποφύγει οριακά την ύφεση στη διάρκεια του τρέχοντος έτους.

Αυτό διαβλέπει και η KPMG, επιβεβαιώνοντας σε σχετική έκθεση ότι η επιβράδυνση στη Γερμανία θα είναι συντομότερη και πιο ήπια από το προσδοκώμενο. Εν ολίγοις, η γερμανική οι-

Η KPMG προβλέπει οριακή ανάπτυξη της τάξης του 0,1% φέτος και 1,4% το 2024 για τη γερμανική οικονομία.

κονομία θα σημειώσει οριακή ανάπτυξη της τάξης του 0,1% φέτος και 1,4% το 2024. Η KPMG εκτιμά ειδικότερα πως αυτό θα συμβεί εν μέρει χάρη στα μέτρα στήριξης της γερμανικής κυβέρνησης, ιδίως σε ό,τι αφορά την ελάφρυνση των καταναλωτών από το υπερβολικό κόστος της ενέργειας. Μάλιστα, όπως σημειώνουν οι αναλυτές της KPMG, τα μέτρα αυτά αναμένεται να συγκρατήσουν και την άνοδο των τιμών στα καταναλωτικά προϊόντα. Ειδικότερα, ακόμη και εν μέσω ενός περιβάλλοντος υψηλού πληθωρισμού, γεωπολιτικής αβεβαιότητας, υψηλών επιτοκίων και προβλημάτων στην εφοδιαστική αλυσίδα, το οικονομικό κλίμα στη Γερμανία βελτιώνεται καθώς έχει υποχωρήσει η ανησυχία για τον κίνδυνο ανεπάρκειας στα αποθέ-

Το οικονομικό κλίμα στη Γερμανία βελτιώνεται, καθώς έχει υποχωρήσει η ανησυχία για τον κίνδυνο ανεπάρκειας στα αποθέματα φυσικού αερίου, ενώ παράλληλα αποκλιμακώνονται οι τιμές, παραμένουν οι κρατικές επιδοτήσεις και σταθεροποιείται το εμπόριο, σύμφωνα με την KPMG.

ματα φυσικού αερίου, ενώ παράλληλα αποκλιμακώνονται οι τιμές, παραμένουν οι κρατικές επιδοτήσεις και σταθεροποιείται το εμπόριο σύμφωνα με την KPMG. Σε τροχιά ανάκαμψης βρίσκεται η επιχειρηματική εμπιστοσύνη, με την αισιοδοξία στον ιδιωτικό τομέα να ανεβαίνει σταθερά τους τελευταίους μήνες, αφενός λόγω της πτώσης στις τιμές παραγωγού στη βιομηχανία, αφετέρου λόγω του πλαφόν στις τιμές ενέργειας και τις εγγυήσεις δανείων.

Παράλληλα, ανοδικά κινείται και η καταναλωτική εμπιστοσύνη, εξαιτίας της αποκλιμάκωσης στις τιμές ρεύματος, της σταθερότητας στην αγορά εργασίας, αλλά και της αισιοδοξίας ότι θα αποφευχθεί τελικά η ύφεση. Σύμφωνα με την KPMG, βέβαια, οι καταναλωτές εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα, αφού ο υψηλός πληθωρισμός ροκανίζει το διαθέσιμο εισόδημα, ενδεχομένως επιβαρύνοντας τη διάθεσή τους να ξοδέψουν. Ειδικότερα, τα πραγματικά εισοδήματα συρρικνώθηκαν κατά 4,1% το 2022, με τον ταχύτερο ρυθμό στην ιστορία της χώρας.

Αφότου όμως ο πληθωρισμός στη Γερμανία αναρριχήθηκε το 2022 περίπου στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων 70 ετών, υπάρχουν παράγοντες που οδηγούν σε σημαντική αποκλιμάκωση των τιμών φέτος. Εκτός από τα μέτρα εναντίον του ενεργειακού κόστους που ελάφρυναν τη βιομηχανία και τα νοικοκυριά, η αποκλιμάκωση των πληθωριστικών πιέσεων σχετίζεται και με το γεγονός ότι οι μεταβολές στις τιμές καταναλωτή προκύπτουν από τη σύγκριση με περιόδους στις οποίες καταγράφονταν εντυπωσιακές αυξήσεις τιμών.

Επίσης, σημειώνει η KPMG, η βιομηχανία μείωσε παράλληλα τις τιμές τον Ιανουάριο για τέταρτη φορά. Στο μεταξύ, οι τιμές παραγωγού, οι οποίες αυτή τη στιγμή ανεβαίνουν ιδίως εξαιτίας της ενέργειας, θεωρούνται πρόδρομος για την πορεία του κόστους διαβίωσης. Ωστόσο, ο πληθωρισμός εξακολουθεί να παραμένει σε υψηλό επίπεδο και αναμένεται να υπάρξουν «απόνερα» από την ισχυρή αύξηση μισθών, που θα ασκήσει περαιτέρω πληθωριστικές πιέσεις, προειδοποιούν οι αναλυτές.

Συμφωνία Ε.Ε. - Νορβηγίας για κλίμα, καθαρή ενέργεια

Η Ε.Ε. και η Νορβηγία υπέγραψαν συμφωνία για την ενίσχυση της κοινής τους δράσης για το κλίμα, των προσπαθειών τους για την προστασία του περιβάλλοντος, καθώς και της συνεργασίας τους για την καθαρή ενέργεια. Η συμφωνία υπεγράφη στις Βρυξέλλες από την πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν και τον πρωθυπουργό της Νορβηγίας Γιόνας Γκαρ Στορ.

«Με τη Νορβηγία, η οποία είναι παλαιός και έμπιστος εταίρος της Ε.Ε., έχουμε ένα κοινό όραμα για την οικοδόμηση μιας κλιματικά ουδέτερης ηπείρου. Επιθυμία μας είναι οι κοινωνίες και οι οικονομίες μας να ευημερούν μαζί, μειώνοντας παράλληλα τις εκπομπές, προστατεύοντας τη φύση, απαλλάσσοντας τα ενεργειακά μας συ-

Στόχος, η επιτυχής εφαρμογή της συμφωνίας του Παρισιού.

στήματα από τις εκπομπές καυσαερίων και κάνοντας τις βιομηχανίες μας πιο φιλικές προς το περιβάλλον. Αυτή η πράσινη συμμαχία καθιστά τους δεσμούς μας ακόμη πιο ισχυρούς και μας επιτρέπει να σχεδιάζουμε μαζί ένα καλύτερο μέλλον», δήλωσε η πρόεδρος της Επιτροπής.

Σκοπός τους είναι να διατηρηθεί η αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη εντός του ορίου του 1,5° C, όπως προβλέπεται στη συμφωνία του Παρισιού, και παράλληλα να εξασφαλιστούν η ενεργειακή ασφάλεια, η προστασία του περιβάλλοντος και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η Ε.Ε. και η Νορβηγία θα συνεργαστούν στενά για να διασφαλίσουν την επιτυχή εφαρμογή της συμφωνίας του Παρισιού. Η πράσινη συμμαχία Ε.Ε. - Νορβηγίας θα επικεντρωθεί, μεταξύ άλλων, στους ακόλουθους τομείς προτεραιότητας: καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, συνεργασία σε περιβαλλοντικά ζητήματα, στήριξη της πράσινης βιομηχανικής μετάβασης, επιτάχυνση της μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας με έμφαση στο υδρογόνο και στις υπεράκτιες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, απαλλαγή του τομέα των μεταφορών από τις ανθρακούχες εκπομπές για όλους τους τρόπους μεταφορών. Σημειώνεται ότι πρόκειται μόλις για τη δεύτερη συμφωνία του είδους της, μετά την πράσινη συμμαχία Ε.Ε. - Ιαπωνίας που υπεγράφη το 2021. Η Ε.Ε. και η Νορβηγία συμφωνούν επίσης να προωθήσουν από κοινού περαιτέρω τη δράση για το κλίμα σε παγκόσμιο επίπεδο. Για τον σκοπό αυτό, τα δύο μέρη, ως σημαντικοί χορηγοί με ηγετικό ρόλο στη χρηματοδότηση για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, θα συνεργαστούν για να στηρίξουν τις αναπτυσσόμενες χώρες και τις αναδυόμενες οικονομίες στη διαδικασία εφαρμογής των πολιτικών τους για το κλίμα και το περιβάλλον. Με σκοπό να συμβάλει στη διατήρηση της αύξησης της θερμοκρασίας του πλανήτη εντός του ορίου του 1,5° C, η συμφωνία επιβεβαιώνει ότι ο απόλυτος σεβασμός της αρχής της προφύλαξης είναι υψίστης σημασίας για την περιοχή της Αρκτικής.

Η συμφωνία για την προστασία του περιβάλλοντος υπεγράφη στις Βρυξέλλες από την πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν και τον πρωθυπουργό της Νορβηγίας Γιόνας Γκαρ Στορ.

Πρώτη ευρωπαϊκή εταιρεία με αξία άνω των 500 δισ. δολ. η LVMH

Τον τίτλο της πρώτης ευρωπαϊκής εταιρείας η οποία ξεπέρασε σε κεφαλαιοποίηση τα 500 δισ. δολάρια ή 454 δισ. ευρώ εξασφάλισε ο όμιλος ειδών πολυτελείας και υψηλής ραπτικής LVMH. Κι αυτό χάρις στην έκρηξη των πωλήσεων στην Κίνα και την άνοδο της ισοτιμίας του ευρώ. Ειδικά η τόνωση της αγοραστικής μανίας των Κινέζων διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στις πωλήσεις, αφότου οι ακραίοι και αυστηροί περιορισμοί για την ανάσχεση της πανδημίας του κορωνοϊού ήρθησαν στα τέλη του παρελθόντος έτους. Στον πολυσυλλεκτικό όμιλο, που έχει ιδρύσει ο ζάμπλουτος μεγιστάνας Μπερνάρ Αρνό, συγκαταλέγεται πλήθος εμπορικών σημάτων, μεταξύ των οποίων τα Louis Vuitton, Christian Dior και Tiffany, όπως αναφέρει σχετικώς σε δημοσίευμά του το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg και το moneyreview.gr. Μόλις πριν από μερικές ημέρες ο όμιλος εντάχθηκε στις 10 μεγαλύτερες εταιρείες παγκοσμίως, με την αρωγή των υψηλών πωλήσεων του πρώτου τριμήνου φέτος, χάρις στην υψηλή αγοραστική δύναμη της Κίνας. Πάντως και εκτός Κίνας η ζήτηση για προϊόντα πολυτελείας απεδείχθη εξαιρετικά ανθεκτική, παρά τον υψηλό πληθωρισμό και τα υψηλά επιτόκια δανεισμού, που ενδέχεται να προοιωνίζονται ύφεση. Μάλιστα, ο όμιλος προειδοποίησε ότι αναμένει χαμηλότερες πωλήσεις στις ΗΠΑ αυτόν τον μήνα, ειδικά στον βραχίονα της παραγωγής κονιάκ και δερματίνων προϊόντων.

Ο όμιλος πολυτελών ειδών περιλαμβάνεται πλέον στις δέκα μεγαλύτερες εταιρείες παγκοσμίως.

Οι αγορές των εύπορων Κινέζων έχουν αυξήσει δραστικά τον τζίρο της Louis Vuitton.

Παραδόξως, όμως, η ανησυχία περί ύφεσης στην αμερικανική οικονομία έχει δώσει περαιτέρω ώθηση στην κεφαλαιοποίηση του ομίλου σε δολάρια. Αυτόν τον μήνα το ευρώ εκτινάχθηκε στο υψηλότερο επίπεδο τους τελευταίους τουλάχιστον δώδεκα μήνες, ενόσω το δολάριο υποχωρεί. Παράλληλα, πληθαίνουν οι αναλυτές που αναμένουν περικοπή των επιτοκίων από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed) λόγω της επιβράδυνσης της οικονομίας. Μαζί με την επιτυχία του ομίλου διογκώνεται και η περιουσία του επικεφαλής του, Μπερνάρ Αρνό, ο οποίος καθόλου τυχαία έχει πλέον αποκτήσει τον τίτλο του πλουσιότερου ανθρώπου διεθνώς. Ενδεικτικά, η περιουσία η δική του και της οικογένειάς του, η οποία συνδέεται στενά με τα μερίδιά τους στην LVMH, ανέρχεται περίπου στα 243,9 δισ. δολάρια, σύμφωνα με υπολογισμούς του Forbes.

Ο 74χρονος δισεκατομμυριούχος διατελεί πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος του LVMH και φημολογείται πως αναζητεί «διάδοχο» ανάμεσα στα παιδιά του για τη διαχείριση του ομίλου.

Εκροές 68 δισ. δολαρίων μέσα σε τρεις μήνες για Credit Suisse

Οι αναλήψεις από τους πελάτες της ελβετικής τράπεζας συνεχίζονται

Περί τα 68 δισεκατομμύρια δολάρια (61 δισεκατομμύρια ελβετικά φράγκα) απέσυραν σε περιουσιακά στοιχεία από την τράπεζα Credit Suisse οι πελάτες της, ενώ οι εκροές συνεχίζονται, όπως δήλωσε η ίδια η προβληματική ελβετική τράπεζα. Υπενθυμίζεται ότι προ μηνός διασώθηκε από τη σχεδόν βέβαιη χρεοκοπία διά μέσου συντονισμένης και ενορχηστρωμένης από τις Αρχές εξαγοράς από την επίσης ελβετική UBS. Η εξέλιξη αυτή φανερώνει περίτρανα τις προκλήσεις που θα κληθεί να αντιμετωπίσει η τελευταία.

Συγκεκριμένα, οι καταθέσεις πελατών της Credit Suisse ελαττώθηκαν δραστικά την τριμηνία Ιανουαρίου - Μαρτίου, ενώ η ίδια διαπίστωσε ακόμη πως πολλές προθεσμιακές καταθέσεις δεν είχαν ανανεωθεί. «Αυτές οι εκροές μετριάστηκαν, αλλά δεν έχουν ακόμη αντιστραφεί από τις 24 Απριλίου 2023», ανέφερε η Credit Suisse, προσθέτοντας ότι τα περισσότερα χρήματα που αποσύρθηκαν, προέρχονται από το τμήμα διαχείρισης περιουσίας της και σημειώθηκαν σε όλες τις περιοχές. Η καθαρή εκροή ενεργητικού ακολούθησε την προηγούμενη, ύψους 110,5 δισεκατομμυρίων φράγκων, που άντλησαν πελάτες από την τράπεζα το τέταρτο τρίμηνο του 2022.

Τα περισσότερα κεφάλαια που αποσύρθηκαν προέρχονται από το τμήμα διαχείρισης περιουσίας.

Τα περιουσιακά στοιχεία που διαχειρίζεται το τμήμα διαχείρισης περιουσίας της Credit Suisse σημείωσαν «βουτιά» 29%, στα 502,5 δισ. φράγκα, την περίοδο Ιανουαρίου - Μαρτίου σε σύγκριση με το ίδιο διάστημα πέρυσι.

Η ελβετική τράπεζα, η οποία ιδρύθηκε πριν από 167 χρόνια, παρουσίασε και τα μάλλον τελευταία της οικονομικά αποτελέσματα ως ανεξάρτητη οικονομική οντότητα, μιας και ο «γάμος» της με τη UBS αναμένεται να ολοκληρωθεί σύντομα. Μεγάλο μέρος της φήμης της Ελβετίας ως αξιόπιστου παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού κέντρου –ιδιαίτερα για τους εξαιρετικά πλούσιους– θα εξαρτηθεί από το εάν οι δύο παγκοσμίως σημαντικές συστημικές τράπεζες μπορούν να ενοποιηθούν με επιτυχία. Οι μετοχές τόσο της UBS όσο και της Credit Suisse σημείωσαν άνοδο περίπου 2% κατά τη συνεδρίαση της Δευτέρας, ενώ δεν έλειψαν και οι εκτιμήσεις ορισμένων αναλυτών πως, τελικώς, οι εκροές δεν ήταν τόσο κακές όσο φοβούνταν.

Η ικανότητα της Credit Suisse να δημιουργεί έσοδα φάνηκε να είναι τόσο κλονισμένη, που «η συμφωνία εξαγοράς της θα μπορούσε κάλλιστα να επηρεάσει δυσμενώς τα λειτουργικά αποτελέσματα της UBS, εκτός εάν ανακοινωθεί ένα σχέδιο βαθύτερης αναδιάρθρωσης», δήλωσε ο αναλυτής Τόμας Χάλετ, της KBW με έδρα το Λονδίνο, σε σημείωμα προς τους πελάτες του. Τα περιουσιακά στοιχεία που διαχειρίζεται το εμβληματικό τμήμα διαχείρισης περιουσίας της Credit Suisse σημείωσαν «βουτιά» 29%, στα 502,5 δισ. φράγκα, κατά την περίοδο Ιανουαρίου - Μαρτίου σε σύγκριση με την ίδια περίοδο πέρυσι. Οι πελάτες άρχισαν γρήγορα να αντλούν χρήματα από την Credit Suisse, που μαστιζόταν από σκάνδαλα, αφού εγκλωβίστηκε μέσα στην κρίση που προκλήθηκε με τη διάλυση των μεσαίων μεγέθους αμερικανικών τραπεζών Silicon Valley Bank και Signature Bank. Στο σχέδιο διάσωσης της Credit Suisse, που έσπευσαν να καταρτίσουν οι ελβετικές αρχές, η UBS συμφώνησε να την εξαγοράσει αντί 3 δισ. φράγκων και να αναλάβει ζημίες έως και 5 δισ. φράγκων. Η συμφωνία περιλαμβάνει επίσης 200 δισ. φράγκα σε κρατικές οικονομικές εγγυήσεις. Η Credit Suisse είπε ότι στα τέλη του πρώτου τριμήνου είχε καθαρό δανεισμό 108 δισ. ελβετικών φράγκων από την κεντρική τράπεζα μετά την αποπληρωμή 60 δισ. φράγκων. Εκτοτε, αξίζει να αναφερθεί, έχει επιστρέψει άλλα 10 δισ. φράγκα.

Πράσινος φόρος σε παλιά ακίνητα και αυτοκίνητα στην Ελλάδα

Δύσκολη η προσαρμογή της χώρας σε μη ρυπογόνες κατοικίες και Ι.Χ.

Του **ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ**

Στην Ελλάδα, εκτός από τον πληθυσμό, «γερνάνε» και τα περιουσιακά στοιχεία των κατοίκων της χώρας. Ενώ το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ψήφισε την περασμένη εβδομάδα την επιβολή του φόρου διοξειδίου του άνθρακα τόσο στις κατοικίες όσο και στις μετακινήσεις, οι στατιστικές δείχνουν σοβαρή επιδείνωση της κατάστασης όσον αφορά την παλαιότητα ακινήτων και οχημάτων. Η απογραφή κατοικιών του 2021 που αναμένεται να δημοσιεύσει η ΕΛΣΤΑΤ θα δείξει ότι λιγότερο από το 7% των ακινήτων θα έχει άδεια οικοδομής με ημερομηνία προγενέστερη του 2005 (δηλαδή 18 ετών), ενώ τα νεότερα στοιχεία για την ηλικία των οχημάτων –τα οποία αφορούν το 2021– ανεβάζουν τη μέση ηλικία ακόμη και στα 17 έτη που είναι και η χειρότερη επίδοση στην Ευρώπη.

Αυτά τα δεδομένα καθιστούν ακόμη πιο δύσκολη την προσαρμογή της χώρας στη νέα πραγματικότητα που θέλει να επιβάλει η Ευρωπαϊκή Ενωση. Προκειμένου να περιοριστούν οι εκπομπές αερίων ρύπων, το πλαίσιο που ψήφισε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο την περασμένη εβδομάδα προβλέπει την επιβολή φόρου άνθρακα στις μεταφορές και στις κατοικίες από το 2027. Η προσαρμογή απαιτεί κεφάλαια δεκάδων χιλιάδων ευρώ ανά νοικοκυριό είτε για ανακαίνιση ακινήτων είτε για αντικατάσταση οχήματος είτε και για αλλαγή στο σύστημα θέρμανσης, κάτι που είναι εξαιρετικά αμφίβολο πώς θα επιτευχθεί σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα και σε τόσο μεγάλο αριθμό ενδιαφερομένων. Είναι, επομένως, ένα από τα βασικά θέματα που θα απασχολήσουν την επόμενη κυβέρνηση της χώρας καθώς εκτός από το πώς θα επιβληθεί το νέο πλαίσιο αντικινήτρων για τη χρήση ρυπογόνων οχημάτων και συστημάτων θέρμανσης (και από πότε, καθώς είναι προφανές ότι οι χώρες-μέλη θα επιδιώξουν να ανοίξουν «παράθυρα») θα πρέπει να αναζητηθούν και τρόποι διευκόλυνσης των πολιτών ώστε να προσαρμοστούν το ταχύτερο δυνατό στη νέα πραγματικότητα που διαμορφώνεται.

Ο φόρος στις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα αφορούσε μέχρι τώρα μεγάλες επιχειρήσεις ή και την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργεια από ρυπογόνες πηγές ενέργειας όπως ο λιγνίτης. Το κείμενο που πέρασε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προβλέπει ότι θα πρέπει να υπάρξει σχεδόν καθολική εφαρμογή καθώς στο στόχαστρο μπαίνουν πλέον σχεδόν το σύνολο των βιομηχανικών κλάδων, η ναυτιλία, οι αερομεταφορές και φυσικά οι ιδιώτες με τους δύο τρόπους που προαναφέρθηκαν: μεταφορές (δηλαδή αυτοκίνητα) και ακίνητα, δηλαδή συστήματα θέρμανσης. Με βάση το σκεπτικό του κειμένου, θα πρέπει να δημιουργηθεί ένας καινούργιος «κουμπαράς» για να διευκολυνθούν τα φτωχότερα νοικοκυριά να κάνουν την πράσινη μετάβαση (σ.σ. ουσιαστικά προαναγγέλλεται ένας μηχανισμός επιδοτήσεων με πόρους που μπορούν να ξεπεράσουν και τα 70 δισ. ευρώ σε πανευρωπαϊκό επίπεδο), ο οποίος όμως κουμπαράς θα πρέπει να γεμίζει από τα επιπλέον χρήματα που θα πληρώνουν όσοι ρυπαίνουν.

Στόχος της Ε.Ε. είναι η επιβολή του φόρου διοξειδίου του άνθρακα σε ιδιώτες και επιχειρήσεις να τεθεί σε εφαρμογή το 2027.

Η Ελλάδα μπαίνει σε αυτή τη συζήτηση από εξαιρετικά μειονεκτική θέση. Ο στόλος των Ι.Χ., για παράδειγμα, απαρτιζόταν από 5,4 εκατομμύρια οχήματα στο τέλος του 2021 και από αυτά, τα 4,5 εκατομμύρια ήταν ηλικίας άνω των 10 ετών. Αρα, είναι παλαιότερης αντιρρυπαντικής τεχνολογίας και μεγάλης κατανάλωσης καυσίμου. Την ίδια στιγμή, η Ελλάδα ήδη εφαρμόζει από τις βαρύτερες φορολογίες στην Ευρώπη στο καύσιμο (σ.σ. λόγω του συνδυασμού ειδικού φόρου κατανάλωσης και ΦΠΑ που είναι από τους υψηλότερους στην Ευρώπη) σε μια περίοδο μάλιστα έντονης αβεβαιότητας όσον αφορά και τις διεθνείς τιμές των καυσίμων (σ.σ. είναι ενδεικτικό ότι το ίδιο το ψήφισμα του Ευρωκοινοβουλίου ορίζει ότι σε περίπτωση παράτασης της ενεργειακής κρίσης, η απόφαση για την επιβολή του πράσινου φόρου θα μετατεθεί για το 2028). Το ενδεχόμενο να υπάρξουν αλλαγές στον υπολογισμό των τελών κυκλοφορίας ώστε να αρχίσουν να δημιουργούνται αντικίνητρα για τη χρήση παλαιών οχημάτων είναι από τώρα ανοικτό και είναι δεδομένο ότι το θέμα θα συζητηθεί από την επόμενη κυβέρνηση.

Στον τομέα της κατοικίας, η προσπάθεια διευκόλυνσης των νοικοκυριών έχει ξεκινήσει τα τελευταία 3-4 χρόνια με την εφαρμογή των προγραμμάτων «Εξοικονομώ», ενώ συνέχεια θα δοθεί και με τις επιδοτήσεις για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών. Το πρόβλημα είναι ότι ο ρυθμός ανακαίνισης ή εκσυγχρονισμού των ακινήτων ώστε να στραφούν σε φιλικότερες για το περιβάλλον πηγές ενέργειας είναι πολύ αργός και ο αριθμός των ωφελούμενων νοικοκυριών πολύ περιορισμένος. Επίσης, η Ελλάδα λόγω χαμηλού μέσου εισοδήματος, περιορισμένης πρόσβασης των νοικοκυριών στον τραπεζικό δανεισμό κ.λπ., θα έχει μεγάλες δυσκολίες και στη χρηματοδότηση των απαιτούμενων επενδύσεων ακόμη και αν υπάρξει τα επόμενα χρόνια ένα «γενναίο» πλαίσιο επιδοτήσεων με εθνικούς και κοινοτικούς πόρους. Πρόσθετο πρόβλημα για τη χώρα αποτελεί και η περιορισμένη πρόσβαση των νοικοκυριών στις φιλικότερες για το περιβάλλον μορφές θέρμανσης. Το φυσικό αέριο δεν είναι διαθέσιμο στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας, στην επαρχία η καύση είναι η μοναδική λύση, ενώ το γεγονός ότι τα περισσότερα νοικοκυριά κατοικούν σε πολυκατοικίες, δημιουργεί πολλά προβλήματα στη λήψη αποφάσεων.

Τα νεότερα στοιχεία για την παλαιότητα των οχημάτων που κυκλοφορούν στους ελληνικούς δρόμους –τα οποία αφορούν το 2021– ανεβάζουν τη μέση ηλικία ακόμη και στα 17 έτη, που είναι και η χειρότερη επίδοση στην Ευρώπη.

Η βαριά κληρονομιά της 10ετούς ύφεσης

Η 10ετία των μνημονίων και της μεγάλης ύφεσης δημιούργησε πολλά προβλήματα που τώρα έρχονται στο προσκήνιο. Η... γήρανση των ακινήτων –με ό,τι αυτό συνεπάγεται όσον αφορά το κόστος χρήσης– η περιορισμένη κατασκευή νεόδμητων αλλά και η ανακαίνιση παλαιών με το σταγονόμετρο, όπως επίσης και το απότομο «φρενάρισμα» στη διαδικασία ανανέωσης του στόλου των οχημάτων τόσο των επαγγελματικών όσο και των ιδιωτικών, είναι μερικά από αυτά τα προβλήματα με τα οποία όμως αναγκαστικά θα έρθουν τώρα αντιμέτωποι οι πολίτες.

Η τελευταία απογραφή της ηλικίας των οχημάτων αφορά το 2021. Η έκθεση του ACEA που είναι ο πανευρωπαϊκός σύνδεσμος κατασκευαστών αυτοκινήτων δείχνει ότι η μέση ηλικία οχημάτων στην Ελλάδα έχει πλέον «πιάσει» από το 2021 τα 17 έτη που είναι και η χειρότερη επίδοση στην Ε.Ε. Ο μέσος όρος για την Ευρωπαϊκή Ενωση είναι τα 12 έτη, ενώ η μόνη χώρα που παραμένει κοντά στην Ελλάδα είναι η Εσθονία με τα 16,8 έτη. Η έρευνα με τα στοιχεία του 2019 έδειξε ότι ο μέσος όρος ήταν στα 16 χρόνια και μέσα σε μόλις μια διετία, ο μέσος όρος ανέβηκε κατά ένα ολόκληρο έτος στα 17 χρόνια. Η κατάσταση ήταν ούτως ή άλλως επιβαρυμένη στην Ελλάδα και με τα προβλήματα που προκάλεσε η πανδημία στις παραδόσεις, έγινε ακόμη χειρότερη. Αν λοιπόν η χρήση του παλαιού οχήματος είναι ο ένας «πονοκέφαλος» για τα νοικοκυριά, το κόστος θέρμανσης του ακινήτου είναι ο δεύτερος και ενδεχομένως ακόμη μεγαλύτερος. Οταν το 55% του... στοκ των ακινήτων έχει χτιστεί από το 1961 μέχρι το 1990, είναι προφανές ότι η προσαρμογή για τη μείωση των εκπομπών αερίων δεν θα είναι καθόλου εύκολη.

Ο μέσος όρος για την Ευρωπαϊκή Ενωση είναι τα 12 έτη, ενώ η μόνη χώρα που παραμένει κοντά στην Ελλάδα είναι η Εσθονία με τα 16,8 έτη.

Πρώτον, διότι η παλαιότητα υποδηλώνει κακή μόνωση (άρα και αυξημένες εκπομπές ρύπων) και δεύτερον, διότι στην Ελλάδα η θέρμανση με το πετρέλαιο αποτελεί εξαιρετικά διαδεδομένη λύση ειδικά στα μεγάλα αστικά κέντρα.

Η πρόσφατη ενεργειακή κρίση «φρενάρισε» μάλιστα τη στροφή στο φυσικό αέριο και το τι θα γίνει το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα θα είναι πολύ κρίσιμο.

Πέφτει ο «πυρετός» για νέους σταθμούς LNG

Καθώς η ζήτηση μειώνεται και το μερίδιο των ΑΠΕ διευρύνεται, οι επενδυτές επαναξιολογούν τα σχέδια για FSRU στην Ελλάδα

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Είναι ο σχεδιασμός νέων τερματικών σταθμών LNG στην Ευρώπη αποτέλεσμα μιας υπεραντίδρασης στον πανικό που προκάλεσε η ανεπάρκεια φυσικού αερίου μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, που μπορεί να οδηγήσει σε πλεονάζουσα αποθηκευτική δυναμικότητα και αδρανείς επενδύσεις;

Γύρω από αυτό το ερώτημα έχει ανοίξει μια μεγάλη συζήτηση στο εσωτερικό της Ευρώπης και σε επίπεδο διεθνών αναλυτών, καθώς η ζήτηση φυσικού αερίου έχει μειωθεί κατά 17% και οι ΑΠΕ θα διευρύνουν συνεχώς το μερίδιό τους στο ενεργειακό μείγμα στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής στρατηγικής για μείωση των ρύπων κατά 55% έως το 2030 και μηδενισμό τους το 2050.

Μόνο η Γερμανία, που πριν από το 2022 δεν διέθετε ούτε ένα FSRU, έχει προγραμματίσει επενδύσεις ύψους 9 δισ. ευρώ και έχει θέσει ήδη σε λειτουργία το πρώτο από τα τέσσερα FSRU που σχεδίασε εν τω μέσω της ενεργειακής κρίσης. Συνολικά 14 νέα FSRU βρίσκονται υπό κατασκευήν στην Ευρώπη ή έχουν πάρει επενδυτική απόφαση. Οπως όμως παρατηρούν οι αναλυτές του Ινστιτούτου Ενεργειακής Οικονομίας και Χρηματοοικονομικής Ανάλυσης (IEEFA), εάν υλοποιηθούν τα τρέχοντα σχέδια υποδομής, η χωρητικότητα τερματικού σταθμού LNG σε όλη την Ευρώπη (συμπεριλαμβανομένων του Ηνωμένου Βασιλείου, της Νορβηγίας και της Τουρκίας, που συνδέονται στενά με την αγορά φυσικού αερίου της Ε.Ε.) θα μπορούσε να ξεπεράσει τα 400 δισ. κ.μ. Καθώς όμως η ζήτηση σε ολόκληρη την Ευρώπη έχει μειωθεί και οι ΑΠΕ διευρύνονται, η πραγματική ζήτηση LNG το 2030 θα μπορούσε να υποχωρήσει στα 150 δισ. κ.μ., κάτι που θα δημιουργήσει ένα χάσμα 250 δισ. κ.μ. αχρησιμοποίητης δυναμικότητας LNG. Η Ευρώπη, σύμφωνα με τους αναλυτές του IEEFA, θα πρέπει να εξετάσει το ενδεχόμενο εγκατάλειψης ορισμένων σχεδιαζόμενων έργων.

Συνολικά 14 νέα FSRU βρίσκονται υπό κατασκευήν στην Ευρώπη ή έχουν πάρει επενδυτική απόφαση.

Η συζήτηση αναπόφευκτα επηρεάζει την πορεία και τις προοπτικές των τεσσάρων ιδιωτικών επενδυτικών σχεδίων για νέους τερματικούς σταθμούς LNG στην Ελλάδα. Πρόκειται για το δεύτερο FSRU της Αλεξανδρούπολης (όμιλος Κοπελούζου), το «Διώρυγα GAS» στην Κόρινθο (Motor Oil), της Elpedison στο λιμάνι της Θεσσαλονίκης και της Mediterranean Gas στο λιμάνι του Βόλου. Στον βαθμό που υλοποιηθούν, μαζί με τη Ρεβυθούσα και τον σταθμό της Αλεξανδρούπολης (Gastrade), που κατασκευάζεται ήδη και αναμένεται να τεθεί σε δοκιμαστική λειτουργία μέχρι το τέλος του έτους, θα αυξήσουν την ετήσια δυναμικότητα διαχείρισης LNG της Ελλάδας στα 25 δισ. κ.μ., δηλαδή περίπου τετραπλάσια της σημερινής ζήτησης.

Βεβαίως τα νέα σχέδια για FSRU «βλέπουν» κατά βάση τις αγορές των Βαλκανίων και τη μεγάλη ζήτηση για την υποκατάσταση του ρωσικού αερίου, δρόμο που «έδειξε» η Ρεβυθούσα κατά την περίοδο της κρίσης. Ενώ η ζήτηση φυσικού αερίου στην εγχώρια αγορά το 2022 υποχώρησε κατά 19%, οι συνολικές ποσότητες φυσικού αερίου που μπήκαν στο ελληνικό σύστημα ήταν αυξημένες κατά 11,11%. Το 34,27% των ποσοτήτων φυσικού αερίου που μπήκαν στο ελληνικό σύστημα το 2022, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΔΕΣΦΑ, κατευθύνθηκε σε εξαγωγές, κυρίως προς την αγορά της Βουλγαρίας.

Στον βαθμό που θα υλοποιηθούν οι τέσσερις νέοι τερματικοί σταθμοί LNG, μαζί με της Ρεβυθούσας και της Αλεξανδρούπολης (Gastrade) που κατασκευάζεται ήδη, θα αυξήσουν την ετήσια δυναμικότητα διαχείρισης LNG της Ελλάδας στα 25 δισ. κ.μ., δηλαδή περίπου τετραπλάσια της σημερινής ζήτησης.

Οι επενδυτές φαίνεται να επαναξιολογούν τις προοπτικές των νέων FSRU και να μη βιάζονται να λάβουν τελικές επενδυτικές αποφάσεις. Στην αγορά ενέργειας είναι κοινή η εκτίμηση ότι δεν πρόκειται να υλοποιηθούν όλα τα έργα. Ακόμη και για τα πιο ώριμα σχέδια, όπως αυτό της «Διώρυγα Gas» στην Κόρινθο, εκφράζεται σκεπτικισμός από πλευράς επενδυτών. «Δεν είπαμε ότι δεν προχωράμε. Λέμε απλώς ότι εξετάζουμε ακόμη πολλές λεπτομέρειες, επειδή το περιβάλλον έχει αλλάξει. Το έχουν εντάξει στις στρατηγικές επενδύσεις από τη μια, που είναι πολύ θετικό, το market test πήγε καλά. Αλλά από την άλλη, τα πλοία έχουν γίνει πιο ακριβά και είναι επίσης δυσεύρετα... Ετσι, χρειαζόμαστε απλώς λίγο περισσότερο χρόνο πριν πάρουμε την τελική απόφαση», ήταν η απάντηση που έδωσε στους αναλυτές όταν ρωτήθηκε σχετικά ο αναπληρωτής διευθύνων σύμβουλος της Motor Oil, Πέτρος Τζαννετάκης.

«Οι αποφάσεις για τη δημιουργία ενός ανθεκτικού και ασφαλούς ενεργειακού συστήματος οφείλουν να βασίζονται σε έναν μακροπρόθεσμο και βιώσιμο σχεδιασμό και όχι σε βραχυπρόθεσμες ή προσωρινές συνθήκες», δηλώνει στην «Κ» η διευθύνουσα σύμβουλος του ΔΕΣΦΑ, Μαρία Ρίτα Γκάλι, η οποία πάντως, με βάση τις προοπτικές για εξαγωγές στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο και τη χωρητικότητα του εθνικού συστήματος μεταφοράς, εκτιμά πως υπάρχει «χώρος για άλλο ένα FSRU στην Ελλάδα». Τις νέες παραμέτρους αξιολογεί και ο όμιλος Κοπελούζου πριν πάρει την επενδυτική απόφαση για το δεύτερο FSRU Αλεξανδρούπολης, το οποίο θα έχει καθαρά εξαγωγικό χαρακτήρα, με βασικό πελάτη την αγορά της Ουκρανίας. «Το μελετάμε, δεν είναι κάτι το εύκολο», δηλώνει στην «Κ» ο επικεφαλής του ομίλου κ. Δημήτρης Κοπελούζος, επισημαίνοντας και τον ανταγωνισμό από την Τουρκία. Ο ίδιος εμφανίζεται ωστόσο αισιόδοξος για τις προοπτικές του έργου με βάση το άτυπο market test που βρίσκεται σε εξέλιξη.

Αλμα στον τζίρο τυχερών παιγνίων το α΄ δίμηνο του '23

Διψήφια αύξηση κατέγραψε ο συνολικός κύκλος εργασιών (TGR) των τυχερών παιγνίων κατά το πρώτο δίμηνο της φετινής χρονιάς, έναντι του αντίστοιχου διαστήματος του 2022. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων (ΕΕΕΠ), το διάστημα Ιανουάριος - Φεβρουάριος 2023, έναντι του αντίστοιχου διμήνου του 2022, ο τζίρος της συγκεκριμένης αγοράς αυξήθηκε κατά 35%, σε 5,8 δισ. ευρώ. Η μεγαλύτερη συνεισφορά αντιστοιχεί στις διαδικτυακές εταιρείες με 4,3 δισ. ευρώ και ακολουθεί ο ΟΠΑΠ (πρακτορεία και παιχνιομηχανές Vlt's) με 1,1 δισ. ευρώ. Το πρώτο δίμηνο του 2022, το TGR

Συνολικός κύκλος εργασιών

ΠΟΣΑ ΣΕ ΔΙΣ. ΕΥΡΩ	α' δίμηνο 2023	α' δίμηνο 2022
ΟΠΑΠ (πρακτορεία και VLTs)	1,1	0,897
Λαχεία	0,54	0,46
Ιππόδρομος	0,6	0,6
Διαδικτυακές εταιρείες	4,3	3,1
Καζίνο	0,303	0,190
ΣΥΝΟΛΟ	5,8	4,3

των διαδικτυακών εταιρειών και του ΟΠΑΠ είχε ανέλθει σε 3,1 δισ. και 897,5 εκατ. ευρώ αντίστοιχα. Αξίζει να σημειωθεί ότι για το σύνολο του 2022 ο τζίρος των τυχερών παιγνίων διαμορφώθηκε σε 29,2 δισ. ευρώ, ποσό που αυξήθηκε κατά 28,8% και κατά 83% έναντι του 2021 και 2019 αντίστοιχα.

Ανοδο, κατά το πρώτο δίμηνο του 2023, εμφάνισαν και τα συνολικά ακαθάριστα έσοδα (GGR – προκύπτουν αφαιρώντας από τον κύκλο εργασιών τυχερών παιγνίων τα αποδοθέντα κέρδη) που καταλήγουν στις εταιρείες. Το πρώτο δίμηνο του 2023 ενισχύθηκαν κατά 15,6%, σε περίπου 431,2 εκατ. ευρώ. Τα GGR των διαδικτυακών παρόχων ενισχύθηκαν κατά 24,2%, σε 144,5 εκατ. ευρώ. Σημαντική αύξηση κατά 51,5% κατέγραψε και ο φόρος των παικτών που ανήλθε σε 54,1 εκατ. ευρώ το πρώτο δίμηνο του 2023. Οπως σχολιάζει η ΕΕΕΠ στο τελευταίο μηνιαίο ενημερωτικό της δελτίο, η ανεξάρτητη αρχή αμέσως μετά τη θεσμοθέτηση της οργανωμένης εποπτευόμενης διαδικτυακής αγοράς παιγνίων, «εξέτασε, έπειτα από αίτημα των παρόχων, με έρευνα σε βάθος, το ζήτημα του "ανώτατου ποσού" που μπορούσε να παιχτεί σε κάποια παιχνίδια. Διαπίστωσε πως ήταν πολύ χαμηλό και ο λόγος που μεταξύ άλλων οδηγούσε πολλούς παίκτες στο παράνομο δίκτυο. Πρότεινε και θεσμοθετήθηκε ο εξορθολογισμός του, με αποτέλεσμα πολλοί από τους παίκτες να επιστρέφουν στο νόμιμο δίκτυο».

Ευρύτερα, η προσοχή είναι στραμμένη και στην εξυγίανση των καζίνο Ρίου, Αλεξανδρούπολης και Κέρκυρας. Από τα τρία το πρώτο επαναλειτουργεί, έχοντας παραμείνει κλειστό για μακρύ χρονικό διάστημα, λόγω δικαστικής απόφασης, κατόπιν προσφυγής των εργαζομένων. Για τα καζίνο Ρίου και Αλεξανδρούπολης, που έχουν περάσει υπό τον έλεγχο του fund Glafka Capital, έχουν κατατεθεί αιτήσεις επικύρωσης των συμφωνιών εξυγίανσης για τις οποίες αναμένεται η απόφαση της Δικαιοσύνης.

Με τον κλάδο των τυχερών παιγνίων να καταγράφει κινητικότητα, τέλη του περασμένου Μαρτίου υπογράφηκε το Προεδρικό Διάταγμα (36/2023) που ορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις της μετεγκατάστασης του καζίνο Πάρνηθας στην περιοχή Δηλαβέρη στο Μαρούσι (απέναντι από το Golden Hall). Κατ' ουσίαν πρόκειται για ένα ολοκληρωμένο συγκρότημα αναψυχής που περιλαμβάνει και καζίνο, σημειώνει η ΕΕΕΠ που «από την αρχή στήριξε την επένδυση και σε σύντομο χρόνο, στο 2021, ολοκλήρωσε το επίπονο έργο της αξιολόγησης του φακέλου της αίτησης και εισηγήθηκε τη μετεγκατάσταση», όπως επισημαίνεται στο ενημερωτικό δελτίο του φορέα.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΣ

Ο Σεπτέμβριος γίνεται δεύτερος Αύγουστος για τον τουρισμό

Αυξημένες 96% έναντι του 2022 οι κρατήσεις σε βραχυχρόνιες μισθώσεις

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Επιμήκυνση της θερινής τουριστικής περιόδου με ανάδειξη του Σεπτεμβρίου σε νέο... Αύγουστο δείχνουν τα στοιχεία των κρατήσεων για καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης. Σύμφωνα με την τελευταία μηνιαία έρευνα της AirDNA, στην Ελλάδα καταγράφεται η τρίτη μεγαλύτερη αύξηση κρατήσεων πανευρωπαϊκά, με 96% περισσότερες διανυκτερεύσεις σε σχέση με εκείνες που είχαν γίνει την ίδια περίοδο πέρυσι. Η φετινή αύξηση της ζήτησης που παρατηρείται για τον μήνα Σεπτέμβριο αποτελεί μια διεθνή τάση, καθώς σημαντικές αυξήσεις καταγράφονται σε πολλούς προορισμούς, όπως π.χ. στην Κροατία με 129,1%, στην Πολωνία με 161,5% και στην Αυστρία με 76,4%.

Συνολικά οι κρατήσεις που έχουν

Οι αυξημένες κρατήσεις τον Σεπτέμβριο είναι διεθνής τάση, ενώ για τον Ιούνιο η αντίστοιχη αύξηση είναι 13%.

γίνει μέχρι στιγμής για τον Σεπτέμβριο είναι αυξημένες κατά 77,7% κατά μέσον όρο, συγκριτικά με το ίδιο διάστημα πέρυσι. Αντιθέτως, για τον Ιούνιο η αύξηση δεν ξεπερνάει το 13%, ενώ συνολικά το τρίτο τρίμηνο, δηλαδή η περίοδος Ιουλίου - Σεπτεμβρίου, κινείται με ρυθμό αύξησης της τάξεως του 40% σε σχέση με πέρυσι. Τα στοιχεία αυτά καταδεικνύουν αφενός μεν την πρόθεση των ξένων επισκεπτών να εξασφαλίσουν το κατάλυμα της αρεσκείας τους, αποφεύγοντας τις κρατήσεις της τελευταίας στιγμής, αφετέρου δε την προσπάθεια να αποφευχθεί ο συνωστισμός που συχνά παρατηρείται τον Αύγουστο στους δημοφιλείς τουριστικούς προορισμούς.

Σύμφωνα με την ανάλυση της AirDNA, «οι τάσεις των κρατήσεων φέτος καταδεικνύουν μια μεταστροφή της συμπεριφοράς των ταξιδιωτών, τόσο σε ό,τι αφορά τους χρόνους που γίνονται οι κρατήσεις όσο και στην επέκταση της περιόδου υψηλής ζήτησης. Ιστορικά, ο Σεπτέμβριος εθεωρείτο ο ουραγός της θερινής τουριστικής περιόδου στην Ευρώπη. Με βάση όμως τα σημερινά δεδομένα από τις κρατήσεις που έχουν γίνει, φαίνεται πως ο μήνας αυτός θα είναι πολύ πιο κινητικός και οι οικοδεσπότες θα μπορούν να επιβάλουν υψηλότερες τιμές για όσους πραγματοποιήσουν κρατήσεις της τελευταίας στιγμής στους δημοφιλέστερους προορισμούς».

Σε πρόσφατη έρευνα της Mindhaus, που έγινε για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ταξιδιών (European Travel Commission) με δεδομένα που συλλέχθηκαν τον Μάρτιο από δείγμα 6.000 ατόμων από όλες τις βασικές αγορές του ελληνικού τουρισμού, προέκυψε πως το τρίτο σημαντικότερο κριτήριο επιλογής προορισμού και μάλιστα με ανοδική τάση είναι η αποφυγή του συνωστισμού. Τα άλλα δύο κριτήρια είναι ασφαλώς οι καιρικές συνθήκες (18%) και οι ελκυστικές προσφορές (17%). Στο πλαίσιο αυτό, εκτός από την προτίμηση προς άλλους μήνες πέραν του διμήνου Ιουλίου - Αυγούστου, φαίνεται πως υπάρχει ευκαιρία ανάπτυξης και για πιο απομακρυσμένους προορισμούς, ώστε να αναδειχθούν ως «κρυμμένοι θησαυροί». Μια τέτοια εξέλιξη είναι σαφές ότι ευνοεί σημαντικά τη βραχυχρόνια μίσθωση, καθώς πολλά ακίνητα θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν με τον τρόπο αυτό. Αναφορικά με το ύψος των τιμών ανά διανυκτέρευση, τον φετινό Μάρτιο, η μέση τιμή στην ελληνική αγορά ανήλθε στο ύψος των 187 ευρώ, μια άνοδος της τάξεως του 26% σε ετήσια βάση. Παράλληλα, σημαντική αύξηση κατά 14,8%, η υψηλότερη πανευρωπαϊκά, σημειώθηκε και σε ό,τι αφορά τη μέση πληρότητα, που πλέον διαμορφώνεται σε 50%. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στη μεγάλη αύξηση της ζήτησης και στη συγκράτηση της προσφοράς καταλυμάτων. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία της AirDNA, η ζήτηση (με βάση τον αριθμό των διανυκτερεύσεων) αυξήθηκε κατά σχεδόν 30% (29,6%) σε σχέση με τον αντίστοιχο περυσινό μήνα.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Rialto

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
προτείνει

23

2 ΤΡΙ 20:30 (60')
Ο Άσχημος - Μάριους Φον Μάγιενμπουργκ | enacttheatre **(15+)** Θ

Μια εφιαλτική κωμωδία για την ομορφιά, την ταυτότητα, τη σχέση του ατόμου με το σύνολο και τη ματαιοδοξία. Ιδέα: Δημήτρης Χειμώνας. Δημιουργία, εκτέλεση: Άντρια Ζένιου, Έλενα Καλλινίκου, Μαρίνα Μακρή, Δημήτρης Χειμώνας. €12 / 10

3 ΤΕΤ 20:30 (70')
Εαρινή Συναυλία | Μουσικό Σχολείο Λεμεσού «Μάριος Τόκας» Μ

Από το Μουσικό Σχολείο Λεμεσού «Μάριος Τόκας», μια ανοιξιάτικη συναυλία με τα μουσικά σύνολα του σχολείου και μαθητές που διακρίθηκαν για την επίδοσή τους στα ατομικά τους όργανα. €5

5 ΠΑΡ 20:30 (150')
Οι Τρεις Αδελφές - Άντον Τσέχωφ | Κεντρική Σκηνή ΘΟΚ Θ

Ένα έργο για τις ανθρώπινες αδυναμίες, την περιπλοκότητα των σχέσεων, τη φθορά του χρόνου και τη διάψευση της ελπίδας για μια καλύτερη ζωή. Σε σκηνοθεσία Αθηνάς Κάσιου και με μια εξαιρετική ομάδα διακεκριμένων συντελεστών και ηθοποιών. €12 / 6

7 ΚΥΡ 11:00 (90')
Περιπατώ - Μαρία Βαρνακκίδου, Κωνσταντίνα Ανδρέου

Ο διαδραστικός περίπατος, αφιερωμένος στους ανθρώπους της Πλατείας Ηρώων συνεχίζεται. Ιστορίες από τα παλιά, μνήμες, κτίρια που αλλάζουν στο πέρασμα του χρόνου και μια ματιά στο μέλλον της πλατείας. €5

7 ΚΥΡ 20:30 (130')
Φοίβος Δεληβοριάς Live Μ

Ο Φοίβος Δεληβοριάς παρουσιάζει το νέο του άλπουμ *ANIME* μαζί με τους φίλους και συνεργάτες του Σωτήρη Ντούβα, Κωστή Χριστοδούλου, Κώστα Παντέλη, Yoel Soto και Χρήστο Λαϊνά. Μια παράσταση βασισμένη σε όλη την τραγουδοποιία του Φοίβου, με ηλεκτρισμό και συγκίνηση, με τον αρχαίο θησαυρό στο σεντούκι και τον καθρέφτη σπασμένο διά παντός. €25 / 20

9 ΤΡΙ 20:30 (110')
Σμιλεύοντας ψυχές. Σμιλεύοντας καρδιές. Μ

Ένα αφιέρωμα στους Κύπριους Καθηγητές και Δημιουργούς. Συμμετέχουν: ορχήστρα εγχόρδων του Δήμου Λεμεσού, ορχηστρικό σύνολο εκπαιδευτικών, χορωδία της ΟΕΛΜΕΚ και 11 σολίστ. Μουσική διεύθυνση: Πέτρος Στυλιανού. Διοργάνωση: ΥΠΑΝ / ΟΕΛΜΕΚ
Είσοδος ελεύθερη

13 ΣΑΒ 19:00 (180')
Οθέλλο - William Shakespeare | NT Live Θ Κ

Μία συναρπαστική νέα παραγωγή της πιο επίκαιρης και διαχρονικής τραγωδίας του Σαίξπηρ, σε σκηνοθεσία Clint Dyer με πρωταγωνιστές τους Giles Terera, Rosy McEwean και Paul Hilton. Βιντεοσκοπημένο ζωντανά από τη σκηνή Lyttleton του National Theatre. Με ελληνικούς και αγγλικούς υπότιτλους. €12 / 8

18 - 20 ΠΕΜ, ΠΑΡ, ΣΑΒ 21:00 (100')
Η Δημοκρατία του Μπακλαβά - Ανέστης Αζάς Θ

Η σουρεαλιστική κωμωδία που έτυχε θερμής υποδοχής στο Φεστιβάλ Αθηνών 2021, εμπνέεται από το 1821 αλλά τοποθετείται στο σήμερα, διερευνώντας ζητήματα ταυτότητας. Σκηνοθεσία: Ανέστης Αζάς. Ηθοποιοί: Cem Yigit Üzümoglu, Κατερίνα Μαυρογεώργη, Γιώργος Κατσής, Gary Salomon.Με ελληνικούς και αγγλικούς υπέρτιτλους. €18 / 12

22 ΔΕΥ 20:30 (100')
Poetic Docs | Τμήμα Καλών Τεχνών ΤΕΠΑΚ **(18+)** Κ

Προβολές ντοκιμαντέρ μικρού μήκους από φοιτητές του Τμήματος Καλών Τεχνών του ΤΕΠΑΚ. Οι ταινίες παρουσιάζουν μικρά μη-επιχειρήματα, που συνθέτουν μια ποιητική πραγματικότητα, όπως αυτή σχηματίζεται μέσα από τη ματιά των εικαστικών του μέλλοντος. Με αγγλικούς υπότιτλους. Είσοδος ελεύθερη

24 & 25 ΤΕΤ, ΠΕΜ 20:30 (85')
Φοίνιξ: Οι άλλοι είσαι εσύ | Σόλο για Τρεις | FlashArt 2023 **15+** Θ

Δύο γυναίκες και δύο άντρες ακολουθούν μια πορεία αναζήτησης του «ποιος είμαι;» μέσα από τους άλλους που ορίζουν την ταυτότητά τους. Σύλληψη, Σκηνοθεσία: Χριστόδουλος Ανδρέου. Επί σκηνής: Βάρσια Αδάμου, Σαββίνα Γεωργίου, Παναγιώτης Τοφή, Γιώργος Χιώτης, Ανδρέας Οικονομίδης. €15 / 12

26 ΠΑΡ 20:30 (100')
Premiere 6 | Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου Μ

Η ΣΟΚ παρουσιάζει για πρώτη φορά στην Κύπρο τη Συμφωνία αρ. 19 του Maxim Berezovsky. Ακολουθούν το *Κοντσέρτο για βιολί* του Tchaikovsky και σε παγκύπρια πρεμιέρα το έργο *Musica Serena* του Pēteris Vasks. Το πρόγραμμα κλείνει με την *Τσέχικη Σουίτα* του Dvořák. Βιολί: Wolfgang Schröder, Μαέστρος: Daniel Raiskin. €18 / 14 & €13 / 10

www.rialto.com.cy

Design: Nasia Demetriou, nasiademetriou.com

Γιούργκεν Ρίγκτερινκ, *πρώτος αντιπρόεδρος Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης*

Πιστεύουμε στις προοπτικές της Ελλάδας

Εάν η χώρα συνεχίσει τις μεταρρυθμίσεις, θα ανταμειφθεί από τους επενδυτές - Θέμα χρόνου η επίτευξη επενδυτικής βαθμίδας

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Θετικές προοπτικές για την οικονομία, με επιτάχυνση του ρυθμού ανάπτυξης το 2024, διαβλέπει ο πρώτος αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και την Ανάπτυξης (EBRD) Γιούργκεν Ρίγκτερινκ, καθώς εκτιμά ότι οι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης θα μετριάσουν τους όποιους εξωγενείς κινδύνους. Η μακροοικονομική σταθερότητα και οι μεταρρυθμίσεις που έγιναν τα τελευταία χρόνια, λέει, αναγνωρίζονται από τους επενδυτές και εφόσον η επόμενη κυβέρνηση εξακολουθήσει την αναπτυξιακή και φιλική προς τις επενδύσεις πολιτική, θα γίνουν και τα επόμενα βήματα προς την κατάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας τους επόμενους μήνες. Ο ίδιος εκφράζει, εξάλλου, αισιοδοξία ότι η χώρα θα διατηρήσει τη μεταρρυθμιστική της πορεία και μετά τις εκλογές.

Στη συνέντευξή του στην «Κ», ο κ. Ρίγκτερινκ, ο οποίος έρχεται στην Ελλάδα προκειμένου να συμμετάσχει στο 8ο Οικονομικό Φόρουμ των Δελφών στις 26-29 Απριλίου, προαναγγέλλει την υπογραφή μιας ακόμη σημαντικής δανειακής συμφωνίας της EBRD στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης, για ένα καινοτόμο πράσινο έργο, όπως το χαρακτηρίζει. Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας είναι άλλωστε, σύμφωνα με τον ίδιο, το μεγάλο συγκριτικό πλεονέκτημα της χώρας. Παράλληλα, πάντως, ο κ. Ρίγκτερινκ βλέπει και αδυναμίες που παραμένουν στο ελληνικό επενδυτικό τοπίο: η διακυβέρνηση είναι ασθενές σημείο, λέει, ενώ περαιτέρω μεταρρυθμίσεις χρειάζονται στη δικαιοσύνη και στη δημόσια διοίκηση.

Αντίστοιχα, στον τραπεζικό τομέα, ενώ έχει γίνει σημαντική πρόοδος στη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων με τον «Ηρακλή», οι προσπάθειες πρέπει να συνεχιστούν, καθώς το ποσοστό τους εξακολουθεί να είναι υψηλό. Επίσης, μεγάλη πρόκληση για τις τράπεζες συνιστά η ανάγκη κάλυψης ενός μεγάλου ελλείμματος, 8 δισ. ευρώ, σε ίδια χρηματοδοτικά μέσα. Η τράπεζα έχει εντολή να παραμείνει έως το τέλος του 2025 στην Ελλάδα, όπου κατ' εξαίρεση δραστηριοποιήθηκε από το 2015. Προτεραιότητές της, λέει ο κ. Ρίγκτερινκ, είναι οι εξής: η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του ιδιωτικού τομέα, η πράσινη μετάβαση και ο χρηματοπιστωτικός τομέας.

Ενα από τα κύρια συγκριτικά πλεονεκτήματα της Ελλάδας είναι οι προοπτικές της στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η Ελλάδα είναι προικισμένη με άφθονο ήλιο και ανέμους, που θα μπορούσαν να εξασφαλίσουν ενέργεια όχι μόνο για τις δικές της ανάγκες, αλλά και για εξαγωγές σε άλλες χώρες.

Οι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης θα μετριάσουν τους όποιους εξωγενείς κινδύνους για την ελληνική οικονομία.

– Πώς βλέπετε τα θεμελιώδη των ελληνικών τραπεζών, των οποίων είστε και μέτοχος; Υπάρχει ικανοποιητική πρόοδος σε ό,τι αφορά τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και την κερδοφορία τους;

– Τα θεμελιώδη μεγέθη των ελληνικών τραπεζών έχουν βελτιωθεί τα τελευταία χρόνια, στο πλαίσιο της βελτίωσης της ελληνικής οικονομίας και της μείωσης των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) σε μονοψήφιο ποσοστό. Ο «Ηρακλής», το κυβερνητικό σχήμα προστασίας ενεργητικού, υπήρξε εν πολλοίς επιτυχής, βοηθώντας στη διαγραφή των μη εξυπηρετούμενων στοιχείων από τους ισολογισμούς των τραπεζών, μέσω τιτλοποιήσεων. Τούτων λεχθέντων, παρά τη σημαντική πρόοδο, οι τοπικές τράπεζες εξακολουθούν να έχουν υψηλότερα επίπεδα ΜΕΔ σε σύγκριση με τον μέσο όρο της Ε.Ε. και συνεπώς πρέπει να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους.

Αφ' ότου επενδύσαμε αρχικά στην ανακεφαλαιοποίηση των 4 συστημικών τραπεζών το 2015, συνεχίσαμε να τις υποστηρίζουμε μέσω επενδύσεων σε εργαλεία κάλυψης των ελάχιστων απαιτήσεων για ίδια κεφάλαια και επιλέξιμες υποχρεώσεις (MREL), καθώς και σε «καινοτόμες» δομές, όπως οι συνθετικές τιτλοποιήσεις που αποσκοπούν στην ενίσχυση της κεφαλαιακής τους βάσης. Το Πρόγραμμα Διευκόλυνσης Εμπορίου (TFP) της τράπεζάς μας παρέμεινε πολύ ισχυρό έχοντας διευκολύνει συναλλαγές συνολικού ύψους 3 δισ. ευρώ. Οι συνολικές μας επενδύσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στην Ελλάδα ξεπερνούν το 1 δισ. ευρώ.

– Ποιες θα λέγατε ότι είναι οι επόμενες προκλήσεις για το τραπεζικό σύστημα; Ενόψει της αποεπένδυσής τους, θεωρείτε ότι οι μετοχές τους είναι ελκυστικές;

– Με την προσπάθεια για μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων σε εξέλιξη, σε συνδυασμό με το μεγάλο έλλειμμα των 8 δισ. ευρώ σε ίδια χρηματοδοτικά μέσα (bail-in-able), που πρέπει να καλυφθεί έως το 2025, οι ελληνικές τράπεζες μετατόπισαν το επίκεντρο του ενδιαφέροντός τους στη βελτιστοποίηση του κεφαλαίου τους, για να υποστηρίξουν την εφαρμογή της αναπτυξιακής τους στρατηγικής, με στόχο την αύξηση της κερδοφορίας τους. Επιπλέον, η πρόσβαση στις διεθνείς αγορές κεφαλαίου για τους Ελληνες εκδότες εμποδίστηκε για μια σειρά από λόγους, περιλαμβανομένου του καθεστώτος μη επενδυτικής βαθμίδας, αλλά και της μειωμένης όρεξης των επενδυτών, δεδομένης της τρέχουσας μεταβλητότητας στις αγορές.

– Εκτιμάτε ότι το δανειακό σκέλος του Ταμείου Ανάκαμψης θα συμβάλει στην ενίσχυση των ιδιωτικών επενδύσεων στην Ελλάδα; Ποια είναι τα επόμενα έργα, στα οποία εσείς θα συμμετάσχετε;

– Οπωσδήποτε. Θεωρούμε ότι το Ταμείο Ανάκαμψης θα συμβάλει στην ενίσχυση των ιδιωτικών επενδύσεων στην Ελλάδα και είμαστε πολύ ευτυχείς που υποστηρίζουμε την προσπάθεια. Το ελληνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας εναρμονίζεται σε μεγάλο βαθμό με τη στρατηγική μας για τη χώρα. Δεδομένης της εστίασής μας στον ιδιωτικό τομέα και χάρη στις αξιοσημείωτες επιδόσεις μας στον συνδυασμό επενδύσεων, τεχνικής βοήθειας και δεσμεύσεων πολιτικής για την προώθηση βιώσιμης ανάπτυξης, είμαστε ένας φυσικός εταίρος στην προσπάθεια της Ελλάδας να αντιμετωπίσει την πρόκληση της αξιοποίησης των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, συμμορφούμενη με τις προδιαγραφές υψηλής ποιότητας και εντός του στενού χρονικού πλαισίου που επιβάλλει ο Κανονισμός του Ταμείου.

Επίσης, είμαστε ο πρώτος εταίρος που υπέγραψε επιχειρησιακή σύμβαση για τη διαχείριση και τη διάθεση δανειακών πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης. Σε λιγότερο από ένα χρόνο πετύχαμε να ολοκληρώσουμε επιτυχώς 3 συναλλαγές, για τη διάθεση ποσοστού άνω του 20% των 500 εκατ. ευρώ που διαχειριζόμαστε, υποστηρίζοντας τις επιχειρήσεις ΟΤΕ, «Χατζόπουλος» και «Παπουτσάνης». Η συνεργασία μας επικεντρώνεται σε 5 περιοχές προτεραιότητας: πράσινη μετάβαση, ψηφιοποίηση, εξαγωγικός προσανατολισμός, οικονομίες κλίμακας και καινοτομία (έρευνα και ανάπτυξη). Σύντομα θα ανακοινώσουμε και την τέταρτη συμφωνία μας στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης, για την οποία είμαστε πολύ υπερήφανοι, καθώς πρόκειται για ένα καινοτόμο πράσινο έργο.

Ο κ. Γιούργκεν Ρίγκτερινκ εκτιμά ότι η χώρα θα διατηρήσει τη μεταρρυθμιστική της πορεία και μετά τις εκλογές.

Μεγάλο πλεονέκτημα στην πράσινη ενέργεια

– Δεδομένης της δραστηριοποίησής σας για πολλά χρόνια στις ιδιωτικές επενδύσεις στην Ελλάδα, πού βλέπετε συγκριτικά πλεονεκτήματα και ποια είναι τα εμπόδια για τους επενδυτές;

– Αφ' ότου ξεκινήσαμε να επενδύουμε στην Ελλάδα, πριν από 8 χρόνια, σημειώθηκε αξιοσημείωτη πρόοδος. Η χώρα έχει ήδη πραγματοποιήσει σημαντικά βήματα για την αναμόρφωση της οικονομίας της και τον μετασχηματισμό της σ' έναν ελκυστικό επενδυτικό προορισμό. Ενα από τα κύρια συγκριτικά πλεονεκτήματα της Ελλάδας είναι οι προοπτικές της στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η Ελλάδα είναι προικισμένη με άφθονο ήλιο και ανέμους, που θα μπορούσαν να εξασφαλίσουν ενέργεια όχι μόνο για τις δικές της ανάγκες, αλλά και για εξαγωγές σε άλλες χώρες. Η πράσινη μετάβαση παραμένει κορυφαία προτεραιότητα για την EBRD και την ελληνική κυβέρνηση και θα εξακολουθήσουμε να υποστηρίζουμε τα πράσινα έργα στη χώρα. Τον προηγούμενο χρόνο, περισσότερες από τις μισές επενδύσεις μας στην Ελλάδα είχαν περιβαλλοντικά οφέλη. Στηρίξαμε μερικά από τα πιο φιλόδοξα σχέδια της χώρας, από επενδύσεις σε πράσινα ομόλογα έως την υποστήριξη ανανεώσιμων πηγών και πράσινων κτιρίων. Οι φιλοδοξίες της Ελλάδας μπορούν να ικανοποιηθούν, αν αξιοποιήσει στο μέγιστο όλες τις διαθέσιμες χρηματοδοτικές πηγές για την επιτάχυνση της κλιμάκωσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η διακυβέρνηση παραμένει ένα ασθενές σημείο της Ελλάδας, σε σύγκριση με πολλούς από τους εταίρους της στην Ε.Ε., ενώ περαιτέρω πρόοδος χρειάζεται σε περιοχές όπως η δημόσια διοίκηση και η δικαστική μεταρρύθμιση. Τα κυβερνητικά σχέδια για την ψηφιακή μετάβαση κάνουν ήδη τη διαφορά και πιθανότατα η εφαρμογή τους θα επιταχυνθεί, καθιστώντας τη χώρα ακόμη πιο ελκυστική για τους επενδυτές.

– Η οικονομία επιβραδύνεται, αλλά η συνολική εικόνα παραμένει θετική. Το 2023 προβλέπεται μια επιβράδυνση, που αντανακλά τις παγκόσμιες εξελίξεις (αύξηση του ΑΕΠ 1,5%, σύμφωνα με τις τελευταίες μας εκτιμήσεις), αλλά το 2024 ο ρυθμός θα επιταχυνθεί στο 3%. Η υλοποίηση έργων που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης, τόσο με δάνεια, όσο και με επιχορηγήσεις, προχωρεί καλά και μετριάζει τους κινδύνους από τις παγκόσμιες και τις περιφερειακές αναταράξεις. Τα επιτεύγματα της Ελλάδας τα τελευταία χρόνια σε όρους μακροοικονομικής σταθερότητας και ανάπτυξης και η εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων αναγνωρίζονται όλο και περισσότερο από τους διεθνείς επενδυτές. Περαιτέρω κινήσεις στην κατεύθυνση της τελικής επίτευξης της επενδυτικής βαθμίδας είναι πιθανές τους επόμενους μήνες, υπό την προϋπόθεση ότι η κυβέρνηση που θα προκύψει από τις εκλογές θα συνεχίσει την αναπτυξιακή και φιλική προς τις επενδύσεις πολιτική.

– Ανησυχείτε για ενδεχόμενο εκλογικό κίνδυνο, που θα καθυστερήσει ή θα ανατρέψει μεταρρυθμίσεις;

– Με ικανοποίηση είδαμε ότι η Ελλάδα πήρε τα απαραίτητα μέτρα και ανέλαβε τις πολιτικές δεσμεύσεις που βελτίωσαν την ανθεκτικότητα της οικονομίας της και ενίσχυσαν τη χρηματοπιστωτική της σταθερότητα τα τελευταία χρόνια, οδηγώντας στην επιτυχή ολοκλήρωση του καθεστώτος ενισχυμένης εποπτείας της Ε.Ε. τον προηγούμενο χρόνο. Οι προσπάθειες των τελευταίων κυβερνήσεων έθεσαν τη βάση για τα επόμενα χρόνια και παραμένουμε αισιόδοξοι ότι η χώρα θα διατηρήσει τη μεταρρυθμιστική της πορεία και θα συνεχίσει με τα καλά αποτελέσματα που πέτυχε μέχρι τώρα.

– Θα επανεξετάσετε την παρουσία σας στην Ελλάδα μετά το 2025;

– Το 2018 αποδεχθήκαμε το αίτημα των ελληνικών αρχών να παρατείνουμε το έργο μας στη χώρα. Σταθμίζοντας την πρόοδο που σημείωσε η Ελλάδα και την ανάγκη για περαιτέρω στήριξη, οι μέτοχοί μας αποφάσισαν να περιορίσουν την περαιτέρω δέσμευση της EBRD μέχρι το τέλος του 2025. Τώρα επικεντρωνόμαστε στο πώς θα μπορέσουμε να υποστηρίξουμε περαιτέρω την ελληνική οικονομία έως το τέλος της εντολής μας.

– Ποια είναι τα μελλοντικά επενδυτικά σας σχέδια εδώ;

– Θα διοχετεύσουμε επενδύσεις σε περιοχές όπου η υποστήριξή μας είναι περισσότερο απαραίτητη, τονώνοντας την ανταγωνιστικότητα του ιδιωτικού τομέα, υποστηρίζοντας τη μετάβαση σε μια πιο πράσινη οικονομία και εξελίσσοντας περαιτέρω τον χρηματοπιστωτικό τομέα και τις αγορές κεφαλαίου. Αυτές θα είναι οι τρεις κύριες προτεραιότητές μας στην Ελλάδα. Οι δεσμεύσεις πολιτικής που έχουμε αναλάβει αναμένεται να συμπληρώσουν τις επενδύσεις και να βοηθήσουν τη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος και την προώθηση των οικονομικών μεταρρυθμίσεων, αλλά και να ενισχύσουν τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα, περιλαμβανομένων των συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Επίσης, θα συνεχίσουμε να συνεργαζόμαστε στενά με την ελληνική κυβέρνηση για να υποστηρίξουμε την εφαρμογή του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της χώρας και την επακόλουθη παροχή χρηματοδότησης στην ελληνική οικονομία.

Αύξηση στην κυκλοφορία νέων Ι.Χ. τον Μάρτιο

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Σε αύξηση των ταξινομήσεων καινούργιων επιβατικών κατά 58% τον Μάρτιο σε σύγκριση με τον Μάρτιο του 2022 οδήγησε η έλευση στην Ελλάδα γρηγορότερα από ό,τι αρχικά αναμενόταν αυτοκινήτων που είχαν παραγγελθεί το προηγούμενο διάστημα. Το φαινόμενο αυτό, μάλιστα, είναι εμφανές στη διάρκεια όλου του πρώτου τριμήνου του 2023, με συνέπεια οι ταξινομήσεις καινούργιων επιβατικών αυτοκινήτων να καταγράφουν αύξηση κατά 50,6% σε σύγκριση με το α΄ τρίμηνο του 2022.

Τούτο, βεβαίως, δεν σημαίνει σε καμιά περίπτωση, όπως τόνισαν παράγοντες της αγοράς αυτοκινήτου μιλώντας στην «Καθημερινή», ότι τα προβλήματα με τις παραδόσεις των παραγγελιών αποκαταστάθηκαν. Το ανεκτέλεστο των παραγγελιών παραμένει κατά μέσον όρο στους έξι μήνες, χωρίς να λείπουν εταιρείες που έχουν ετοιμοπαράδοτα όλα τα μοντέλα τους, εταιρείες οι οποίες έχουν τη δυνατότητα να παραδώσουν χωρίς καθυστέρηση τα μισά μοντέλα, άλλες στις οποίες υπάρχει αναμονή 2-3 μηνών και άλλες όπου η αναμονή ξεπερνάει κατά πολύ τους έξι μήνες. Οι καθυστερήσεις στις παραδόσεις των παραγγελιών, καθυστερήσεις που σχετίζονται με τις διαταραχές λειτουργίας των εργοστασίων εξαρτημάτων και συναρμολόγησης αυτοκινήτων, κυρίως στην Κίνα, έχουν προκαλέσει σημαντικές καθυστερήσεις στην αντικατάσταση των αυτοκινήτων των εταιρειών μακροχρόνιας μίσθωσης (leasing), αλλά και βραχυχρόνιας μίσθωσης (το γνωστό μας rent a car).

Μικρομεσαία αυτοκίνητα το 92,3% των συνολικών ταξινομήσεων νέων επιβατικών το πρώτο τρίμηνο του 2023.

Πέρα, πάντως, από την επιτάχυνση των παραδόσεων παραγγελιών, παρατηρείται αύξηση της επισκεψιμότητας στις εκθέσεις αυτοκινήτων, μέρος της οποίας καταλήγει και σε νέες πωλήσεις. Η βελτίωση, άλλωστε, των χρόνων παράδοσης των παραγγελιών αναμένεται να δώσει περαιτέρω κίνητρο στους επίδοξους αγοραστές, ενώ κάποιοι προχωρούν τώρα σε αγορά υπό τον φόβο μεγαλύτερης αύξησης των επιτοκίων με τα οποία επιβαρύνεται η χρηματοδότηση για την αγορά αυτοκινήτου.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), τον Μάρτιο του 2023 κυκλοφόρησαν για πρώτη φορά 22.682 αυτοκίνητα (καινούργια ή μεταχειρισμένα εξωτερικού) έναντι 17.661 που κυκλοφόρησαν τον Μάρτιο του 2022, παρουσιάζοντας αύξηση 28,4%. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Συνδέσμου Εισαγωγέων Αντιπροσώπων Αυτοκινήτων (ΣΕΑΑ), τον Μάρτιο του 2023 οι ταξινομήσεις καινούργιων επιβατικών αυτοκινήτων ανήλθαν σε 13.286, αυξημένες κατά 58% σε σύγκριση με τον Μάρτιο του 2022. Συνολικά στο α΄ τρίμηνο του 2023 οι ταξινομήσεις καινούργιων επιβατικών αυτοκινήτων αυξήθηκαν σε σύγκριση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα κατά 50,6%, σε 33.774 από 22.427 πέρυσι.

Αυτά που «αντέχουν» να αγοράσουν οι καταναλωτές στην Ελλάδα είναι τα μικρομεσαία, από αυτοκίνητα πόλης μέχρι μικρά οικογενειακά δηλαδή, τα οποία αποτελούν κατά το α΄ τρίμηνο του 2023 το 92,3% των συνολικών ταξινομήσεων νέων επιβατικών, εκ των οποίων το 56,6% πρόκειται στην ουσία για την κατηγορία των «σούπερ μίνι».

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι έπειτα από πολύ καιρό το μερίδιο των ντιζελοκίνητων αυξήθηκε σε 16,6% από 15,3% πέρυσι, ενώ τα μεγαλύτερα κέρδη σε μερίδιο είχαν τα αμιγώς ηλεκτρικά αυτοκίνητα, με το μερίδιο αγοράς στο α΄ τρίμηνο του 2023 να φθάνει το 9,3% από 7,9% το α΄ τρίμηνο του 2022.

Το μερίδιο αγοράς το α΄ τρίμηνο του 2023 για τα αμιγώς ηλεκτρικά αυτοκίνητα έφτασε στο 9,3% από 7,9% το αντίστοιχο τρίμηνο του 2022.

ΣΥΝΘΗΚΗ ΛΩΖΑΝΝΗΣ

& ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Άγγελος Συρίγος · Αντώνης Κλάψης

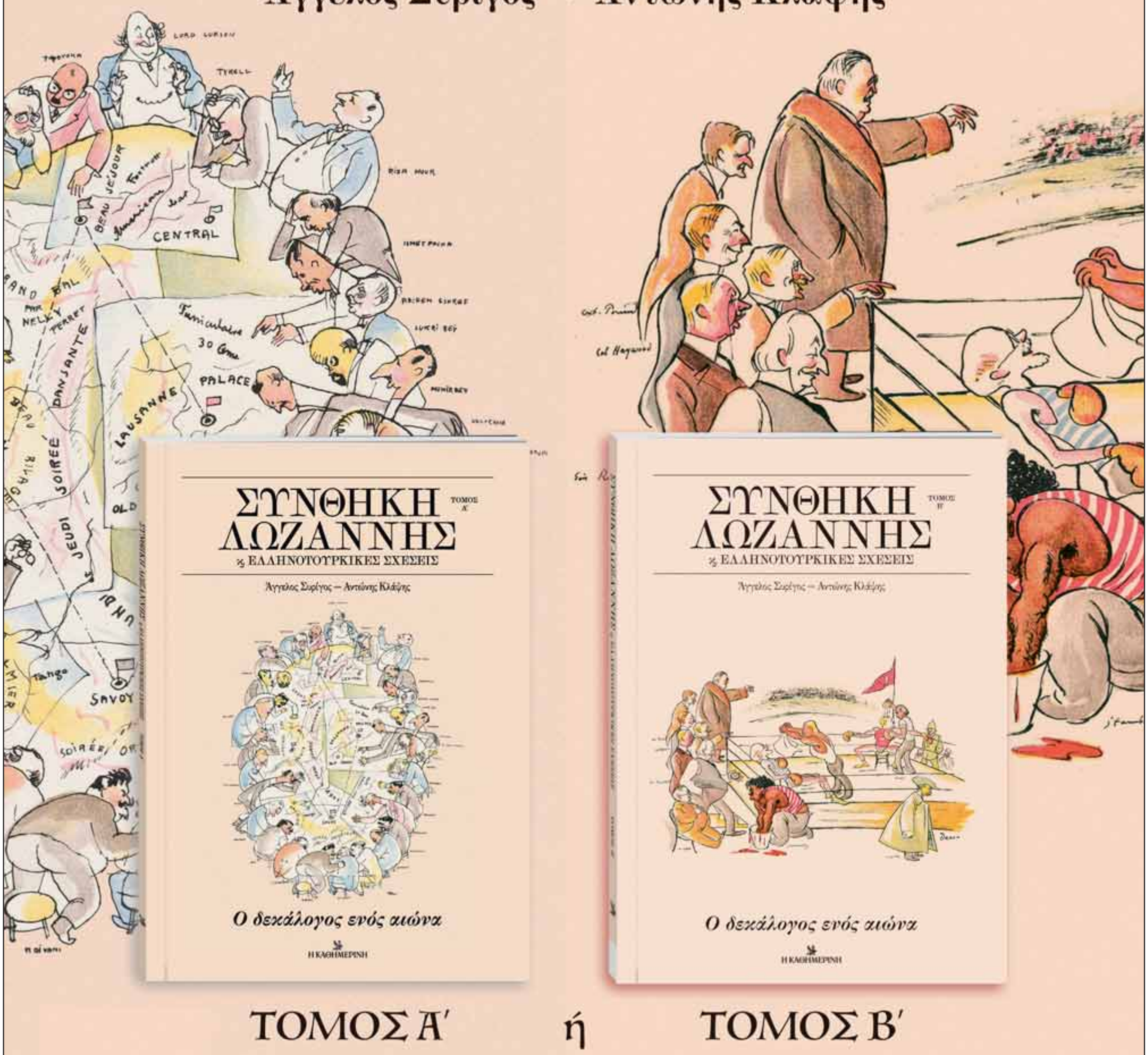

ΤΟΜΟΣ Α' ή ΤΟΜΟΣ Β'

Αποκτήστε το τεύχος που μπορεί να λείπει από τη συλλογή σας!

30/04

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η ζήτηση για ιδιωτικές πτήσεις από και προς την Ελλάδα αυξήθηκε το πρώτο τρίμηνο της φετινής χρονιάς έναντι του αντίστοιχου διαστήματος του 2019 κατά 50%», αναφέρει το στέλεχος της Netjets, της οποίας τα Cessna (C68A, C700), τα Embraer (Phenom 300) και τα Bombardier (Challenger 350) ανήκουν στα τζετ με την υψηλότερη συχνότητα πτήσεων.

Δύσκολο το στοίχημα εξυπηρέτησης της αυξημένης ζήτησης

Κατά τη φετινή τουριστική περίοδο οι πτήσεις στους ελληνικούς αιθέρες αναμένεται να εμφανίσουν νέο ρεκόρ, σύμφωνα με εκτιμήσεις των παραγόντων του κλάδου και στοιχεία του ευρωπαϊκού οργανισμού για την ασφάλεια των πτήσεων (Eurocontrol). Είναι ενδεικτικό ότι κατά το πρώτο τρίμηνο της φετινής χρονιάς, σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2019, στο «Ελευθέριος Βενιζέλος» ο αριθμός των πτήσεων, που ξεπέρασαν ελαφρώς τις 41.000, ενισχύθηκε κατά 2,2%. Το ίδιο χρονικό διάστημα, στα 14 μεγαλύτερα αεροδρόμια της περιφέρειας που διαχειρίζεται η Fraport Greece, η πτητική δραστηριότητα υποχώρησε κατά 2,8%. Ωστόσο τον Μάρτιο, οπότε καταγράφηκαν 7.415 κινήσεις, υπήρξε μεγαλύτερη κατά 9,2%, συγκριτικά με τον ίδιο μήνα του 2019. Το προσδοκώμενο ρεκόρ των πτήσεων, που αναμένεται να συνοδευθεί με την εμφάνιση και ιστορικά υψηλής επιβατικής κίνησης, καθιστά ακόμη πιο δύσκολο το στοίχημα της απρόσκοπτης εξυπηρέτησης της αυξημένης ζήτησης. Για παράδειγμα, το περασμένο καλοκαίρι η ομαλή εξυπηρέτηση των πτήσεων των ιδιωτικών τζετ είχε μετατραπεί σε δυσεπίλυτο γρίφο, με ένα από τα πιο σημαντικά προβλήματα να ήταν η έλλειψη επαρκών χώρων στάθμευσης στα αεροδρόμια της χώρας. Καθώς τα ιδιωτικά αεροσκάφη πρέπει να σταθμεύσουν κάπου για να αναμένουν το τέλος του ταξιδιού των επιβατών τους –με εξαίρεση εκείνα που εκμισθώνονται αποκλειστικά και μόνο για την πτήση– και η έκταση των ελληνικών αεροδρομίων είναι πεπερασμένη, συχνά καλούνται να ξαναφύγουν στο εξωτερικό προκειμένου να βρουν κατάλληλους χώρους για να τα φιλοξενήσουν.

Ενδεικτικό του κορεσμού των ελληνικών αεροδρομίων είναι το γεγονός ότι πέρυσι το αεροσκάφος του Αιγύπτιου επιχειρηματία Σαφίκ Γκαμπρ, ενός εκ των πλουσιότερων ατόμων της χώρας, δεν κατάφερε να εξασφαλίσει έγκριση στάθμευσης για περισσότερο από πέντε ημέρες σε αεροδρόμιο μεγάλου ελληνικού νησιού στο Ιόνιο. Ο πιλότος του είχε διαμαρτυρηθεί με επιστολή του στην ελληνική κυβέρνηση, αναφέροντας ότι εξαιτίας αυτού του προβλήματος δύο άλλα ιδιωτικά αεροσκάφη, καλεσμένων του Αιγυπτίου ολιγάρχη, ματαίωσαν εξ ολοκλήρου τις πτήσεις τους προς την Ελλάδα. Με τις υφιστάμενες υποδομές των ελληνικών αεροδρομίων να είναι περιορισμένες και τους χρήστες τους να αυξάνονται συνεχώς, η ομαλή εξυπηρέτηση της ζήτησης εκτιμάται ότι θα αποτελέσει άθλο και το φετινό καλοκαίρι.

Συνωστισμός ιδιωτικών τζετ στους αιθέρες

Εκρηξη ζήτησης από το α΄ τρίμηνο για τη φετινή χρονιά – Τι αναφέρει εκπρόσωπος της αμερικανικής εταιρείας Netjets στην «Κ»

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ**

Λίγο πριν εκπνεύσει το 2022, στα μέσα του περασμένου Δεκεμβρίου, ένα από τα ιδιωτικά αεροσκάφη που απογειώθηκαν από το τέρμιναλ Γενικής Αεροπορίας του «Ελευθέριος Βενιζέλος» ήταν αυτό του Τζον Τραβόλτα. Ο Αμερικανός ηθοποιός, που υπολογίζεται ότι διαθέτει περισσότερα από επτά ιδιωτικά αεροπλάνα και έχει μάθει να πιλοτάρει από την ηλικία των 22 ετών, ανήκει σε μια διαρκώς αυξανόμενη κατηγορία ανθρώπων που επιλέγουν για να μετακινηθούν από και προς την Ελλάδα ή στο εσωτερικό της χώρας μέσω ιδιωτικής πτήσης. Μέσω δηλαδή ελικοπτέρου ή κάποιου τζετ, που μπορεί να είναι από Learjet μέχρι Embraer, διαθέτοντας, ανεξαρτήτως τύπου, περιορισμένη χωρητικότητα επιβατών, σε σύγκριση με τα αεροσκάφη των εμπορικών αερογραμμών. Οπως αναφέρει στην «Κ» επιχειρηματίας που ταξιδεύει συχνά εκτός Ελλάδας μέσω μισθωμένου τζετ, τα συγκριτικά πλεονεκτήματα των ιδιωτικών πτήσεων, όπως ο περιορισμένος χρόνος αναμονής στο αεροδρόμιο, η αποφυγή ενδεχόμενων καθυστερήσεων, η διασφάλιση ιδιωτικότητας και η ευελιξία σχετικά με τον χρόνο αναχώρησης, εξισορροπούν, έως έναν βαθμό, το αυξημένο κόστος.

Αυτές, ίσως, είναι οι αιτίες για τις οποίες τους θερινούς μήνες του 2022 είχε υπολογιστεί ότι κάθε 20 λεπτά ένα ιδιωτικό αεροσκάφος προσγειωνόταν ή απογειωνόταν από τα μεγαλύτερα ελληνικά αεροδρόμια. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ), το 2022 οι ιδιωτικές πτήσεις εσωτερικού και εξωτερικού ξεπέρασαν ελαφρώς τις 16.500. Με βάση τα ίδια δεδομένα, τα σκήπτρα κρατάει το «Ελ. Βενιζέλος» με περισσότερες από 4.800 και περίπου 2.800 πτήσεις εσωτερικού και εξωτερικού. Ακολουθούν τα αεροδρόμια Ηρακλείου και Μυκόνου με συνολικά 2.220 και άνω των 1.300 πτήσεων αντίστοιχα. Υπήρξαν, ακόμη, και περισσότερες από 21.000 πτήσεις με αεροταξί, ελικόπτερα και ελαφρά τζετ, που συνήθως πραγματοποιούν μικρής διάρκειας πτήσεις τις οποίες είναι σε θέση να εκτελέσουν ακόμη και «τελευταία στιγμή».

Σύμφωνα ακόμη με τα στοιχεία Μαρτίου του ευρωπαϊκού φορέα για τις επαγγελματικές πτήσεις (EBAA), στην Ελλάδα φιλοξενούνται σε βάσεις 48 αεροσκάφη μονοκινητήρια, δικινητήρια και τζετ, από τα οποία 18 είναι μεγάλου μεγέθους (π.χ. Challenger, Embraer) και 14 δικινητήρια. Βάσει των δεδομένων αυτών και με κριτήριο τον αριθμό αυτού του είδους των αεροσκαφών που βρίσκονται στα αεροδρόμιά της, η Ελλάδα καταλαμβάνει μεταξύ 31 χωρών τη 17η θέση, ενώ μεγάλη απόσταση τη χωρίζει από τη Γερμανία, που ως πρώτη στη σχετική κατάταξη διαθέτει στις βάσεις των αεροδρομίων της 789 αεροσκάφη τζετ. Συνολικά, στην Ελλάδα λειτουργούν 21 αεροπορικές εταιρείες που είναι αδειοδοτημένες, έχουν δηλαδή εξασφαλίσει άδεια πτητικής εκμετάλλευσης (AOC) και επιχειρούν μέσω ελικοφόρων μέσων και τζετ.

Τους θερινούς μήνες του 2022, κάθε 20 λεπτά ένα ιδιωτικό αεροσκάφος προσγειωνόταν ή απογειωνόταν από τα μεγαλύτερα ελληνικά αεροδρόμια.

Υπάρχει όμως και σημαντικός αριθμός ξένων αεροπορικών εταιρειών που πραγματοποιεί δρομολόγια από και προς την Ελλάδα. Οπως η αμερικανική Netjets, που ελέγχει η Berkshire Hathaway του Γουόρεν Μπάφετ, εκμεταλλεύεται τον στόλο των περισσότερων από 900 αεροσκαφών της με βάση έναν αριθμό πτητικών ωρών και μαζί με τη Wheels Up ελέγχει το μεγαλύτερο μερίδιο της συγκεκριμένης αγοράς. Οπως αναφέρει στην «Κ» εκπρόσωπος της εταιρείας, που ιδρύθηκε το 1964 με τον τίτλο Executive Jet Airways, στην Ελλάδα σημειώνεται ρεκόρ αύξησης της ζήτησης για υπηρεσίες ιδιωτικών πτήσεων. «Καταγράφουμε αυξημένους όγκους κρατήσεων σε ποσοστό 10% σε σχέση με το 2019, ενώ η ζήτηση για ιδιωτικές πτήσεις από και προς την Ελλάδα αυξήθηκε το πρώτο τρίμηνο της φετινής χρονιάς, έναντι του αντίστοιχου διαστήματος του 2019 κατά 50%», αναφέρει το στέλεχος της Netjets, της οποίας τα Cessna (C68A, C700), τα Embraer (Phenom 300) και τα Bombardier (Challenger 350) ανήκουν στα τζετ με την υψηλότερη συχνότητα πτήσεων.

Στην κατηγορία όσων επιλέγουν να μετακινηθούν ιδιωτικά, ανήκουν ξένοι επιχειρηματίες, επενδυτές του χρηματοοικονομικού κλάδου, της αγοράς ακινήτων, των ασφαλίσεων, αθλητές, τραγουδιστές, ηθοποιοί και ανώτατα στελέχη της βιομηχανίας του Χόλιγουντ.

Οπως προσθέτει το στέλεχος της Netjet, η Ελλάδα προσελκύει ισχυρότατη ζήτηση για ιδιωτικά ταξίδια, η οποία κορυφώνεται κατά την καλοκαιρινή περίοδο. «Ιδίως κατά τους θερμούς μήνες του καλοκαιριού, η Μύκονος, η Κέρκυρα, η Ρόδος και η Σαντορίνη αποτελούν τους κορυφαίους νησιωτικούς προορισμούς, που συγκεντρώνουν ισχυρή ζήτηση» αναφέρει. Επιβάτες με αντικείμενο την αναψυχή και το ταξίδι προσελκύει και η Αθήνα, με το «Ελευθέριος Βενιζέλος» να καταγράφει το πρώτο δίμηνο της φετινής χρονιάς 869 κινήσεις ιδιωτικών αεροσκαφών, από τις οποίες το 60% προέρχεται από το εξωτερικό.

Η αύξηση της ζήτησης για αυτού του είδους τις μετακινήσεις συνδέεται άμεσα με την άνοδο του αριθμού των υψηλής εισοδηματικής κατηγορίας ατόμων. Για παράδειγμα, στις ΗΠΑ οι δισεκατομμυριούχοι, που ξεπερνούν τους 700, αύξησαν κατά 60% την αξία του πλούτου τους σε σύγκριση με πριν από μια δεκαετία, σύμφωνα με έκθεση της βρετανικής οργάνωσης Oxfam. Το περιοδικό Forbes, το 2000 τοποθετούσε τον αριθμό των δισεκατομμυριούχων σε όλο τον κόσμο σε μόλις 470, με συνολική περιουσία 820 δισ. ευρώ. Ωστόσο, σήμερα υπολογίζεται ότι υπάρχουν περισσότεροι από 2.600 δισεκατομμυριούχοι, με περιουσία της τάξεως των 12 τρισεκατομμυρίων ευρώ, που έχει μειωθεί κατά μισό τρισ. σε σχέση με τον Μάρτιο του 2022, λόγω των αναταραχών στην παγκόσμια οικονομία.

Η Ελλάδα τα τελευταία χρόνια επιδιώκει, αν και με αργά βήματα, να προσελκύσει άτομα υψηλής εισοδηματικής κατηγορίας, μέσω και σειράς διατάξεων για παροχή ευνοϊκής φορολογίας σε φυσικά πρόσωπα που επιλέγουν να μεταφέρουν τη φορολογική κατοικία τους στη χώρα. Με τις ρυθμίσεις αυτές συνδέεται και η αύξηση της ζήτησης και των αγοραπωλησιών για πολυτελείς και υπερπολυτελείς –με αξία άνω του 1 εκατ. ευρώ– κατοικίες.

Ωστόσο, στην κατηγορία όσων επιλέγουν να μετακινηθούν ιδιωτικά δεν ανήκουν μόνον jet setters και ξένοι επιχειρηματίες που έχουν αποκτήσει σπίτι στην Ελλάδα ή επισκέπτονται τη χώρα μας για διακοπές ή για να συμμετάσχουν σε κάποια εταιρική ή μη εκδήλωση. Σε αυτή περιλαμβάνονται, όπως αναφέρει πιλότος στην «Κ», επιχειρηματίες και επενδυτές του χρηματοοικονομικού κλάδου, της αγοράς ακινήτων, των ασφαλίσεων, αθλητές, τραγουδιστές, αλλά και ανώτατα στελέχη (π.χ. επικεφαλής παραγωγής, σεναριογράφοι) της βιομηχανίας του Χόλιγουντ. Αμερικανοί, Ευρωπαίοι, Αραβες, Ισραηλινοί, Ταϊλανδοί και Ινδοί, που επιλέγουν την Ελλάδα για την τέλεση του γάμου τους, ανήκουν στους βασικούς χρήστες από το εξωτερικό των ιδιωτικών αεροπορικών μετακινήσεων. Και ζητούν ολοκληρωμένες υπηρεσίες εξυπηρέτησης στο έδαφος, που περιλαμβάνουν από τη μίσθωση συγκεκριμένης κατηγορίας αυτοκινήτων μέχρι την κράτηση σε συγκεκριμένους χώρους νυκτερινής διασκέδασης. Στους Ελληνες που... ψηφίζουν πτήσεις εκτός Ελλάδας με τζετ ή εντός της χώρας με ελικόπτερο, ανήκουν πολυσχιδείς επιχειρηματίες που διαθέτουν ισχυρό πλάνο διεθνούς ανάπτυξης και συχνές ανάγκες για μετακίνηση στο εξωτερικό. Χωρίς επιστροφή, το κόστος για τη μετάβαση από την Αθήνα μέχρι τη Μύκονο με ελικόπτερο τοποθετείται σε περίπου 5.000 ευρώ, ενώ το δρομολόγιο (με τζετ) από την ελληνική πρωτεύουσα στο Λονδίνο κοστίζει περισσότερο από 20.000 ευρώ (εάν δεν υφίσταται μακροχρόνια συμφωνία χρονομίσθωσης).

Αύξηση επιβατών στα 14 περιφερειακά αεροδρόμια

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ**

Ελαφρά μείωση παρουσιάζουν η επιβατική κίνηση και ο αριθμός πτήσεων στα 14 μεγαλύτερα αεροδρόμια της περιφέρειας το πρώτο τρίμηνο της φετινής χρονιάς έναντι του αντίστοιχου διαστήματος του 2019. Ωστόσο, με χρονική βάση τον περασμένο Μάρτιο, τα δύο αυτά μεγέθη καταγράφουν άνοδο σε σύγκριση με τον ίδιο μήνα του 2019. Και σε σχέση με τον Μάρτιο και το πρώτο τρίμηνο του 2022, ο αριθμός των επιβατών εμφανίζει υψηλή διψήφια αύξηση 33% και 43%, αντιστοίχως.

Συγκεκριμένα, στους 14 αερολιμένες που διαχειρίζεται η Fraport Greece, τον Μάρτιο διακινήθηκαν κατά 2,5% περισσότεροι επιβάτες, των οποίων ο συνολικός αριθμός διαμορφώθηκε σε 731.000. Τα σκήπτρα του ρυθμού αύξησης κρατά η Κέρκυρα, όπου το «Ιωάννης Καποδίστριας» μετέφερε, συγκριτικά με τον Μάρτιο του 2019, σε ποσοστό 34% περισσότερα άτομα (32.410). Ακολουθούν τα Χανιά και η Σκιάθος, των οποίων τα αεροδρόμια μετέφεραν, το καθένα, κατά 33,5% περισσότερους επισκέπτες. Τον πρώτο μήνα της άνοιξης, σημαντική αύξηση επιβατικής κίνησης εμφάνισε και το «Διαγόρας» της Ρόδου, μέσω του οποίου διακινήθηκαν 71.330 άτομα, αριθμός που είναι μεγαλύτερος κατά 31,3% έναντι του Μαρτίου του 2019. Στον αντίποδα, υποχώρηση σε ποσοστό 24,2%, σε 4.835 άτομα, εμφανίζει η κίνηση στον αερολιμένα Καβάλας, ενώ κατά το συγκρινόμενο διάστημα διψήφια πτώση (-16,4%) παρουσιάζει ο αριθμός των επιβατών στο αεροδρόμιο Σαντορίνης.

Ενισχύθηκε η κίνηση σε σχέση με το 2019, μικρή μείωση στο πρώτο τρίμηνο

Ποιες ήταν οι επιδόσεις της διεθνούς επιβατικής κίνησης τον Μάρτιο; Εμφάνισε, έναντι του ίδιου μήνα του 2019, σημαντική αύξηση, έχοντας ενισχυθεί κατά 14,1%, σε συνολικά 290.500 άτομα. Στη Ρόδο ο αριθμός των ξένων επιβατών εκτοξεύθηκε σε 15.450, από μόλις 219 τον Μάρτιο του 2019. Η Μύκονος και η Κέρκυρα, συγκριτικά με τον Μάρτιο του 2019, υποδέχθηκαν περίπου 20 και 10 φορές περισσότερους επισκέπτες από το εξωτερικό, των οποίων ο αριθμός ανήλθε σε 864 και 10.520, αντιστοίχως. Ωστόσο, η εικόνα είναι διαφορετική για την κίνηση εσωτερικού, που υπήρξε μειωμένη κατά 4% (440.500) συγκριτικά με τον Μάρτιο του 2019. Σε σχέση με τότε, τον περασμένο μήνα τη μεγαλύτερη πτώση επιβατών εσωτερικού εμφανίζουν τα αεροδρόμια της Καβάλας (-24,5%) και της Σαντορίνης (-22,1%). Στο «Μακεδονία» της Θεσσαλονίκης η επιβατική κίνηση υποχώρησε κατά 4,1%, σε 420.200 άτομα.

Με βάση το πρώτο τρίμηνο, τα 14 περιφερειακά αεροδρόμια διακίνησαν 1,890 εκατ. άτομα, που είναι κατά 1,8% λιγότερα έναντι του αντίστοιχου διαστήματος του 2019. Τη μεγαλύτερη ποσοστιαία μεταβολή εμφανίζουν οι αερολιμένες της Σκιάθου (39,7%), των Χανίων (20,6%) και της Ζακύνθου (20,4%). Στο «Μακεδονία» οι διακινηθέντες επιβάτες υπήρξαν κατά 4,2% λιγότεροι σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο του 2019.

Πανομοιότυπο ρυθμό μεταβολής εμφανίζει και ο αριθμός των πτήσεων. Τον Μάρτιο δηλαδή, έναντι του ίδιου μήνα του 2019, καταγράφηκαν κατά 2,6% περισσότερες πτήσεις, που διαμορφώνονται συνολικά σε 7.415. Αντιθέτως, το φετινό πρώτο τρίμηνο, συγκριτικά με το αντίστοιχο διάστημα του 2019, το πτητικό έργο είναι μειωμένο κατά 2,8% (19.614 πτήσεις). Οι επιδόσεις των 14 περιφερειακών αεροδρομίων τον περασμένο Μάρτιο, σε συνδυασμό με τις προβλέψεις για την πορεία των φετινών τουριστικών αφίξεων, δημιουργούν προσδοκίες για νέο ρεκόρ το 2023.

Fraport

ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΒΑΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ α' τρίμ. 2023

1,89 εκατ.

ΜΕΤΑΒΟΛΗ α' τρίμ. 2019 - α' τρίμ. 2023

-1,8%

ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ	α' τρίμ. 2023	ΜΕΤΑΒΟΛΗ α' τρίμ. 2019 - α' τρίμ. 2023
Ακτιο	1.342	6,7%
Χανιά	184.843	20,6%
Κέρκυρα	54.172	-16,3%
Καβάλα	13.251	-29,2%
Κεφαλονιά	10.341	5,7%
Θεσσαλονίκη	1.144.809	-4,2%
Ζάκυνθος	10.550	20,4%
Κως	55.902	2,7%
Μυτιλήνη	70.087	-3,6%
Μύκονος	28.087	14,1%
Ρόδος	173.567	14,6%
Σάμος	35.403	5,6%
Σαντορίνη	99.598	-22,9%
Σκιάθος	4.089	39,7%

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μειωμένα τα τιμολόγια ηλεκτρικού ρεύματος για τον Μάιο

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Σε επίπεδα που ελάχιστα απέχουν από τα προ κρίσης διαμορφώνονται οι τιμές των ονομαστικών τιμολογίων ηλεκτρικού ρεύματος για τον Μάιο, καθώς οι βασικοί παράγοντες που τα επηρεάζουν, δηλαδή η τιμή του φυσικού αερίου και η χονδρεμπορική τιμή ρεύματος, βρίσκονται σε πορεία αποκλιμάκωσης. Το τιμολόγιο αναφοράς για τον υπολογισμό των κρατικών επιδοτήσεων, δηλαδή της ΔΕΗ, είναι μειωμένο κατά 3,5% σε σχέση με τον Απρίλιο και διαμορφώνεται στα 15,9 λεπτά/KWh για τις οικιακές καταναλώσεις έως 500 κιλοβατώρες από 16,5 τον Απρίλιο.

Οι καταναλώσεις άνω των 500 κιλοβατωρών τιμολογούνται τον Μάιο με 17,1 λεπτά/κιλοβατώρα από 17,7 ευρώ τον Απρίλιο. Τα επίπεδα των τιμολογίων της ΔΕΗ τον Μάιο προεξοφλούν εξαιρετικά χαμηλές επιδοτήσεις, δεδομένου ότι τον περασμένο μήνα με τιμή στα 16,5 λεπτά η επιδότηση περιορίστηκε στο 1,5 λεπτό/KWh για να φτάσει η τελική τιμή στον καταναλωτή στα 15 λεπτά/KWh και να είναι εντός των ορίων που έχει δεσμευθεί η κυβέρνηση στο πλαίσιο της στήριξης των καταναλωτών για όσο διάστημα διαρκεί η ενεργειακή κρίση.

Η Protergia ανακοίνωσε τιμή 13,98 λεπτά/KWh για το πρόγραμμα MVP Reward μετά την έκπτωση συνέπειας και τιμή 13,96 λεπτά ανά κιλοβατώρα στο πρόγραμμα Value με πάγιο 3 ευρώ και χωρίς έκπτωση συνέπειας και άλλες δεσμεύσεις. Είναι το νέο προϊόν που προσφέρουν στην αγορά από κοινού τα δύο brands (Protergia και Watt+Volt) από τον Απρίλιο σε έναν κοινό βηματισμό που προμηνύει την επόμενη ημέρα μετά την εξαγορά της δεύτερης εταιρείας από την πρώτη. Η Elpedison προσφέρει το πρόγραμμα Elpedison Economy στα 12,50 λεπτά/KWh και το πρόγραμμα ElectricityHome Day στα 21,50 λεπτά /KWh.

Η Ηρων ανακοίνωσε τιμή στα 19,40 λεπτά/KWh για το πρόγραμμα Generous Home που με την έκπτωση συνέπειας διαμορφώνεται σε 15,52 λεπτά/KWh. Στο νέο πρόγραμμα Simply Generous Home η τιμή είναι στα 14,20 λεπτά/KWh με δώρο 10% στην ποσότητα κατανάλωσης. Χωρίς το δώρο, η τιμή είναι στα 15,80 λεπτά/KWh.

Χαμηλότερα από τα προ κρίσης επίπεδα διαμορφώνεται το τιμολόγιο της Volton μετά την έκπτωση συνέπειας. Η εταιρεία ανακοίνωσε για τον Μάιο τιμή στα 13,20 λεπτά/KWh, η οποία μετά την έκπτωση συνέπειας (25%) υποχωρεί στα 9,90 λεπτά/KWh. Στα χαμηλά των 11,5 λεπτών/KWh διαθέτει τον Μάιο το πρόγραμμα Power Home Now η Zeniθ. Στο Power Home Basic η τιμή είναι 18,5 λεπτά/KWh για κατανάλωση έως 270 κιλοβατώρες. Στα 13,9 λεπτά/KWh τιμολογεί τον Μάιο η Φυσικό Αέριο, χρέωση που μετά την έκπτωση συνέπειας μειώνεται στα 10,4 λεπτά/KWh. Στα 13,9 λεπτά/KWh διαμορφώνεται και η τιμή της Ελίν για το Power On! Home Comfort. Στο βασικό τιμολόγιο της NRG η τιμή είναι στα 17,9 λεπτά/KWh. Η εταιρεία προσφέρει σε νέους πελάτες ένα ξεχωριστό πρόγραμμα με τιμή στα 14 λεπτά/KWh και έκπτωση συνέπειας 30% για νέους πελάτες. Η Volterra ανακοίνωσε τιμολόγιο με χρέωση προμήθειας στα 18,8 λεπτά/KWh.

Το τιμολόγιο αναφοράς για τον υπολογισμό των κρατικών επιδοτήσεων, δηλαδή της ΔΕΗ, είναι μειωμένο κατά 3,5% σε σχέση με τον Απρίλιο και διαμορφώνεται στα 15,9 λεπτά/KWh για τις οικιακές καταναλώσεις έως 500 κιλοβατώρες από 16,5 τον Απρίλιο.

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ

Τα δημοσιονομικά μεγέθη της ελληνικής οικονομίας

		2019	2020	2021	2022
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ)	(εκατ. ευρώ)	183.351	165.406	181.675	208.030
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης	(εκατ. ευρώ)	1.620	-16.045	-12.974	-4.727
Ελλειμμα (-) / Πλεόνασμα (+)	(% του ΑΕΠ)	0,9	-9,7	-7,1	-2,3
Πρωτογενές Ισοζύγιο Γεν. Κυβέρνησης	(εκατ. ευρώ)	7.123	-11.095	-8.450	273
Ελλειμμα (-) / Πλεόνασμα (+)	(% του ΑΕΠ)	3,9	-6,7	-4,7	0,1
Δαπάνες Γενικής Κυβέρνησης	(εκατ. ευρώ)	88.266	99.332	104.829	109.137
	(% του ΑΕΠ)	48,14	60,05	57,70	52,46
Εσοδα Γενικής Κυβέρνησης	(εκατ. ευρώ)	89.886	83.287	91.855	104.410
	(% του ΑΕΠ)	49,02	50,35	50,56	50,19
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης	(εκατ. ευρώ)	331.145	341.227	353.489	356.256
	(% του ΑΕΠ)	180,6	206,3	194,6	171,3

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Με πρωτογενές πλεόνασμα 273 εκατ. ευρώ έκλεισε το 2022

Ελλειμμα 1,6% του ΑΕΠ ή 3,4 δισ. ευρώ προβλεπόταν στον προϋπολογισμό

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Σε θετικό έδαφος πέρασε από το 2022 το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης, με πρωτογενές πλεόνασμα 0,1% του ΑΕΠ ή 273 εκατ. ευρώ, έναντι πρόβλεψης του προϋπολογισμού του 2023 για έλλειμμα 1,6% του ΑΕΠ ή 3,4 δισ. ευρώ, σύμφωνα με τα στοιχεία που έδωσαν χθες στη δημοσιότητα η ΕΛΣΤΑΤ και η Eurostat, στο πλαίσιο της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος.

Η εντυπωσιακή αυτή βελτίωση, έναντι της πρόβλεψης, είναι αποτέλεσμα στατιστικών προσαρμογών που έκανε η Eurostat (τα έσοδα από ANFAs και SMPs υπολογίστηκαν στο 2022, ενώ η δαπάνη για την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας Αττικής μεταφέρθηκε στο 2023), αλλά και της υπεραπόδοσης των εσόδων, λόγω υψηλότερης ανάπτυξης (ήταν 5,9% έναντι πρόβλεψης για 5,6%) καθώς και της υποεκτέλεσης ορισμένων δαπανών. Σε κάθε περίπτωση, στέλνει ένα θετικό σήμα στις αγορές και στρώνει το έδαφος για μια ικανοποιητική επίδοση και κατά τη φετινή χρονιά, καθώς η υπεραπόδοση των εσόδων συνεχίζεται, αν και οι προσαρμογές της Eurostat και τα προεκλογικά πακέτα παροχών θα επιβαρύνουν το φετινό αποτέλεσμα.

Για φέτος ο στόχος του πρωτογενούς πλεονάσματος διατηρείται σταθερός στο 0,7% του ΑΕΠ και αυξάνεται στο 2% το 2024.

Στο πρόγραμμα σταθερότητας που θα υποβάλει η κυβέρνηση στις 30 Απριλίου στην Ε.Ε. θα διατηρεί περίπου σταθερό τον στόχο για πρωτογενές πλεόνασμα 0,7% του ΑΕΠ φέτος και αύξηση στο 2% του ΑΕΠ το 2024 και εφεξής. Η Ελλάδα είχε εξάλλου τη μεγαλύτερη μείωση χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ, μεταξύ των χωρών της Ε.Ε., το 2022 σε σύγκριση με το 2021. Συγκεκριμένα, το χρέος μειώθηκε κατά 23,3 ποσοστιαίες μονάδες και διαμορφώθηκε στο 171,3% του ΑΕΠ, το οποίο παραμένει, βεβαίως, το υψηλότερο με διαφορά στην Ε.Ε. Σύμφωνα με την πρόσφατη έκθεση του ΔΝΤ Fiscal Monitor, η μείωση αυτή είναι αποτέλεσμα, σχεδόν εξίσου, τόσο της ανάπτυξης, όσο και του υψηλού πληθωρισμού.

Σε απόλυτα μεγέθη, άλλωστε, το χρέος αυξήθηκε: ήταν 356,25 δισ. ευρώ, έναντι 353,48 δισ. ευρώ το 2021. Το ΑΕΠ ξεπέρασε τα 200 δισ. ευρώ, φτάνοντας τα 208,030 δισ. ευρώ από 181,67 δισ. το 2021.

Σημαντική μείωση είχε και το έλλειμμα, συμπεριλαμβανομένων των τόκων: Συγκρατήθηκε στο 2,3% του ΑΕΠ από 7,1% του ΑΕΠ το 2021 και από 9,7% του ΑΕΠ το 2020. Σημειωτέον ότι το όριο υπερβολικού ελλείμματος βάσει του Συμφώνου Σταθερότητας είναι το 3% του ΑΕΠ. Η Ελλάδα, με την επίδοση του 2,3% του ΑΕΠ βρίσκεται στη 13η χαμηλότερη θέση στην Ε.Ε.

Ο μέσος όρος του ελλείμματος στην Ευρωζώνη ήταν 3,6% του ΑΕΠ και στην Ε.Ε. 3,4% του ΑΕΠ. Οπως προκύπτει από τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, οι δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ μειώνονται σταθερά από το 2020, οπότε εκτινάχθηκαν λόγω κορωνοϊού, αν και σε απόλυτα μεγέθη συνέχισαν την ανοδική τους πορεία. Αντίθετα, τα έσοδα διατηρούνται σε σταθερά περίπου επίπεδα ως ποσοστό του ΑΕΠ από το 2020, αλλά επίσης αυξάνονται σε απόλυτα μεγέθη.

Σχολιάζοντας τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων από την ΕΛΣΤΑΤ ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας δήλωσε: «Τα σημερινά, επίσημα στατιστικά στοιχεία επιβεβαιώνουν ότι η Ελλάδα πέτυχε να μηδενίσει το δημοσιονομικό έλλειμμα το 2022, καταγράφοντας μάλιστα και μικρό πρωτογενές πλεόνασμα. Πετύχαμε έτσι, όλοι μαζί, νοικοκυριά, επιχειρήσεις, κράτος και κυβέρνηση, τη μεγαλύτερη –πανευρωπαϊκά– δημοσιονομική βελτίωση, παρά το γεγονός ότι τα μέτρα στήριξης της κοινωνίας ήταν από τα πιο γενναιόδωρα στην Ευρώπη. Το ίδιο έτος, το ΑΕΠ της χώρας αυξήθηκε κατά 26 δισ. ευρώ. Και το δημόσιο χρέος μειώθηκε κατά 23% του ΑΕΠ. Η ελληνική οικονομία έχει γυρίσει σελίδα. Επέστρεψε, δυναμικά, στο ευρωπαϊκό προσκήνιο».

Καταβολή εφάπαξ σε 7.500 εκπαιδευτικούς

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Ξεκίνησε και αναμένεται να ολοκληρωθεί τις επόμενες ημέρες και έως το τέλος του μηνός η πληρωμή 7.500 εφάπαξ σε εκπαιδευτικούς που έλαβαν την κύρια σύνταξή τους το προηγούμενο διάστημα. Η μαζική έκδοση των εφάπαξ, που κατά μέσον όρο εκτιμώνται σε 27.000 ευρώ, επετεύχθη εσωτερικά από τις υπηρεσίες του ΕΦΚΑ και χωρίς την εμπλοκή του αναδόχου, μέσω της αυτοματοποιημένης διαδικασίας που ακολουθήθηκε και για την έκδοση των συντάξεων. Κι όπως χαρακτηριστικά δηλώνει στην «Κ» ο α΄ υποδιοικητής του ΕΦΚΑ Αλέξανδρος Βαρβέρης, υπεύθυνος για τον ψηφιακό και οργανωτικό ανασχηματισμό του φορέα, εντός του επόμενου μήνα προγραμματίζονται και άλλες μαζικές πληρωμές εφάπαξ κυρίως συνταξιούχων του Δημοσίου (πολιτικών υπαλλήλων), θα ακολουθήσουν συνταξιούχοι γιατροί και νοσηλευτές, καθώς και συνταξιούχοι άλλων ταμείων. Εκτιμά δε, ότι μέσα στον Μάιο θα έχει εκκαθαριστεί το 90% των εφάπαξ που εκκρεμούν.

Η μαζική έκδοση των εφάπαξ επετεύχθη εσωτερικά, από τις υπηρεσίες του ΕΦΚΑ και χωρίς την εμπλοκή του αναδόχου, μέσω της αυτοματοποιημένης διαδικασίας που ακολουθήθηκε και για την έκδοση των συντάξεων.

Σύμφωνα με τον κ. Βαρβέρη, μέχρι το τέλος του καλοκαιριού θα έχουν μηδενιστεί οι εκκρεμότητες, καθώς στόχος της διοίκησης είναι να μην αυξάνονται οι εκκρεμότητες, που μετά και την έκδοση των 7.500 εφάπαξ των εκπαιδευτικών, έπεσαν σε μονοψήφιο αριθμό, αλλά και να μη δημιουργείται νέα γενιά ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων. Μάλιστα ο α΄ υποδιοικητής εκτιμά ότι από τον Ιούνιο και μετά, μέσω της διαδικασίας ηλεκτρονικής παρακολούθησης της πορείας του κάθε δημοσίου υπαλλήλου (ηλεκτρονικό ΔΑΥΚ – Δελτίο Απεικόνισης Υπηρεσιακής Κατάστασης) που ετοιμάζεται, η διαδικασία συνταξιοδότησης από το Δημόσιο θα ολοκληρώνεται μέσα σε 3 μήνες: δηλαδή θα απαιτείται ένας μήνας για την έκδοση της κύριας σύνταξης, ένας μήνας για την επικουρική και στη συνέχεια ένας μήνας –το πολύ– για το εφάπαξ. Να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τον πρόσφατο νόμο 4921/2022 η προθεσμία για την έκδοση της επικουρικής σύνταξης είναι οι 3 μήνες από την έκδοση της κύριας και η προθεσμία για τη χορήγηση του εφάπαξ είναι 6 μήνες από την ημερομηνία υποβολής του σχετικού αιτήματος.

Αξίζει επίσης να επισημανθεί ότι τουλάχιστον 2.500 εφάπαξ δεν έχουν καταβληθεί, παρότι έχουν εκκαθαριστεί οι σχετικές αιτήσεις, καθώς ο νόμος ορίζει ότι για την πληρωμή τους απαιτείται από τον δικαιούχο η υποβολή φορολογικής ενημερότητας. Η ύπαρξη οφειλών προς το Δημόσιο μπλοκάρει στην πράξη την πληρωμή των εφάπαξ και απαιτείται η εξόφλησή τους, προκειμένου να ανοίξει ο δρόμος των πληρωμών και στις περιπτώσεις αυτές.

Το εφάπαξ μετά την εφαρμογή του νόμου Κατρούγκαλου υπολογίζεται με διπλό τρόπο για όσους βγουν στη σύνταξη μέσα στο 2023. Ειδικότερα, ένας υπάλληλος που το τρέχον έτος κλείνει 36 χρόνια εργασίας θα λάβει εφάπαξ για τα 28 χρόνια με βάση τον παλιό τρόπο υπολογισμού και για τα υπόλοιπα 8 χρόνια, από το 2014 και μετά, θα έχει άτοκη επιστροφή εισφορών. Στην πράξη, αυτό σημαίνει πως για να λάβει ένας νέος συνταξιούχος εφάπαξ αντίστοιχο με αυτό που λάμβαναν οι παλαιοί, θα πρέπει να παραμείνει στην υπηρεσία του περισσότερα χρόνια. Υπολογίζεται χοντρικά ότι για να λάβει για παράδειγμα κάποιος εκπαιδευτικός το εφάπαξ που έλαβε κάποιος συνάδελφός του πριν από τον νόμο Κατρούγκαλου έπειτα από 35 χρόνια υπηρεσίας, θα πρέπει να παραμείνει στην εργασία του 40 χρόνια.

Μπιλ Τόμας, *πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος KPMG International*

Σημαντικές επενδυτικές ευκαιρίες σε τουρισμό και φιλοξενία

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ**

Η επιλογή της Αθήνας για την πραγματοποίηση της παγκόσμιας συνάντησης ανώτερων και ανώτατων στελεχών της KPMG σηματοδοτεί τις προοπτικές ανάπτυξης που εμφανίζει η Ελλάδα για την πολυεθνική εταιρεία παροχής ελεγκτικών, φορολογικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών. Αυτό αναφέρει εμφατικά σε συνέντευξή του στην «Κ», στο περιθώριο της «κεκλεισμένων των θυρών» διοργάνωσης που έλαβε χώρα στην Αθήνα, ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της KPMG, Μπιλ Τόμας (Bill Thomas). Στη συνάντηση της KPMG επί τάπητος τέθηκαν η στρατηγική ανθεκτικότητας της εταιρείας, όπως και τα επιχειρηματικά πεδία εντός και εκτός Ελλάδας που προσφέρουν ευκαιρίες και λειτουργούν ως μοχλός ανάπτυξης. Το No1 στέλεχος του ομίλου με παρουσία σε 146 χώρες και περίπου 227.000 εργαζομένους σχολιάζει ότι σήμερα η Ελλάδα είναι ριζικά διαφορετική σε σχέση με πριν από μία δεκαετία, έχοντας πραγματοποιήσει σημαντικά βήματα προς τα μπρος.

Η KPMG επενδύει στην Ελλάδα διότι είναι ακράδαντα πεπεισμένη πως η χώρα εμφανίζει ισχυρή προοπτική ανάπτυξης.

«Η επιλογή της Αθήνας για να πραγματοποιήσουμε την ετήσια συνάντηση των senior partners της KPMG απ' όλο τον κόσμο αντικατοπτρίζει το όραμα που διαθέτουμε βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα για την Ελλάδα και την ελληνική αγορά. Εκτιμώ ότι υπάρχουν απεριόριστες προοπτικές στην Ελλάδα, τις οποίες η ομάδα μας είναι σε θέση να αξιοποιήσει. Εάν σκεφθεί κανείς πού βρισκόταν η Ελλάδα πριν από δέκα χρόνια και πού είναι σήμερα, διαπιστώνει πόσο ριζική είναι η διαφορά», σημειώνει.

Εάν σκεφτεί κανείς πού βρισκόταν η Ελλάδα πριν από δέκα χρόνια και πού είναι σήμερα, διαπιστώνει πόσο ριζική είναι η διαφορά, σημειώνει ο πρόεδρος της KPMG International, Μπιλ Τόμας.

Κατά τον Μπιλ Τόμας, ο οποίος βρίσκεται στο τιμόνι της KPMG International από τον Οκτώβριο του 2017, ο τουρισμός και η φιλοξενία εμφανίζουν σημαντικές επενδυτικές ευκαιρίες. «Η ενέργεια και η πράσινη μετάβαση είναι ακόμη ορισμένοι από τους πολλά υποσχόμενους τομείς που είναι σε θέση να στηρίξουν περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς στόχους, όπως και διακυβέρνησης (σ.σ. ESG). Ενδιαφέρον παρουσιάζει και ο ελληνικός τραπεζικός κλάδος, όπου έχει υλοποιηθεί ένας πολύ μεγάλος αριθμός μεταρρυθμίσεων», λέει.

Οπως προσθέτει, η KPMG επενδύει στην Ελλάδα διότι είναι ακράδαντα πεπεισμένη πως η χώρα εμφανίζει ισχυρή προοπτική ανάπτυξης και διαθέτει το κατάλληλο περιβάλλον προκειμένου ένα επενδυτικό εγχείρημα να στεφθεί με επιτυχία, αλλά και «οι πελάτες μας και ευρύτερα η ελληνική οικονομία να μεγεθυνθούν».

Κατά πόσον, όμως, θα αποτελούσε πηγή ανησυχίας ο πολιτικός κίνδυνος ή ακόμη και η οικονομική αβεβαιότητα στον απόηχο και των καταρρεύσεων τραπεζών; «Δεν ξοδεύω χρόνο ανησυχώντας για την ύπαρξη κάποιου είδους πολιτικού ρίσκου στην Ελλάδα, με ενδεχόμενες επιπτώσεις στις ελληνικές επιχειρήσεις και την KPMG ευρύτερα. Ο οργανισμός μας είναι σε θέση να είναι θωρακισμένος έναντι οποιουδήποτε πολιτικού καθεστώτος. Κι έχει δομήσει αυτού του είδους την ανθεκτικότητα που του επιτρέπει να διασφαλίζει ότι οι πελάτες μας και οι άνθρωποί μας πετυχαίνουν ανεξαρτήτως του πολιτικού περιβάλλοντος», τονίζει. «Εχουμε αντέξει εν μέσω διαφορετικών κυβερνήσεων και διαφορετικών οικονομικών κύκλων σε πολλές χώρες εδώ και 150 χρόνια», επισημαίνει.

Η KPMG στην Ελλάδα έχει αυξήσει το προσωπικό της από 500 σε 750 άτομα και σχεδιάζει να πραγματοποιήσει νέες προσλήψεις. «Η επιτυχία μιας εταιρείας είναι άρρηκτα συνυφασμένη με το ταλέντο που υπάρχει στην ομάδα της. Είναι, λοιπόν, πραγματικά κρίσιμο οι επιχειρήσεις να επενδύουν στους ανθρώπους τους και να δημιουργούν το κατάλληλο περιβάλλον ώστε αυτοί να αναπτυχθούν. Εμείς επιδιώκουμε να προσελκύουμε τους καλύτερους και να προσφέρουμε εξαιρετικές προοπτικές στους εργαζομένους μας», σημειώνει.

Περιγράφοντας το μοντέλο βάσει του οποίου λειτουργεί η KPMG, ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος του πολυεθνικού ομίλου Μπιλ Τόμας αναφέρει ότι αυτό είναι ποικιλόμορφο, καθώς στηρίζεται, μεταξύ άλλων, σε ένα ευρύ φάσμα ειδικών. «Θεωρούμε ότι η υπευθυνότητά μας δεν πρέπει να είναι μόνο απέναντι στις αγορές, αλλά να είναι βαθιά απέναντι και στην κοινωνία.

Το ποικιλόμορφο modus operandi είναι ο καλύτερος τρόπος προκειμένου η εταιρεία να συνεχίσει να υπάρχει για ακόμη 150 χρόνια. Η δουλειά μας είναι να διασφαλίσουμε ότι θα αφήσουμε την εταιρεία μας καλύτερη, σε σχέση με αυτήν που βρήκαμε, στις γενιές που θα έλθουν μετά από εμάς».

Οι πιέσεις στις τράπεζες οδήγησαν σε νέα πτώση το Χρηματιστήριο

Ο Γενικός Δείκτης υποχώρησε στις 1.090,53 μονάδες, με απώλειες 1,35%

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Απώλειες για δεύτερη συνεχή συνεδρίαση σημείωσε το Χρηματιστήριο Αθηνών, με τον Γενικό Δείκτη να υποχωρεί στις 1.090 μονάδες κυρίως λόγω των ισχυρών πιέσεων στις τράπεζες, αν και ο τζίρος συνέχισε να κινείται σε χαμηλά επίπεδα. Η επιφυλακτικότητα που κυριαρχεί στις ευρωπαϊκές αγορές γενικότερα, αλλά και το γεγονός ότι η Ελλάδα βρίσκεται σε προεκλογική περίοδο, οδηγεί αρκετά χαρτοφυλάκια να τηρήσουν μια πιο προσεκτική στάση και να μην αναλάβουν περαιτέρω ρίσκο προς το παρόν.

Αλλωστε το Χ.Α. προέρχεται από ένα σημαντικό σερί ανόδου, το οποίο είχε φέρει τον Γενικό Δείκτη κοντά στα υψηλά έτους που σημείωσε πριν ξεσπάσει η τραπεζική αναταραχή του Μαρτίου. Μόλις πριν από μερικές συνεδριάσεις το Χ.Α. κατέγραφε τα υψηλότερα κέρδη διεθνώς σε σχέση με τις αρχές του έτους,

Χαμηλά ο τζίρος, διαμορφώθηκε στα 66,74 εκατ. ευρώ.

Ο τραπεζικός δείκτης σημείωσε «βουτιά» 3,13% στις 799,06 μονάδες, με την Εθνική να κλείνει στο -4,52%, την Alpha Bank στο -3,54%, την Πειραιώς στο -2,91% και τη Eurobank στο -1,81%.

κοντά στο 20%, και ακόμη και μετά τη διήμερη διόρθωση συνεχίζει να βρίσκεται στην πρώτη θέση και στο +17,3%. Οπως σημειώνει η Depolas Investment Service, ο Γενικός Δείκτης είναι πιθανόν να βρεθεί χαμηλότερα ακριβώς πριν από την 1η εκλογική αναμέτρηση, αλλά εκτός απροόπτου το κάτω όριο τοποθετείται στις 1.030 μονάδες.

Στα στατιστικά της συνεδρίασης, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με πτώση 1,35% στις 1.090,53 μονάδες, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 66,74 εκατ. ευρώ.

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης έκλεισε με απώλειες 1,46% στις 2.640,89 μονάδες, ενώ στο -0,93% και στις 1.01,10 μονάδες έκλεισε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης.

Στα μη τραπεζικά blue chips τις μεγαλύτερες απώλειες σημείωσε η Aegean στο -3,75% και ακολούθησαν με πτώση άνω του 2% οι Ελλάκτωρ και Quest. Απώλειες άνω του 1% κατέγραψαν οι ΔΕΗ, Motor Oil, Jumbo, OTE, Lamda Development και Σαράντης. Ανοδικά ξεχώρισε η ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ στο +3,66% και ακολούθησαν Βιοχάλκο και ΟΛΠ με κέρδη 2,12% και 1,04% αντίστοιχα.

Ο τραπεζικός δείκτης σημείωσε «βουτιά» 3,13% στις 799,06 μονάδες, με την Εθνική να κλείνει στο -4,52%, την Alpha Bank στο -3,54%, την Πειραιώς στο -2,91% και την Eurobank στο -1,81%.

Παρά τα καλά νέα για την οικονομία, όπως η καταγραφή πρωτογενούς πλεονάσματος το 2022, η βελτίωση σε εξαγωγές, τουριστικές εισπράξεις, δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις, αλλά και άμεσες ξένες επενδύσεις, η υποχώρηση του πληθωρισμού και της ανεργίας, τα πολύ καλά αποτελέσματα των εισηγμένων στη χρήση 2022 και τα θετικά σχόλια της S&P, ο Γενικός Δείκτης δεν μπόρεσε να κινηθεί πάνω από τις 1.100 μονάδες τελικά, όπως σχολιάζει ο Δημήτρης Τζάνας της «Κύκλος Χρηματιστηριακή». Αυτό συμβαίνει, κατά τον ίδιο, γιατί η επίσημη έναρξη της προεκλογικής περιόδου επανέφερε τον πολιτικό κίνδυνο, αφού πιθανότατα θα απαιτηθεί επανάληψη της εκλογικής διαδικασίας για τον σχηματισμό ισχυρής κυβέρνησης.

Ενόψει των παραπάνω, ο ημερήσιος τζίρος υποχωρεί δραστικά καθώς οι «πωλητές» επιθυμούν να καταγράψουν κέρδη οδηγώντας τις τιμές χαμηλότερα με δεδομένη την αποχή «των αγοραστών», που θα περιμένουν την ολοκλήρωση των εκλογών για να επανέλθουν, με την τεχνική ανάλυση να προσδιορίζει ως πλησιέστερη στήριξη τις 1.093 μονάδες και την ισχυρότερη να ακολουθεί στις 1.086 μονάδες, όπως προσθέτει.

Την ίδια ώρα, η διεθνής επενδυτική κοινότητα θα περιμένει τις κινήσεις των κεντρικών τραπεζών, με τη Fed να είναι πιθανό να συνεχίσει τις μικρές αυξήσεις στα επιτόκια για μία ακόμη φορά πριν αναγγείλει την ολοκλήρωση του ανοδικού επιτοκιακού κύκλου, έχοντας ήδη φτάσει στο 5%. Διαφορετικά όμως είναι τα δεδομένα για την ΕΚΤ, καθώς ο πληθωρισμός παραμένει στο +6,9% τον Μάρτιο και τα επιτόκια «μόνο» στο 3,75%, με τη Γερμανίδα Ιζαμπελ Σνάμπελ, μέλος του Δ.Σ., να ζητεί συνέχιση των αυξήσεων.

Υποχώρησαν οι μετοχές των ευρωπαϊκών τραπεζών

Πτωτικά κινήθηκαν χθες τα ευ-ρωπαϊκά χρηματιστήρια ύστερα από σειρά υποτονικών συνεδριάσεων, με τα αποτελέσματα των ευρωπαϊκών τραπεζών να βρίσκονται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος των επενδυτών και τις τραπεζικές μετοχές να υποχωρούν συντονισμένα. Ο πανευρωπαϊκός δείκτης Eurostoxx 600 έκλεισε με μικρές απώλειες 0,4% με τους περισσότερους κλάδους του να βρίσκονται στο κόκκινο. Ο δείκτης που παρακολουθεί τις μετοχές των εταιρειών ορυχείων έκλεισε με πτώση 2,9% και των τραπεζών 2%, ενώ εκείνος των κατασκευαστικών υποχώρησε κατά 1,1%.

Οι χαμένες της χθεσινής συνεδρίασης ήταν σαφώς οι τραπεζικές μετοχές, με τη UBS που είδε την πελατειακή της βάση να ενισχύεται χάρη στην κρίση της Credit Suisse αλλά ανακοίνωσε μείωση κερδών κατά 52%. Προέβλεψε μάλιστα πως στη διάρκεια του β΄ τριμήνου ενδέχεται να παραμείνει μειωμένη η οικονομική δραστηριότητα εξαιτίας της αβεβαιότητας που περιβάλλει την οικονομία, αλλά και της διάχυτης ανησυχίας για τη σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος.

Οπως επισημαίνουν αναλυτές του κλάδου, οι μετοχές των τραπεζών υποχώρησαν καθώς οι επενδυτές αποτίμησαν συνολικά την ευρύτερη εικόνα.

Η μετοχή της UBS έκλεισε, έτσι, με πτώση 2,17%, ενώ η ισπανική Santander ανακοίνωσε μείωση κερδών στις ΗΠΑ με τη μετοχή της να υποχωρεί κατά 5,8%. Ομοίως η μετοχή της Deutsche Bank έκλεισε με πτώση 3,7% όπως και της Banco Bilbao Argentaria κατά 2,230%.

Παράλληλα, δόθηκαν χθες στη δημοσιότητα τα αποτελέσματα σημαντικών ευρωπαϊκών βιομηχανιών όπως η ελβετική Nestle, η μετοχή της οποίας σημείωσε άνοδο 0,7% καθώς είχε ανακοινώσει πωλήσεις που υπερέβησαν τις προβλέψεις. Σημειωτέον ότι η εταιρεία

Η μετοχή της UBS έκλεισε με πτώση 2,17%, της Deutsche Bank με απώλειες 3,7%, ενώ η ισπανική Santander ανακοίνωσε μείωση κερδών στις ΗΠΑ, με τη μετοχή της να υποχωρεί κατά 5,8%.

Απώλειες κατέγραψαν οι δείκτες των χρηματιστηρίων της Ευρώπης.

ανακοίνωσε πως το α΄ τρίμηνο αύξησε τις τιμές των προϊόντων της κατά 9,8%. Στους κερδισμένους της χθεσινής συνεδρίασης οι μετοχές των ταξιδιωτικών εταιρειών και των εταιρειών ψυχαγωγίας, με τον δείκτη που παρακολουθεί τους δύο κλάδους να κλείνει με άνοδο 0,5%.

Σε ό,τι αφορά τα μεγαλύτερα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια, ο δείκτης FTSE 100 του Λονδίνου έκλεισε με μικρές απώλειες 0,21% όπως και ο CAC 40 του Παρισιού, που έκλεισε με υποχώρηση 0,56%. Αντιθέτως, ο δείκτης Xetra DAX της Φρανκφούρτης έκλεισε με μικρά κέρδη 0,11%.

REUTERS, CNBC, BLOOMBERG

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη

(Σε δολάρια)

Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%
3M COMPANY	104.71	-0.3331
ALCOA CORP	35.87	-5.7045
ALTRIA GROUP	47.035	0.7821
AMAZON COM	102.805	-3.2059
AMER EXPRESS C	156.88	-2.3102
AMER INTL GROU	51.15	-1.2929
AMGEN	245.26	0.3314
APPLE INC	164.28	-0.6351
BANK OF AMERIC	29.055	-2.369
BAXTER INTL IN	45.465	0.1432
BOEING CO	202.086	-1.7903
BRISTOL MYERS	70.3048	-0.3334
CAMPBELL SOUP	54.515	1.9162
CATERPILLAR IN	219.29	-1.8529
THE CIGNA GP O	253.58	-0.984
CHEVRON	169.34	-1.248
CISCO SYSTEMS	46.915	-1.0023
CITIGROUP	48.0458	-2.0073
CERVECERIAS	15.8	4.1529
COCA-COLA CO	63.695	-0.3987
COLGATE PALMOL	77.665	-0.2761
DANAOS CORP	57.38	-2.0318
DIANA SHIPPING	4.055	-2.524
DOW INC	52.785	-4.703
DUPONT DE NMOU	68.28	-3.2176
ENTERGY CP	108.76	-0.2476
EXXON MOBIL	116.495	-1.4425
FEDEX CORP	225.085	-3.0475
FORD MOTOR CO	11.825	-1.5404
INTL BUS MACHI	125.99	0.4705
GENERAL DYNAMI	222.65	-0.8241
GENERAL ELEC C	98.02	-2.1268
GOLDM SACHS GR	339.75	-1.224
HALLIBURTON CO	33.305	-3.3798
HARTFORD FINL	69.285	-0.8515
HP INC	29.295	-0.5938
HOME DEPOT INC	298.13	-1.1636
INTEL CORP	29.083	-1.9454
JOHNSON JOHNSO	165.01	0.8126
JPMORGAN CHASE	138.08	-1.883
LAZARD	34.07	-2.0414
MCDONALD'S COR	290.35	-0.972
MERCK & CO	116.16	0.1898
MICROSOFT CP	276.89	-1.7319
3M COMPANY	104.68	-0.3617
MORGAN STANLEY	88.26	-2.1508
NIKE INC CL B	124.41	-2.1087
NORFOLK SOUTHE	206.6325	-2.4904
PFIZER INC	39.475	-1.09
PROCTER & GAMB	156.0864	-0.1686
ROCKWELL AUTOM	275.44	-0.2318
SCHLUMBERGER L	49	-2.4293
SOUTHERN	73.95	-0.2024
STEALTHGAS	2.66	0.7576
TSAKOS ENERGY	18.03	-4.5021
UNISYS CORP	3.225	-4.3027
UNITEDHEALTH G	490.88	0.3968
US BANCORP	31.725	-3.2479
VERIZON COMMS	37.325	0.6065
WALT DISNEY CO	98.34	-1.3443
WELLS FARGO &	40.795	-1.5802
WALMART INC	151.39	-0.8968

London/Λονδίνο

(Σε πέννες)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ANGLO AMERICAN	2502	-3.424
A.B.FOOD	1997.22105	-4.155
ADMIRAL GRP	2259	-0.133
ASHTEAD GRP.	4638.32258	-0.428
ANTOFAGASTA	1490.2	-2.571
AVIVA	417.8	-0.546
ASTRAZENECA	12164	1.069
BABCOCK INTL	302.10833	2.98
BAE SYS.	1026.51072	0.978
BARCLAYS	153.52	-1.777
BR.AMER.TOB.	2951.04619	1.711
BARRATT DEVEL.	479.4	0.46
BERKELEY GP.HL	4361	0.207
BR.LAND	383.4	-1.389
BUNZL	3201	-0.713
BP	535.5	-0.862
BURBERRY GRP	2640.79206	0.266
BT GROUP	152.93491	0.065
COCACOLA HBC A	2419.0146	0.744
CARNIVAL	653.3894	-0.393
CENTRICA	110.30806	-2.679
COMPASS GROUP	2087.91615	0.868
CAPITA GROUP	33.74847	-2.139
CRH	3973	0.55
DCC	4857	0.476
DIAGEO	3774.9364	0.895
DIRECT LINE	169.35	0.56
EXPERIAN	2804.90859	-1.69
EASYJET	501.7549	-1.975
FRESNILLO	735.8	-2.11
GLENCORE	470.8622	-3.567
GSK	1495.2	1.777
HIKMA	1820.5	-1.274
HAMMERSON	26.66	3.265
HARGREAVES LAN	794.67244	0.226
HSBC HLDGS.UK	567.8	-1.221
INTL CONSOL AI	147.29503	-1.046
INTERCON. HOTE	5580.49366	0
3I GRP.	1732.5	0.581
IMP.BRANDS	1950.13947	2.026
INTERTEK GROUP	4113.82117	-0.193
ITV	81.68851	-1.443
JOHNSON MATTHE	1936.3689	-1.814
KINGFISHER	252.73056	-0.7
LAND SECS.	640.4	-0.093
LEGAL&GEN.	252.71647	-1.334
LLOYDS GRP.	48.335	-1.39
MARKS & SP.	879	-0.091
MONDI	1265.6644	-1.756
NATIONAL GRID	1144.35897	1.273
NEXT	6748.5	-1.397
PRUDENTIAL	1129.92777	-1.267
PERSIMMON	1234.99815	-1.199
PEARSON	851.2	0
RELX	2710	-0.331
RIO TINTO	5000.91804	-3.044
ROLLS-ROYCE HL	153.57242	-0.456
SAINSBURY(J)	278.63901	0
SCHRODERS	483	0.332
SAGE GRP.	803.98	0.099
ST.JAMES'S PLA	1240.5	1.51
SMITHS GROUP	1668	0.239
SMITH&NEPHEW	1260.50207	-0.039
SSE	1827.01076	0.381
STAND.CHART.	620.57518	-1.866
SEVERN TRENT	2955	1.233
TRAVIS PERKINS	933.675	-2.793
TESCO	278.46961	0.072
TUI AG	536.54418	5.157
TAYLOR WIMPEY	121.1	-0.288
UNILEVER	4371.5	0.638
UTD. UTILITIES	1090.84133	0.925
VODAFONE GRP	91.05	1.784
WPP	949.98333	-1.148
WHITBREAD	3249.10644	4.255

Zurich/Ζυρίχη

(Σε ελβ. Φρ.)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ABB LTD N	32.78	3.5
RICHEMONT N	150.4	-0.89
GEBERIT N1	489.3	-1.57
NOVARTIS N	93.12	4.03
ROCHE HOLDING	281.9	0.41
SGS N	81.38	-4.03
SWATCH GROUP I	310.2	1.31
ADECCO N	29.7	-3.07
JULIUS BAER N	63.92	-0.41
CS GROUP AG	0.785	-1.26
GIVAUDAN N	3168	-0.47
NESTLE SA	115.52	0.75
TRANSOCEAN N	0	0
SWISSCOM N	605.6	0.1
SWISS RE N	89.1	-0.76
UBS GROUP N	17.8	-2.17
ZURICH INSURAN	429	-0.97

Frankfurt/Φρανκφούρτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ADIDAS N	160.1	-1.26
ALLIANZ SE	224.1	0.35
BASF SE	50.16	-0.08
BAY MOT WERKE	101.44	0.28
BEIERSDORF	125.3	0
BAYER N AG	60.43	0
COMMERZBANK	10.335	-0.305
CONTINENTAL AG	64.42	-0.94
DEUTSCHE BANK	9.518	-0.379
DEUTSCHE POST	42.585	-1.105
DT BOERSE N	186.3	3.35
DT LUFTHANSA A	9.685	-0.105
DT TELEKOM N	22.23	0.17
E.ON SE NA	11.9	-0.07
FRESENIUS MEDI	42.54	0.23
FRESENIUS SE	25.59	-0.49
HEIDELBERGCEME	69.3	-0.46
HENKEL AG&CO V	72.7	-1.56
INFINEON TECH	33.835	-0.28
K+S AG NA	17.955	-0.71
MERCK KGAA	161.55	-4.05
MUENCH. RUECK	337.6	-0.5
RWE AG	41.57	0.48
THYSSENKRUPP A	6.17	-0.18
VOLKSWAGEN VZ	120.74	-1.26
VONOVIA SE	18.575	-0.16
SIEMENS N	147.38	1.72
SAP SE	122.58	2.7

Amsterdam/Αμστερνταμ

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AALBERTS	41.5	-1.54
AEGON	4.063	-1.07
ABN AMRO BANK	14.3	-2.99
AKZO NOBEL	74.76	0.11
ARCELORMITTAL	25.025	-1.26
ASML HOLDING	563.8	-1.66
GALAPAGOS	35.09	0.52
HEINEKEN	104.65	1.36
ING GROEP	11.5	-2.74
KONINKLIJKE DS	119.55	-0.38
KPN KON	3.239	-0.31
NN GROUP	33.68	-2.24
KONINKLIJKE DS	119.55	-0.38
IMCD	143.6	-2.01
RANDSTAD	48.39	-6.15
RELX	30.6	-0.39
VOPAK	34.49	-0.72
WOLTERS KLUWER	122	-0.33

Milano/Μιλάνο

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
A2A SPA	1.58	1.57
AZIMUT HLDG	20.29	20.30
ENEL	6.06	6.02
ENI	13.61	13.82
GENERALI ASS	18.99	19.11
GEOX	1.04	1.04
INTESA SANPAOL	2.461	-1.83
MEDIOBANCA	9.79	9.79
RCS MEDIAGROUP	0.78	0.78
PRYSMIAN	37.16	37.72
SNAM	4.98	5.02
TELECOM ITALIA	0.26	0.27
TENARIS	12.96	13.34
TERNA	7.77	7.75
UNICREDIT	18.354	-2.7

Tokyo/Τόκιο

(Σε γιέν)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AJINOMOTO	4843	-0.92
ASAHI GROUP HL	5163	1.53
ASTELLAS PHARM	2016.5	0.22
BRIDGESTONE CO	5364	0.24
CANON INC	2992.5	0.62
CASIO COMPUTER	1284	-0.16
CITIZEN WATCH	743	-0.54
CREDIT SAISON	1865	-0.16
DAIWA SEC GROU	632	0.8
SUBARU	2130	0.71
FUJIFILM HOLDI	6918	0.12
FUJITSU	18285	0.69
HINO MOTORS	553	-0.18
HITACHI	7717	-0.76
HONDA MOTOR	3502	0.29
IHI	3385	-0.29
ISUZU MOTORS	1552	-0.32
KAWASAKI HVY I	2921	-0.31
KAJIMA CORP	1704	0.83
KEIO	5050	0.2
KOBE STEEL	1001	-3
KONICA MINOLTA	550	0.18
JTEKT	1035	0.29
MITSUB UFJ FG	859.1	0.25
MITSUBISHI COR	4990	0.36
MITSUBISHI ELE	1683	3.28
MITSUBISHI MOT	506	0.2
NEC CORPORATIO	5110	0.2
NIKKON HLDG	2576	0.66
NIKON CORP	1343	-0.22
NISSUI CORP	5163	-0.34
NISSAN MOTOR C	481.7	-0.7
NOMURA HOLDING	528.7	2.18
NISSAN CHEMICA	5990	0
NIPPON PAPER I	1087	
OBAYASHI CORP	1049	0.67
ODAKYU ELEC RA	1886	-0.05
OJI HOLDINGS	529	0.38
OSAKA GAS	2195	-0.05
RICOH CO LTD	1064	-0.09
SECOM	8598	0.56
SEVEN & I HLDG	6005	0.42
SHARP CORP	945	-1.46
SHIMIZU CORP	760	-0.78
SHISEIDO	6726	-0.94
SONY GROUP COR	12310	0.2
SMFG	5635	1.2
SUMITOMO CHEM	455	-0.22
SUZUKI	1006	0.9
TAISEI CORP	4340	0.93
TDK CORPORATIO	4535	-0.55
TOBU RAILWAY	3450	0.44
TOKIO MARINE H	2690	0.52
TORAY INDUSTRI	752.1	-0.17
TREND MICRO	6660	-1.48
TOPY INDS LTD	1829	-1.88
TORAY INDUSTRI	752.1	-0.17
TOSHIBA CORP	4416	0.02
TOYOBO	1016	-0.2
TOYOTA MOTOR C	1800	0.11
YAMAHA CORP	5260	-0.38

Paris/Παρίσι

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ACCOR	31.63	0.35
AIR LIQUIDE	163.28	0
ALSTOM	22.11	2.03
AXA	29.29	-0.12
BNP PARIBAS	57.73	-2.38
BOUYGUES	32.02	-1.42
CAPGEMINI	160.90	-0.31
CARREFOUR	18.44	0.03
CASINO GUICHAR	6.58	3.3
CREDIT AGRICOL	10.81	-1.49
DANONE	60.44	0.55
DASSAULT SYSTE	37.44	-0.24
EDF	11.92	0.13
L'OREAL	432.40	-1.1
L.V.M.H.	889.40	-0.63
LAGARDERE	20.75	-2.58
MICHELIN	27.91	-1.55
PERNOD RICARD	217.40	0.37
KERING	585.20	0.07
PUBLICIS GROUP	74.56	-1.25
RENAULT	33.11	0.02
SAINT-GOBAIN	50.68	-0.98
SANOFI	104.62	1.75
SCHNEIDER ELEC	155.92	1.75
SOCIETE GENERA	21.59	-3.25
SODEXO	97.74	-0.06
TF1	8.00	-1.96
THALES	140.50	-0.46
VEOLIA ENVIRON	28.84	-1.44

Madrid/Μαδρίτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ACS CONS Y SER	31.37	-1.4142
AENA SME	154	-0.3236
ACERINOX	9.186	-1.4801
ACCIONA	173.2	-0.745
AMADEUS	62.9	-0.1587
BBVA	6.648	-2.4362
BANKINTER	5.566	-0.2509
CAIXABANK	3.494	-1.6882
DSTR INT ALIME	0.0139	-2.1127
ENDESA	19.81	0.5584
ENAGAS	17.555	-1.9821
FERROVIAL	28.24	0.2485
FOMENTO DE CON	9.04	0.333
GRIFOLS	9.128	-2.4786
IBERDROLA	11.83	0.0846
INT AIRLINES G	1.6605	-0.7175
INDRA SISTEMAS	12.26	-0.3252
INDITEX	31.38	0.1916
MAPFRE	1.88	-0.1593
MERLIN PROP	7.77	-0.8296
ARCELORMITTAL	25.04	-1.1839
REPSOL	13.6	-0.1102
BCO DE SABADEL	0.9994	-4.4094
BANCO SANTANDE	3.33	-5.972
SACYR	3.004	-0.7926
TELEFONICA	3.971	-0.9726
MEDIASET ES CO	3.176	-0.4389
TECNICAS REUN	8.325	0

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ			ΤΙΜΕΣ SPOT
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,1022	ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ	5,5729
ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	147,91	ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	1,4984
ΛΕΒ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	1,9558	ΓΟΥΑΝ ΚΙΝΑΣ	7,6289
ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	23,476	ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	8,6520
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4530	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ	16.463,59
ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,88645	ΣΕΚΕΛ ΙΣΡΑΗΛ	4,0146
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	375,42	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ	90,3310
ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	4,5900	ΓΟΥΟΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ	1.475,70
ΛΕΪ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	4,9370	ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟ	19,8039
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,3045	ΡΙΝΓΚΙΤ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ	4,9046
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	0,9786	ΔΟΛΑΡΙΟ Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ	1,7887
ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ	150,30	ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ	61,205
ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	11,6950	ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ	1,4735
ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	21,4071	ΜΠΑΧΤ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ	37,949
ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,6564	ΡΑΝΤ ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	20,1501

ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ: Λόγω της τρέχουσας συναλλακτικής δραστηριότητας στην αγορά EUR/RUB, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν είναι σε θέση να καθορίσει μία τιμή αναφοράς αντιπροσωπευτική των επικρατουσών συνθηκών της αγοράς. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ αποφάσισε να αναστείλει τη δημοσίευση τιμής αναφοράς του ευρώ για το ρωσικό ρούβλι μέχρι νεωτέρας.

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2023	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,0785
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΩΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ	0,8793
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4472
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,1535

ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ

ΤΙΜΗ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΥΡΩ)		
	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΟΠΗΣ	409,28	493,21
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1973 & ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	409,28	493,21
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1974 & ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	409,28	488,77

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	1.090,53	1.105,42	-14,89	-1,35%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.640,89	2.679,92	-39,03	-1,46%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	7.389,22	7.568,85	-179,63	-2,37%
FTSE/Χ.Α.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.394,51	3.418,75	-24,24	-0,71%
ATHEX SELECT PLUS	3.573,29	3.601,41	-28,12	-0,78%
ATHEX SELECT	5.620,79	5.784,65	-163,86	-2,83%
ΔΕΙΚΤΗΣ ATHEX ESG	1.238,61	1.257,08	-18,47	-1,47%
FTSE/ΧΑ MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.883,06	4.923,10	-40,04	-0,81%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.601,10	1.616,09	-14,99	-0,93%
FTSE/ΧΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	3.131,32	3.156,06	-24,74	-0,78%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	632,97	641,80	-8,83	-1,38%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.934,63	1.961,05	-26,42	-1,35%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	799,06	824,85	-25,79	-3,13%
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	3.813,12	3.868,84	-55,72	-1,44%
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1.131,05	1.213,67	-82,62	-6,81%
FTSE/Χ.Α. ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ	2.774,55	2.820,41	-45,86	-1,63%
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	6.121,18	6.163,26	-42,08	-0,68%
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	1.099,97	1.108,75	-8,78	-0,79%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	12.123,58	12.237,21	-113,63	-0,93%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	10.143,18	10.139,79	3,39	0,03%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	7.221,59	7.058,13	163,46	2,32%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ	3.766,90	3.777,03	-10,13	-0,27%
FTSE/Χ.Α. ΕΝΕΡΓΕΙΑ	4.960,51	5.008,19	-47,68	-0,95%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	6.804,77	6.866,13	-61,36	-0,89%
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	2.611,00	2.630,97	-19,97	-0,76%
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	2.290,81	2.321,94	-31,13	-1,34%
FTSE/Χ.Α. ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	3.744,05	3.782,90	-38,85	-1,03%
FTSE/Χ.Α. ΥΓΕΙΑ	418,89	418,89	0,00	0,00%
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	5.137,10	5.189,47	-52,37	-1,01%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΤΡΑΠΕΖΕΣ	31.063.739,39
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	6.084.349,57
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	4.981.054,15
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	3.722.078,41
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	3.440.197,63
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	3.202.757,34
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	3.079.123,98
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	2.939.490,50
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	1.004.010,67
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	990.306,48
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	753.262,74
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	669.644,53
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	548.449,94
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	528.633,93
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	497.011,78
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	486.506,70
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	426.813,72
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	375.725,03
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	321.875,16
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	269.987,25
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	255.023,96
ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ	171.001,90
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	135.224,74
ΥΔΡΕΥΣΗ	127.866,17
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	114.655,56
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	111.217,70
ΤΡΟΦΙΜΑ	105.058,42

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	1,698	3,66%	MIG (ΚΟ)	0,189	-13,68%
LOULIS FOOD INGREDIENTS (ΚΟ)	2,570	2,80%	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	4,600	-4,52%
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	4,575	2,12%	ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	7,710	-3,75%
BRIQ PROPERTIES Α.Ε.Ε.Α.Π. (ΚΟ)	2,050	1,49%	ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	1,144	-3,54%
ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ (ΚΟ)	7,460	1,36%	ΚΑΡΕΛΙΑ (ΚΟ)	306,000	-3,16%
ΑΒΑΞ (ΚΟ)	0,820	1,23%	ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD. (ΚΟ)	2,132	-2,91%
ΕΛΑΣΤΡΟΝ (ΚΟ)	2,600	1,17%	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ (ΚΟ)	3,980	-2,69%
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	4,490	1,13%	QUEST HOLDINGS (ΚΟ)	4,905	-2,68%
ΟΛΠ (ΚΟ)	19,500	1,04%	ALPHA TRUST ΑΝΔΡ. ΑΕΕΧ (ΚΟ)	6,880	-2,55%
ΚΕΚΡΟΨ (ΚΟ)	1,030	0,98%	ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	1,990	-2,21%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

		Κλείσιμο	Μετ.%
ΒΙΟ	(ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	4,575	2,12
TITC	(TITAN)	15,04	0,4
EEE	(COCA COLA HBC)	27,12	0,04
OTE	(OTE)	13,4	-1,03
ΑΡΑΙΓ	(AEGEAN AIRLINES)	7,71	-3,75
ΤΕΝΕΡΓ	(ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	20,48	-0,68
ΣΑΡ	(ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	6,76	-1,02
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	(ΕΛΛΑΚΤΩΡ)	1,99	-2,21
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	(ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	12,44	-0,32
ΜΥΤΙΛ	(ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ)	26,94	-0,88
ΛΑΜΔΑ	(LAMDA DEVELOPMENT)	5,57	-1,94
ΕΛΧΑ	(ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ)	1,698	3,66
ΑΛΦΑ	(ALPHA BANK)	1,144	-3,54
ΜΠΕΛΑ	(JUMBO)	21,36	-1,11
ΕΤΕ	(ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ)	4,6	-4,52
ΠΕΙΡ	(ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)	2,132	-2,91
ΕΥΡΩΒ	(EUROBANK)	1,326	-1,81
ΕΛΠΕ	(ΕΛΠΕ)	7,25	-0,55
ΚΟΥΕΣ	(QUEST)	4,905	-2,68
ΟΤΟΕΛ	(AUTOHELLAS)	13,02	0,62
ΕΥΔΑΠ	(ΕΥΔΑΠ)	6,7	-0,89
ΟΠΑΠ	(ΟΠΑΠ)	15,29	-0,46
ΜΟΗ	(MOTOR OIL)	21,76	-1,09
ΔΕΗ	(ΔΕΗ)	8,01	-1,11
ΟΛΠ	(ΟΛΠ)	19,5	1,04

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ	
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	13.790.550,05	SUNRISEMEZZ PLC (ΚΟ)	0,63%
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	7.017.553,82	GALAXY COSMOS MEZZ PLC (ΚΟ)	0,58%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	6.393.713,97	EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	0,28%
ΔΕΗ (ΚΟ)	4.804.924,51	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	0,27%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	3.821.529,83	ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,26%
ΟΤΕ (ΚΟ)	3.722.078,41	ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	0,24%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	3.392.815,23	PHOENIX VEGA MEZZ PLC (ΚΟ)	0,21%
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	3.202.757,34	PROFILE (ΚΟ)	0,20%
JUMBO (ΚΟ)	3.079.123,98	YALCO - ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ (ΚΟ)	0,20%
ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	2.939.490,50	SATO AE (ΚΟ)	0,20%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	204	844	6.296
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	14	110	1.049
FTSE/Χ.Α. Large Cap	190	734	5.247
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	1.663	30.424	389.496
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	10	93	12.645
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	22	230	1.903
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	304	13.829	126.966
AUTOHELLAS (ΚΟ)	5	9	75
ΑΒΑΞ Α.Ε. (ΚΟ)	0	0	372
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	7	19	460
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	76	337	5.936
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	6	23	860
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	13	81	1.290
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	148	3.960	33.125
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	0	0	504
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	4	12	1.557
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	32	140	8.197
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	12	32	1.809
HELLENiQ ENERGY (ΚΟ)	20	36	1.538
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	11	50	4.467
INTRAKAT (ΚΟ)	30	268	8.204
JUMBO (ΚΟ)	12	41	388
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	16	54	5.679
MIG (ΚΟ)	6	60	1.295
ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	31	90	1.143
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	36	116	2.270
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	241	2.175	22.429
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	8	68	1.848
ΟΤΕ (ΚΟ)	39	147	10.455
ΟΛΠ (ΚΟ)	0	0	363
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	343	7.583	94.004
ΔΕΗ (ΚΟ)	107	478	22.979
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0	0	97
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	36	127	10.122
TITAN CEMENT (ΚΑ)	0	0	892
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	88	366	5.624
Δικαιώματα σε Δείκτες	2	26	807
FTSE/Χ.Α. Large Cap	2	26	807
Δικαιώματα σε Μετοχές	5	32	436
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	29
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	280
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	4	30	33
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	0
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	1	2	3
ΔΕΗ (ΚΟ)	0	0	91
Συνολική Δραστηριότητα	1.874	31.326	397.035

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 25 Απριλίου 2023

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	1.7700	1.8200	1.7992	0.1000	"6,450"	1.7700	1.7800	1.7850	0.00
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	2.4200	2.4900	2.4295	-3.9950	"32,536"	2.4100	2.4200	2.4200	-1.63
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (EM)	0.5000	0.5100	0.5034	-0.4200	"14,852"	0.5100	0.5300	0.5000	-4.76
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)	0.0675	0.0815	0.0787	0.3970	"1,780"	0.0815	0.0000	0.0815	9.40
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0835	0.0860	0.0843	-0.2240	"51,610"	0.0860	0.0885	0.0840	-2.89
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD	0.0760	0.0760	0.0760	-0.3000	"2,000"	0.0760	0.0790	0.0760	-3.80
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	2.2200	2.2600	2.2371	5.1710	"2,800"	2.2200	2.2600	2.2200	0.91
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD						1.6400	1.7600		
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.0450	0.0000		
MINE	MINERVA ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ	0.0190	0.0190	0.0190	0.2030	"2,000"	0.0000	0.0190	0.0190	8.57
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0260		
ΠΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (EM, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΕΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3240	0.0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (EM)						0.0620	0.0680		
ΙΣΕΠ	"ΙΣΧΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (EM, Σ)"	0.0500	0.0500	0.0500	0.2000	"4,000"	0.0450	0.0000	0.0500	4.17
ΚΑΕΠ	ΚΑΡΥΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0.0000	0.2300		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0030	0.0050		
ΡΕΕΠ	"REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (EM, Σ)"						0.0020	0.0000		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)	0.0025	0.0025	0.0025	-0.0500	"8,852"	0.0025	0.0035	0.0025	-16.67
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)	0.0005	0.0005	0.0006	0.0060	36	0.0005	0.0000	0.0005	0.00
ΧΑΕΠ	"HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (EM, Σ)"						0.0000	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΠΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD (Σ)	0.2880	0.2880	0.2880	-1.7050	385	0.0000	0.3000	0.2880	-10.00
ΤΟΕΠ	ΤΟΞΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0.0000	0.0315		
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ ""Η ΠΡΟΟΔΟΣ"" ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ "						1.0600	0.0000		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD	0.0230	0.0235	0.0230	-0.0460	"11,000"	0.0230	0.0240	0.0230	-2.13
ΚΩΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0840	0.0000		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0.0540	0.0625		
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.7300	0.8100		
ΝΤΟΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)	1.9800	1.9800	1.9800	-4.3750	"1,000"	1.9300	2.0600	1.9800	-4.81
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0560	0.0000		
Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0.0000	0.0575		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΔΒΚΔ	ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.9000	0.0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD						0.6100	0.6300		
ΚΥΘΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0.0000	0.0000		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ	2.7400	2.7400	2.7400	-0.8130	"4,000"	2.7400	2.7600	2.7400	0.00
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΙΟΑΝ	CHRIS JOANNOU PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΚΕΟ	KEO PLC	1.6000	1.6000	1.6000	0.0000	132	1.6000	1.6500	1.6000	0.00
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ						0.1960	0.0000		
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC						0.7800	0.8700		
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD						0.2600	0.2720		
Τεχνολογία										
NETIN	NET INFO PLC						0.0000	1.0800		
Βασικά Υλικά										
ΛΟΡΔ	LORDOS UNITED PUBLIC LTD						0.0800	0.0875		
Ακίνητη Περιουσία										
ΚΚΟΜ	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)	0.2920	0.2920	0.2920	-3.2000	"15,000"	0.2920	0.3200	0.2920	-9.88
ΠΑΝΔ	ΠΑΝΔΩΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ	0.0720	0.0760	0.0749	0.1760	"7,000"	0.0745	0.0780	0.0760	5.56
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0.0000	0.1790		
Ενέργεια										
ΛΙΝΑ	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD	1.1500	1.1500	1.1500	1.0000	"1,000"	1.1400	1.1600	1.1500	-0.86
ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΙΕΠ	"ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (AN, EM, Σ)"						0.0000	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
EPME	"ERMES DEPARTMENT STORES PLC (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΧΑΣΕ	"Ch. Charilaou Group Plc (AN, Σ)"						0.0020	0.0000		
Βιομηχανία										
ΣΤΣΔ	"CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
Ακίνητη Περιουσία										
ΓΟΥΛ	"WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ										
ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ΕΛΗΟ24	Ellinas Finance Public Company Ltd (Ομόλογα)	56.0000	56.0000	56.0000	"-2,400.0000"	50	0.0000	75.0000	56.0000	-30.00
ETMA1	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 1						83.1000	91.0000		
ETMA2	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 2	83.5000	83.5000	83.5000	-5.0000	"2,000"	83.3000	85.0000	83.5000	0.00

* Η διαφορά αυτή αντιπροσωπεύει την αυξομείωση της μέσης σταθμικής τιμής σε σεντ από την προηγούμενη χρηματιστηριακή συνάντηση.
** Στον υπολογισμό της μέσης σταθμικής τιμής συμπεριλαμβάνονται και η αξία και τα τεμάχια συναλλαγών που εκτελέστηκαν με τη μέθοδο 'Απλή Προσυμφωνημένη Συναλλαγή'.
Ειδική κατηγορία διαπραγμάτευσης: Στην Κατηγορία αυτή θα ταξινομούνται εταιρείες όταν ενδεχομένως θα συντρέχουν σοβαρά λόγοι μη πλήρους συμμόρφωσης τους με τη νομοθεσία και μη παροχής επαρκών στοιχείων /εκεγγύων προς τους επενδυτές.
Αγορά ειδικών χαρακτηριστικών: ταξινομούνται εταιρείες οι οποίες έχουν: (α) δεν τηρούν τις υποχρεώσεις της διασποράς ή της εμπορευσιμότητας ή της χρηματιστηριακής αξίας της αγοράς στην οποία είναι εισηγμένες ή (β) παραλείπουν να εισαγάγουν στο Χρηματιστήριο μετοχές τους όπως προβλέπεται από το Άρθρο 129 των περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου Νόμων ή (γ) i. για τις οποίες επίκειται ουσιαστική διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων τους ή ii. για τις οποίες επίκειται αντίστροφη εξαγορά ή iii. οι οποίες είναι επενδυτικοί οργανισμοί και επιζητούν την απαλλαγή τους από περιορισμό αναφορικά προς τις υποχρεώσεις τους.

NBG Securities

Εμπαπέ ή Χάαλαντ;

Το νέο δίλημμα στο σύγχρονο ποδόσφαιρο αφορά τα δύο μεγάλα «κανόνια»

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ**

Επί περίπου 15 χρόνια το δίλημμα που δίχαζε τους ποδοσφαιρόφιλους ανά τον κόσμο, ανεξαρτήτως ηλικίας, ήταν ποιος αποτελούσε τον κορυφαίο ποδοσφαιριστή στον πλανήτη μεταξύ των Λιονέλ Μέσι και Κριστιάνο Ρονάλντο. Το νέο μέγα δίλημμα, τουλάχιστον για τη δεκαετία που «τρέχει», φαίνεται να είναι το ποιος είναι ο κορυφαίος μεταξύ των νέων μεγάλων «κανονιών» των ευρωπαϊκών γηπέδων, δηλαδή του Κιλιάν Εμπαπέ και του Ερλινγκ Χάαλαντ. Ο Γάλλος και ο Νορβηγός είναι τα τελευταία χρόνια ό,τι πιο καυτό έχει παραγάγει το παγκόσμιο ποδόσφαιρο. Εχουν δοκιμαστεί στο κορυφαίο επίπεδο και αποτελούν μεγάλο πονοκέφαλο για τους αμυντικούς που έχουν τον άχαρο ρόλο να τους αντιμετωπίσουν. Ποιος όμως θα μείνει στην Ιστορία ως ο κορυφαίος της δεκαετίας; Πρόκειται για μια σύγκριση που, παρά τα φαινόμενα, δεν έχει άσπρο - μαύρο. Ο Κιλιάν Εμπαπέ ανέβηκε νωρίτερα τα σκαλοπάτια της δόξας, γεννημένος πέντε ημέρες πριν από τα Χριστούγεννα του 1998, άρα πέντε μήνες μετά το πρώτο Μουντιάλ που κατέκτησε η Γαλλία, έλαμψε εκτυφλωτικά από τα εφηβικά χρόνια του. Με πατέρα Καμερουνέζο και μητέρα Αλγερινή, μεγάλωσε στη γαλλική πρωτεύουσα ως φανατικός φίλος της Παρί.

Ηγετική φυσιογνωμία

Αναδείχθηκε όμως στη Μονακό, όπου βρισκόταν πριν καν κλείσει τα 14 χρόνια του, και προωθήθηκε από τα 17 του στην πρώτη ομάδα σαρώνοντας στο πέρασμά του τους αμυντικούς που αρχικά δεν τον γνώριζαν και στη συνέχεια δεν μπορούσαν να τον αντιμετωπίσουν. Τη σεζόν 2017-2018 ήρθε η καταξίωση με τη μεταγραφή στην Παρί, όπου έχει την ευκαιρία να συγκεντρώνει εγχώριους τίτλους –αν και του λείπει ένας ευρωπαϊκός–, και την κατάκτηση του Παγκοσμίου Κυπέλλου στη Ρωσία.

Διαθέτει απίστευτη εκρηκτικότητα και είναι ό,τι πιο ταχυδυναμικό έχει να επιδείξει το παγκόσμιο ποδόσφαιρο. Είναι παίκτης που μόλις βρει τον παραμικρό χώρο δεν συγχωρεί την αντίπαλη άμυνα, χάρη στο τέλειο κοντρόλ της μπάλας στο χορτάρι, στην απίστευτη ταχύτητά του με την μπάλα και στα άψογα τελειώματα των φάσεων. Επιπλέον είναι πραγματικά ηγετική φυσιογνωμία και δικαίως έχει στα 24 του το περιβραχιόνιο των «Μπλε». Μειονέκτημά του; Ο Εμπαπέ φέρεται να θέλει να κάνει και... γενικό κουμάντο στις ομάδες του. Αυτό λέγεται ότι έχει συμβεί σε ένα βαθμό στην Εθνική Γαλλίας και σαφώς περισσότερο στην Παρί Σ.Ζ., όπου φέρεται να θέτει βέτο στις μεταγραφές ποδοσφαιριστών και να έχει λόγο στην επιλογή προπονητών.

Ο Ερλινγκ Χάαλαντ (κανονικά προφέρεται Χόλαντ) είναι 19 μήνες νεότερος, έχοντας γεννηθεί στις 21 Ιουλίου 2000 στο Λιντς της Αγγλίας: Ο πατέρας του, Αλφι Χάαλαντ, έπαιζε στη Λιντς Γιουνάιτεντ, δηλαδή 65 χιλιόμετρα από το γήπεδο όπου ο 22χρονος σήμερα Ερλινγκ πυροβολεί τις εξέδρες των φίλων της Μάντσεστερ Σίτι με τα γκολ του.

Εκρηκτικότητα, ταχύτητα με την μπάλα και άψογα τελειώματα χαρακτηρίζουν τον Γάλλο της Παρί Σ.Ζ.

Ασυναγώνιστος στον αέρα, ευκίνητος και με αστείρευτη ποικιλία στις εκτελέσεις, τα ατού του Νορβηγού της Σίτι.

Μετά τα πρώτα ποδοσφαιρικά σκιρτήματα στην πόλη όπου μεγάλωσε, στην Μπρίνε της Νορβηγίας, ο Χάαλαντ αποκτήθηκε από τη Μόλντε, όπου έκανε το ντεμπούτο του στην κορυφαία κατηγορία της χώρας το 2017. Δύο χρόνια μετά ήρθε η μετακίνηση στην αυστριακή Ρεντ Μπουλ Σάλτσμπουργκ, όπου και κατέκτησε τα μόνα έως τώρα πρωταθλήματα της καριέρας του.

Ασταμάτητος

Ακολούθησαν η καταξίωση στην Μπορούσια Ντόρτμουντ και η μεγάλη μεταγραφή στη Μάντσεστερ Σίτι τον Ιούλιο του 2022. Ο ίδιος πάντως έχει εξομολογηθεί προ εξαετίας ότι όνειρό του είναι να κατακτήσει το πρωτάθλημα Αγγλίας με τη Λιντς. Ο ξανθός Νορβηγός είναι ασυναγώνιστος στον αέρα. Βλέπει τον κόσμο από το... 1,95 μ., αλλά κάθε άλλο παρά δυσκίνητο κορμί έχει. Ο δυναμισμός του και η αστείρευτη ποικιλία στις εκτελέσεις φάσεων τον καθιστούν απρόβλεπτο και ασταμάτητο. Μοιάζει να σκοράρει τα χατ τρικ για... πλάκα, ακόμη και στο κορυφαίο πρωτάθλημα του κόσμου, στην Πρέμιερ Λιγκ.

Και το μειονέκτημα του Χάαλαντ; Οτι είναι... Νορβηγός. Είναι πολλοί οι σπουδαίοι ποδοσφαιριστές που δεν είχαν την τύχη να γεννηθούν σε κάποιο μεγάλο ποδοσφαιρικό έθνος. Κι αν κάποιοι κατάφεραν να φτάσουν και σε τίτλους οδηγώντας την έως τότε «άτιτλη» πατρίδα τους, όπως ο Γιόχαν Κρόιφ με την Ολλανδία ή ο Κριστιάνο Ρονάλντο με την Πορτογαλία, άλλοι σαν τον Τζορτζ Μπεστ με τη Βόρεια Ιρλανδία δεν κατάφεραν να χαρούν αυτό που χάρηκε με την ψυχή του πριν από τέσσερις μήνες ο Λιονέλ Μέσι.

Τι λένε οι αριθμοί

Σε στατιστικό επίπεδο, ο Εμπαπέ έχει ένα προβάδισμα: με Μονακό και Παρί έχει ήδη σημειώσει 232 τέρματα, ενώ με την Εθνική Γαλλίας έχει 68 συμμετοχές και 38 γκολ. Ο δε Χάαλαντ έχει σκοράρει 183 γκολ με τις Μόλντε, Σάλτσμπουργκ, Ντόρτμουντ και Σίτι, συν 21 τέρματα με την Εθνική Νορβηγίας σε 23 αγώνες. Επιπλέον, ο Εμπαπέ έχει 111 τελικές πάσες έναντι 40 του Χάαλαντ, με δεδομένο και το ότι ο Γάλλος κινείται περισσότερο εκτός περιοχής από τον Νορβηγό. Σε επίπεδο συλλογικών τίτλων, ο Χάαλαντ επίσης υστερεί προς το παρόν, αν και η μεταγραφή του στη Σίτι προ 10μήνου δείχνει ότι αυτό μπορεί να ανατραπεί σύντομα. Ο στράικερ της Μάντσεστερ Σίτι έχει μόνο δύο τίτλους πρωταθλήματος Αυστρίας, συν ένα Κύπελλο Αυστρίας και ένα Κύπελ-λο Γερμανίας. Το παλμαρέ του Εμπαπέ, που ήταν και ο πρώτος σκόρερ του Μουντιάλ, είναι πολύ πλουσιότερο, με πέντε πρωταθλήματα και τρία Κύπελλα Γαλλίας, καθώς και δύο Λιγκ Καπ κι ένα Σούπερ Καπ.

Η παράθεση των στατιστικών τους μάλλον... τρομάζει. Αμφότεροι έχουν τα φόντα να αφήσουν εποχή με βάση όσα έχουν πετύχει μέχρι σήμερα, πριν καν φτάσουν τα 25 χρόνια τους. Αν – όπως στην περίπτωση των Ρονάλντο και Μέσι– έχουν τουλάχιστον μία γεμάτη δεκαετία μπροστά τους στο Εβερεστ του ποδοσφαίρου, φαίνεται ότι θα αποτελέσουν τους επόμενους ποδοσφαιρικούς μύθους.

Η πορεία των δύο κορυφαίων επιθετικών

Κιλιάν Εμπαπέ

20 Δεκεμβρίου 1998
ΤΟΠΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ: **Παρίσι, Γαλλία**
ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ: **Γάλλος**

	Συμμ.	Γκολ
2015-2016: **Μονακό 2**	12	4
2015-2018: **Μονακό**	60	27
2017-2022: **Παρί Σ.Ζ.**	217	171

Εθνική Γαλλίας
68 συμμετοχές 38 γκολ

2022-2023 Παρί Σ.Ζ.

Λιγκ 1
28 συμμετοχές 22 γκολ 5 ασίστ

Κύπελλο Γαλλίας
1 συμμετοχή 5 γκολ 1 ασίστ

Τσάμπιονς Λιγκ
8 συμμετοχές 7 γκολ 3 ασίστ

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΞΙΑ
180.000.000 ευρώ

Λήξη συμβολαίου
30 Ιουνίου 2025

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΣ ΜΙΣΘΟΣ
1.100.000 ευρώ
(χωρίς μπόνους)

ΤΙΤΛΟΙ
5 πρωταθλήματα Γαλλίας
3 κύπελλα Γαλλίας
1 Παγκόσμιο Κύπελλο
1 UEFA Nations League

Ερλινγκ Χάαλαντ
Κιλιάν Εμπαπέ

Ερλινγκ Χάαλαντ

21 Ιουλίου 2000
ΤΟΠΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ: **Λιντς, Αγγλία**
ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ: **Νορβηγός**

	Συμμ.	Γκολ
2015-2016: **Μπρίνε 2**	14	18
2016-2017: **Μπρίνε**	16	0
2017-2018: **Μόλντε**	50	20
2018-2020: **Ρεντ Μπουλ**	27	29
2020-2022: **Ντόρτμουντ**	89	86

Εθνική Νορβηγίας
23 συμμετοχές 21 γκολ

2022-2023 Μάντσεστερ Σίτι

Πρέμιερ Λιγκ
28 συμμετοχές 32 γκολ 5 ασίστ

Κύπελλο Αγγλίας
2 συμμετοχές 3 γκολ – ασίστ

Λιγκ Καπ Αγγλίας
2 συμμετοχές 1 γκολ – ασίστ

Κομιούνιτι Σιλντ
1 συμμετοχή – γκολ – ασίστ

Τσάμπιονς Λιγκ
8 συμμετοχές 12 γκολ 1 ασίστ

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΞΙΑ
170.000.000 ευρώ

Λήξη συμβολαίου
30 Ιουνίου 2027

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΣ ΜΙΣΘΟΣ
900.000 ευρώ
(μαζί με τα μπόνους)

ΤΙΤΛΟΙ
2 πρωταθλήματα Αυστρίας
1 κύπελλο Αυστρίας
1 κύπελλο Γερμανίας

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

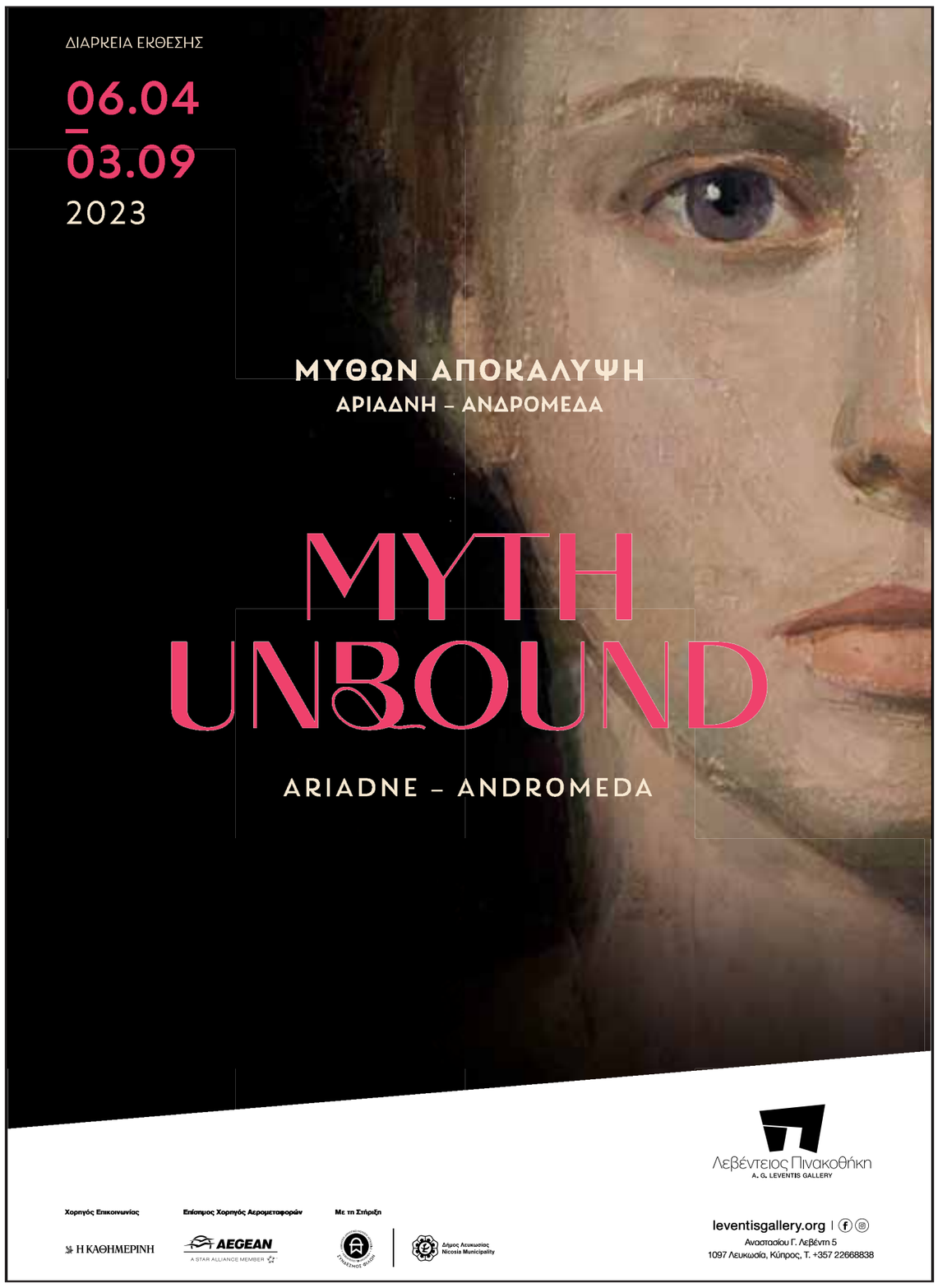

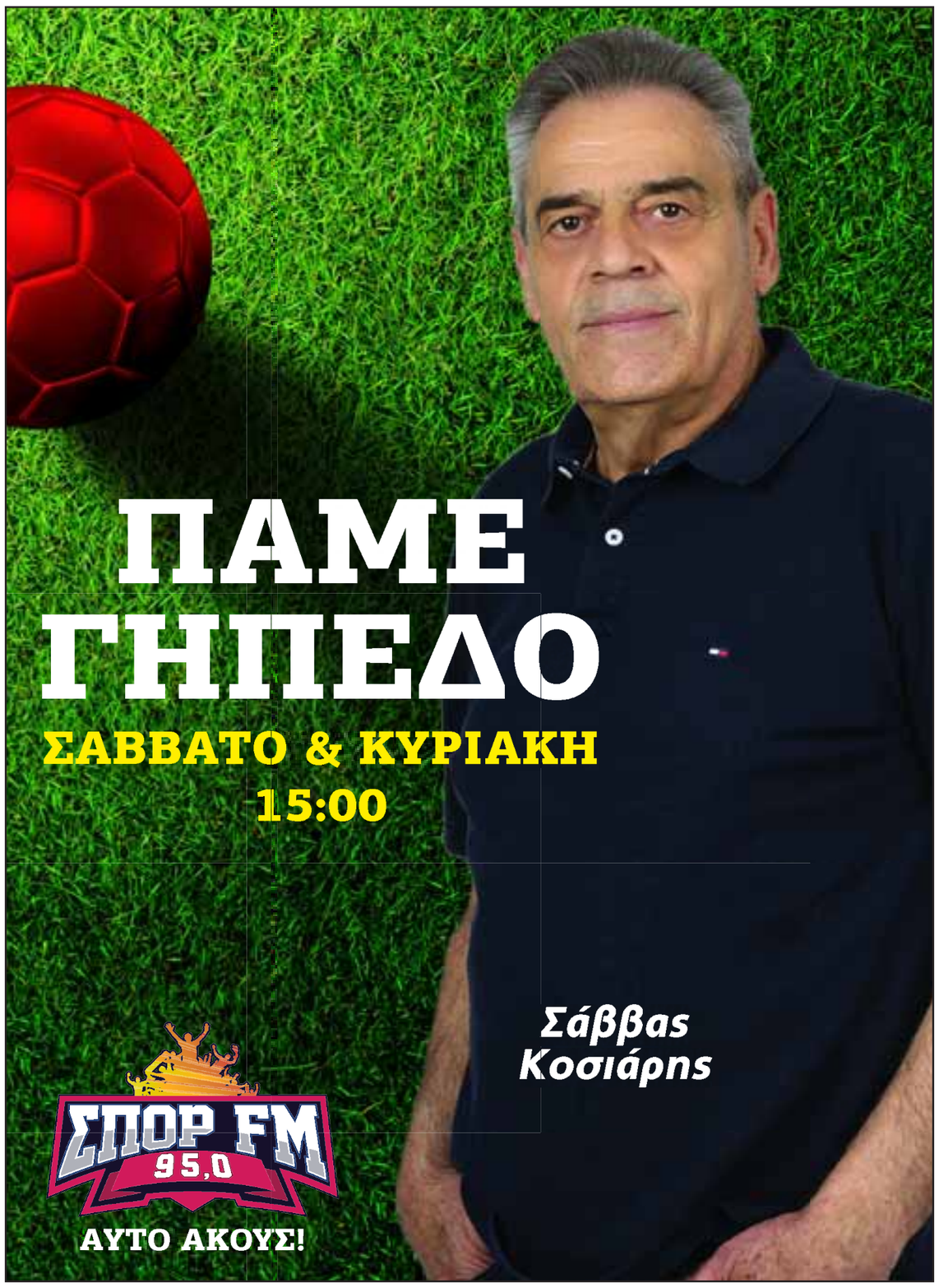

Σε νέο τάφο η σορός του ιδρυτή της Φάλαγγας

Μετακινήθηκε με απόφαση της ισπανικής κυβέρνησης από το μαυσωλείο της Κοιλάδας των Πεσόντων έξω από τη Μαδρίτη

ΜΑΔΡΙΤΗ. Τη σορό του ιδρυτή του φασιστικού κόμματος της Φάλαγγας, Χοσέ-Αντόνιο Πρίμο ντε Ριβέρα, μετέφερε η οικογένειά του από τον τάφο της στον επιβλητικό καθεδρικό ναό του μαυσωλείου της Κοιλάδας των Πεσόντων, έξω από τη Μαδρίτη, προκειμένου να ενταφιασθεί σε μνήμα στην ισπανική πρωτεύουσα. Τέσσερα χρόνια μετά την εκταφή της σορού του δικτάτορος Φρανθίσκο Φράνκο από τον ίδιο χώρο, η μετακίνηση των λειψάνων του Χοσέ-Αντόνιο, όπως είναι πανδήμως γνωστός ο μάρτυρας της ισπανικής Ακροδεξιάς,

Ο Χοσέ-Αντόνιο Πρίμο ντε Ριβέρα, ο οποίος εκτελέστηκε το 1936, ήταν θαμμένος δίπλα στον δικτάτορα Φράνκο.

σηματοδοτεί την αποφασιστικότητα της σοσιαλιστικής κυβέρνησης να προωθήσει την εφαρμογή του νόμου Ιστορικής Μνήμης, με στόχο την απονομή «δικαιοσύνης, αποζημιώσεων και αξιοπρέπειας» στα θύματα του ισπανικού εμφυλίου πολέμου και της δικτατορίας του στρατηγού Φράνκο.

Μεταξύ των μέτρων περιλαμβάνεται ο «επανακαθορισμός» της Κοιλάδας των Πεσόντων, γνωστής σήμερα με το παραδοσιακό της όνομα «Κοιλάδα Σουεγαμούρος», προκειμένου να πάψει να αποτελεί μνημείο του φρανκικού καθεστώτος και της φασιστικής ιδεολογίας του. Το γιγαντιαίων διαστάσεων μαυσωλείο-καθεδρικός ναός βρίσκεται 60 χλμ. δυτικά της ισπανικής πρωτεύουσας. Στην κατασκευή του συμμετείχαν δημοκρατικοί πολιτικοί κρατούμενοι, που εξέτιναν ποινές καταναγκαστικών έργων. Το μνημείο είναι αφιερωμένο στη μνήμη όλων των θυμάτων του πολέμου στην Ισπανία 1936-39. Το οστεοφυλάκιο του μνημείου φέρεται να περιέχει λείψανα στρατιωτών και των δύο πλευρών του εμφυλίου από μάχες στην περιοχή του ποταμού Εμπρο της Καταλωνίας και από τις τελευταίες συγκρούσεις της πολιορκίας της Μαδρίτης. Από τα 34.000 πτώματα που θάφτηκαν στην κοιλάδα, μόνο δύο έχουν ενταφιαστεί σε μνήματα με τα ονόματά τους: ο Φρανθίσκο Φράνκο και ο Χοσέ-Αντόνιο Πρίμο ντε Ριβέρα. Μέλη της οικογένειας του Χοσέ-Αντόνιο, ο οποίος εκτελέστηκε για εσχάτη προδοσία από τη δημοκρατική κυβέρνηση τον Νοέμβριο του 1936 για αντικυβερνητικές μηχανορραφίες, παρέλαβαν τη σορό του ιδρυτή της Φάλαγγας, για να την ενταφιάσουν στο κοιμητήριο του Σαν Ισίντρο στη Μαδρίτη. Μετά την ψήφιση του νόμου Ιστορικής Μνήμης, οι συγγενείς του Χοσέ-Αντόνιο ζήτησαν την εκταφή της σορού και τη μεταστέγασή της στο νεκροταφείο της Μαδρίτης «σύμφωνα με τη ρωμαιοκαθολική παράδοση». Ο αρμόδιος υπουργός Φέλιξ Μπολάνιος απέφυγε να δώσει λεπτομέρειες για την εκταφή, προφασιζόμενος φόβους για την ασφάλεια της οικογένειας. «Η εκταφή είναι ένα ακόμη βήμα στις πρωτοβουλίες μας για την Κοιλάδα Σουεγαμούρος, προκειμένου αυτή να πάψει να είναι τόπος όπου η δικτατορία μπορεί να γιορτάζεται με οποιονδήποτε τρόπο», είπε ο Μπολάνιος. Την πικρία τους εκφράζουν, πάντως, μέλη οικογενειών δημοκρατικών θυμάτων, τα λείψανα των οποίων δεν παραδόθηκαν ποτέ και κατέληξαν στο ακαλαίσθητο μαυσωλείο του Φράνκο. Οι δικαστικές προσφυγές συγγενών δεν έχουν αποφέρει καρπούς.

Ο κτηνίατρος Μανουέλ Λαπένια και ο αδελφός του, Αντόνιο, εκτελέστηκαν τις πρώτες ημέρες του εμφυλίου, ενώ οι σοροί τους θάφτηκαν σε ομαδικό τάφο στην Καταλωνία. Δεκαετίες αργότερα, οι σοροί εκταφιάσθηκαν για να θαφτούν εκ νέου –χωρίς τη συναίνεση της οικογένειας– στο μαυσωλείο του Φράνκο.

Ο υποψήφιος πρωθυπουργός του Λαϊκού Κόμματος, Αλμπέρτο Νούνιεζ Φεϊζό, ο οποίος ηγείται στις δημοσκοπήσεις, έχει ανακοινώσει την πρόθεσή του να καταργήσει τον νόμο μετά τις εκλογές. Το Κόμμα της Φάλαγγας ιδρύθηκε το 1933 στα ιδεολογικά πρότυπα του ιταλικού φασισμού, εγχέοντας στη μουσολινική ιδεολογία αυστηρό καθολικισμό και ακραίο κοινωνικό συντηρητισμό. Ο Χοσέ-Αντόνιο καταδικάστηκε σε θάνατο το 1936 για εσχάτη προδοσία, για να γίνει αμέσως σύμβολο του ισπανικού συντηρητισμού.

REUTERS

ΠΗΓΕΣ: Patrimonio Nacional, Association for the Recovery of Historical Memory, Graphic News / ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: Google Earth, Newscom
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Πλαστό ημερολόγιο του Χίτλερ περνάει στα γερμανικά αρχεία

Το υποτιθέμενο ημερολόγιο του Αδόλφου Χίτλερ, η δημοσίευση του οποίου είχε αποτελέσει μία από τις μεγαλύτερες απάτες της δεκαετίας του 1980, πρόκειται να παραδοθεί στα εθνικά αρχεία της Γερμανίας, όπως μετέδωσε το Reuters.

Το ημερολόγιο είχε δημοσιευθεί σε τόμους από το γερμανικό περιοδικό Stern, ξεκινώντας από τις 25 Απριλίου του 1983. Το περιοδικό είχε αγοράσει τους δώδεκα τόμους των υποτιθέμενων χειρογράφων για το υψηλότατο ποσό των 9,3 γερμανικών μάρκων (περίπου 3,7 εκατ. ευρώ σήμερα) και είχε τότε παρουσιάσει το απόκτημά του ως «τεράστιας ιστορικής αξίας». Τα χειρόγραφα

Είχε αγοραστεί έναντι 9,3 γερμανικών μάρκων (περίπου 3,7 εκατ. ευρώ σήμερα) και είχε δημοσιευθεί σε τόμους από το γερμανικό περιοδικό Stern, ξεκινώντας από τις 25 Απριλίου του 1983.

ωστόσο δεν ήταν πραγματικές σημειώσεις του Χίτλερ, αλλά ήταν γραμμένα από τον Κόνραντ Κουτζάου, έναν παραχαράκτη με ποινικό μητρώο, ο οποίος ζούσε πουλώντας ενθύμια των ναζί που έφερνε παράνομα από την Ανατολική Γερμανία κατά την περίοδο του σιδηρού παραπετάσματος. Ο Κουτζάου είχε καταφέρει να πείσει μια σημαντική μερίδα ανθρώπων πως ο Χίτλερ, λίγο πριν αυτοκτονήσει, είχε διατάξει να σταλούν σε ασφαλή τοποθεσία νότια του Βερολίνου ορισμένα μπαούλα με προσωπικά του κειμήλια μεταξύ των οποίων βρίσκονταν και τα υποτιθέμενα ημερολόγιά του.

Στην πραγματικότητα, ο Κουτζάου κατασκεύαζε τα ημερολόγια αυτά με το χοντρό μαύρο εξώφυλλο και τα πούλαγε υποστηρίζοντας ότι δεν μπορούσε να αποκαλύψει πού τα είχε βρει για πολιτικούς λόγους. Για την απάτη στο Stern τον είχε βοηθήσει ο δημοσιογράφος του γερμανικού περιοδικού Γκερντ Χάιντεμαν, ο οποίος είχε ψύχωση με τους ναζί και γνώριζε προσωπικά τον Κουτζάου.

Ο ιδιοκτήτης της βρετανικής εφημερίδας Sunday Times είχε την εποχή εκείνη ενδιαφερθεί να αγοράσει τα υποτιθέμενα ημερολόγια με σκοπό την εμπορική τους εκμετάλλευση. Όμως η πολύ υψηλή τιμή τους του γέννησε δεύτερες σκέψεις.

Ετσι, ζήτησε από τον ανεξάρτητο συντάκτη του και ιστορικό Χιου Τρέβορ-Ρόπερ να επιβεβαιώσει την αυθεντικότητά τους, πράγμα που εκείνος έκανε ωθούμενος περισσότερο από τον μεγάλο όγκο των συγγραμμάτων και λιγότερο από λεπτομερή έρευνα πάνω τους. Την ημέρα που θα ανακοινωνόταν, ωστόσο, η απόκτησή τους από το βρετανικό μέσο, ο κ. Τρέβορ-Ρόπερ αναθεώρησε. Μία προσεκτική ανάλυση είχε δείξει ότι το χαρτί που είχε χρησιμοποιηθεί ήταν χαμηλότερης ποιότητας από εκείνο που χρησιμοποιούσε ο Χίτλερ, ενώ περιείχε ένα χημικό λευκαντικό που εφευρέθηκε το 1955. Επιπλέον, το δέσιμο στη ράχη, η κόλλα και η κλωστή ήταν μεταπολεμικής κατασκευής. Η απάτη αποκαλύφθηκε και αμφότεροι οι Χάιντεμαν και Κουτζάου κατέληξαν στη φυλακή.

Τα ημερολόγια αυτά ωστόσο θεωρούνται σήμερα κειμήλια για διαφορετικό λόγο και θα περάσουν στα εθνικά αρχεία της Γερμανίας αργότερα αυτόν τον χρόνο. «Τα πλαστά ημερολόγια του Χίτλερ βρίσκονται σε καλά χέρια στα ομοσπονδιακά αρχεία ως ιδιότυπες μαρτυρίες της σύγχρονης γερμανικής ιστορίας», δήλωσε ο Μίκαελ Χόλμαν, πρόεδρος των αρχείων, τα οποία αποκάλυψαν για πρώτη φορά ότι τα ημερολόγια ήταν πλαστά πριν από 40 χρόνια. «Δείχνουν μια θρασύτατη προσπάθεια να δοθεί στα βάναυσα εγκλήματα του εθνικοσοσιαλισμού ένα ανθρώπινο προσωπείο», πρόσθεσε ο Χόλμαν. Παράλληλα, η DW σχολιάζει ότι η ιστορία σχετικά με το μεγαλύτερο σκάνδαλο στον Τύπο της Γερμανίας δεν αφορά μόνο το πώς ένας ευφυής πλαστογράφος ξεγέλασε τους επικεφαλής ενός δημοφιλούς γερμανικού περιοδικού. Αποτελεί κι έναν καθρέφτη για τη Γερμανία πριν από 40 χρόνια, που δείχνει ότι πολλοί είχαν ένα φλογερό ενδιαφέρον για το ποιος ήταν ο Χίτλερ σε προσωπικό επίπεδο και ανυπομονούσαν να ανακαλύψουν έναν άνθρωπο που δεν θα παρουσιαζόταν μόνο ως εγκληματίας πολέμου, αλλά μάλλον ως ένας στοργικός και υπεύθυνος πολιτικός άνδρας.

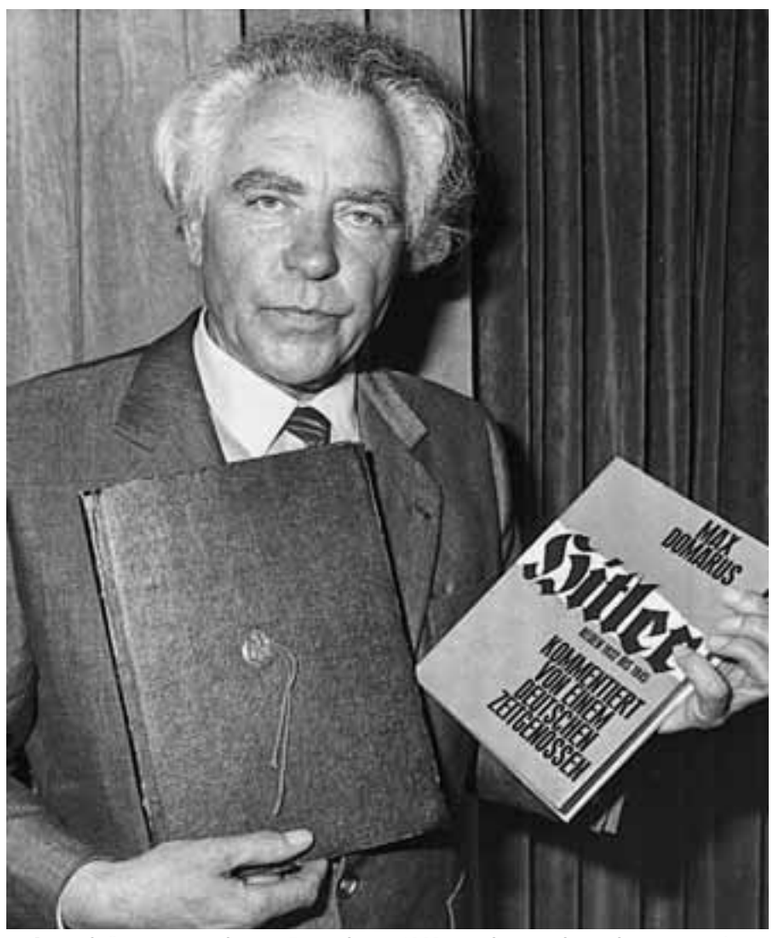

Ο τότε πρόεδρος των αρχείων της Γερμανίας, το 1983, κρατάει στο χέρι αντίγραφο του πλαστού ημερολογίου και έκδοση βιβλίου για τον Χίτλερ.

Αιφνιδιαστικό διαζύγιο Τ. Κάρλσον με το Fox News

Χωρίζουν οι δρόμοι του αμερικανικού τηλεοπτικού δικτύου Fox News με τον δημοφιλέστερο παρουσιαστή του και διασημότερο εκφραστή του τραμπισμού, Τάκερ Κάρλσον. Η αιφνίδια ανακοίνωση έγινε από το κανάλι, λίγες ημέρες μετά τον εξωδικαστικό συμβιβασμό του Fox News με την εταιρεία καταμέτρησης ψήφων Dominion Voting Systems, η οποία είχε στραφεί κατά του δικτύου του μεγιστάνα Ρούπερτ Μέρντοχ για συκοφαντική δυσφήμηση. Αιτία, η παραπληροφόρηση σε συνέργεια με στελέχη του επιτελείου Τραμπ, που καταλόγισαν στην Dominion λάθη στην καταμέτρηση κατά τις προεδρικές εκλογές του 2020. Ο συμβιβασμός έκλεισε στα 787 εκατ. δολάρια, ποσό-ρεκόρ για τέτοιου είδους υποθέσεις.

«Αισθάνομαι ανακούφιση που καταφέραμε να φέρουμε στο φως τα γεγονότα, να καταδείξουμε ότι η συκοφαντία έχει δαπανηρές συνέπειες και να επιβεβαιώσουμε την τεράστια βλάβη που υπέστησαν η εταιρεία μας και το προσωπικό μας», δήλωσε αποκλειστικά στην κυριακάτικη «Κ» ο πρωταγωνιστής της υπόθεσης, Τζον Πούλος, ο ελληνικής καταγωγής διευθύνων σύμβουλος και ιδρυτής της Dominion. «Δεν έχουμε τελειώσει», προειδοποίησε αμέσως μετά τη σύναψη της συμφωνίας ο Πούλος.

Σημειώνεται ότι ο Κάρλσον ήταν πάγια εστία προβλημάτων για το κανάλι του, εξαιτίας αμφιλεγόμενων θέσεων σε ζητήματα ΛΟΑΤΚΙ και φυλετικά. «Το Fox News και ο Τάκερ Κάρλσον συμφώνησαν να χωρίσουν τους δρόμους τους. Τον ευχαριστούμε για τις υπηρεσίες του ως οικοδεσπότη εκπομπής και πριν από αυτό για τη γενικότερη συνεισφορά του», ανέφερε το δίκτυο. Η τελευταία του εκπομπή έγινε την Παρασκευή και το κενό θα καλυφθεί εις το εξής με προσωρινούς αντικαταστάτες μέχρις ότου βρεθεί ο μόνιμος αναπληρωτής του.

Κάθε βράδυ, ο Τάκερ Κάρλσον φρόντιζε να εκμεταλλευθεί τους φόβους και τις ανησυχίες των τηλεθεατών, παράγοντας μία από τις πλέον ρατσιστικές και μισαλλόδοξες εκπομπές στην ιστορία της συνδρομητικής τηλεόρασης στις ΗΠΑ. Ηταν ταυτόχρονα και

Η τελευταία εκπομπή του παρουσιαστή, εκφραστή του τραμπισμού, έγινε την Παρασκευή.

μία από τις πιο επιτυχημένες στα χρονικά της Αμερικής.

Μετά την ήττα του Τραμπ και την αποπομπή του από τα σόσιαλ μίντια, ο Κάρλσον κάλυψε το κενό, εκφράζοντας τους πιο ένθερμους υποστηρικτές του τέως προέδρου και τις πλέον ακραίες απόψεις τους.

Υπήρξε απολογητής της επιδρομής στο Καπιτώλιο την 6η Ιανουαρίου 2021, αντιεμβολιαστής, ξενοφοβικός και εχθρός του κινήματος Black Lives Matter.

Λίγα λεπτά μετά την ανακοίνωση του Fox News, έγινε γνωστό ότι απολύθηκε από το CNN ο παρουσιαστής Ντον Λέμον, επειδή είχε σχολιάσει πικρόχολα ότι η 51χρονη υποψήφια για το χρίσμα των Ρεπουμπλικανών, Νίκι Χέιλι, δεν είναι και στην «πρώτη νιότη» της. Η σεξιστική του δήλωση προκάλεσε έντονες αντιδράσεις με αποτέλεσμα την απομάκρυνσή του.

Εάν ένας έφηβος αντιμετωπίζει κάτι δύσκολο, μπορούμε να το δούμε σαν μια καλή ευκαιρία να αναπτύξει ψυχολογικούς μηχανισμούς υγιούς αντίδρασης και διαχείρισης επίπονων συναισθημάτων.

Γονική βοήθεια στις απογοητεύσεις των εφήβων

Της **ΜΕΛΙΝΤΑ ΒΕΝΕΡ ΜΟΓΙΕΡ**

Η εφηβεία μπορεί να είναι εκ φύσεως μια έντονη ηλικία, όμως η εποχή που διανύουμε δεν μοιάζει με καμία άλλη. Η πανδημία αλλά και η παγκόσμια αβεβαιότητα των τελευταίων ετών έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην ψυχολογία των εφήβων. Έρευνα που δημοσιεύθηκε την προηγούμενη εβδομάδα στις ΗΠΑ έδειξε ότι το 42% των μαθητών λυκείου βίωσε έντονα συναισθήματα θλίψης και απόγνωσης από το 2021 και έπειτα, ενώ το 22% σκέφθηκε σοβαρά να αυτοκτονήσει.

Ζητήσαμε από την κλινική ψυχολόγο Λίζα Ντέιμουρ που βοηθάει εφήβους και τις οικογένειές τους περισσότερα από 25 χρόνια, και η οποία έχει συγγράψει δημοφιλή βιβλία σχετικά με τη μετάβαση των νέων στην ενήλικη ζωή, να μας δώσει κάποιες συμβουλές. «Συχνά εξισώνουμε την ψυχική υγεία με το να νιώθει κάποιος ή κάποια καλά, ήρεμα, χαρούμενα», μας λέει. «Ψυχική υγεία είναι όμως να έχουμε συναισθήματα που ταιριάζουν με τις περιστάσεις –ακόμη κι αν είναι δυσάρεστα ή και ανεπιθύμητα– και να τα διαχειριζόμαστε με λειτουργικό τρόπο», εξηγεί.

Εντονα συναισθήματα

«Οι έφηβοι βιώνουν τα συναισθήματά τους πιο έντονα από τα παιδιά αλλά και από τους ενηλίκους. Μια αποτυχία σε ένα σημαντικό διαγώνισμα, ένας χωρισμός είναι πράγματα που ενδέχεται να τους κάνουν να νιώσουν μεγάλη θλίψη. Δεν πρέπει να θεωρούμε αυτά τα συναισθήματα αταίριαστα με την περίσταση. Φυσικά δεν θέλουμε τα παιδιά μας να βιώνουν επίπονα συναισθήματα, όμως όλοι γνωρίζουμε πως αυτά είναι αναπόφευκτα. Συχνά μπορούν και κάτι να τους διδάξουν για τον τρόπο που λειτουργούν τα πράγματα. Εάν, για παράδειγμα, πιαστούν να αντιγράφουν σε ένα τεστ, το άσχημο συναίσθημα που θα βιώσουν μπορεί να τα αποτρέψει από μια παρόμοια επιλογή στο μέλλον. Αυτό που δεν θέλουμε να δούμε, ωστόσο, είναι δύο πράγματα: Πρώτον, οι έφηβοι να αναπτύξουν στρατηγικές που απαλύνουν αυτά τα συναισθήματα, αλλά έχουν κόστος, όπως είναι οι διάφοροι εθισμοί και εξαρτήσεις, και δεύτερον τα συναισθήματα να "πάρουν τα ηνία" εμποδίζοντάς τους από το να κάνουν θεμελιώδη πράγματα για τη ζωή τους, όπως το να πηγαίνουν στο σχολείο», λέει η Αμερικανίδα ψυχολόγος.

Ψυχική υγεία είναι να έχουμε συναισθήματα που ταιριάζουν με τις περιστάσεις -ακόμη κι αν είναι δυσάρεστα- και να τα διαχειριζόμαστε.

«Εάν ένας έφηβος αντιμετωπίζει κάτι δύσκολο, μπορούμε να το δούμε σαν μια καλή ευκαιρία να αναπτύξει ψυχολογικούς μηχανισμούς υγιούς αντίδρασης και διαχείρισης επίπονων συναισθημάτων.

Εάν, ωστόσο, αυτά τα συναισθήματα είναι μη διαχειρίσιμα, εκεί μπορούμε να επέμβουμε λέγοντας "έχεις να αντιμετωπίσεις περισσότερα απ' όσα περιμένει κανείς να διαχειριστείς μόνος σου. Σου αξίζει μια βοήθεια" και να δούμε ποια βοήθεια θα είναι αυτή», μας συμβουλεύει.

ΑΝΑΛΥΣΗ / EUROBANK

Ενδείξεις επιβράδυνσης στις ΗΠΑ ανησυχούν τις αγορές

Σειρά στοιχείων για την οικονομία των ΗΠΑ που δημοσιεύτηκαν τις τελευταίες ημέρες αποδείχθηκαν ασθενέστερα του αναμενομένου, υποδηλώνοντας ότι, δεδομένων των επιπτώσεων της σημαντικής σύσφιγξης της νομισματικής πολιτικής από τη Fed, ο ρυθμός μεγέθυνσης του ΑΕΠ αναμένεται να επιβραδυνθεί τους επόμενους μήνες σύμφωνα με τον σχετικό δείκτη GDPNow της Fed of Atlanta. Χαρακτηριστικά, ο δείκτης βιομηχανικής δραστηριότητας Philly Fed σημείωσε απρόσμενη επιδείνωση τον Απρίλιο, υποχωρώντας στο χαμηλότερο επίπεδο από τον Μάιο του 2020 (-31,1), ενώ ο πρόδρομος δείκτης οικονομικής δραστηριότητας του Conference Board υποχώρησε τον Μάρτιο για 12ο συνεχή μήνα και βρέθηκε στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 2,5 ετών (108,4). Επίσης, οι νέες αιτήσεις για το επίδομα ανεργίας κατέγραψαν νέα, μεγαλύτερη από την αναμενόμενη, αύξηση την προηγούμενη εβδομάδα (+5.000).

Τα ασθενή οικονομικά στοιχεία από τις ΗΠΑ περιόρισαν τα εβδομαδιαία κέρδη για τον δείκτη του δολαρίου (DXY), ενώ ευνόησαν τις αγορές σταθερού εισοδήματος, με τις αποδόσεις των κυβερνητικών ομολόγων να κινούνται πτωτικά τις τελευταίες ημέρες. Εντούτοις, η πτώση τους αποδείχθηκε σχετικά περιορισμένη, καθώς η συνεχιζόμενη διάχυση των πληθωριστικών πιέσεων στην ευρύτερη οικονομία (ο δομικός πληθωρισμός σημείωσε νέα αύξηση τον Μάρτιο, στο 5,6% ετησίως, από 5,5% τον Φεβρουάριο), σε συνδυασμό με τη σταθεροποίηση των αγορών μετά την πρόσφατη αναταραχή στον τραπεζικό τομέα, οδήγησαν τους επενδυτές σε ανοδική αναθεώρηση των εκτιμήσεών τους για την πορεία των επιτοκίων τούς αμέσως επόμενους μήνες. Συγκεκριμένα, η προθεσμιακή αγορά τιμολογεί τώρα μια νέα αύξηση 25 μ.β. από τη Fed στην επόμενη συνεδρίαση νομισματικής πολιτικής στις 3 Μαΐου με πιθανότητα 88% (η μεγαλύτερη από την κατάρρευση της Silicon Valley Bank στα μέσα Μαρτίου) και δεν αποκλείει το ενδεχόμενο νέας αύξησης τον Ιούνιο (πιθανότητα 23%). Αντίστοιχα, για την ΕΚΤ, μετά τα νέα θετικά οικονομικά στοιχεία για την Ευρωζώνη (συμπεριλαμβανομένης της αύξησης του σύνθετου δείκτη υπευθύνων προμηθειών PMI σε υψηλό 11 μηνών τον Απρίλιο, 54,4), τα πρόσφατα «επιθετικά» σχόλια αξιωματούχων της Τράπεζας και τη νέα αύξηση του δομικού πληθωρισμού τον Μάρτιο (5,7% ετησίως), η προθεσμιακή αγορά τιμολογεί με πιθανότητα 70% νέα αύξηση 25 μ.β. τον Μάιο, ενώ, με πιθανότητα 30%, δεν αποκλείει το ενδεχόμενο μεγαλύτερου μεγέθους αύξηση 50 μ.β.

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης & Ερευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών της Eurobank.

Επιπλέον δάνεια 5 δισ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναμένεται να εγκρίνει το ελληνικό αίτημα

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Ανοιχτός είναι πλέον ο δρόμος για να γίνει δεκτό το ελληνικό αίτημα για επιπλέον δάνεια 5 δισ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης, στο πλαίσιο του REPower EU, για την ενεργειακή αυτονομία της Ευρώπης, αυξάνοντας έτσι τον προϋπολογισμό των δανείων του Ταμείου κατά 40%. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή γνωστοποίησε στα κράτη-μέλη τα αιτήματα που δέχθηκε για σχετικά δάνεια και αυτά ανέρχονται σε 148 δισ. ευρώ, ενώ υπάρχουν ακόμη αδιάθετοι πόροι περίπου 80 δισ. ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι οι διαθέσιμοι πόροι είναι υπεραρκετοί για να καλυφθούν όλα τα αιτήματα, ακόμη κι αν τους επόμενους μήνες υποβληθούν και κάποια νέα. Ετσι, η Ελλάδα, όπως μεταδίδουν πηγές στην Αθήνα, έχει πολύ καλές πιθανότητες να πάρει τα επιπλέον 5 δισ. ευρώ των δανείων, δεδομένης και της καλής πορείας που έχει μέχρι τώρα το δανειακό πρόγραμμα του Ταμείου. Αυτά τα 5 δισ. ευρώ θα προστεθούν στα 12,7 δισ. ευρώ των δανείων που της έχουν ήδη κατανεμηθεί από το Ταμείο Ανάκαμψης, αυξάνοντας τον προϋπολογισμό των δανείων κατά 40%. Συνολικά, οι διαθέσιμοι πόροι του Ταμείου για την Ελλάδα, μαζί με τις επιχορηγήσεις, ανέρχονται σε 31,2 δισ. ευρώ και με τα 5 δισ. ευρώ θα αυξηθούν κατά 16%, εφόσον το αίτημα γίνει δεκτό. Τα δάνεια του REPower EU προέρχονται από τα αδιάθετα δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης, καθώς πολλές χώρες δεν είχαν ενδιαφερθεί λόγω του χαμηλού κόστους με το οποίο δανείζονται από τις αγορές.

Στη νέα αυτή πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, στο πλαίσιο του REPower EU, δέκα χώρες ανταποκρίθηκαν θετικά. Το μεγαλύτερο ποσόν ζήτησε η Ισπανία, 84 δισ. ευρώ, καθώς δεν είχε διεκδικήσει καθόλου δάνεια σε πρώτη φάση, αλλά προφανώς το επανεξέτασε τώρα υπό το φως της αύξησης του κόστους δανεισμού. Επίσης, η Πολωνία διεκδικεί 23 δισ. ευρώ, η Τσεχία 11 δισ. ευρώ, η Πορτογαλία 11,5 δισ. ευρώ, η Ουγγαρία 6,5 δισ. ευρώ, η Κροατία 3,6 δισ. ευρώ, η Λιθουανία 1,8 δισ. ευρώ και το Βέλγιο 1 δισ. ευρώ. Η Ιταλία δήλωσε ότι θα διεκδικήσει νέο δάνειο, αλλά δεν όρισε ακόμη το ποσό. Σημειώνεται ότι Ελλάδα και Ιταλία είναι οι μόνες χώρες που είχαν εξαντλήσει το πλαφόν των δανείων του Ταμείου Ανάκαμψης (6,8% του ΑΕΠ του 2020) και τώρα, εφόσον γίνουν δεκτά τα αιτήματά τους, θα το υπερβούν.

Οι περισσότερες χώρες, 15 συνολικά, δήλωσαν ότι δεν θα ζητήσουν δάνειο και μόνο δύο, η Ρουμανία και η Λετονία, δεν έχουν απαντήσει ακόμη. Δεν έχει μέχρι στιγμής διευκρινισθεί αν τα νέα δάνεια θα προορίζονται αποκλειστικά για τους σκοπούς του REPower EU, ως ένας χωριστός φάκελος στα δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης, ή θα προστεθούν απλώς στα τελευταία. Ωστόσο, για την Ελλάδα δεν θεωρείται πως έχει ιδιαίτερη σημασία, καθώς υπάρχει τεράστιο ενδιαφέρον για επενδύσεις στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, όπου θα μπορέσουν να κατευθυνθούν τα δάνεια είτε στη μία είτε στην άλλη περίπτωση. Βασικό κίνητρο για να προσφύγουν οι επιχειρήσεις στα δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης είναι το χαμηλό κόστος: 0,35% είναι το επιτόκιο για τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, 1% για τις μεσαίες και μεγάλες και 3,6% για όσες δεν δικαιούνται κρατική ενίσχυση (επενδύσεις που έχουν ήδη ξεκινήσει ή ανήκουν σε συγκεκριμένους κλάδους). Η χώρα θα εισπράξει επιπλέον 796,2 εκατ. ευρώ στο πλαίσιο του REPower EU ως επιχορηγήσεις.

Οι αδιάθετοι πόροι φθάνουν τα 80 δισ. ευρώ και είναι υπεραρκετοί για να καλυφθούν όλα τα αιτήματα.

Τα δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης και το νέο αίτημα

Δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης που αναλογούν στην Ελλάδα ▸ **€12,7 δισ.**

€5,02 δισ.	€2,1 δισ.	€5 δισ.
Εχουν υποβληθεί επενδυτικά σχέδια για δάνεια (έως 31/3/23)	Εχουν συναφθεί δανειακές συμβάσεις για δάνεια (έως 31/3/23)	**Αίτημα για νέα δάνεια από το REPower EU**

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Τρεις πηγές κινδύνου στο μέτωπο του δανεισμού

Η ποιότητα του ενεργητικού των ευρωπαϊκών τραπεζών αναμένεται να επιδεινωθεί μόνο μέτρια φέτος, ωστόσο η αυξανόμενη αβεβαιότητα σχετικά με την εξέλιξη του πληθωρισμού, οι ασθενέστερες οικονομικές συνθήκες και οι αυστηρότεροι όροι χρηματοδότησης θα ασκήσουν αναπόφευκτα πιέσεις στους δανειολήπτες το επόμενο έτος, επιδεινώνοντας τα μεγέθη και τις προοπτικές του κλάδου, προειδοποιεί ο οίκος αξιολόγησης S&P.

Σε διάστημα τριών ετών οι ευρωπαϊκές τράπεζες αντιμετώπισαν δύο μεγάλα μακροοικονομικά σοκ –την πανδημία και τον πόλεμο Ρωσίας-Ουκρανίας–, αλλά αυτά δεν έχουν υποβαθμίσει την πιστωτική ποιότητα των περιουσιακών τους στοιχείων μέχρι στιγμής, όπως σημειώνει ο οίκος. Για παράδειγμα, ο δείκτης μη εξυπηρετούμενων δανείων έφτασε στο ιστορικό χαμηλό του 1,8% στο τέλος του 2022. Οι δημοσιονομικές και νομισματικές πολιτικές που εφαρμόστηκαν έχουν υποστηρίξει επίσης την ποιότητα του ενεργητικού των τραπεζών. Σε αυτό το πλαίσιο και παρά την αποδυνάμωση του οικονομικού περιβάλλοντος το δεύτερο εξάμηνο του 2022, η ευρωπαϊκή αγορά εργασίας παρέμεινε πολύ ανθεκτική, γεγονός που είναι βασικό για τη στήριξη της ικανότητας εξυπηρέτησης του χρέους των δανειοληπτών.

Πέραν του τρέχοντος έτους, ωστόσο, η S&P επισημαίνει πως οι προοπτικές των ευρωπαϊκών τραπεζών δεν είναι τόσο ευοίωνες, δεδομένης και της χρονικής υστέρησης που υπάρχει μεταξύ της αποδυνάμωσης του μακροοικονομικού περιβάλλοντος και της επιδείνωσης των δεικτών της ποιότητας των περιουσιακών στοιχείων των τραπεζών, η οποία μπορεί να πάρει αρκετά τρίμηνα για να γίνει αισθητή. Επιπλέον, ο οίκος αναμένει ότι τα πραγματικά επιτόκια θα γίνουν θετικά το 2024, πράγμα που σημαίνει σημαντική αυστηροποίηση των όρων χρηματοδότησης για τους δανειολήπτες σε σύγκριση με τα βαθιά αρνητικά πραγματικά επιτόκια που επικρατούν σήμερα.

Ετσι, σε ό,τι αφορά το μέτωπο του δανεισμού, η S&P βλέπει τρεις πηγές κινδύνου για τις τράπεζες. Πρώτον, οι πιέσεις στο κόστος διαβίωσης σημαίνουν ότι τα ασθενέστερα νοικοκυριά θα αντιμετωπίσουν δυσκολίες στην αποπληρωμή των καταναλωτικών δανείων. Δεύτερον, η φθίνουσα ζήτηση των πελατών θα πλήξει τις μικρές και τις μεσαίες επιχειρήσεις με αδύναμους ισολογισμούς, με αποτέλεσμα πιέσεις στην ικανότητα αποπληρωμής των δανείων τους. Τρίτον –και πολύ σημαντικό κατά τον οίκο– οι τράπεζες που έχουν σημαντική έκθεση στον κλάδο των δανείων για εμπορικά ακίνητα (CRE) είναι αρκετά ευάλωτες δεδομένου ότι αυτά τα δάνεια είναι συνήθως πιο ευαίσθητα σε αυστηρότερους όρους χρηματοδότησης, καθώς αυξάνουν τους κινδύνους αναχρηματοδότησης και μειώνουν την αξία των υποκείμενων ακινήτων. Σε αυτό το πλαίσιο η S&P τονίζει πως οι στρατηγικές διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου των τραπεζών γι' αυτά τα χαρτοφυλάκια θα αποτελέσουν βασικό μοχλό της συνολικής ποιότητας του ενεργητικού τους και του κόστους κινδύνου μεσοπρόθεσμα. Ορισμένες τράπεζες έχουν αυξήσει τα χαρτοφυλάκια CRE με ταχείς ρυθμούς τα τελευταία τρία χρόνια, ενώ σε πολλές τράπεζες τα δάνεια αυτά ξεπερνούν το επίπεδο του βασικού τους κεφαλαίου, όπως επισημαίνει ο οίκος. Συγκεκριμένα, με βάση τα στοιχεία του Ιουνίου 2022, 49 ευρωπαϊκές τράπεζες είχαν υψηλότερη έκθεση σε δάνεια CRE έναντι του CET 1. Μεταξύ αυτών τοποθετούνται η Τράπεζα Κύπρου, όπου τα δάνεια CRE διαμορφώθηκαν στα 3,991 δισ. ευρώ έναντι 1,499 δισ. ευρώ που ήταν το κεφάλαιο CET1, και η Τράπεζα Πειραιώς της οποίας τα δάνεια για εμπορικά ακίνητα ήταν στα 6,393 δισ. ευρώ (τα οποία έχουν μειωθεί κατά σχεδόν 50% από το 2020), ενώ το κεφάλαιο CET1 στα 3,474 δισ. ευρώ.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Ο οίκος αναμένει ότι τα πραγματικά επιτόκια θα γίνουν θετικά το 2024, πράγμα που σημαίνει σημαντική αυστηροποίηση των όρων χρηματοδότησης για τους δανειολήπτες σε σύγκριση με τα βαθιά αρνητικά πραγματικά επιτόκια που επικρατούν σήμερα.

Στέρεη η κερδοφορία των τραπεζών, παρά το «πάγωμα» επιτοκίων

Η κερδοφορία των τεσσάρων μεγάλων ελληνικών τραπεζών θα παραμείνει στέρεη, παρά το «πάγωμα» των επιτοκίων στα στεγαστικά δάνεια που ανακοίνωσε ο κλάδος, προβλέπει η Fitch. Τονίζει, όμως, ότι εάν το μέτρο επεκταθεί πέραν των προβλεπόμενων 12 μηνών ή εάν τα επιτόκια της ΕΚΤ αυξηθούν περισσότερο από ό,τι αναμένεται, τότε η κερδοφορία των τραπεζών θα μπορούσε να βρεθεί σε κίνδυνο.

Οπως εξηγεί η Fitch, η πρωτοβουλία αυτή των τραπεζών περιορίζει το όφελος στο επίπεδο της κερδοφορίας από την αύξηση των επιτοκίων της ΕΚΤ, αλλά την ίδια στιγμή στηρίζει την ποιότητα ενεργητικού, περιορίζοντας τις πιέσεις στους δανειολήπτες. Στο πλαίσιο αυτό, ο οίκος προβλέπει ότι η κερδοφορία των ελληνικών τραπεζών θα παραμείνει στέρεη, με τον δείκτη λειτουργικά κέρδη/σταθμισμένο στον κίνδυνο ενεργητικό γύρω στο 1,8% το 2023, παρότι παραιτούνται από επιτοκιακά έσοδα 100 έως 175 εκατ. ευρώ, από μια αύξηση των επιτοκίων κατά 25-50 μονάδες βάσης από την ΕΚΤ. Το «πάγωμα» των δόσεων θα μειώσει επίσης τις πιέσεις στις τράπεζες για αύξηση των επιτοκίων καταθέσεων, περιορίζοντας την επίπτωση στην κερδοφορία, σημειώνει η Fitch.

Ο οίκος εκτιμά ότι τα επιτόκια της ΕΚΤ θα κορυφώσουν σε επίπεδα κατά 50 μονάδες βάσης υψηλότερα από τα τρέχοντα, έως το τέλος του 2023, πριν να υποχωρήσουν το 2024. Η Fitch σημειώνει ότι η πρωτοβουλία θα περιορίσει τις βραχυπρόθεσμες πιέσεις στην ποιότητα ενεργητικού, περιορίζοντας τις πληρωμές των δανειοληπτών που δυσκολεύονται λόγω της ακρίβειας. Επίσης, δεν πιστεύει ότι το σχέδιο θα οδηγήσει σε ροή δανείων προς την κατηγορία «σε καθυστέρηση». Αντίθετα, αυτό δημιουργεί ένα κίνητρο για πειθαρχία στις πληρωμές, καθώς το πλαφόν ισχύει μόνο για τα ενήμερα δάνεια.

Σύμφωνα με τη Fitch, το πλαφόν στα επιτόκια θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την κερδοφορία των τραπεζών εάν επεκταθεί πέραν των 12 μηνών ή εάν τα επιτόκια αυξηθούν περισσότερο από ό,τι αναμένεται και οι τράπεζες δεν μπορέσουν να περιορίσουν την αύξηση των επιτοκίων στις καταθέσεις.

Επίσης, το μέτρο εκτιμάται ότι αποκρύπτει την πραγματική ικανότητα των δανειοληπτών να εξυπηρετήσουν τα χρέη τους και θα μπορούσε να οδηγήσει σε απότομη εμφάνιση ρίσκων (cliff-edge risks) στην ποιότητα ενεργητικού, εάν τα επιτόκια των στεγαστικών αυξηθούν σημαντικά μετά τη λήξη του πλαφόν. Από την άλλη, εάν το μέτρο επεκταθεί, υπάρχει ο κίνδυνος ότι οι τράπεζες θα πρέπει να τοποθετήσουν σε άλλη κατηγορία τα υψηλότερου ρίσκου δάνεια, τα οποία εξαρτώνται από το πλαφόν για να παραμείνουν ενήμερα.

Η Fitch υπενθυμίζει ότι το σχέδιο ανακοινώθηκε έπειτα από εκκλήσεις της κυβέρνησης και της κοινωνίας προς τις τράπεζες να μετριάσουν τις πιέσεις που δέχονται τα νοικοκυριά από την αύξηση των επιτοκίων και έρχεται αφότου ο κλάδος εφάρμοσε ήδη ένα πρόγραμμα επιδότησης του επιτοκίου για τους ευάλωτους δανειολήπτες.

Η Fitch εκτιμά ότι η πρωτοβουλία στηρίζει την ποιότητα ενεργητικού, περιορίζοντας τις πιέσεις στους δανειολήπτες.

Με ζημιές έκλεισε την Τρίτη το ΧΑΚ

Ζημιές κατέγραψε στη σημερινή χρηματιστηριακή συνάντηση το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 106,91 μονάδες, σημειώνοντας πτώση της τάξης του 1,12%. Η αξία των συναλλαγών διαμορφώθηκε στις €158.531,82. Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 έκλεισε στις 64,66 μονάδες, καταγράφοντας ζημιές σε ποσοστό 1,15%. Όσον αφορά τους επιμέρους χρηματιστηριακούς δείκτες, τις μεγαλύτερες ζημιές σε ποσοστό 4,58% κατέγραψε ο δείκτης των Επενδυτικών και ακολουθούν ο δείκτης της Κύριας Αγοράς σε ποσοστό 1,35%, των Ξενοδοχείων 1,19% και της Εναλλακτικής 0,64%. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €79,045.0800 (τιμή κλεισίματος €2.4200 – πτώση 1,63%), της Ελληνικής Τράπεζας με €11,604.5000 (τιμή κλεισίματος €1.7850 – χωρίς μεταβολή), της Τσιμεντοποιία Βασιλικού με €10,960.0000 (τιμή κλεισίματος €2.7400 – χωρίς μεταβολή), της Demetra Holdings με €7,476.2800 (τιμή κλεισίματος €0.5000 – πτώση 4,76%) και της Logicom με €6,264.0000 (τιμή κλεισίματος €2.2200 – άνοδος 0,91%). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγμάτευσης, 5 κινήθηκαν ανοδικά, 10 κινήθηκαν καθοδικά και 4 αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε στις 106. Στο μεταξύ, το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου ανακοίνωσε την Τρίτη ότι έχει αποδεχθεί την εισαγωγή στο Χρηματιστήριο σύμφωνα με το Άρθρο 58(1) του περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου Νόμου, 25.000 Γραμματίων Δημοσίου 13 Εβδομάδων 4ης έκδοσης, Σειράς 2023 (28/04/2023 – 28/07/2023) ονομαστικής αξίας €1.000 το καθένα, συνολικής αξίας €25.000.000, που έχουν προκύψει από δημοπρασία η οποία διεξήχθη στις 24 Απριλίου 2023. Το Χρηματιστήριο έχει επίσης αποδεχθεί την ταυτόχρονη εισαγωγή των Γραμματίων αυτών στο Κεντρικό Αποθετήριο και Κεντρικό Μητρώο σύμφωνα με τις διατάξεις των εδαφίων (1) και (3) του Άρθρου 10 των περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου (Κεντρικό Αποθετήριο και Κεντρικό Μητρώο Αξιών) Νόμων. Η ημερομηνία έκδοσης τους είναι η 28 Απριλίου 2023. Ο κωδικός διαπραγμάτευσης των πιο πάνω τίτλων που θα εισαχθούν στην Αγορά των Ομολόγων θα είναι ΓΔ13Δ23/ TB13D23 και ο μοναδικός κωδικός ISIN CY0240520813. Τα εν' λόγω Γραμμάτια δεν φέρουν επιτόκιο. Η διαπραγμάτευσή τους θα αρχίσει την Παρασκευή, 28 Απριλίου 2023.

Deloitte.

2023 Global Human Capital Trends

Στελέχη από κορυφαίους οργανισμούς αναλύουν τις νέες βασικές αρχές για έναν κόσμο χωρίς όρια.

© 2023 Deloitte Limited